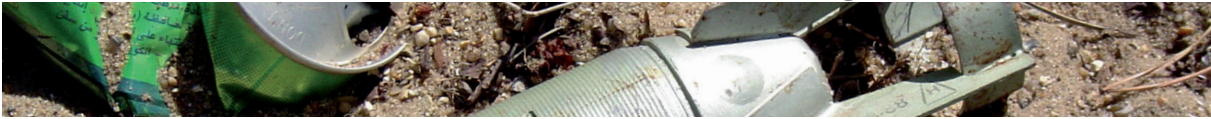
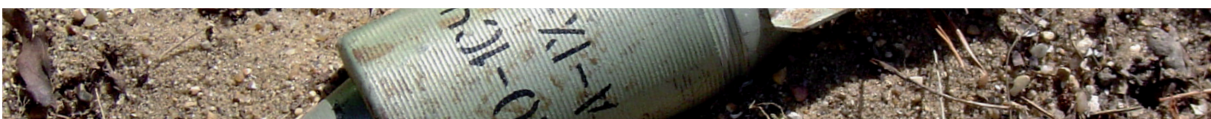

ຄູ່ມືແນະນຳ

ກ່ຽວກັບລະເບີດກະປາງ

ສະບັບທີ່ ສອງ

GICHD | CIDHG

GICHD ເຮັດວຽກເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນລະເບີດຝັງດິນທີ່ຕໍ່ຕ້ານມະນຸດ ແລະ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບດ້ານມະນຸດສະທ້າ ຈາກລະເບີດຝັງດິນ ແລະ ລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ ອື່ນໆ. ຕໍ່ກັບປະເດັນນີ້, GICHD ຈະເຮັດວຽກຮ່ວມກັບອົງການອື່ນ ເພື່ອໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ ການພັດທະນາ ຄວາມສາມາດ, ປະຕິບັດຕາມຜົນການຄົ້ນຄວ້າທີ່ສໍາເລັດ, ແລະ ເພື່ອສ້າງມາດຕະຖານຕ່າງ ໆ ຊື່ນນາ, ເຊິ່ງທັງໝົດນີ້ ແມ່ນແນໃສ່ ຍົກລະດັບ ຄວາມຊຳນານງານ ແລະ ການປະຕິບັດການທີ່ລະເບີດຝັງດິນ. ຕໍ່ກັບປະເດັນດຽວກັນນີ້, GICHD ຈະສະໜັບສະໜູນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາ ເຄື່ອງມື ຂອງກົດໝາຍສາກົນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ຄູ່ມື ລະເບີດ ກະປາງ, ສະບັບທີ່ ສອງ, GICHD, ເຈນີວາ ມິຖຸນາ 2009.
ISBN 2-940369-39-9

ສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນ, (ສະບັບທໍາອິດ)

GICHD ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈມາຍັງອົງການ Austcare, ປະເທດ ອົດສະຕາລີ, ປະເທດແຜນຊິກ, ປະເທດການາດາ, ປະເທດ ແຜ່ງລັງ, ປະເທດເຢຍລະມັນ, ອົງການຊ່ວຍເຫຼືອຄົນຜົນການສາກົນ, ຄະນະກຳມາການອົງການກາແດງສາກົນ, ປະເທດອູກລັງ, ອົງການສະໜັບສະໜູນປະຊາຊາດ ເພື່ອການພັດທະນາ, ສາທະລັດອາເມລິກາ, ອົງການ Adrian Wilkison, ປະທານ South Eastern Europe Clearinghouse ສໍາລັບການຄວບຄຸມ ອາວຸດຂະໜານນ້ອຍ ແລະ ອາວຸດເບົາ (SEESAC) ແລະ ທ່ານ Colin King ຊຶ່ງເປັນຊ່ຽວຊານດ້ານອາວຸດ ທີ່ໄດ້ ປະກອບຄໍາຄິດຄໍາເຫັນຕໍ່ ຮ່າງທໍາອິດຂອງຄູ່ມື ສະບັບນີ້. ພວກເຂົາເຈົ້າບໍ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຮັບຮອງ ເນື້ອໃນ ເປັນບາງສ່ວນ ທີ່ ທັງໝົດ ທີ່ມີຢູ່ໃນເອກະສານສະບັບນີ້ ແລະ ທຸກ ໆ ຂໍຜິດພາດທີ່ມີຢູ່ໃນເອກະສານສະບັບຈະເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບທັງໝົດຂອງ GICHD.

ສະແດງຄວາມຮູ້ບຸນຄຸນ, (ສະບັບທີສອງ)

GICHD ຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈມາຍັງພູກສ່ວນທີ່ໄດ້ປະກອບຄໍາຄິດຄໍາເຫັນ ແລະ ໄດ້ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການປັບປຸງຄູ່ມືກ່ຽວກັບ ລະເບີດກະປາງ ສະບັບທີສອງນີ້. ໃນນີ້ ລວມທັງບັນດາຜູ້ຕ່າງໜ້າ ຄະນະກຳມະການກາແດງສາກົນ, UNIDIR, UNDP, ກະຊວງການ ຕ່າງປະເທດຂອງປະເທດ ຊຸວີດເຊີແລນ, ຫ້ອງການສະໜັບສະໜູນຕ່າງປະເທດຂອງເຢຍລະມັນ, ຄະນະຮ່ວມງານຕໍາແໜ່ນລະເບີດກະປາງ, ອົງການ Adrian Wilkison, Roger Hess and Peter Courtney Green. ພວກເຂົາເຈົ້າບໍ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຮັບຮອງ ເນື້ອໃນ ເປັນບາງສ່ວນ ທີ່ ທັງໝົດ ທີ່ມີຢູ່ໃນເອກະສານສະບັບນີ້ ແລະ ທຸກ ໆ ຂໍຜິດພາດທີ່ມີຢູ່ໃນເອກະສານສະບັບຈະເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບທັງໝົດຂອງ GICHD.

ໂຄງການນີ້ ໄດ້ຖືກຄຸ້ມຄອງໂດຍທ່ານ Eric Filippino ຊຶ່ງແມ່ນ ຫົວໜ້າຂອງ ພະແນກ ຝຶກອົບຮົມ ແລະ ພັດທະນາຄວາມສາມາດ ຂອງ GICHD (e.filippino@gichd.org).

ພາບຖ່າຍທັງໝົດແມ່ນສິຂະສິດຂອງ GICHD ຍົກເວັ້ນແຕ່:
ຮູບ 1: ບິນບີ ຊະນິດ AO-1SCh ຂອງຣັດເຊຍ, ສິຂະສິດຂອງ Colin King
ຮູບ 2: ລູກສອນໄຟໄບນຈຸ ບິນບີຕ້ານຍານຍົນຫຸ້ນເກາະ, GICHD

ຄູ່ມືແນະນຳກ່ຽວກັບລະເບີດກະປາງ

ມິຖຸນາ 2009

ຄຳນຳ 6

ພາກທີ 1

ລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ) ແມ່ນຫຍັງ ? 7

ຄຸນລັກສະນະທົ່ວໄປຂອງລະເບີດບົມບີ 8

ລະເບີດບົມບີ: ປະເພດ ແລະ ຄວາມສາມາດຂອງພວກມັນ 9

> ຮູບແບບຂອງການຖິ້ມລະເບີດ 9

> ຜົນກະທົບຈາກບົມບີ 10

> ລະບົບຂະນວນຂອງອາວຸດຕ່າງ ແລະ ລະເບີດບົມບີ 14

> ຄວາມຊັດເຈນຂອງການວາງເປົ້າໝາຍທຳລາຍຂອງລະເບີດກະປາງ 16

> ການທຳລາຍຕົວມັນເອງ ຫລື ການບໍ່ທຳລາຍຕົວມັນເອງ ? 16

ການໃຊ້ ແລະ ຜົນກະທົບຂອງລະເບີດກະປາງຢູ່ໃນສົງຄາມ 17

> ປະຫວັດຂອງການໃຊ້ລະເບີດກະປາງ 17

> ກົດໝາຍສາກົນແບບທີ່ເຄີຍມີນາທີ່ເວົ້າເຖິງການໃຊ້ລະເບີດກະປາງ 21

> ການນຳໃຊ້ທາງການທະຫານ 23

> ອັດຕາຄວາມຜິດພາດຂອງລູກບົມບີ 25

> ຜົນກະທົບຂອງລະເບີດບົມບີຕໍ່ປະຊາກອນທົ່ວໄປ 26

ພາກທີ 2

ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ) 31

ການເຈາະຈາກ່ຽວກັບສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວ: ຂະບວນການ ໂອດສ໌ໂລ 32

ຄຳນິຍາມຂອງລະເບີດກະປາງທີ່ມີຢູ່ໃນສິນທິສັນຍາ. 33

ຂໍ້ເກືອດທ້າມທົ່ວໄປ 34

> ການເກືອດທ້າມການນຳໃຊ້ 35

> ການເກືອດທ້າມການເກັບລະເບີດໄວ້ຢູ່ສາງ 35

> ການເກືອດທ້າມການຜະສິດ ແລະ ການພັດທະນາລະເບີດ 35

> ການເກືອດທ້າມການຖ່າຍໂອນ 36

> ການປະຕິບັດງານຮ່ວມກັນ ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອ, ການຊຸກຍູ້ສົງເສີມ ຫລື ການກະຕຸກຊຸກຍູ້ບໍ່ໃຫ້ເຮັດ ກິດຈະກຳທີ່ຖືກເກືອດທ້າມ 36

ບັນດາຜົນທະໃນການທຳລາຍສາງລະເບີດກະປາງ. 37

ບັນດາຜົນທະໃນການເກັບກູ້ ແລະ ທຳລາຍລະເບີດທີ່ຕົກຄ້າງ. 38

ບັນດາຜົນທະໃນການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ ແລະ ຜູ້ລອດຊີວິດ. 39

ການຮ່ວມມືສາກົນ ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອ 40

ການມີຜົນສັກສິດຂອງສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວ. 40

ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິນທິສັນຍາ 41

ສາລະບານ

ພາກທີ 3

ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ ແລະ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍອາວຸດທົ່ວໄປບາງຊະນິດ	45
ອານຸສັນຍາ V ວ່າດ້ວຍລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ	46
> ການຫຼຸດຜ່ອນບໍ່ໃຫ້ມີ ERW	47
> ການເກັບກູ້ ERW	48
> ບັນດາຫຼັກການໃນການບັນທຶກຂໍ້ມູນ	48
ການເລືອກຈາກຄັ້ງຕ່າງ ໆ ພາຍໃນຂອບເຂດຂອງ CCW ວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ	49

ພາກທີ 4

ການທຳລາຍລະເບີດໃນສາງ	51
ບັນດາເຕັກນິກວິຊາການສຳລັບການທຳລາຍລະເບີດໃນສາງ	54
> ການລະເບີດຢູ່ກາງແຈ້ງ	54
> ການລະເບີດໃນສະຖານທີ່ປິດ	54
> ການເຜົາໄໝ້ໃນສະຖານທີ່ປິດ	54
> ການນຳອອກສິນສ່ວນອອກ	55
> ການທຳລາຍດ້ວຍອຸນະພູມເຢັນຕ່ຳ	55
> “ການນຳໃຊ້ຄືນ” ບັນດາອົງປະກອບຂອງລະເບີດກະປາງ	56
ບັນດາມາດຕະຖານສາກົນ	57
> ປະເດັນຕ່າງ ໆ ທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ	57

ພາກທີ 5

ການເກັບກູ້ ແລະ ການທຳລາຍລະເບີດກະປາງ	59
ວິທີການເກັບກູ້	60
> ການເກັບກູ້ດ້ວຍການເບິ່ງດ້ວຍຕາເປົ່າ ຫລື ການເກັບກູ້ເທິງໜ້າດິນ	60
> ການເກັບກູ້ລະເບີດທີ່ຜົງຢູ່ຜືນດິນ	61
ການດຳເນີນບັນດາຫຼັກການທີ່ປອດໄພ	62
> ການລະເບີດ	63
> ການເຜົາໄໝ້ຮຸນແຮງ	63
> ບັນດາທາງເລືອກເຕັກນິກ ຕ່າງ ໆ	64
> ການເຮັດໃຫ້ລະເບີດບໍ່ເກີດຜົນ	64
ການວາງແຜນການປະຕິບັດງານ	64
> ບັນດາເງື່ອນໄຂທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ໃນການກຳນົດບຸລິມະສິດການປະຕິບັດງານ	64
> ການບັນທຶກ ແລະ ການລາຍງານ	68

ພາກທີ 6

ການໂຄສະນາສຶກສາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຈາກ ລບຕ 73

- ການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ ແລະ ການລ້ອມຮົ່ວເຂດທີ່ມີລະເບີດບິບໍ່ທັນແຕກ 74
- > ການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍເຂດທີ່ມີລະເບີດບິບໍ່ທັນແຕກ 75
- > ການລ້ອມຮົ່ວເຂດທີ່ມີລະເບີດບິບໍ່ທັນແຕກ 77
- > ກອບນິດຕິກຳ 77
- ການໂຄສະນາສຶກສາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໄພຈາກ ລບຕ 79
- > ການສຶກສາອົບຮົມ ແລະ ການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍ 79
- > ວິທີການປະຕິບັດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນດີໃນການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍ ແລະ ການໂຄສະນາສຶກສາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໄພຈາກ ລບຕ 79
- > ກອບນິດຕິກຳ 84

ພາກທີ 7

ການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ 87

- ກຸ່ມທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ 88
- ປະເພດການບາດເຈັບ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການດ້ານການແພດ 89
- ການຊ່ວຍເຫລືອຫຼັງຈາກຈາກຄວາມຕ້ອງການທາງດ້ານການແພດ 89
- ກອບນິດຕິກຳ 93
- ບັນດາສິ່ງທ້າທາຍ ແລະ ບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້: ການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍໃນເລື່ອງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການປະຕິບັດການຕ້ານລະເບີດຝັງດິນທີ່ຕ້ານມະນຸດ 94

ພາກທີ 8

ການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ 97

- ຮອບວຽນການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານ 98
- ຄວາມຈຳເປັນໃນການບັນທຶກຂໍ້ມູນ 99
- ການສະໜອງຂໍ້ມູນ 100
- ການເກັບມ້ຽນຂໍ້ມູນ 101
- > ລະບົບການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນສຳລັບການປະຕິບັດງານກ່ຽວກັບລະເບີດຝັງດິນ 101
- ການປ້ອນຂໍ້ມູນ ແລະ ການວິເຄາະຂໍ້ມູນ 103

ບາງເອກະສານອາງອີງທີ່ສຳຄັນ 104

ການອະທິບາຍບາງຄຳສັບ ແລະ ຕົວຫຍໍ້ 106

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 107

- ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ ຫຼື ລະເບີດບິບໍ່ 108
- ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2: ລາຍຊື່ບັນດາປະເທດທີ່ໄດ້ເຂົ້າເປັນພາຄີ ແລະ ໄດ້ລົງນາມ 124
- > ບັນດາປະເທດພາຄີ 124
- > ບັນດາປະເທດທີ່ໄດ້ລົງນາມ 124 | 125
- ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3: ອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW 126
- ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 4: ລາຍຊື່ຂອງບັນດາລັດພາຄີຂອງອານຸສັນຍາ V 137

ບັນດາກອບສີ່ຫລ່ຽມ

ກ່ອງ

ກ່ອງຂໍ້ມູນ 1	ບັນດາປະເທດ ແລະ ເຂດແດນທີ່ໄດ້ລາຍງານວ່າມີການນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງນັບແຕ່ປີ 1945	20
ກ່ອງຂໍ້ມູນ 2	ກໍລະນີ Martić	22
ກ່ອງຂໍ້ມູນ 3	ນິຍາມຂອງຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດບົມບີ	40
ກ່ອງຂໍ້ມູນ 4	ບັນດາສິ່ງທ້າທາຍໃນການທຳລາຍລະເບີດໃນສາງ: ທັດສະນະຂອງຊ່ຽວຊານ 2 ທ່ານ	53
ກ່ອງຂໍ້ມູນ 5	ຕົວແບບຂອງການຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຂອງສປປ ລາວ	68
ກ່ອງຂໍ້ມູນ 6	ການສັງລວມຫຍໍ້ຂອງບັນດາຫລັກການ IMAS ສຳລັບການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ ແລະ ການລ້ອມຮົ້ວເຂດທີ່ມີການສູ້ຮົບ	76
ກ່ອງຂໍ້ມູນ 7	ກົດໝາຍສາກົນວ່າດ້ວຍການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ ແລະ ການລ້ອມຮົ້ວເຂດລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ	78
ກ່ອງຂໍ້ມູນ 8	ບັນດາຜູ້ຄຳຂາຍເຫລັກເສດໃນສປປ ລາວ	82
ກ່ອງຂໍ້ມູນ 9	ບັນດາສິ່ງທ້າທາຍໃນການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ: ຄວາມເປັນຈິງ	90
ກ່ອງຂໍ້ມູນ 10	ເລື່ອງລາວຂອງນັກເກັບກູ້ລະເບີດທີ່ຖືກອຸປະຕິເຫດຈາກລະເບີດບົມບີໃນປະເທດ ເຊີເບຍ	92
ກ່ອງຂໍ້ມູນ 11	ການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍໂດຍອີງຕາມສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ ຫຼື ບົມບີ	93
ກ່ອງຂໍ້ມູນ 12	ການປະຕິບັດງານທຳລາຍລະເບີດເປັນແຖວໜ້າ	102

ບັນດາຮູບ

ຮູບ 1	ລະເບີດກະປາງຫຼືບົມບີທີ່ຖືກຖິ້ມທາງອາກາດ	9 10
ຮູບ 2	ຮູບໜ້າຕັດຂອງບົມບີຊະນິດ M 85 (ສະແດງໃຫ້ເຫັນຜົນກະທົບຂອງຫົວກະສູນທຳລາຍ)	11
ຮູບ 3	ລະເບີດບົມບີຂອງປະເທດ ລັດເຊຍຊະນິດ AO - 1SCh	11
ຮູບ 4	ບົມບີໃຊ້ຕ້ານອາວຸດຊະນິດອື່ນ	12
ຮູບ 5	ລູກສອນໄຟ Orkan M87	13
ຮູບ 6	ບົມບີຊະນິດ kB - 1	14
ຮູບ 7	ບົມບີຊະນິດ BLU - 97 ຊຶ່ງມີຊະນວນແບບ“ລະເບີດໄດ້ໃນທຸກທິດທາງ”	15
ຮູບ 8	ຂອບເຂດທຳລາຍຂອງລະເບີດກະປາງຫຼືບົມບີ	24
ຮູບ 9	ຮອບວຽນການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນ	98

ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ (ບິນບີ) ແມ່ນບາດກ້າວສຳຄັນອັນໜຶ່ງຂອງບັນດາຄວາມ
ພະຍາຍາມລະດັບສາກົນເພື່ອປົກປ້ອງປະຊາກອນທົ່ວໄປຈາກລະເບີດບິນບີ ແລະ ຊ່ວຍແກ້ໄຂ
ບັນຫາຜົນກະທົບດ້ານນະມຸດສະທຳ ແລະ ດ້ານການພັດທະນາ. ການຮັບຮອງ ແລະ ການລົງ
ນາມສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວທີ່ຈັດຂຶ້ນໃນປີ 2008 ໂດຍຫລາຍກວ່າ 100 ປະເທດແມ່ນຜົນງານ
ອັນຍິ່ງໃຫຍ່ຂອງປະເທດ ນອກແວ ແລະ ລັດຖະບານຂອງຫລາຍປະເທດທີ່ໄດ້ພັກດັນຂະບວນການ
ໂອດສ໌ໂລ ແລະ ມັນກໍ່ແມ່ນຄວາມພະຍາຍາມທີ່ບໍ່ລົດລະຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ, ຄະນະ
ກຳມະການກາແດງສາກົນ ແລະ ຫລາຍຮ້ອຍອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນຄະນະກຳມະການ
ຕ້ານລະເບີດກະປາງຫຼືບິນບີ.

ໂດຍໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບເຄື່ອງມືໃໝ່ອັນສຳຄັນນີ້ ຊຶ່ງເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງກົດໝາຍສາກົນ ພວກເຮົາ
ຈຶງໄດ້ຕັດສິນໃຈເຮັດການດັດແກ້ ຂໍ້ແນະນຳກ່ຽວກັບລະເບີດບິນບີ, ຊຶ່ງສະບັບທຳອິດຂອງຂໍ້ແນະນຳ
ນີ້ໄດ້ຖືກຈັດພິມເຜີຍແຜ່ອອກໃນເດືອນ ພະຈິກ 2007. ຂໍ້ແນະນຳສະບັບນີ້ບໍ່ພຽງຈະກວມເອົາເອ
ກະສານໜຶ່ງພາກທີ່ເວົ້າເຖິງເນື້ອໃນຂອງສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດບິນບີ ແລະ ອີກໜຶ່ງພາກ
ເອກະສານທີ່ເວົ້າເຖິງການທຳລາຍລະເບີດໃນສາງຊຶ່ງມັນແມ່ນຜົນທະອັນສຳຄັນຍິ່ງຂອງບັນດາລັດ
ທີ່ເປັນພາຄີໃນອານາຈັດຊຶ່ງມັນໄດ້ສົ່ງຜົນກະທົບບໍ່ໃຫ້ມີການແຜ່ລາມຢ່າງໄວວ່າຂອງລະເບີດບິນບີ -
ມັນຍັງລວບລວມເອົາຫລາຍປະສົບການທີ່ຜ່ານມາ ໃນການປັບປຸງບັນດາຫລັກການ ແລະ ຂັ້ນຕອນ
ສຳລັບການສຳຫລວດ ແລະ ການເກັບກູ້ລະເບີດອອກຈາກຜືນທີ່ ທີ່ເຄີຍ ມີການສູ້ຮົບມາກ່ອນ.

ຄືດັ່ງສະບັບກ່ອນ ຂໍ້ແນະນຳສະບັບທີ 2 ນີ້ ມີຊື່ວ່າ ຂໍ້ແນະນຳກ່ຽວກັບລະເບີດບິນບີ ໄດ້ສະໜອງ
ຂັ້ນນຳກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຂອງລະເບີດບິນບີ ຕໍ່ປະຊາກອນທົ່ວໄປ ແລະ ການປະຕິບັດຂັ້ນຕອນຕ່າງໆ
ເພື່ອປ້ອງກັນ ແລະ ແກ້ໄຂຜົນກະທົບດັ່ງກ່າວ. ຂໍ້ແນະນຳສະບັບນີ້ມີຈຸດປະສົງສະເພາະຊ່ວຍລັດ
ຖະບານປະເທດຕ່າງ ໆ ທີ່ກຳລັງປະເຊີນໜ້າກັບບັນຫາລະເບີດບິນບີ ຫລື ບັນດາປະເທດທີ່ມີຄວາມ
ປະສົງຢາກຊ່ວຍປະເທດອື່ນໃນການຫລຸດຜ່ອນບັນຫາ ຫລື ແກ້ໄຂບັນຫາໃຫ້ໝົດໄປ. ບັນດາອົງການ
ຈັດຕັ້ງສາກົນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການເກັບກູ້ລະເບີດບິນບີ
ຫລື ກຳລັງໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອແກ່ຜູ້ເຄາະຮ້າຍລ້ວນແຕ່ແມ່ນພາກສ່ວນສຳຄັນທີ່ໄດ້ເວົ້າເຖິງຢູ່ໃນ
ເອກະສານສະບັບນີ້ຕະຫລອດເຖິງບັນດານັກຂ່າວ, ສະຖາບັນການສຶກສາ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນຜູ້ທີ່ມີ
ຄວາມສົນໃຈໃນປະເດັນດັ່ງກ່າວນີ້.

ຂ້າພະເຈົ້າຂໍສະແດງຄວາມຂອບໃຈນາຍັງລັດຖະບານປະເທດ ສະວິດເຊີແລນ ທີ່ໄດ້ສະໜັບສະໜູນ
ຂໍ້ແນະນຳສະບັບທີ ສອງ ນີ້.

ເອກອັກຄະລັດສະທູດ Stephan Husy
ຜູ້ອຳນວຍການ
ສູນກາງສາກົນ ນະຄອນເຈນີວາ ສຳລັບການເກັບກູ້ລະເບີດເພື່ອນະມຸດສະທຳ

ພາກທີ 1

ລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ) ແມ່ນຫຍັງ ?

ລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ) ແມ່ນຫຍັງ ?

ເອກະສານພາກນີ້ຊື່ໃຫ້ເຫັນພາບລວມຂອງບັນດາປະເພດຂອງລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ) ທີ່ມີຢູ່, ແລະ ເວົ້າເຖິງການໃຊ້ພວກມັນຢູ່ໃນສິ່ງຄາມ ແລະ ເວົ້າເຖິງຜົນກະທົບຕໍ່ປະຊາຊົນທົ່ວໄປ. ການໃຊ້ລະເບີດ ກະປາງຢ່າງຫລວງຫລາຍແມ່ນຢູ່ໃນໄລຍະສົງຄາມໂລກຄັ້ງທີ 2 ; ນັບແຕ່ນັ້ນມາລະເບີດຈຳພວກນີ້ໄດ້ ຖືກໃຊ້ໃນຫລາຍສົງຄາມ. ເຖິງແມ່ນວ່າສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ) ໄດ້ເກີດຫ້າມ ການໃຊ້ລະເບີດບົມບີທັງໝົດໃນປະຈຸບັນນີ້ (ເບິ່ງໃນພາກ 2), ໂດຍເໝືອນກັບອາວຸດທຸກຊະນິດ, ການໃຊ້ ລະເບີດກະປາງໃດ ໆ ກໍ່ຕາມໃນສົງຄາມແມ່ນຖືກຄຸ້ມຄອງໂດຍຂໍ້ກຳນົດທົ່ວໄປຂອງກົດໝາຍສາກົນທີ່ ຄຸ້ມຄອງການເປັນປໍລະປັກກັນດ້ວຍສົງຄາມ.

ຄຸນລັກສະນະລວມຂອງລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ)

ລະເບີດກະປາງທີ່ກ່າວຢູ່ໃນເອກະສານເຫລົ່ານີ້ ແມ່ນລະເບີດກະປາງທົ່ວໄປ ໂດຍທີ່ວ່າລະເບີດກະປາງ ໃຫຍ່ທີ່ເປັນໜ່ວຍແມ່ແຕ່ລະໜ່ວຍໄດ້ຖືກອອກແບບມາໃຫ້ກະຈາຍ ຫລື ປ່ອຍລູກບົມບີອອກຫລາຍໜ່ວຍ ພ້ອມກັນ (ໃນບາງກໍລະນີເອີ້ນວ່າ ບົມເລັດ bomblet ຫລື ລູກບົມບີ) ທີ່ຖືກຫວ່ານລົງຜິ້ນທີ່ໃດໜຶ່ງ ທີ່ອາດກວມເອົາຫລາຍຮ້ອຍຕາຕາລາງແມັດ². ຄຳນິຍາມທົ່ວໄປຂອງລະເບີດປະເພດນີ້ໄດ້ມີຄຳອະທິ ບາຍກ່ຽວກັບພາຊະນະບັນຈຸ (ຍັງເອີ້ນວ່າ ຕົວຍິ່ງສິ່ງ ຫລື ລະເບີດໜ່ວຍແມ່) ແລະ ລູກບົມບີທີ່ມີຢູ່ໃນ ຮາງລະເບີດ. ລະເບີດກະປາງທີ່ກ່າວເຖິງໃນທີ່ນີ້ແມ່ນ ຈຳພວກຮາງລະເບີດທີ່ກະຈາຍລູກບົມບີອອກແລ້ວ ໃຫ້ເກີດລະເບີດ - ບໍ່ແມ່ນຊະນິດທີ່ຜາໃຫ້ເກີດຄວັນ, ເກີດແສງໄຟ ຫລື ດອກໄມ້ໄຟ.

ພາບຊະນະບັນຈຸອາດຢູ່ໃນຮູບແບບເປັນຮາງ ຫລື ເປັນກັບລະເບີດ ທາງອາກາດ ຫລື ໃນຮູບແບບລູກ ສອນໄຟ. ລູກບົມບີແມ່ນລະເບີດແຕ່ລະລູກທີ່ຖືກບັນຈຸຢູ່ໃນກ່ອງຍິ່ງສິ່ງ ຫລື ລະເບີດໜ່ວຍແມ່ ແລະ ໄດ້ຖືກຫວ່ານອອກ, ຖືກຄັບຖ່າຍອອກ ຫລື ຖືກກະຈາຍອອກໃສ່ຈຸດໃດໜຶ່ງພາຍຫລັງທີ່ລະເບີດກະປາງ ໜ່ວຍແມ່ໄດ້ຖືກຍິ່ງອອກ, ຖືກປ່ອຍ, ຖືກຄັບຖ່າຍອອກ ຫລື ຖືກຖິ້ມທາງອາກາດ. ລູກບົມບີສາມາດ ຖືກຖິ້ມກະຈາຍອອກຈາກຕົວຍິ່ງສິ່ງທີ່ຕິດກັບເຄື່ອງບິນສູ້ຮົບ. ລະເບີດບົມບີສາມາດຖືກປ່ອຍຖິ້ມຈາກ ທາງອາກາດ, ຈາກໜ້າດິນ ຫລື ຈາກທາງທະເລ (ແຕ່ບໍ່ຄ່ອຍມີ). ປະຈຸບັນນີ້ລູກບົມບີມີໝໍ້ລະເບີດທີ່ມີ ຄວາມໜ້າແໜ້ນສູງ ແລະ ໃນຫລາຍກໍລະນີເພິ່ນໃຊ້ເພື່ອຈົມຕີດ້ວຍສອງວິທີ, ຄື: ຊະນິດທີ່ມີເບືອກຫຸ້ມ ເປັນໂລຫະທີ່ເປັນຮອງຕັກກັນ (ຄ້າຍຄືກັບລະເບີດຄ້ວງດ້ວຍມື) ທີ່ກະຈາຍຊະເກັດອອກແລ້ວເຮັດໃຫ້ຄົນ ຖືກບາດເຈັບ ຫລື ທຳລາຍວັດຖຸຕ່າງ ໆ ຫລື ອີກຊະນິດໜຶ່ງແມ່ນເປັນໜ່ວຍກິນກ້ຽງທີ່ໃຊ້ທຳລາຍຜືນຜົວ ທີ່ແຂງແກ່ນ.

ການອອກແບບລະເບີດກະປາງແມ່ນເພື່ອເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ປະຊາຊົນທົ່ວໄປໃນໄລຍະທີ່ກຳລັງໃຊ້ ຫລື ພາຍຫລັງໃຊ້. ປະເດັນທຳອິດແມ່ນຜົນກະທົບຕໍ່ຜືນທີ່ກວ້າງເຊິ່ງໝາຍເຖິງການເພິ່ນຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ ປະຊາຊົນຈະໄດ້ຮັບເຄາະຮ້າຍ ຫລື ຂະຫຍາຍຂອບເຂດການທຳລາຍໃຊ້ປະຊາຊົນ ຊຶ່ງເກີດຈາກ ການລະເບີດຂອງລູກບົມບີທີ່ຖືກຖິ້ມກະຈາຍອອກຈາກລະເບີດກະປາງໃນໄລຍະຈົນຕິໃດໜຶ່ງ. ບັນຫານີ້ຍັງຮ້າຍແຮງຕື່ມໃນກໍລະນີທີ່ລູກບົມບີຫລາຍ ໆ ລູກໄດ້ຖິ້ມກະຈາຍອອກພ້ອມກັນ ໃນການຈົມຕີ ຄັ້ງໜຶ່ງ. ປະເດັນທີ່ສອງແມ່ນ ອັນຕາການຜິດພາດຂອງລະເບີດບົມບີຫລາຍ ໆ ລູກທີ່ບໍ່ແຕກຊຶ່ງ ໝາຍຄວາມວ່າການຈົມຕີຄັ້ງໜຶ່ງອາດມີລະເບີດບໍ່ແຕກຫລືເຫລືອຖືກປະໄວ້ເປັນຈຳນວນຫລາຍຮ້ອຍ ຫລື ຫລາຍພັນໜ່ວຍ ແຕ່ວ່າມັນເປັນສິ່ງທຳລາຍຊີວິດຄົນ. ປະເດັນທີ່ສາມແມ່ນລະບົບຊະນະນວນທີ່ ສະດັງໄວທີ່ມີຢູ່ນຳລູກບົມບີຊຶ່ງໝາຍຄວາມວ່າພຽງແຕ່ມີການລົບກວນພຽງເລັກນ້ອຍກໍ່ຈະເຮັດໃຫ້ບົມບີ ລະເບີດໄດ້. ນອກຈາກການເສຍຊີວິດ ແລະ ບາດເຈັບແລ້ວ, ການຕົກຄ້າງຂອງລູກບົມບີທີ່ບໍ່ທັນ ແຕກຍັງຜາໃຫ້ເກີດອັນຕະລາຍຕໍ່ການກັບຄືນຖິ້ມຖານຂອງຊາວອົບພະຍົບ ແລະ ເປັນອຸປະສັກກິດຂວາງ ການທຳມາຫາກິນຂອງປະຊາຊົນ ເປັນຕົ້ນແມ່ນວຽກກະສິກຳ ຫລື ການເສຍຫຍ້າ.

ພາກທີ 1

ລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ) ແມ່ນຫຍັງ ?

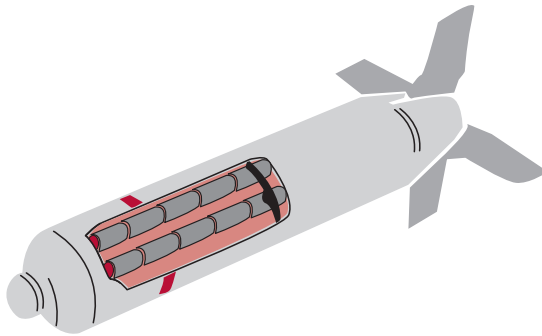
ລະເບີດກະປາງ: ປະເພດ ແລະ ຄວາມສາມາດຂອງພວກມັນ

ຄວາມຫລາກຫລາຍຂອງລະເບີດເຫຼົ່ານີ້ ພາໃຫ້ພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການຈັດປະເພດໃຫ້ງ່າຍດາຍ. ອີງຕາມອົງການ Human Rights Watch, ມີ ລະເບີດບົມບີ ຢ່າງໜ້ອຍ 208 ປະເພດ ຖືກຜະລິດໃນ 33 ປະເທດ³. ບັນດາປະເພດຫລັກ ໆ ໄດ້ຖືກອະທິບາຍຢູ່ໃນເອກະສານພາກນີ້ອີງຕາມ ຄຸນລັກສະນະ ແລະ ຜົນກະທົບຂອງພວກມັນ.

ບັນດາປະເພດທີ່ແຕກຕ່າງກັນຂອງລູກບົມບີທີ່ໄດ້ຖືກກະຈາຍອອກຈາກໜ່ວຍລະເບີດກະປາງ ໄດ້ຖືກທົບທວນຢູ່ໃນ 5 ປະເພດຊຶ່ງຂຶ້ນກັບຄຸນລັກສະນະດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້.

- > ຮູບແບບການນຳລະເບີດສູ່ເປົ້າໝາຍ
- > ຜົນກະທົບທີ່ກຳນົດໄວ້
- > ປະເພດຂອງລະບົບຂະນວນຂອງພວກມັນ.
- > ພວກມັນມີການລະບຸເປົ້າໝາຍທຳລາຍ ຫລື ບໍ່ ຫລື ມີກົນໄກຊີ້ນຳ ຫລື ບໍ່, ແລະ
- > ພວກມັນມີລະບົບທຳລາຍຕົວມັນເອງ ຫລື ບໍ່ ແລະ / ຫລື ມີກົນໄກເຮັດໃຫ້ພວກມັນສາມາດ ຢຸດເຊົາການທຳງານດ້ວຍຕົວມັນເອງ ຫລື ບໍ່.

ກ່ອງຂໍ້ມູນ 1: ຮູບຂອງໜ່ວຍລະເບີດກະປາງທີ່ຖືກຖິ້ມລົງທາງອາກາດ (ກ່ອນເປີດອອກ)

ຮູບແບບການຍົງລະເບີດສູ່ເປົ້າໝາຍ

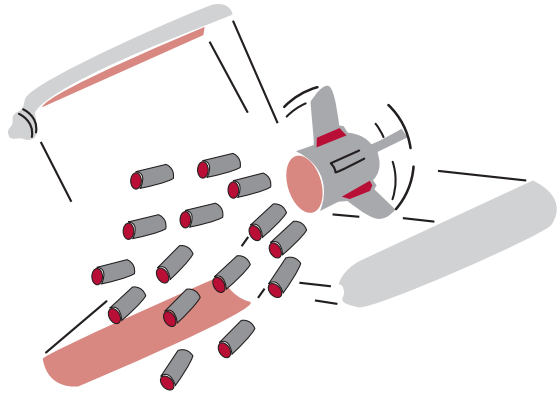
ມີ 4 ຮູບແບບຫລັກ ໆ ໃນການນຳລູກບົມບີສູ່ຈຸດເປົ້າໝາຍ:

- > ລູກລະເບີດເປັນຮູບແບບຊິງບັງ (ຕົວຢ່າງຮາງລະເບີດ, ປືນຄົກ ຫລື ປືນທີ່ຍິງຈາກກຳປັ່ນ)
- > ພາຂະນະບັນຈຸທີ່ຖືກຖິ້ມທາງອາກາດ
- > ຕົວຍິງສົ່ງຈາກເຄື່ອງບິນສູ່ຮີບ
- > ລູກສອນໄຟ.

ລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ) ແມ່ນຫຍັງ ?

ເຖິງແມ່ນວ່າລູກບົມບີສ່ວນຫລາຍທີ່ໄດ້ໃຊ້ຈະແມ່ນປະເພດທີ່ຖືກຖິ້ມໂດຍທາງອາກາດກໍ່ຕາມ (ຕົວຢ່າງ ໃນສົງຄາມໃນປະເທດອັບການິດສະຖານ, ກຳປູເຈຍ, ອາດິດສາທາລະນະລັດສະຫະພາບຢູໂກສະລາເວຍ, ສາທາລະນະລັດປະຊາທິປະໄຕປະຊາຊົນລາວ ແລະ ຫວຽດນາມ), ປະເພດທີ່ຖືກຍິງໂດຍທາງໜ້າດິນ ເຊັ່ນວ່າຮາງລະເບີດ ຫລື ເປັນແບບລູກສອນໄຟໄດ້ເລີ່ມມີຫລາຍຂຶ້ນ, ຊຶ່ງເປັນທີ່ສັງເກດເຫັນໄດ້ຫລາຍກວ່າໝູ່ແມ່ນຢູ່ໃນສົງຄາມ ອ່າວທະເລ ຄັ້ງທຳອິດ, ການຂັດແຍ່ງທາງສົງຄາມລະຫວ່າງຝ່າຍຄ້ານທີ່ນຳໂດຍສະຫະລັດອາເມລິກາ (USA) ແລະ ປະເທດອີຣັກ ໃນປີ 2003 ແລະ ສົງຄາມໃນພາກໃຕ້ຂອງປະເທດ ລີບານອນ ໃນປີ 2006. ອົງການ Human Rights Watch ເຊື່ອວ່າລະເບີດກະປາງສ່ວນຫລາຍທີ່ມີຢູ່ໃນສາງໃນປະຈຸບັນນີ້ແມ່ນລະເບີດທີ່ຖືກຍິງອອກຈາກພາກພື້ນດິນ⁴.

ຮູບ 1: ລະເບີດກະປາງທີ່ຖືກຖິ້ມທາງອາກາດ - ການກະຈາຍຂອງລູກບົມບີພາຍຫລັງທີ່ລະເບີດກະປາງເປີດອອກ.

ຜົນກະທົບທີ່ກຳນົດໄວ້

ລູກບົມບີມີຈຸດປະສົງຕໍ່ຕ້ານຫລາຍຈຸດໝາຍຕ່າງກັນດັ່ງນັ້ນຜົນກະທົບຂອງພວກມັນຈຶ່ງຕ່າງກັນ. ບາງຈຳພວກມີສະເກັດທີ່ມີຈຸດປະສົງຂ້າຊີວິດ ຫລື ກໍ່ໃຫ້ເກີດບາດເຈັບ. ບາງຈຳພວກໃຊ້ເປັນລະເບີດຕ້ານລົດຫຸ້ມເກາະໂດຍສະເພາະແມ່ນລະເບີດແຮງສູງຕ້ານລົດຖັງ (HEAT) ທີ່ເປັນລູກໜ່ວຍກົມກ້ຽວ ເພື່ອທຳລາຍລົດຖັງ ແລະ ລົດຫຸ້ມເກາະຂຶ້ນສິ່ງຕ່າງ ໆ .

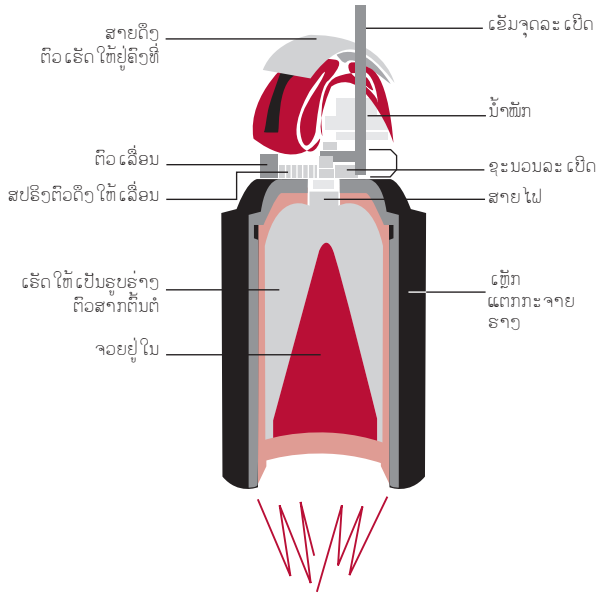
ລະເບີດຊະນິດ HEAT ເປັນລູກກົມກ້ຽວປະກອບມີຫົວແຕລມຢູ່ແກນໃນ ທີ່ເຮັດດ້ວຍໂລຫະ (ປົກກະຕິແມ່ນທອງແດງ). ໃນເນື້ອມັນແຕກ ຫົວແຕລມຢູ່ແກນໃນຈະຖືກຄັບໄລ່ອອກດ້ວຍຄວາມດັນອາຍພື້ນສູງເຮັດໃຫ້ມັນຜຸ່ງໄປໜ້າທຳລາຍເປົ້າໝາຍ. ຄວາມແຮງດັນຂອງອາຍພື້ນເຮັດໃຫ້ຫົວແຕລມສາມາດບຸກເຂົ້າທຳລາຍເປົ້າໝາຍທີ່ເປັນໜ້າຜິວແຂງແກນດ້ວຍຄວາມເລັກຫລາຍກວ່າທີ່ລະເບີດຊະນິດອື່ນບໍ່ສາມາດເຮັດໄດ້.

ການສ້າງລະເບີດໄດ້ມີທຳອຽງເຮັດໃຫ້ຜົນກະທົບຂອງລູກບົມບີສາມາດທຳລາຍເປົ້າໝາຍໄດ້ດ້ວຍຫລາຍຮູບແບບ; ການເຮັດແນວນີ້ສາມາດໃຊ້ລູກບົມບີ ຊະນິດດ່ຽວເພື່ອທຳລາຍເປົ້າໝາຍຫລາຍປະເພດໄດ້. ການນຳໃຊ້ໄດ້ຫລາຍ ຈຸດປະສົງນີ້ ເຮັດໃຫ້ບົມບີຖືກໃຊ້ເພີ່ມຂຶ້ນໃນຫລາຍສົງຄາມບໍ່ດົນຜ່ານມາ. ການໃຊ້ດ້ວຍສອງຈຸດປະສົງເພື່ອເພີ່ມສະມັດຕະພາບຂອງອາວຸດທົ່ວໄປ (DPICM) ຊຶ່ງເປັນການຈົມຕີແບບໃຊ້ສະເກັດ ແລະ ລະເບີດເຈາະເລີກໄປພ້ອມກັນໂດຍໃຊ້ລະເບີດແບບມີຜົນກະທົບຫລາຍຢ່າງ (CEM) ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ອົງປະກອບຂອງການທຳລາຍເພີ່ມຄວາມຮຸນແຮງຂຶ້ນ⁵.

ພາກທີ 1

ລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ) ແມ່ນຫຍັງ ?

ຮູບ 2: ຮູບໜ້າຕັດຂອງບົມບີ ຊະນິດ M 85 (ສະແດງໃຫ້ເຫັນຜົນກະທົບຂອງມັນ)

ຕົວຢ່າງໜຶ່ງຂອງ ລູກບົມບີຊະນິດຂ້າຄົນ

ລູກບົມບີຊະນິດ AO - 1SCh ຊຶ່ງມີນ້ຳໝັກ 1,2 ກິໂລກຣາມ ແລະ ມີຂະໜາດ 49x156 ມິລິແມັດ (ເບິ່ງໃນຮູບ 3) ຊຶ່ງແມ່ນລູກບົມບີຊະນິດຕໍ່ຕ້ານຄົນ. ມີລູກບົມບີຈຳນວນໜຶ່ງຮ້ອຍໜ່ວຍໄດ້ຖືກກະຈາຍອອກຈາກຮາງລະເບີດຊະນິດ RBK 250 - 275 ທີ່ກວມເອົາເນື້ອທີ່ທຳລາຍໄດ້ 4.800 ຕາແມັດ. ລະເບີດບົມບີເຫລົ່ານີ້ໄດ້ຖືກພົບເຫັນຢູ່ ແຊັດ ຊຶ່ງຢູ່ໃນສະຫະພັນລັດເຊຍ (ໃນເຂດແຊັດເນຍ) ແລະ ຢູ່ໃນເຂດຕາຈິກ ກິດສະຖານ⁷.

ຮູບ 3: ລູກບົມບີຂອງລັດເຊຍຊະນິດ AO - 1SCh ເອກະສິດຂອງ Colin King

ລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ) ແມ່ນຫຍັງ ?

ຕົວຢ່າງໜຶ່ງຂອງລະເບີດບົມບີສຳລັບຕ້ານທຸ້ມເກາະ

ລະເບີດບົມບີຂອງ ສະຫະລັດອາເມລິກາ ຊະນິດ MK 118 (ເບິ່ງໃນຮູບ 4) ແມ່ນລູກບົມບີໃຊ້ຕ້ານລົດຫຸ້ມເກາະໄດ້ຖືກຜະລິດຂຶ້ນໃນປີ 1968 ໃນໄລຍະສົງຄາມຫວຽດນາມ. ລະເບີດກະປາງໜ່ວຍແມ່ແມ່ນ MK - 7 ຊຶ່ງເປັນຕົວຍົງສົ່ງທີ່ຮູ້ດີກັນວ່າແມ່ນຕົວຍົງສົ່ງທີ່ມີລູກບົມບີຢູ່ນຳ 247 ໜ່ວຍ. ຕົວຍົງສົ່ງ ທີ່ປະກອບມີລູກບົມບີແຕ່ລະລູກ ເອີ້ນວ່າ Cluster Bomb Unit (CBU) ມີນ້ຳໜັກປະມານ 230 ກິໂລກຣາມ ແລະ ໄດ້ຖືກເປີດອອກໃນອາກາດພາຍຫລັງທີ່ມັນຖືກປ່ອຍອອກຈາກເຄື່ອງບິນ ໂດຍໄດ້ແຍກເປືອກຫຸ້ມຫໍ່ຂອງມັນອອກຕາມການຕັ້ງເວລາຂອງລະບົບຊະນວນ. ລູກບົມບີທີ່ມີຮູບແບບຄ້າຍຄືຫລາວມີຂະໜາດ 316 ມິລິແມັດ ໃນລວງຍາວ, ນ້ຳໜັກ 600 ກຣາມ ແລະ ມີໜີ້ 180 ກຣາມເຜື່ອຍູ່ດ້ານເຂົ້າຕ້ານທຸ້ມເກາະ. ໃນເວລາທີ່ຖືກຖິ້ມເທິງອາກາດໃນຄວາມສູງ 150 ແມັດ ບັນດາລູກບົມບີຈະກະຈາຍໃນຂອບເຂດພື້ນທີ່ປະມານ 4.800 ຕາແມັດ.

ຮູບ4 ລູກບົມບີສຳລັບຕ້ານທຸ້ມເກາະ ສີຂະສິດຂອງ Colin King

ຕົວຢ່າງຂອງລູກບົມບີທີ່ເກີດຜົນກະທົບຫລາຍດ້ານພ້ອມກັນ

ລູກບົມບີທີ່ເກີດຜົນກະທົບຫລາຍດ້ານພ້ອມກັນ ທີ່ມັກຖືກໃຊ້ແຜ່ຫລາຍແມ່ນຊະນິດ CBU - 87; BLU - 97 ການລະເບີດຂອງພວກມັນປະກອບມີລູກຫົວແຕ່ລະຊະນິດ HEAT ຊຶ່ງມີຄວາມສາມາດເຈາະເຂົ້າລົດຫຸ້ມເກາະໄດ້ເລິກເຖິງ 200 ມິລິແມັດ. ລຳຕົວຂອງລູກບົມບີທີ່ເຮັດຈາກເຫຼັກກ້າທີ່ມີ ຮ່ອງຮອຍຕັດໄຂວກັນໄປນາຢູ່ພາຍໃນສາມາດພາໃຫ້ເກີດສະເກັດສາມຮ້ອຍອັນທີ່ສາມາດຂ້າຄົນ, ທຳລາຍລົດຂົນສົ່ງ ແລະ ອຸປະກອນ ຫລື ຍຸດໂທປະກອນຕ່າງ ໆ ໃນວົງກວ້າງທີ່ມີຫລາຍຕາແມັດ. ຢູ່ໃນລຳຕົວຂອງມັນຍັງມີວົງແຕ່ວນຂອງທາດເຊີກອນນຽມ ທີ່ມີຈຸດປະສົງພາໃຫ້ເກີດເປັນເຊື້ອເຜິງ ແລະ ເກີດໄຟໄໝ້ຢູ່ເຂດເປົ້າໝາຍທຳລາຍ.

ລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ) ແມ່ນຫຍັງ ?

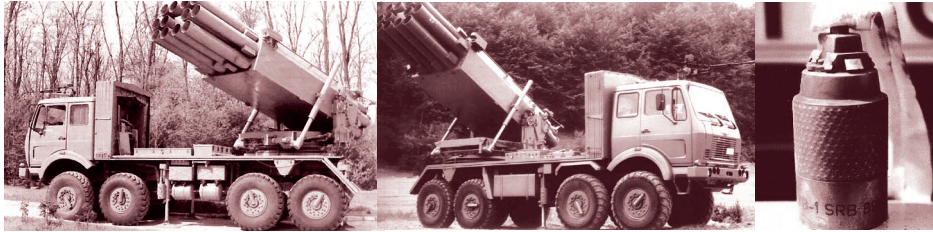
ຕົວຢ່າງຂອງອາວຸດທົ່ວໄປທີ່ໃຊ້ສຳລັບສອງຈຸດປະສົງ

ອາວຸດທົ່ວໄປທີ່ໃຊ້ສຳລັບສອງຈຸດປະສົງ (DPICM) ແມ່ນໄດ້ຖືກກະຈາຍອອກເປັນຫລາຍລູກ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວແມ່ນອອກມາຈາກພານຊະນະທີ່ຖືກຍິງສະເດັ່ນອອກຈາກຮາງລະເບີດ ຫລື ລູກສອນໄຟ. ລຳຕົວທີ່ມີລັກຊະນະຮູບທີ່ກົມຂອງບົມບີຊະນິດນີ້ ແມ່ນເຮັດດ້ວຍເຫຼັກກ້າ ໂດຍມີແຖນຫົວແທລມທີ່ເປັນທອງມີລັກຊະນະເປັດຢູ່ຂ້າງໃນ. ອີກສິ່ງໜຶ່ງຂອງມັນມີຮູບລັກຊະນະຄ້າຍຄືກູບ ແລະ ມີລະບົບທີ່ຕໍ່ເຂົ້າກັບຊະນວນແບບງ່າຍດາຍ. ຊະນວນປະກອບດ້ວຍເສັ້ນເຊືອກ ຝ່າຍທີ່ເປັນຕົວຈຸດໄຟ ແລະ ຕິດໃສ່ສາຍເຊືອກໂຄ້ງມັດປິ່ນອ້ອມລະບົບຊະນວນຊຶ່ງສາມາດເຮັດໃຫ້ລູກບົມບີຫລາຍໜ່ວຍຢ່າງກັນຢູ່ແບບຕິດກັນ ໂດຍເອົາສິ້ນຫົວຕິດກັບສ່ວນຫາງຂອງພວກມັນທີ່ສະຫລັບກັນຢູ່ພາຍໃນຕົວຍິງສິ່ງລະເບີດ. ຕົວຈຸດໄຟປະກອບມີຫລາຍແຜ່ນບາງມິນທີ່ຊ້ອນກັນຢູ່ກັບສະປິງດິດ ໂດຍແທດເໝາະຢ່າງພໍຕິດໃສ່ຫົວແກ້ບຂະໜາດນ້ອຍທີ່ສະດຸ້ງໄວ.

ໃນເມື່ອຖືກກະທົບ ຕົວຈຸດໄຟຈະຖືກສົ່ງໄປຈຸດຫົວແກ້ບທີ່ຢູ່ສ່ວນລຸ່ມ ທີ່ມີລັກສະນະເປັນເມັດນ້ອຍຕິດຕໍ່ໃສ່ໜີ້ຂອງລູກບົມບີ. ເວລານີ້ໝາກບົມບີຈະແຕກດ້ວຍການໄໝ້ຂອງໜີ້ ແລະ ບັງຄັບຫົວກະສູນລະເບີດຜຸ່ງໃສ່ເປົ້າໝາຍທຳລາຍ. ໃນລູກບົມບີບາງຊະນິດຍັງມີຫລາຍແຜ່ນກົມຢູ່ອ້ອມຮອບໝາກບົມບີເພື່ອເຮັດໃຫ້ສະເກັດສາມາດທຳລາຍຄົນຢ່າງມີປະສິດທິພາບ.

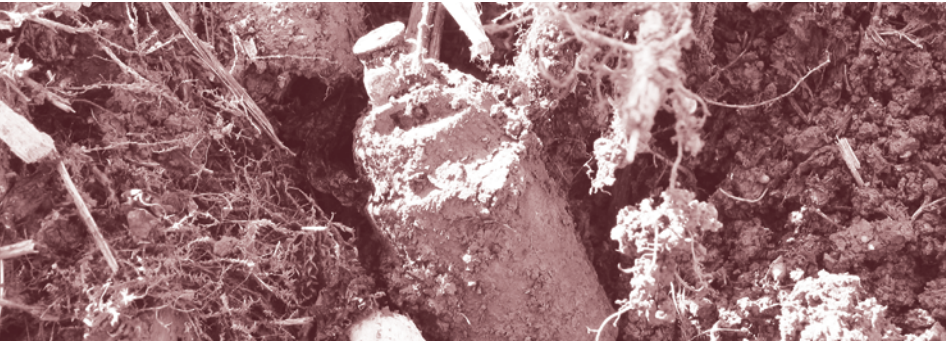
ລູກບົມບີຊະນິດ DPICM ຂອງປະເທດ ຢູໂກສະລາວີ - ຊຶ່ງມີເຄື່ອງໝາຍ KB - 1 ໄດ້ຖືກຍິງສິ່ງອອກຈາກລູກຈະຫລວດ (ເບິ່ງໃນຮູບ 5). ມັນໄດ້ຖືກອອກແບບມາເພື່ອສະໜັບສະໜູນການເດີນບຸກຈົມຕິແບບເປັນຂະບວນຂະໜາດໃຫຍ່ ຂອງກອງທັບຊຶ່ງມັນສາມາດມັງທຳລາຍດ້ວຍວິທີປົກກະຕິ ຫລື ແບບກົດດັນ⁹ ຊຶ່ງທຳລາຍຈຸດເປົ້າໝາຍໄດ້ຫລາຍຢ່າງພ້ອມ ໆ ກັນ ລວມທັງເປົ້າໝາຍທີ່ເປັນກອງທະຫຼານ ແລະ ຍານຍົນຫຸ້ນເກາະທີ່ຕິດອາວຸດຕໍ່ສູ້ ແລະ ສາມາດຍິງຕອບໂຕ້ດ້ວຍແປວໄຟຕ້ານລົດຫຸ້ນເກາະໄດ້ອີກ¹⁰.

ລູກຈະລວດຊະນິດ ORKAN ສາມາດບັນຈຸລູກບົມບີໄດ້ 228 ໜ່ວຍຊຶ່ງແມ່ນຊະນິດທີ່ມີຫົວທຳລາຍ ແລະ ຊະນິດທີ່ມີສະເກັດ, ຊຶ່ງແຕ່ລະລູກຍັງມີລູກປິ່ນນ້ອຍທີ່ເປັນໜ່ວຍກົມກ້ຽງ 420 ໜ່ວຍດ້ວຍຂະໜາດເສັ້ນຜ່າກາງ 3 ມິລີແມັດ. ໃນເມື່ອຮ່າງບັນຈຸລະເບີດເປີດອອກມັນຈະຜັກດັນບັນດາລູກບົມບີອອກລວງສູງ 800 ຫາ 1.000 ແມັດ¹⁰. ໃນເມື່ອພວກມັນຖືກຖິ້ມຫວານລົງ ສາຍເຊືອກໂຄ້ງທີ່ຕິດຢູ່ກັບລະບົບຊະນວນຈະຮັກສາຄວາມຄົງທີ່ຂອງພວກມັນໄວ້ຊຶ່ງແມ່ນລະບົບຊະນວນທີ່ມີກົນໄກແບບງ່າຍດາຍ; ລູກບົມບີທີ່ຫວານລົງມານັ້ນຈະແຕກຫັ້ນໃນເມື່ອພວກມັນກະທົບກັບຜິ່ນດິນ. ລູກບົມບີຈຳນວນ 288 ໜ່ວຍຈະຖືກຝັງກະຈາຍໄປທົ່ວຂອບເຂດປະມານ 20.000 ຕາແມັດ; ຂອບເຂດອັນຕະລາຍທີ່ພາໃຫ້ເສຍຊີວິດຂອງສະເກັດຂອງລູກບົມບີແຕ່ລະລູກແມ່ນຢູ່ໃນຂອບເຂດປະມານ 10 ແມັດ¹¹.

ຮູບ 5: ລູກຈະຫຼວດ Orkan M87

ລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ) ແມ່ນຫຍັງ ?

ຮູບທີ 6 ລູກບົມບີ KBI

ການຫ້າງແກ້ບລະເບີດກະປາງ ແລະ ບັນດາລູກບົມບີ

ວິທີການເບີດລະເບີດກະປາງ ແລະ ການແຈກຫວ່ານບັນດາລູກບົມບີມີຫລາຍວິທີ. ເມື່ອໃດລະເບີດກະປາງຖືກຈຸດຊະນວນ, ຍິງສິ່ງອອກ, ຍູ້ດົມອອກ, ຫລືຖິ້ມລົງ, ຕາມປົກກະຕິແລ້ວການເບີດລະເບີດກະປາງຖືກກຳນົດໂດຍເວລາອັນແນ່ນອນ ຫລື ຄວາມກະຊັບຂອງຕົວແກ້ບ. ການປົດປອກຫ້ອຍທີ່ນຳໃຊ້ສຳລັບລູກຈະຫລວດ ແລະ ລູກສອນໄຟບັນຈຸລະເບີດສິ່ງຄາມ, ໄດ້ແກ່ການຈຸດແຫ່ງດິນລະເບີດເພື່ອພັກດົມໃຫ້ລະເບີດກະປາງເບີດອອກ, ນອກນັ້ນກໍ່ອາດຈະນຳໃຊ້ຊະນວນຕົວດົມສິ່ງໃຫ້ລູກບົມບີສະເດັ່ນອອກ.

ຕາມປົກປະຕິແລ້ວ, ບັນດາລູກບົມບີຈະຖືກຫວ່ານອອກໂດຍຖານສະເດັ່ນ, ຫົວສະເດັ່ນ, ຫລືການປົດປອກຫ້ອຍ. ໃນການຍິງສິ່ງໂດຍນຳໃຊ້ຖານສະເດັ່ນແມ່ແຜ່ຫລາຍ, ແຕ່ວ່າຍັງມີຫລາຍວິທີການນຳສິ່ງແບບອື່ນອີກ. ສຳລັບທັງສອງຄື ຫົວສະເດັ່ນ ແລະ ຖານສະເດັ່ນ. ຕົວແກ້ບຈະກະຕຸ້ນຊະນວນນຳສິ່ງ, ຊຶ່ງສະເດັ່ນຖານຫົວທຽນ ຫລື ຫົວສະເດັ່ນ ແລະ ຍູ້ດົມລູກບົມບີອອກ.

ສ່ວນຫລາຍບັນດາລູກບົມບີຈະຖືກນຳໃຊ້ຮູບແບບໃດໜຶ່ງຂອງຄວາມໝັ້ນທ່ຽງ (ປົກກະຕິແມ່ນກິບໝິບ, ຕົວຫັນປີ້ນ, ຫລື ຕົວຕັ້ງ)¹² ເພື່ອຈະພາໃຫ້ພວກມັນຕົງຫົວລົງ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ, ລູກບົມບີຈະມີຕົວຫັນປີ້ນ ແລະ ຕົວຕ້ານລົມເພື່ອກະຕຸ້ນກົນໄກທີ່ຫ້າງໄວ້. ໂດຍກະກຽມພວກມັນໃຫ້ລະເບີດຂຶ້ນໃສ່ຈຸດກະທົບ. ລະບົບນີ້ແມ່ນອ້າງອີງໃສ່ກົນໄກການຕັ້ງແກ້ບ (ຫລື ໜ່ວຍລອກຄວາມປອດໄພໄວ້ ແລະ ຫ້າງຍິງ). ເນື່ອງຈາກວ່າລູກບົມບີຈະແຈກແຍກກັນພາຍຫລັງການສະເດັ່ນອອກແລ້ວ, ໂດຍຄວາມໝາຍແໜ້ນຂອງເຂດພື້ນທີ່ກະທົບ (ເບິ່ງຮູບທີ 8) ຈະຂຶ້ນກັບຄວາມໄວ ແລະ ຄວາມສູງໃນລະດັບທີ່ກະປາງ ຫລື ຕົວແກກເບີດອອກ. ສ່ວນໃຫຍ່ລູກບົມບີຖືກອອກແບບເພື່ອແຕກໃສ່ຈຸດກະທົບກັບພື້ນທີ່ແຂງ.

ຕົວຢ່າງ, ເມື່ອເວລາບົມບີຕ້ານຫຸ້ນເກາະໄປກະທົບເປົ້າໝາຍທີ່ແຂງ, ຕົວກະຕຸ້ນການລະເບີດຢູ່ຫ່າງຫລັງກ້ອນຊະນວນຈະຖືກກະຕຸ້ນໃຫ້ເກີດປະກົດຜົນຕ້ານຫຸ້ນເກາະ, ຊຶ່ງສາມາດເປັນໄປໄດ້ໂດຍນຳໃຊ້ແຜ່ນເຂັ້ມໄປກະທົບໃສ່ຕົວປັບຄວາມໝັ້ນທ່ຽງ, ຫລື ໜ່ວຍໄຟຟ້າ ປີເອໂຊ, ທີ່ສ້າງປະຈຸໄຟຟ້າເມື່ອມັນຖືກແປຮູບທາງກົນຈັກ.

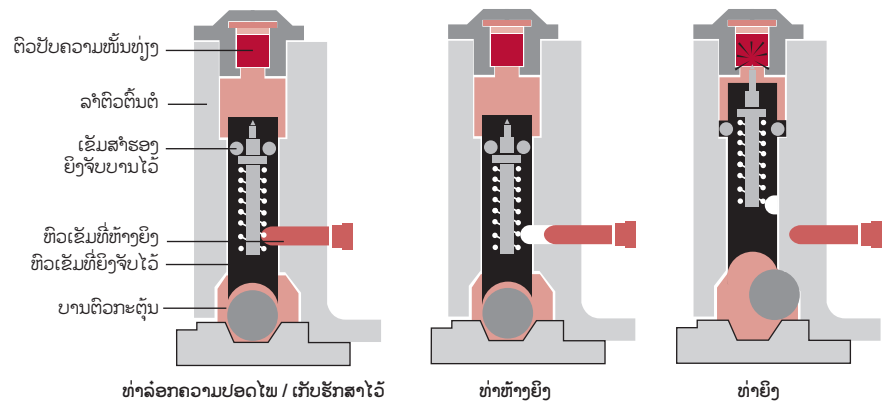
ພາກທີ 1

ລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ) ແມ່ນຫຍັງ ?

ກົນໄກຕົວແກ້ບສຳຮອງອາດຈະຖືກບັນຈຸໄວ້ເພື່ອຈະກະຕຸ້ນລູກບົມບີ ຖ້າວ່າແກ້ບຕົ້ນຕໍຕາກບໍ່ເຮັດວຽກດ້ວຍເຫດຜົນໃດໜຶ່ງ, ເຊັ່ນວ່າໄປກະທົບໃສ່ມຸມແບບຜິດພາດ. ຈຳນວນໜຶ່ງແມ່ນນຳໃຊ້ກົນໄກແບບ “ກະຕຸ້ນຕະຫຼອດເວລາ” ທີ່ບັນຈຸເອົາໜ່ວຍປັບທິດທາງໃນຕ້ອງໜຶ່ງທີ່ເປັນຄ້ອຍໆຮຽງທາງຂອບ, ໝາຍຄວາມວ່າມັນຈະຕ້ອງທ່າງານ ເຖິງແມ່ນວ່າລູກບົມບີຈະກະທົບໃສ່ຜືນໃນທິດທາງໃດກໍບໍ່ສຳຄັນ. ການເຄື່ອນເໜັງຂອບຂ້າງຂອງໜ່ວຍບານປັບທິດທາງຈະປະກົບກັບຜືນທີ່ຄ້ອຍໆຮຽງເພື່ອຍູ້ເດີນເຂັມໃສ່ຫົວກະຕຸ້ນຄວາມຮູ້ສຶກ. ຖ້າວ່າກົນໄກເຫລົ່ານີ້ບໍ່ຖືກກະຕຸ້ນເມື່ອເວລາມີການກະທົບ, ພວກມັນກໍຈະກາຍເປັນລະບົບທີ່ເຮົາສາມາດຈັບບາຍໄດ້ໂດຍປະລິຍາຍເມື່ອລູກບົມບີຈະຖືກຍົກຍ້າຍອີກຕໍ່ໄປ. ເຊັ່ນດຽວກັບກົບ - ຕົວປັບຄວາມໜັ້ນທ່ຽງ, ຕົວດົງ - ປັບຄວາມໜັ້ນທ່ຽງຂອງລູກບົມບີຈະພາໃຫ້ເກີດປະກົດຜົນສັງຫານບຸກຄົນ / ທຳລາຍວັດຖຸສິ່ງຂອງເນື່ອງຈາກວ່າລຳຕົວຈະແຕກໝຸ່ນທະລາຍ, ສ່ວນໃຫຍ່ຕົວໝຸ່ນເກາະລູກບົມບີຈະຖືວ່າເປັນຕົວສ້າງສະເກັດລະເບີດຢ່າງລົງຕົວ.

ລະເບີດກະປາງປະກອບດ້ວຍເຄື່ອງຮາດາ, ລັງສີອິນຟຣາເຣດ, ແລະ / ຫລື ຄື້ນວິທະຍູໃນກົນໄກຂອງຕົວແກ້ບ (ເບິ່ງໃນຮູບທີ 7 ລຸ່ມນີ້ທີ່ເປັນຕົວຢ່າງ ຂອງແກ້ບ-ເຊັ່ນເຊີ້ໃນລູກບົມບີ) ປະກອບເປັນກໍລະນີຜິເສດ. ພາຍຫລັງການເຄື່ອນຍ້າຍຈາກຖານຍິງພາກໜ້າດິນ ຫລື ລະບົບຍິງສິ່ງທາງອາກາດ, ກະປາງ ຫລື ຕົວແຈກຈະປົດປ່ອຍບັນດາລູກບົມບີອອກ. ໃນຂະນະທີ່ຕົວແກ້ບຖືກຫ້າງໄວ້ ແລະ ເຊັ່ນເຊີ້ຕົວຄົ້ນຫາຈະຖືກກະຕຸ້ນ. ຂະບວນການຄົ້ນຫາຈະສິ້ນສຸດລົງເມື່ອໃດເຖິງຄວາມສູງຈາກໜ້າດິນໃນລະດັບທີ່ໄດ້ຕັ້ງໄວ້. ເມື່ອລະດັບຄວາມເຊື້ອຖືກເຊັ່ນເຊີ້ວ່າຈະຮັບປະກັນການຊອກຫາເປົ້າໝາຍ, ຕົວແກ້ບລູກບົມບີຈະຄົງຢູ່ໃນທ່າທີ່ຫ້າງໄວ້. ແຕ່ຖ້າວ່າລະດັບຄວາມເຊື້ອຖືໃນການຊອກຫາເປົ້າໝາຍບໍ່ເພິ່ງພໍໃຈແລ້ວ, ກົນໄກທຳລາຍຕົວມັນເອງກໍຈະກະຕຸ້ນຂຶ້ນໃນລະດັບຄວາມສູງອື່ນແນ່ນອນ, ໂດຍທຳລາຍລູກບົມບີດ້ວຍ¹³.

ຮູບທີ 7: BLU - 97, ແກ້ບສຳຮອງ“ກະຕຸ້ນຕະຫຼອດເວລາ”

ລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ) ແມ່ນຫຍັງ ?

ຄວາມຊັດເຈນດ້ານເປົ້າໝາຍ ຂອງ ລະເບີດກະປາງ.

ພາກນີ້ຈະກ່າວເຖິງຄວາມສາມາດຂອງລະເບີດໜ່ວຍແມ່ໃນການແຈກຢາຍບັນດາລູກບົມບີລົງໃສ່ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຄວາມສາມາດຂອງລູກບົມບີໃນການໄປຕົກໃສ່ ແລະ ລະເບີດຂຶ້ນໃນບ່ອນທີ່ເຈດຕະນາ.

ນອກນັ້ນ, ພາຍຫລັງການໂຈມຕີ ມັນກໍ່ຈະພາໃຫ້ເຂດພື້ນທີ່ອ້ອມຮອບກວ່າງຂວາງປົນເປື້ອນດ້ວຍລູກບົມບີທີ່ບໍ່ທັນແຕກພ້ອມດ້ວຍຄວາມເປັນຫວ່າງດ້ານມະນຸດສະທຳຕໍ່ຄວາມຊັດເຈນຂອງການຕັ້ງເປົ້າໝາຍຂອງລູກບົມບີຕ່າງ ໆ ໃນເວລາໂຈມຕີ. ສ່ວນໃຫຍ່ລູກບົມບີຈະຕົກລົງແບບອິດສະຫຼະຕາມວົງໂຄຈອນທີ່ໄດ້ຕັ້ງໄວ້ໂດຍການປະສົມປະສານລະຫວ່າງຫລາຍປັດໃຈ ແລະ ກໍ່ສາມາດຫລົງທາງອອກຫ່າງຈາກເປົ້າໝາຍທີ່ເຈດຕະນາ. ປະຈຸບັນ, ລະບົບຕຳນຽມເກາະຂອງລະເບີດກະປາງຈະນຳໃຊ້ລູກບົມບີຕາມເປົ້າໝາຍຢ່າງເອກະລາດ, ຊຶ່ງກຳນົດ ແລະ ຍິງໃສ່ລິດຄັນໃດຄັນໜຶ່ງ, ເຖິງແມ່ນວ່າຄວາມສາມາດຈຳກັດໃນການຈຳແນກລະຫວ່າງລິດທະຫານ ແລະ ລິດພິນລະເຮືອນ. ນອກນັ້ນ, ຍັງກຳລັງປັບປຸງຄວາມຊັດເຈນຂອງຕົວແຈກທາງອາກາດ ແລະ ລູກສອນໄຟນຳສັ່ງ, ຊຶ່ງສາມາດບັນຈຸຕົວກວດແກ້, ຫລື ຈີປີແອັດສ໌ (ລະບົບຈັບຈຸດພິກັດ) ເປັນຕົວນຳທິດທາງດ້ວຍ. ແຕ່ວ່າ, ລະບົບທັນສະໄໝພັດມີມູນຄ່າແພງ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວທີ່ມີຢູ່ກໍ່ຈຳກັດສະເພາະດ້ານສັດຕະຍະພາບຂອງການສູ້ຮົບ.

ລະເບີດກະປາງສາຫະລັດຊະນິດ BLU-108 ປະເພດແກັບ - ເຊັນເຊີ້ (SFW) (ເບິ່ງໃນຮູບທີ 7) ເປັນຕົວຢ່າງໜຶ່ງຂອງລະບົບນີ້, ຊຶ່ງຈະໄດ້ພັດທະນາເພື່ອຄົ້ນຫາ ແລະ ນັ່ງໄປຫາລິດຫມູ່ເກາະໃດໜຶ່ງໂດຍບໍ່ເກີດການຕ້ານບຸກຄົນໃນເຂດກວ້າງຂວາງ. ຈຸດເດັ່ນຂອງມັນຄື ປະກອບດ້ວຍເຊັນເຊີ້ທັນສະໄໝທີ່ຢູ່ໃນທ່າກະຕຸ້ນ ແລະ ບໍ່ກະຕຸ້ນ (ຄື້ນອິນຟຣາເຣດ, ຄື້ນສັ້ນຂອງຣາດາ) ແລະ ຄວາມສາມາດໃນການບິນເວີ້ນບິນເຂດເປົ້າໝາຍໃດໜຶ່ງ. BLU-108 ປະເພດແກັບ - ເຊັນເຊີ້ (SMW) ບັນທຸກລູກບົມບີ 40 ໜ່ວຍ, ແທນທີ່ຈະມີຫລາຍ ໆ ຮ້ອຍ. ປະຈຸບັນລູກບົມບີປະເພດແກັບ - ເຊັນເຊີ້ມີພຽງເລັກນ້ອຍເທົ່ານັ້ນ (BONS,SMART.BAT,SPBE-D), ທັງ ໆ ທີ່ມີລາຍງານວ່າກຳລັງພັດທະນາ, ຜະລິດ, ຫລື ເອົາມາຄອບຄອງໄວ້ໂດຍ 14 ປະເທດຢ່າງໜ້ອຍ. ເປັນທີ່ເຊື່ອກັນວ່າການນຳໃຊ້ຄັ້ງທຳອິດແມ່ນຢູ່ປະເທດ ອິຣັກ ໃນປີ 2003¹⁴. ລະເບີດກະປາງສາຫະລັດຊະນິດ BLU - 108 ແກັບ - ເຊັນເຊີ້ (SFW) ປະກອບດ້ວຍກົນໄກທຳລາຍຕົວມັນເອງ ແລະ ລະຫັບຜົນກະຕຸ້ນໃນຕົວ.

ທຳລາຍຕົນເອງ ຫລື ບໍ່ທຳລາຍຕົນເອງ ?

ບັນດາລູກບົມບີແບບທຳລາຍຕົວມັນເອງຖືກອອກແບບເພື່ອໃຫ້ລະເບີດຂຶ້ນໂດຍອັດຕະໂນມັດຫລັງຈາກເວລາອັນແນ່ນອນ, ຖ້າພວກມັນຫາກບໍ່ແຕກໃສ່ຈຸດກະທົບຕາມທີ່ໄດ້ປະສິງ. ກົນໄກທີ່ຮັບປະກັນການລະເບີດຂຶ້ນໂດຍອັດຕະໂນມັດແມ່ນແຜ່ຫລາຍແບບເອເລັກໂທຣນິກ ຫລື ແບບກົນຈັກ. ອີງຕາມຄຳເຫັນຂອງຊ່ຽວຊານລະດັບແຖວໜ້າ ຜູ້ໜຶ່ງໃນດ້ານອາວຸດ¹⁵, ກົນໄກທຳລາຍຕົວມັນເອງຖືກບັນຈຸໃນລູກບົມບີຕ່າງ ໆ ດ້ວຍສອງເຫດຜົນ. ອັນໜຶ່ງ, ແມ່ນເພື່ອປົກປ້ອງກອງກຳລັງຕ່າງ ໆ ທີ່ເປັນນິດ, ຊຶ່ງອາດຈະຕ້ອງການເຄື່ອນຍ້າຍຜ່ານ ຫລື ຕັ້ງທີ່ໜັ້ນຢູ່ໃນເຂດພື້ນທີ່ບ່ອນລູກບົມບີຖືກຖິ້ມລົງໃສ່ນັ້ນ (ທັງ ໆ ທີ່ອາດຈະເປັນຄວາມສ່ຽງໄພອັນຕະລາຍແກ່ກຳລັງພວກເຂົາເອງ). ເຫດຜົນທີສອງແມ່ນເພື່ອບັນເທົາຜົນກະທົບໃສ່ບັນດາຜົນລະເຮືອນໂດຍຫລຸດຜ່ອນຈຳນວນລູກບົມບີທີ່ບໍ່ແຕກ (ເອີ້ນວ່າ “ຕົວບໍ່ແຕກ” ຫລື “ຕົວເຊື່ອມຄຸນ”)¹⁶.

ລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ) ແມ່ນຫຍັງ ?

ລະເບີດກະປາງຊະນິດອາວຸດທຳມະດາແບບປັບປຸງຈຸດປະສົງຄວບຄູ່ (DPICM) ດຽວນີ້ປະກອບດ້ວຍກົນໄກທຳລາຍຕົວມັນເອງເພື່ອນຳໃຊ້ໃນການປະຕິບັດງານຢ່າງຫລວງຫລາຍ, ຊຶ່ງແມ່ນ M 85 ອອກແບບໂດຍ ອິດສ໌ຮາແອັນ. ໃນປີ 2003, ລາຊາອານາຈັກອັງກິດໄດ້ນຳໃຊ້ອາວຸດຊະນິດນີ້ຢູ່ສົງຄາມອິຣັກ, ຈາກນັ້ນໃນປີ 2006 ໄດ້ນຳໃຊ້ໃນລະດັບກວ້າງກວ່າໃນການປະທະກັນດ້ວຍອາວຸດທີ່ປະເທດ ລີບານອນ. ສ່ວນຢູ່ພາກໃຕ້ ລີບານອນ, ໄດ້ນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງ M 85, ໄປຄຽງຄູ່ກັບຊະນິດ DPICM ແບບເກົ່າກວ່າ. ຕົວແກ້ບແບບທຳລາຍຕົວມັນເອງບໍ່ເປັນໜ້າເຊື່ອຖືໄດ້ດັ່ງຄຳກ່າວອ້າງຂອງໂຮງງານຜູ້ຜະລິດ, ແຕ່ວ່າປະກົດມີອັດຕາພາດແຕກຕ່າງກວ່າປະເພດທີ່ບໍ່ມີກົນໄກທຳລາຍຕົວມັນເອງ. ສິ່ງນີ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າ, ຢ່າງໜ້ອຍສຸດໃນກໍລະນີນີ້, ການບັນຈຸກົນໄກທຳລາຍຕົວມັນເອງໄດ້ຫລຸດຜ່ອນອັດຕາພາດແຕກລົງໂດຍລວມ, ແຕ່ກໍ່ບໍ່ແມ່ນການແກ້ໄຂບັນຫາລູກບົມບີບໍ່ທັນແຕກປົນເປື້ອນ. ນອກນັ້ນ, ຍັງສະທ້ອນເຖິງຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງຜົນໄດ້ຮັບຈາກການທົດສອບກັບຄວາມເປັນຈິງທີ່ໄດ້ຜົບເຫັນໃນການປະຕິບັດງານໃນສະໜາມສູ້ຮົບ¹⁷.

ນອກນັ້ນ, ຍັງມີລະເບີດກະປາງທີ່ “ກຳຈັດຕົນເອງ” ຫລື “ລະຫັບຜົນກະຕັນໃນຕົວ”. ອີງຕາມຊ່ຽວຊານດ້ານອາວຸດຜູ້ໜຶ່ງ, ໃນປາງສົງຄາມອິຣັກ, ໄດ້ເຫັນຄັ້ງທຳອິດການນຳໃຊ້ລູກບົມບີຊະນິດແກ້ບ - ເຊັນເຊີ, ຊຶ່ງອອກແບບໃຫ້ຄົນຫາເປົ້າໝາຍ ແລະ ທຳລາຍລົດຕຸ້ມເກາະ, ໂດຍມີລະບົບທຳລາຍຕົວມັນເອງດ້ວຍ. ກັບແກ້ບ ແບບເອເລັກໂທຣນິກ ທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີກຳລັງໄຟຟ້າ, ໄດ້ນຳໃຊ້ໝໍ້ໄຟສຳຮອງ, ຊຶ່ງຈະທຳງານກໍ່ຕໍ່ເມື່ອວ່າອາວຸດນັ້ນຖືກເສື່ອນຍ້າຍ. ຖ້າມັນຫາກພາດແຕກໃສ່ຈຸດກະທົບ, ໝໍ້ໄຟສຳຮອງມີອາຍຸການສັ້ນ, ໝາຍຄວາມວ່າແຫລ່ງພະລັງງານໄຟຟ້າກໍ່ຈະໝົດໄປໂດຍໄວ, ຈະບໍ່ສາມາດກະຕັນຫົວລະເບີດສົງຄາມອິກ, ໂດຍຈະກາຍເປັນວິທີການ “ທຳລາຍຕົວມັນເອງ” ອັນໜ້າເຊື່ອຖື. ສິ່ງນີ້ຈະບໍ່ໄດ້ເຮັດໃຫ້ລະເບີດປອດໄພ, ແຕ່ຢ່າງໜ້ອຍ, ຈະຈຳກັດຄວາມອາດສາມາດໃນການທຳງານຂອງມັນລົງຕ່ຳສຸດ, ໃນກໍລະນີ ມີການແຕະຕ້ອງມັນແບບບັງເອີນ¹⁸.

ການນຳໃຊ້ ແລະ ຜົນກະທົບ ຂອງ ລະເບີດກະປາງໃນການປະທະກັນດ້ວຍອາວຸດ.

ປະຫວັດການນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງ¹⁹

ການນຳໃຊ້ອາວຸດລະເບີດກະປາງຄັ້ງທຳອິດແມ່ນໃນປາງສົງຄາມໂລກຄັ້ງທີ II, ເມື່ອຍົນເຢຍລະມັນໄດ້ຖິ້ມລະເບີດ SD - 2 “ລະເບີດແມງກະເບື້ອ” ລົງໃສ່ທ່າເຮືອ ກຣິນບາຍທີ່ອັງກິດ. ເຖິງແມ່ນວ່າໄດ້ຖິ້ມລະເບີດພຽງແຕ່ 1,000 ໜ່ວຍ ຫລື ລູກບົມບີ, ຕົວເມືອງດັ່ງກ່າວໄດ້ຖືກທຳລາຍແບບຮາບກ້ຽງພາຍໃນສອງສາມອາທິດ; ໜ້າວຽກການເກັບກຳລະເບີດໃນໄລຍະຕໍ່ມາໄດ້ໃຊ້ແຮງງານເຖິງ 10,000 ຊົ່ວໂມງ. ຄົນຈຳນວນຫລາຍໄດ້ຖືກບາດເຈັບລົ້ມຕາຍພາຍຫລັງການຈູ້ຈົມຕີທາງອາກາດໄດ້ສັ່ນສູດລົງ ເນື່ອງຈາກພວກເຂົາພະຍາຍາມເກັບກູ້ ແລະ ທຳລາຍບົມບີທີ່ບໍ່ທັນແຕກ.

ໃນໄລຍະຕໍ່ມາການນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງແມ່ນຢູ່ໃນສົງຄາມຫວຽດນາມ, ບ່ອນທີ່ມີການຖິ້ມ ແລະ ຫວ່ານລົງທັງກັບລະເບີດ (ມິນ)ຝັງດິນ ແລະ ລູກບົມບີແບບແກ້ບ - ກະທົບ ຈຳນວນຫລາຍລ້ານໜ່ວຍໂດຍທະຫານສາຫະລັດອາເມລິກາ. ນອກນັ້ນໃນສົງຄາມຫວຽດນາມ, ເປັນຄັ້ງທຳອິດທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ອາວຸດທີ່ໃຫ້ຜົນແບບປະສົມປະສານ. ລູກບົມບີ MK 118 ໂກຄີບັນຈຸກ້ອນຊະນວນ ແລະ ທອງຮູບຈວຍປັນກັບ, ມີອານຸພາບພໍທີ່ຈະເຈາະລົດຕຸ້ມເກາະ.

ລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ) ແມ່ນຫຍັງ ?

ປະເທດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢ່າງຮ້າຍແຮງກວ່າໝູ່ໃນໂລກແມ່ນ ສາທາລະນະລັດປະຊາທິປະໄຕປະຊາຊົນລາວ (ສປປ ລາວ), ບ່ອນທີ່ລູກບົມບີຫລາຍກວ່າ 260 ລ້ານໜ່ວຍໄດ້ຖິ້ມລົງປາງສົງຄາມອິນດູຈີນ. ໂຄງການເກັບກູ້ລະເບີດແຫຼ່ງຊາດ (ຄກລ) ສາມີຖານວ່າ ອັດຕາພາດແຕກສຳລັບລູກບົມບີສາຫະລັດມີເຖິງ 30 % (ໃນລາວເອີ້ນວ່າ ບົມບີ), ໝາຍວ່າຍັງມີລູກບົມບີປະມານ 78 ລ້ານໜ່ວຍທີ່ຍັງບໍ່ທັນແຕກ²¹. ໃນປາງສົງຄາມໂລກຄັ້ງທີ II, ບັນດາລູກບົມບີເຫລົ່ານີ້ໄດ້ຖືກຖິ້ມລົງທາງອາກາດໃນລະເບີດກະປາງ, ມີແກັບ - ກະທົບແບບກົນໄກ, ພ້ອມທັງ, ນຳໃຊ້ລະເບີດທີ່ສົ່ງຜົນກະທົບດ້ວຍສະເກັດ. ໃນ ສປປ ລາວ, ລະເບີດແບບນີ້ໄດ້ຖືກຖິ້ມລົງ ໂດຍມີຕົວຫັນເປັນຫ້າງໄວ້ພ້ອມທັງແກັບແບບກະຕຸ້ນຕະຫຼອດເວລາ, ຊຶ່ງອອກແບບເພື່ອສາມາດປະຕິບັດງານໃສ່ຈຸດກະທົບໃນທຸກມູມ. ແກັບພວກນີ້ແມ່ນສ່ຽງໄພອັນຕະລາຍໂດຍສະເພາະຖ້າຫາກມັນພາດແຕກຕາມເຈດຕະນາ. ພາຍຫລັງກວ່າ 40 ປີ, ຢູ່ ສປປ ລາວ ລູກບົມບີເຫລົ່ານີ້ຍັງສືບຕໍ່ເປັນສາຍເຫດສ້າງການບາດເຈັບລົ້ມຕາຍຕະຫລອດມາ.

ໃນປີ 1992, ສະຫະຣາຊະອານາຈັກອັງກິດໄດ້ນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງ BM 755, ປາງສົງຄາມເກາະຝັກແລັນ ເພື່ອໂຈມຕີຖານທີ່ໜັ້ນຂອງອາກຊັງຕິນ. ຕາມການລາຍງານຈາກຂະບວນກິດຈະການຕ້ານກັບລະເບີດຝັງດິນ, ມີແຕ່ຊາວຝົນເຮືອນທີ່ຖືກບາດເຈັບ ລົ້ມຕາຍ ໃນກໍລະນີປະທະກັນດ້ວຍລະເບີດກະປາງທີ່ຖືກຖິ້ມລົງຈຳນວນໜຶ່ງ; ຫລັງສົງຄາມ, ທະຫານອັງກິດໄດ້ດຳເນີນການເກັບກູ້ທຳລາຍລູກບົມບີບໍ່ທັນແຕກພາຍໃນເກາະ, ເຫັນໄດ້ວ່າອັດຕາພາດແຕກມີພຽງ 9.6 %²¹.

ການນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງຢ່າງກວ້າງຂວາງທັງພາກອາກາດ ແລະ ພາກໜ້າດິນແມ່ນໃນສົງຄາມອ່າວທະເລ ປີ 1991. ບັນດາກອງທະຫານອີຣັກໄດ້ຖືກທຳລາຍ ແລະ ເສຍຂວັນຍ້ອນການໂຈມຕີແບບຕໍ່ເນື່ອງດ້ວຍລະເບີດກະປາງຕະຫລອດບັນສົງຄາມທາງອາກາດ. ການສູ້ຮົບພາກພື້ນດິນໄດ້ແກ່ຍາວພຽງສີ່ມື ແລະ ເຫັນວ່າມີການຕໍ່ຕ້ານຄືນຈາກຄູ່ຕໍ່ສູ້ພຽງເລັກນ້ອຍ, ທັງນີ້ແມ່ນຍ້ອນຜົນກະທົບອັນຮ້າຍແຮງຂອງລະເບີດກະປາງ. ເນື່ອງຈາກວ່າກຳລັງທະຫານອີຣັກ, ສ່ວນໃຫຍ່ຢູ່ໃນທະເລຊາຍອັນເປີດແປບ, ຊຶ່ງມີຜົນກະທົບຕໍ່ຜົນລະເຮືອນພຽງເລັກນ້ອຍ, ທັງ ໆ ທີ່ຜູ້ບາດເຈັບລົ້ມຕາຍຈຳນວນຫຼາຍພາຍຫລັງສົງຄາມ ໂດຍສະເພາະໃນກຸ່ມທະຫານພັນທະມິດແລະນັກເກັບກູ້ - ທຳລາຍລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ.

ໃນສົງຄາມອ່າວທະເລຄັ້ງທຳອິດນີ້ນັ້ນໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າລະເບີດກະປາງມີອັດຕາການພາດແຕກສູງ. ລູກບົມບີກວ່າ 95,000 ໜ່ວຍທີ່ຍັງບໍ່ທັນແຕກຖືກບັນທຶກໄວ້ ໃນເວລາດຳເນີນການເກັບກູ້ທຳລາຍຂອງສາຫະລັດອາເມລິກາທີ່ປະເທດ ກູເຫວດ, ຊຶ່ງອາດຈະເປັນໜຶ່ງສ່ວນສີ່ຂອງຈຳນວນລະເບີດບໍ່ທັນແຕກໃນທົ່ວປະເທດ. ເຖິງແມ່ນວ່າໄດ້ຜິສູດໃຫ້ເຫັນອັດຕາພາດແຕກສູງຢ່າງຈະແຈ້ງ ແລະ ຄວາມສ່ຽງໄພອັນຕະລາຍຫລັງສົງຄາມ, ອາວຸດຊະນິດດຽວກັນນີ້ຍັງເອົານຳໃຊ້ອີກຢູ່ໃນປະເທດໂກໂຊໂວ, ອັບການິດສ໌ຖານ ແລະ ຕໍ່ມາຢູ່ອີຣັກ.

ໃນສົງຄາມຢູເຊັດສ໌ເນຍ, ກຳລັງທະຫານລັດເຊຍໄດ້ນຳລະເບີດກະປາງຢ່າງຫລວງຫລາຍພາຍໃນເຂດຊຸມຊົນແອອັດ, ໂດຍສະເພາະພາຍໃນ ແລະ ອ້ອມແອ້ມເມືອງກຣົດສ໌ນີ. ການໂຈມຕີດ້ວຍລະເບີດກະປາງທີ່ເຂດຕະຫລາດຂອງເມືອງກຣົດສ໌ນີໃນປີ 1991, ໄດ້ມີ 137 ຄົນລົ້ມຕາຍ ແລະ ຫລາຍ ໆ ຄົນໄດ້ຖືກບາດເຈັບ, ພາຍໃຕ້ການເປັນຜົນຍານຂອງອົງການປະຕິບັດງານເກັບກູ້ສາກົນ²².

ລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ) ແມ່ນຫຍັງ ?

ໃນໄລຍະປີ 1998 - 2000, ທີ່ເຂດປະເທດ ອິຣິດເຕຍ ແລະ ອີທິໂອເປຍ, ໄດ້ນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງ ໂດຍທັງສອງຝ່າຍ. ໃນເດືອນມິຖຸນາ 1998, ຍົນອິຣິດເຕຍໄດ້ຖິ້ມລະເບີດກະປາງໃສ່ເມືອງ ເມຕາເລ ຂອງ ອີທິໂອເປຍ, ໂດຍລົງຖືກໂຮງຮຽນແຫ່ງໜຶ່ງ, ຊຶ່ງມີຜູ້ລົມຕາຍ 53 ຄົນ ແລະ ຖືກບາດເຈັບກວ່າ 85 ຄົນໃນເວລາການໂຈມຕີ. ຍົນຂອງ ອີທິໂອເປຍກໍໄດ້ຖິ້ມລະເບີດກະປາງໃສ່ ຊາວພົນລະເຮືອນຢູ່ ອິຣິດເຕຍເຊັ່ນດຽວກັນ. ໃນວັນທີ 9 ພຶດສະພາ ປີ2000, ລູກບົມບີຂະນິດ BL 755 ທີ່ຜະລິດໂດຍ ສະຫະຣາຊະອານາຈັກອັງກິດໄດ້ຖິ້ມລົງໃສ່ສູນຊາວອົບພະຍົບ. ພາຍຫລັງ ການໂຈມຕີ, ອົງການປະຕິບັດງານເກັບກູ້ສາກົນໄດ້ທຳລາຍລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ 420 ໜ່ວຍ²³.

ໃນເດືອນພຶດສະພາ ແລະ ມິຖຸນາ, ກຳລັງຜັນທະນິດໄດ້ຖິ້ມລູກບົມບີກວ່າ 240.000 ໜ່ວຍ (BLU97, BL755, MK118 RocKeys) ໃສ່ ໂກໂຊໂວ (ກວ່າ 10 ພັນໜ່ວຍຖິ້ມໃສ່ເຊີເບຍ ແລະ ມົງເຕເນໂກ), ຊຶ່ງເປັນສາຍເຫດໃຫ້ພົນລະເຮືອນຢ່າງໜ້ອຍ 75 ຄົນລົ້ມຕາຍ ແລະ ບາດເຈັບ ໃນໄລຍະການນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງ ຫລາຍກວ່າ 150 ຄົນພາຍຫລັງສົງຄາມ, ຈາກນັ້ນໄດ້ດຳເນີນ ການເກັບກູ້ທຳລາຍຫລັງສົງຄາມໃນມູນຄ່າ 30 ລ້ານໂດລາສາຫະລັດ. ອີງຕາມຊ່ຽວຊານຜູ້ໜຶ່ງ²⁴, ພຽງແຕ່ໃນໂກໂຊໂວເທົ່ານັ້ນ, ເປັນທີ່ເຊື່ອກັນວ່າລູກບົມບີ BLU 97 ໄດ້ເປັນສາຍເຫດຂອງ ການບາດເຈັບລົ້ມຕາຍຫລາຍກວ່າບັນດາສະໜາມກັບລະເບີດຝັງດິນທັງໝົດລວມເຂົ້າກັນ. ຜູ້ກ່ຽວໄດ້ຜິຈາລະນາວ່າມັນເປັນຍ້ອນແກ້ບສຳຮອງແບບ “ກະຕຸ້ນຕະຫຼອດເວລາ”ພາຍໃນລູກບົມບີ ສ່ວນຫລາຍ, ຈຶ່ງເປັນສາຍເຫດຂອງກໍລະນີບາດເຈັບລົ້ມຕາຍເປັນຈຳນວນຫລາຍ; ໃນສປປ ລາວ ກໍເຊັ່ນດຽວກັນ, ຍັງມີການບາດເຈັບລົ້ມຕາຍຍ້ອນລະເບີດບໍ່ທັນແຕກໂດຍສະເພາະລູກບົມບີ. ການເກັບ ກູ້ທຳລາຍລະເບີດກະປາງຍັງສືບຕໍ່ດຳເນີນງານຢູ່ ໂກໂຊໂວ.

ຕາມການລາຍງານ, ສາຫະລັດອາເມລິກາ ໄດ້ຖິ້ມລູກບົມບີກວ່າ 248,000 ໜ່ວຍໃສ່ ອັບຟການິດສ໌ ຖານ ລະຫວ່າງຕຸລາ 2001 ແລະ ມີນາ 2002, ແມ່ນສາຍເຫດຂອງການບາດເຈັບລົ້ມຕາຍໃນ ເວລາການນຳໃຊ້ຊຶ່ງໄດ້ຊ້ຳຕື່ມບັນຫາທີ່ມີຢູ່ແລ້ວຍ້ອນລະເບີດກະປາງທີ່ກອງທັບລັດເຊຍໄດ້ນຳໃຊ້ ໃນຊຸມປີ 1990²⁵.

ໃນໄລຍະສົງຄາມອີຣັກປີ 2003, ໄດ້ມີການນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງຢ່າງຫລວງຫລາຍໂດຍຍິງສົ່ງທາງ ອາກາດ ແລະ ຈາກພາກໜ້າດິນ. ເຖິງແມ່ນວ່າການຍິງສົ່ງທາງອາກາດລົງໃສ່ເຂດຊຸມຊົນທີ່ມີພົນ ລະເມືອງໜ້າແໜ້ນໄດ້ຫລຸດລົງເມື່ອສົນທຽບກັບສົງຄາມປາງກ່ອນ, ການນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງ ຈາກພາກໜ້າດິນຢ່າງກວ້າງຂວາງ, ລວມທັງຈະຫລວດ M26 ທີ່ຍິງສົ່ງໂດຍລູກສອນໄຟ (MLRS) ແລະ M85 ທີ່ຍິງສົ່ງໂດຍປືນໃຫຍ່, ກໍຍັງພາໃຫ້ເກີດການບາດເຈັບລົ້ມຕາຍເປັນຈຳນວນຫລາຍ.

ໃນກໍລະນີປະທະກັນຢູ່ພາກໃຕ້ຂອງ ລີບານອນ ໃນປີ 2006, ກອງທັບ ອິດສ໌ຣາແອັນ ອາດໄດ້ຍິງ ລູກບົມບີກວ່າສອງລ້ານ ຫລື ຫລາຍກວ່ານັ້ນໃນພາກໃຕ້ຂອງປະເທດ (ຈຳນວນຕົວຈິງບໍ່ໄດ້ເປີດເຜີຍ ຈັກເທື່ອ). ອິດສ໌ຣາແອັນໄດ້ນຳໃຊ້ແບບປະສົມປະສານ ທາງອາກາດ ແລະ ພາກໜ້າດິນໂດຍ ຍິງປືນໃຫຍ່ ແລະ ຈະຫລວດເຜື່ອນຳສົ່ງລະເບີດກະປາງ. ອາວຸດເຫລົ່ານີ້ລວມທັງສະໄໝຫວຽດ ນາມຄີ BLU-63, (ຈຳນວນຫລາຍໄດ້ຜາດແຕກ), ຊະນິດ M77 ຍິງນຳສົ່ງໂດຍຈະຫລວດ MLRS, (ໃນນັ້ນມີຫລາຍໜ່ວຍໄດ້ຜາດແຕກອັນເປັນສາຍເຫດການບາດເຈັບລົ້ມຕາຍຂອງຊາວພົນລະເຮືອນ), ນອກນັ້ນ, ມີລ້ຽນລ້າສຸດທີ່ຍິງສົ່ງດ້ວຍປືນໃຫຍ່ຄືລູກບົມບີຂະນິດ M85, ທີ່ບັນຈຸແກ້ບແບບທຳລາຍ ຕົວມັນເອງ, ກໍມີອິດຕາຜາດແຕກສູງຄືກັນ. ໃນເດືອນກັນຍາ 2006 ກິດຈະການຕ້ານລະເບີດ ຝັງດິນໄດ້ດຳເນີນການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ໄດ້ພົບເຫັນວ່າໃນ 60 % ຂອງກໍລະນີຕ່າງ ໆ, ສູນກາງ ການຍິງໂຈມຕີແມ່ນຢູ່ພາຍໃນ 500 ແມັດຈາກສູນກາງຂອງເຂດພື້ນທີ່ຢູ່ອາໄສໃນປີ 2008,

ລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ) ແມ່ນຫຍັງ ?

ສະຫະປະຊາຊາດໄດ້ຄາດກະວ່າເນື້ອທີ່ 48 ກິໂລແມັດຕະລາງພາກໃຕ້ລີບານອນ ໄດ້ຖືກກະທົບຈາກລູກບົມບີຈຳນວນຫຼາຍຮ້ອຍຫຼາຍພັນໜ່ວຍ²⁶. ໃນວັນທີ 12 ທັນວາ 2008, ອົງການປະຕິບັດງານໄດ້ເກັບກູ້ທຳລາຍລູກບົມບີທີ່ບໍ່ທັນແຕກຈຳນວນ 153, 755 ໜ່ວຍ²⁷.

ໃນເດືອນສິງຫາ 2008, ຫລັງຈາກການຮັບຮອງສິນທິສັນຍາຕໍ່າມລະເບີດກະປາງ, ປະເທດຊີອອກເຊຍ ແລະ ລັດເຊຍ ໄດ້ນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງໃນກໍລະນີປະທະກັນດ້ວຍອາວຸດລະຫວ່າງສອງລັດ. ໃນເດືອນພະຈິກ, ຂະບວນການປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດໄດ້ລາຍງານວ່າຢ່າງໜ້ອຍຊາວພົນລະເຮືອນ 17 ຄົນຖືກຂ້າຕາຍ ແລະ ກວ່າ 12 ຄົນໄດ້ຖືກບາດເຈັບຍ້ອນລະເບີດກະປາງທີ່ທັງສອງຝ່າຍໄດ້ນຳໃຊ້²⁸. ອົງການຈັດຕັ້ງໄດ້ຈົດບັນທຶກການນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງຂອງລັດເຊຍໃນຫົກຕົວເມືອງ ແລະ ບັນດາບ້ານ ແລະ ລະເບີດກະປາງຂອງຊີອອກເຊຍຖືກນຳໃຊ້ໃນເກົ້າຕົວເມືອງ, ທັງ ທີ່ການສືບສວນ - ສອບສວນເບິ່ງກໍລະນີບາດເຈັບລົມຕາຍປະກົດວ່າ ສາຍເຫດມາຈາກອາວຸດລະເບີດກະປາງຂອງລັດເຊຍ. ບັນດາລະເບີດກະປາງໄດ້ພາດແຕກຢູ່ທັງສອງຝ່າຍ, ໂດຍປະປ່ອຍໄວ້ບັນດາລູກບົມບີທີ່ບໍ່ທັນແຕກ ແລະ ຄວາມສ່ຽງໄພອັນຕະລາຍ.

ຕາມການລາຍງານ, ມີຢ່າງໜ້ອຍ 16 ປະເທດ²⁹ ທີ່ເຄີຍນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງຢູ່ໃນກວ່າ 30 ປະເທດ ແລະ ອານາເຂດຕ່າງ ໆ ນັບແຕ່ສົງຄາມໂລກຄັ້ງທີ II (ເບິ່ງ ກ່ອງຂໍ້ມູນທີ 1)

ກ່ອງຂໍ້ມູນ 1: ບັນດາປະເທດ ແລະ ອານາເຂດຕ່າງ ໆ, ບ່ອນທີ່ໃຊ້ລະເບີດກະປາງ, ຕາມການລາຍງານຕັ້ງແຕ່ 1945 ເປັນຕົ້ນມາ.

ອັບຟການິດສ໌ຖານ	ອີຣັກ	ອູກັນດາ
ອານບາເນຍ	ອິດສ໌ລະແອັອນ	ຢູເຄ / ອັກຊັງເຕີນ (ເກາະຝັກແລັນ) / ມັນວິນາດສ໌)
ອັງໂກລາ	ຄູເຫວດ	ຫວຽດນາມ
ອາຊັກບາຍຈານ (ນາກອກໂນ - ກາຣາບາກຄ໌)	ສປປ ລາວ	ຊຳເປຍ
ບົດສ໌ເນຍ&ແຮເຊັກໂກວີນາ	ລີບານອນ	ແຫລ່ງຂໍ້ມູນ: ຂະບວນການປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດ, ການສຳຫລວດນະໂຍບາຍ ແລະ ການປະຕິບັດງານກ່ຽວກັບລະເບີດກະປາງກຸ່ມພາ 2007, ຂະບວນການປົກປ້ອງສິດທິມະນຸດ, “ການເປີດເບື້ອນຂອງລະເບີດກະປາງໜຶ່ງໂຫລ”, ມິຖຸນາ 2007; ການເວລາແຫ່ງການນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງ/ເດືອນກຸ່ມພາ 2009; ຂະບວນການຕ້ານສະໜາມລະເບີດຝັງດິນບົດລາຍງານປີ 2008 ຂອງຂະບວນການກວດຕິດຕາມສະໜາມລະເບີດຝັງດິນ: ກ້າວໄປສູ່ໂລກປາສະຈາກລະເບີດຝັງດິນ, ກິດຈະການຕ້ານລະເບີດຝັງດິນການາດາ, ຕຸລາ 2008.
ກຳປູເຈຍ	ໂມຣີຕາເນຍ	
ຊັດ	ມົງເຕເນໂກຣ	
ໂກຣອາເຊຍ	ໂມໂຣໂກ (ຊາຣາຣາຕາເວັນອອກ)	
ປະຊາທິປະໄຕຄົງໂກ	ລັດເຊຍ (ເຊັກສ໌ເນຍ)	
ອີຣິດເຕຍ	ຊາວດີ ອາຣາເບຍ	
ອີຣີໂອເປຍ	ແຊກເບຍ (ລວມທັງໂກໂຊໂວ)	
ຊີອອກເຈຍ	ຊີຣາລີອອນ	
ການາດາ	ຊູດານ	
ຕາຈິກິດສ໌ຖານ	ຊີເຣຍ	

ລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ) ແມ່ນຫຍັງ ?

ກົດໝາຍສາກົນທົ່ວໄປ ໃນການຄຸ້ມຄອງການນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງ.

ເຖິງແມ່ນວ່າສິນທິສັນຍາຕ້ານລະເບີດກະປາງ ຫ້າມການນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງທີ່ຖືວ່າເປັນສາຍເຫດຂອງການເຈັບປວດທໍລະນານອັນຮັບບໍ່ໄດ້ແກ່ພົນລະເຮືອນ, ກໍ່ຄືອາວຸດຊະນິດອື່ນທີ່ນຳໃຊ້ໃນກໍລະນີຂໍ້ຜິດພາດຂອງກຳລັງປະກອບອາວຸດ, ການນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງໃດ ໆ ກໍ່ຕ້ອງຖືກຄວບຄຸມໂດຍລະບຽບການທົ່ວໄປຂອງກົດໝາຍສາກົນດ້ານມະນຸດສະທຳທີ່ຄຸ້ມຄອງການການກະທຳທີ່ເປັນປໍລະປັກກັນ. ບັນດາກົດລະບຽບເຫລົ່ານີ້ຈຳກັດວິທີການນຳໃຊ້ອາວຸດພ້ອມທັງກຳນົດມາດຕະການທີ່ຕ້ອງປະຕິບັດເພື່ອຈຳກັດຜົນກະທົບໃສ່ພົນລະເຮືອນ ແລະ ສິ່ງຂອງພົນລະເຮືອນ. ລະບຽບການທົ່ວໄປລວມປະເດັດນຳໄປນີ້ຄື:

- > ກົດລະບຽບໃນການຈຳແນກແຍກແຍະ
- > ກົດລະບຽບຫ້າມການໂຈມຕີໂດຍບໍ່ເລືອກເປົ້າໝາຍ
- > ກົດລະບຽບຂອງການສິນສ່ວນ, ແລະ
- > ກົດລະບຽບໃນການລະມັດລະວັງທີ່ເປັນໄປໄດ້.³⁰

ອີງຕາມອານຸສັນຍາ I, ປີ 1997 ເພີ່ມເຕີມໃສ່ສິນທິສັນຍາເຈນີວາປີ 1949, ຊຶ່ງຄວບຄຸມກໍລະນີປະທະກັນດ້ວຍອາວຸດສາກົນ, ປາຊາຊິນພົນລະເຮືອນໄດ້ຮັບສິດທິໄດ້ການປົກປ້ອງທົ່ວໄປຈາກໄພອັນຕະລາຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກການປະຕິບັດງານທາງທະຫານ. ນອກນັ້ນ, ບັນດາຂໍ້ບັງຄັບອັນຄ້າຍຄືກໍ່ສາມາດນຳໃຊ້ໃນກໍລະນີຂໍ້ຜິດພາດທາງກຳລັງປະກອບອາວຸດທີ່ບໍ່ເປັນສາກົນດ້ວຍ.

ບັນດາຂໍ້ບັງຄັບເຫລົ່ານັ້ນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ທຸກຝ່າຍໃນກໍລະນີຂໍ້ຜິດພາດ, ຈະແມ່ນລັດ ຫລື ກຸ່ມກຳລັງບໍ່ສັງກັດລັດ, ຈະຕ້ອງຈຳແນກລະຫວ່າງປະຊາຊົນພົນລະເຮືອນ ແລະ ສາທາລະນະປະໂຫຍດ (ເຊັ່ນ: ເຮືອນໂຮງຮຽນ, ໂຮງໝໍ) ກັບບັນດາເປົ້າໝາຍທາງທະຫານ, ຕ້ອງສູນໃສ່ການປະຕິບັດງານໃສ່ກັບເປົ້າໝາຍການທະຫານເທົ່ານັ້ນ. ບັນດາລັດ ຫລື ກຸ່ມກຳລັງກົງກັນຂ້າມອາດຈະບໍ່ຕັ້ງໃຈຖິ້ມລະເບີດກະປາງໂດຍຊາວພົນລະເຮືອນເປັນເປົ້າໝາຍ. (ເບິ່ງກ່ອງຂໍ້ມູນ 2)³¹.

ລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ) ແມ່ນຫຍັງ ?

ກ່ອງຂໍ້ມູນ2: ກໍລະນີ ມາກທິກ (Martić).*

ໃນເດືອນມິຖຸນາປີ 2007, ມິແລັ້ນ ມາກທິກ ໄດ້ຖືກຕັດສິນໂດຍສານອາຍາສາກົນ ຍ້ອນການກໍ່ ຊະຍະກຳສົງຄາມ ໃນອາດິດ ຢູໂກສະລາເວຍ ພ້ອມດ້ວຍອາຊະຍະກຳຕໍ່ມະນຸດຊາດໂດຍໄດ້ຕັດສິນຈຳຄຸກໂທດ 35 ປີ. ຄວາມຜິດທາງ ອາຍາຂອງພໍ່ກ່ຽວລວມທັງເລັ່ງເປົ້າໝາຍໃສ່ຜົນລະເຮືອນທີ່ ຊາເກຣັບ ຍ້ອນນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງເຫລົ່ານັ້ນໄດ້ ເຮັດໃຫ້ຜົນລະເຮືອນລົ້ມຕາຍເຈັດຄົນ ແລະ ບາດເຈັບ 196 ຄົນ.*

ອີງຕາມການຕັດສິນຂອງສານ: “ຫລັກຖານຊື້ໃຫ້ເຫັນວ່າອາວຸດ M-87 ອອກເຄັ້ນໄດ້ຍິ່ງໃນວັນທີ 2-3 ພຶດສະພາ 1995 ຈາກເຂດວັກຊິນິກ, ໄກ້ ໆສະເລວສ໌ໂຄໂພນຊີ, ລະຫວ່າງ 45 ຫາ 51 ກິໂລແມັດຈາກຊາເກຣັບ. ເຖິງຢ່າງ ໃດກໍ່ຕາມ, ຫ້ອງຜິພາກສາຄະດີເຫັນວ່າໄດ້ຍິ່ງອາວຸດນາຈາກຂອບເຂດສດຂອງມັນ. ຍິ່ງກວ່ານັ້ນ, ຫ້ອງຜິພາກ ສາຄະດີໄດ້ສັງເກດເບິ່ງຄຸນລັກສະນະຂອງມັນແລ້ວ. ເປັນອາວຸດແບບບໍ່ນຳວິຖີໃຫ້ຍິ່ງແຕກກະຈາຍອອກກວ້າງ. ດັ່ງນັ້ນ, ຫ້ອງຜິພາກສາຄະດີຈຶ່ງໄດ້ສະຫລຸບວ່າ: ອາວຸດ M -87 ອອກເຄັ້ນ, ອີງຕາມຄຸນລັກສະນະຂອງມັນ ແລະ ໄລຍະການຍິ່ງໃນກໍລະນີຜິເສດນີ້, ແມ່ນບໍ່ສາມາດຜູ່ງເຂົ້າໃສ່ເປົ້າໝາຍຜິເສດ. ນອກນັ້ນ, ກໍຍັງເຫັນໄດ້ວ່າອາວຸດ M-87 ອອກເຄັ້ນແມ່ນອາວຸດແບບບໍ່ເລືອກເປົ້າໝາຍ, ເນື່ອນນຳໃຊ້ມັນໃນເຂດຜົນລະເຮືອນໝາແຜ່ນ, ເຊັ່ນ ເຂດຊາເກຣັບ, ຈຶ່ງພາໃຫ້ເກີດການບາດເຈັບລົ້ມຕາຍແບບສາຫັດໃນລະຫວ່າງວັນທີ 2 ພຶດສະພາ 1995, ຈຶ່ງໄດ້ຮູ້ວ່າຜົນຂອງການຍິ່ງອາວຸດ M -89 ອອກເຄັ້ນໃສ່ເຂດ ຊາເກຣັບ ມັນກ່ຽວຂ້ອງກັບຫຍັງແທ້. ຫລັງຈາກນັ້ນ, ກ່ອນການຕົກລົງກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ອາວຸດຊະນິດນີ້ໃສ່ເຂດ ຊາເກຣັບ ອີກໃນວັນທີ 3 ພຶດສະພາ 1995, ຈຶ່ງໄດ້ຮູ້ວ່າການກະທຳອັນເຕັມຮູບແບບຈາກການນຳໃຊ້ອາວຸດທີ່ບໍ່ສາມາດຈຳແນກແຍກເປົ້າໝາຍ, ພາຍຫລັງການສົງໄສເນື່ອງຈາກການຄວບຄຸມຂອງສິນວນຊົນອັນກວ້າງຂວາງໃສ່ຜົນການໂຈມຕີເຂດຊາເກຣັບ ໃນວັນທີ 2 ພຶດສະພາ 1995”**

* ເບິ່ງຕົວຢ່າງ, ຂະບວນກິດຈະການຕ້ານລະເບີດຝັງດິນ ສະຫາຣາຊະອານາຈັກອັງກິດ, “ສານອາຍາກຳສາກົນ: ມິລັນ ມາກຕິນ ຖືກຕັດສິນລົງໂທດຍ້ອນການນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງທີ່ບໍ່ຈຳແນກແຍກເປົ້າໝາຍໃນສົງຄາມອາຊະຍາກຳ ຊາເກຣັບ”, ລອນດອນ, ວັນທີ 12 ມິຖຸນາ 2007; ການຕັດສິນສົງໂທດ ຫວຽກຊິນວີບີ, “ສຳລັບການເສຍຫາຍໃນລົດເທິນ ແບັບສ໌: ການຕັດສິນຂອງສານອາຊະຍາກຳສາກົນ ກ່ຽວກັບຄວາມຖືກກົດໝາຍຂອງລະເບີດກະປາງ”, ບົດສັກສາຄົນຄວ້າເລກທີ 07-23, ມະຫາວິທະຍາໄລກົດໝາຍ ແຊັງໂທມາດສ໌, ມີໄວ້ໃນເວັບໄຊທ໌:

** ICTY, ໄອຍະການ ຄະຕິ ມິນລັນ ມາກຕິນ, ການຕັດສິນ, ວັນທີ 12 ມິຖຸນາ 2007, ໜ້າ 116, ເຢັ່ງໄດ້ທີ່: www.un.org/icty/martić/triac/judgement/mar-tcjud070612e.pdf.

ເຖິງແມ່ນວ່າລະເບີດກະປາງແມ່ນຮັບໃຊ້ເປົ້າໝາຍທາງທະຫານໂດຍກົງ, ມັນກໍຍັງມີປະເດັນຄວາມ ຖືກຕ້ອງທາງກົດໝາຍ. ອີງຕາມຄະນະກຳມະການ ອົງການກາແດງສາກົນ, ມັນມີຄຳຖາມຕ່າງ ໆ ວ່າລະເບີດກະປາງສາມາດນຳໃຊ້ໃນເຂດຜົນລະເນືອງ ຫລື ບໍ່, ອີງຕາມກົດລະບຽບໃນການ ຈຳແນກເບິ່ງ ແລະ ການເກືອດຫ້າມການໂຈມຕີໂດຍບໍ່ເລືອກເປົ້າໝາຍ. ບັນດາກົດລະບຽບ ເຫລົ່ານີ້ແມ່ນເຜີອຣັບປະກັນໃຫ້ການໂຈມຕີເລັ່ງໃສ່ເປົ້າໝາຍທາງທະຫານໂດຍກົງ ແລະ ບໍ່ໃຫ້ ທະຫຼົ່ມໃສ່ສິ່ງຂອງທາງທະຫານ ແລະ ຜົນລະເຮືອນພ້ອມທັງສິ່ງຂອງພວກເຂົາໂດຍບໍ່ມີການຈຳແນກ³².

ນອກນັ້ນ, ກົດໝາຍສາກົນຍັງຮຽກຮ້ອງເຖິງທຸກຝ່າຍໃນກໍລະນີຂໍ້ຜິດພາດໃຫ້ລະມັດລະວັງໃນເວລາ ໂຈມຕີ, ເຜືອເຮັດແນວໃດໃຫ້ຈຳນວນຜູ້ບາດເຈັບລົ້ມຕາຍຫລຸດລົງໃນລະດັບຕ່ຳສຸດ. ໃນການໂຈມຕີ ໃດໜຶ່ງ, ການນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງຈະຜິດກົດໝາຍ, ຖ້າວ່າມັນອາດສ້າງຄວາມເຈັບປວດທໍລະນານ ແກ່ຜົນລະເຮືອນໃນໄລຍະສົງຄາມ ຫລື ພາຍຫລັງການໂຈມຕີ ທີ່ຜິວພັນກັບການຫວັງໄດ້ປຽບ ທາງທະຫານ. ໃນກໍລະນີນັ້ນ, ກໍຕ້ອງລົບລ້າງການໂຈມຕີ ຫລື ບໍ່ກໍຕ້ອງເລືອກນຳໃຊ້ອາວຸດຊະນິດໃດ ທີ່ຈະສ້າງການບາດເຈັບລົ້ມຕາຍແກ່ຜົນລະເຮືອນໜ້ອຍກວ່າ.

ລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ) ແມ່ນຫຍັງ ?

ກົດລະບຽບທົ່ວໄປແມ່ນອີງໃສ່ບັນດາຂໍ້ບັງຄັບກົດໝາຍສາກົນ, ທີ່ຜູກພັນທຸກຄູ່ກໍລະນີທີ່ປະທະກັນດ້ວຍ ອາວຸດ - ລັດຖະບານ ຫລື ກຸ່ມກອງກຳລັງບໍ່ສັງກັດລັດ ຫລື ບໍ່ກ່ຽວພັນກັບລັດທີ່ໄດ້ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ ອານຸສັນຍາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ³³.

ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດລະບຽບເຫລົ່ານີ້ຕໍ່ກັບລະເບີດກະປາງເຫັນວ່າເປັນສິ່ງທ້າທາຍ, ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການຄາດຄະເນຫລ່ວງໜ້າ ເບິ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຜົນລະເຮືອນ ນອກຈາກຄວາມ ສ່ຽງໄພອັນຕະລາຍໃນໄລຍະຫລັງຖັດຈາກສົງຄາມ. ການຄົ້ນຄ້ວາສຶກສາໃນປີ 2006 ໄດ້ກ່າວວ່າ: “ເຖິງແມ່ນວ່າບໍ່ສາມາດຮູ້ຈຳນວນແມ່ນອນຂອງລະເບີດກະປາງ ຫລື ລູກບົມບີທີ່ພາດແຕກ, ພ້ອມທັງ ບໍ່ສາມາດກະຕວງຫລ່ວງໜ້າເບິ່ງຈຳນວນແມ່ນອນຂອງຜົນລະເຮືອນຜູ້ບາດເຈັບລົ້ມຕາຍ, ມັນກໍ່ບໍ່ໝາຍຄວາມວ່າຄວາມເສຍຫາຍຂອງຜົນລະເຮືອນຍ້ອນລະເບີດບໍ່ທັນແຕກເປັນທີ່ຄາດຫວັງ. ການນຳໃຊ້ອາວຸດດັ່ງກ່າວຈະສ້າງກະແສຄວາມເສຍຫາຍຢ່າງຫລວງຫລາຍ ດ້ານຊັບສິນ ແລະ ການລົ້ມຕາຍຂອງຜົນລະເຮືອນ, ຈຶ່ງຕ້ອງພິຈາລະນາຊັງຊາເບິ່ງບັນຫາຢ່າງເໝາະສົມ.”³⁴

ນອກນັ້ນ, ນາດຕາ 36 ຂອງອານຸສັນຍາ I, ປີ 1977 ໄດ້ລະບຸວ່າຈະຕ້ອງທົດສອບບັນດາອາວຸດຊະນິດ ໃໝ່ເພື່ອຮັບປະກັນການປະຕິບັດຕາມຂໍ້ບັງຄັບຂອງກົດໝາຍສາກົນ, ເຊັ່ນວ່າບໍ່ໃຫ້ມັນເກີດຂຶ້ນໂດຍບໍ່ ເລືອກເປົ້າໝາຍ ຫລື ພາໃຫ້ເກີດບາດເຈັບ ຫລື ການເຈັບປວດທໍລະມານແກ່ບັນດານັກຮົບໂດຍບໍ່ ຈຳເປັນ.

ອຸປະກອນການທະຫານ

ຖ້າເວົ້າກ່ຽວກັບການທະຫານ, ບັນດາລະເບີດກະປາງແມ່ນພາຫະນະນຳສິ່ງ ແລະ ຫວ່ານແຈກ ລູກລະເບີດ ຫລື “ບົມບີ” ອອກໃນຈຳນວນຫລາຍໃສ່ເຂດຜື່ນທີ່ກວ້າງຂວາງພາຍໃນເວລາອັນສັ້ນ. ລະເບີດກະປາງແຕ່ລະໜ່ວຍຈະຫວ່ານແຈກລູກບົມບີໃນຈຳນວນຫລາຍໂດຍຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອທຳລາຍ ສະໜາມບິນ, ຫລື ຖະໜົນຫົນທາງພ້ອມທັງໂຈມຕີເປົ້າໝາຍເຊັ່ນທະຫານລາບ, ລົດຫູມເກາະ ແລະ ບັນດາຖານຍິງລູກສອນແບບໜ້າດິນ - ສູ້ - ນ່ານຝ້າອາກາດ³⁵. ຂະບວນທະຫານລາບ, ລົດຂົນສົ່ງ, ລົດຫູມເກາະ ແລະ ການຕັ້ງທີ່ໝັ້ນການທະຫານກໍ່ສາມາດເອົາເປັນເປົ້າໝາຍໂດຍປະຕິບັດການ ໂຈມຕີພຽງເລັກໜ້ອຍກໍ່ໄດ້.

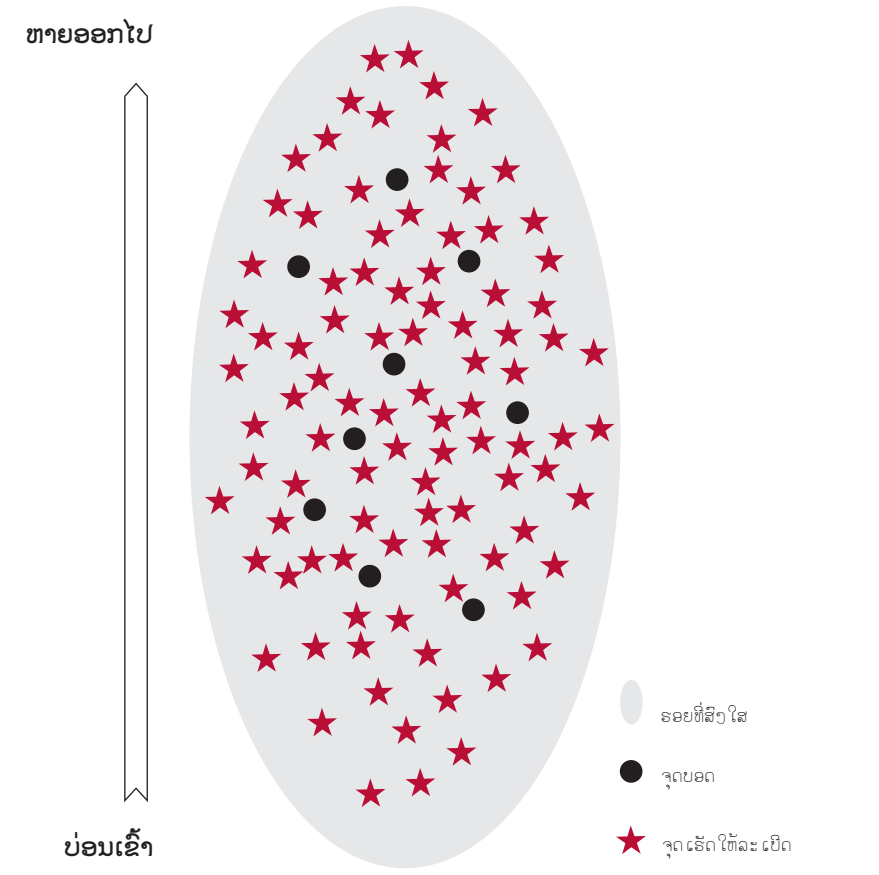
ນອກຈາກບັນດາກຸ່ມເປົ້າໝາຍແລ້ວ, ເຂດທີ່ເໝາະກັບການນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງ, ຄືບ່ອນເປົ້າ ໝາຍເຄື່ອນທີ່ ຫລື ກອງກຳລັງໄຟຢຶງຕ້ານການໂຈມຕີທາງບິນໃຫຍ່. ຄວາມສາມາດໃນການສູ້ຮົບ ກັບບັນດາເປົ້າໝາຍເຫລົ່ານັ້ນດ້ວຍການໂຈມຕີໜ້ອຍກວ່າມັນຈະຕ້ອງມີກຳລັງປ້ອງກັນຕົວຕົນ, ເພາະມັນຈຳກັດຊ່ອງທາງຍິງຕໍ່ຕ້ານຂອງຝ່າຍສັດຕູ, ກໍ່ຄືກ່ຽວກັບການລ່າລຽງຂົນສົ່ງ ແລະ ກຳລັງຄົນ, ໃນຂະນະທີ່ຫລຸດຜ່ອນການໂຈມຕີກໍ່ຈະຫລຸດຜ່ອນທັງຈຳນວນໜ່ວຍຍິງບິນໃຫຍ່, ບັນດາລູກບິນ ແລະ ບຸກຄະລາກອນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອີກດ້ວຍ. ລະເບີດກະປາງບາງຊະນິດແມ່ນເພື່ອຍິງໃສ່ແຕ່ລະເປົ້າໝາຍ ໂດຍຫວ່ານຢາຍລູກບົມບີໃສ່ເຂດຜື່ນທີ່ໜຶ່ງ ຫລື ອາດຈະສຸມແສນຍານຸພາບຂອງມັນໃສ່ເຂດຈຳກັດ ໃດໜຶ່ງ.

ພາກທີ 1

ລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ) ແມ່ນຫຍັງ ?

ການໂຈມຕີດ້ວຍລະເບີດກະປາງຄົງຈະເຫລືອໄວ້ສິ່ງທີ່ຮູ້ກັນວ່າ “ຮອຍຕີນ” (ເບິ່ງຮູບທີ 8), ບ່ອນທີ່ຖືກກະທົບດ້ວຍລູກບົມບີຈຳນວນຫລາຍຮ້ອຍຈາກລະເບີດກະປາງແຕ່ລະໜ່ວຍ. ຮອຍຕີນນັ້ນຈະເປັນຮູບໜ່ວຍໄຂ່, ໂດຍປົກຄຸມຂາເຂົ້າ (ເລີ່ມຈາກເຂດຍິງໂຈມຕີ) ແລະ “ຈຸດຈີ່ຈາງ” (ເຂດຍິງບັນທຳາຍ). ການໂຈມຕີດ້ວຍບັນດາລະເບີດກະປາງສາມາດຫວ່ານຢ່າຍລູກລະເບີດນ້ອຍຈຳນວນຫລາຍພັນລູກ (ລະເບີດກະປາງໜຶ່ງໜ່ວຍຊະນິດ ຊັ້ນໂວ - ຈະຫລວດ 12 MLRS ສາມາດຫວ່ານຢ່າຍລູກບົມບີ 7,728 ລູກ), ຄົງເຫລືອປະໄວ້ແຕ່ຜື່ນທີ່ກ້ວາງທີ່ປົນເປື້ອນດ້ວຍບົມບີທີ່ບໍ່ທັນແຕກ, ຖ້າຫາກມັນບໍ່ທຳວງານຕາມການອອກແບບ, ພ້ອມທັງບັນດາຮ່ອງຮອຍອັນສະຫລັບສັບຊ້ອນ, “ຮອຍຕີນ” ສຳລັບໜ້າວຽກຂອງບັນດາອົງການປະຕິບັດງານເກັບກູ້ ແລະ ທຳລາຍ.

ຮູບທີ 8: “ຮອຍຕີນ” ການໂຈມຕີດ້ວຍລະເບີດກະປາງ

ລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ) ແມ່ນຫຍັງ ?

ອັດຕາການພາດແຕກຂອງລູກບົມບີ

ຄວາມເປັນຫວ່າງດ້ານນະນຸດສະທໍາຕົ້ນຕໍປະການໜຶ່ງ ກ່ຽວກັບການນໍາໃຊ້ລະເບີດກະປາງແມ່ນ ຈໍານວນລູກບົມບີທີ່ໄດ້ພາດແຕກລະເບີດຕາມເຈດຕະນາ³⁶. ການກໍານົດອັດຕາການພາດແຕກຂອງ ລູກບົມບີຢ່າງຊັດເຈນແມ່ນຍາກທີ່ສຸດ, ແຕ່ມີສິ່ງພິສູດໃຫ້ເຫັນວ່າທາງໂຮງງານຜູ້ຜະລິດ ຈະກ່າວອ້າງ ວ່າອັດຕາການພາດແຕກຕໍ່າກວ່າເມື່ອເວລາໄດ້ນໍາໃຊ້ລູກບົມບີ. ເຫດຜົນຕົ້ນຕໍໄດ້ແກ່ຄວາມແຕກ ຕ່າງສະພາວະໃນເງື່ອນໄຂຂອງການທົດສອບ ແລະ ການສູ້ຮົບຕົວຈິງ. ການພາດແຕກຂອງລູກບົມບີ ຂຶ້ນກັບປັດໃຈຈໍານວນໜຶ່ງ, ລວມທັງ:

- > ການອອກແບບ (ຜິດພາດໃນການອອກແບບ ຫລື ການປະກອບ)
- > ອາຍຸ ແລະ ເງື່ອນໄຂຂອງການເກັບໄວ້ສາງ (ການທໍາວານບາງສ່ວນຊຸດໂຊມລົງຕາມ ການເວລາ)
- > ລະດັບຄວາມສູງໃນການຖິ້ມລົງ, ນູມ, ທ່າທີ ແລະ ຄວາມໄວ (ສູງໂພດ, ຕ່ໍາໂພດ, ຊ້ໍາໂພດ, ໄວໂພດ)
- > ລັກສະນະປ່າໄມ້ (ປ່າດົງໝ້າ, ປ່າເຫລົ່າໝ້າຕຶບ, ຫລື ເບົາບາງ)
- > ເງື່ອນໄຂພື້ນທີ່ດິນຂອງຈຸດກະທົບ (ເຊັ່ນ: ດິນອ່ອນ, ດິນພູຝາ, ດິນຊຸ່ມ) ແລະ
- > ການກະທົບກະແທກກັນເອງ (ປະກົດຜົນການຕໍາກະທົບ, ການແຕກ ແລະ ການສ້າງສະເກັດ ລະເບີດຈາກລູກບົມບີໜ່ວຍອື່ນ ໆ)

ມັນມີຫລາຍປັດໃຈຜ່ານທັງການປະສົມປະສານ ທີ່ອາດມີອິດທິພົນໃຫ້ລູກບົມບີແຕກລະເບີດຂຶ້ນຕາມ ການອອກແບບ ຫລື ບໍ່ແຕກ. ດັ່ງນັ້ນ, ບັນດາລູກບົມບີທີ່ບໍ່ແຕກຈຶ່ງອາດຈະຕົກຄ້າງໄວ້ໃນເຂດໃດໜຶ່ງ ແບບສ່ຽງໄພອັນຕະລາຍຢ່າງຮ້າຍແຮງ: ປະກອບອາວຸດແບບບໍ່ເຕັມ ຫລື ເຕັມຮູບແບບກໍ່ມັກ ຈະຖືກເສຍຫາຍ. ບາງຄັ້ງລູກບົມບີໄດ້ຖືກເຄື່ອນຍ້າຍຫລາຍ ໆ ເທື່ອແລ້ວໃນຄັ້ງສຸດທ້າຍກໍ່ໄດ້ ລະເບີດຂຶ້ນ. ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງບໍ່ສາມາດຄາດກະຫລ່ວງໝ້າກັບອາວຸດເຫລົ່ານີ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ໃນເມື່ອແທ້, ບັນດາລູກບົມບີທັງໝົດເມື່ອຕົວແຈກຫາກປົດປ່ອຍພວກມັນອອກ ແລະ ຫ້າງໄວ້ແລ້ວ, ພວກມັນຈະເປັນອັນຕະລາຍທີ່ສຸດ, ຈຶ່ງຄວນຖືວ່າມັນເປັນຄວາມສ່ຽງໄພອັນຕະລາຍ.

ການອອກແບບຢ່າງເຂັ້ມງວດ ແລະ ການຜະລິດບັນດາລະເບີດຊະນິດໃໝ່ ໆ ກໍ່ອາດຈະເຮັດໃຫ້ພວກມັນ ມີທ່ວງທ່າພາດແຕກໜ້ອຍກວ່າບັນດາລະເບີດຊະນິດເກົ່າກວ່າປະເພດແກ້ບແບບກົນຈັກ. ຊຽວຊານ ຜູ້ໜຶ່ງດ້ານອາວຸດໄດ້ພົບເຫັນວ່າແກ້ບແບບເອເລັກໂທຣນິກໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນຄວາມໝ້າເຊື່ອຖືກວ່າ ກໍ່ແກ້ບແບບກົນຈັກ, ຍ້ອນວ່າໂດຍຜືນຖານມັນບໍ່ມີສິ່ງສ່ວນທີ່ເໝັງຕຶງ, ມັນມີຄວາມສາມາດໃນ ການທົດສອບວົງຈອນເອເລັກໂທຣນິກໄດ້ໂດຍກົງ ພ້ອມທັງຄວາມຈໍາກັດຂອງໝໍ້ໄຟສໍາຮອງດ້ວຍ. ໃນການທົດສອບອາວຸດລະເບີດ, ມັນເປັນໄປບໍ່ໄດ້ທີ່ຈະກວດເຊັກເບິ່ງແຕ່ລະແກ້ບແບບກົນຈັກ, ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງໄດ້ເລືອກສູ່ນເພື່ອທົດສອບ. ສ່ວນແກ້ບແບບເອເລັກໂທຣນິກ, ສາມາດຖືກກວດສອບເບິ່ງ ທຸກ ໆ ວົງຈອນເອເລັກໂທຣນິກໂດຍໄວ ແລະ ຈໍາຍ, ຊຶ່ງບົ່ງບອກແຈ້ງວ່າບັນດາວົງຈອນເອເລັກໂທຣນິກ ທໍາວານແບບຖືກຕ້ອງ³⁷.

ລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ) ແມ່ນຫຍັງ ?

ຕາມຄຳເຫັນຂອງອະດີດຫົວໜ້າໜ່ວຍງານເກັບກູ້ຂອງສະຫະປະຊາຊາດປະຈຳພາກໃຕ້ ລີບານອນ³⁸, ເຂດເປົ້າໝາຍຂອງບັນດາລູກບົມບີແມ່ນເຂດປ່າໄມ້ຕິບໜ້າດ້ວຍບັນດາຝຸ່ນໄມ້ທຳມະຊາດ, ຕົ້ນໝາກນາວ, ຕົ້ນໝາກກ້ວຍ ແລະ ຕົ້ນໝາກກະແຊວ (ໂອລິວ). ເຂດປົກຄຸມດ້ວຍປ່າໄມ້ຕິບໜ້າໄດ້ມີຜົນເຮັດໃຫ້ລູກບົມບີລົ້ນລົງຊ້າ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມໄວໂດນໃສ່ຈຸດກະທົບສຸດທ້າຍ. ສະນັ້ນ, ມັນກິດກັນບໍ່ໃຫ້ຫົວສັບໄປສຳພັດກັບຊະນວນລະເບີດຢ່າງແຮງພໍທີ່ລະເບີດຂຶ້ນ. ໃນກໍລະນີນີ້, ຕົວສັບອາດຈະສຳພັດກັບຫົວສຽບອັນອ່ອນໄຫວ / ຊະນວນກະຕຸ້ນແບບຮຸກຮູງ ແລະ ພຽງແຕ່ການເຄື່ອນເໝັງເບົາ ໆ ກໍອາດຈະເປັນສາຍເຫດໃຫ້ລະເບີດແຕກຂຶ້ນ³⁹.

ໃນກໍລະນີຂອງລີບານອນ, ອາວຸດແບບນີ້ມີອັດຕາການພາດແຕກສູງ, ຊຶ່ງບໍ່ແມ່ນສາຍເຫດອັນດຽວກັນ. ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຈຳນວນໜຶ່ງໄດ້ຖືກຍົງສິ່ງ ແລະ ຫ້າງໄວ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງ, ແຕ່ກໍບໍ່ຫ້າງໄວ້ຢ່າງເຕັມຮູບແບບ ແລະ ບໍ່ເຄື່ອນຍ້າຍຢ່າງເຕັມສ່ວນ. ພາຍຫລັງສົງຄາມ, ບັນດາອາວຸດເຫລົ່ານີ້ໄດ້ສ້າງຄວາມສ່ຽງອັນຕະລາຍຫລາຍ, ຊຶ່ງພາໃຫ້ເກີດການບາດເຈັບລົ້ນຕາຍໃນລະດັບສູງແກ່ຜົນລະເຮືອນ ແລະ ພະນັກງານເກັບກູ້ລະເບີດທັງຜົນລະເຮືອນ ແລະ ທະຫານດ້ວຍ. ພາຍຫລັງສົງຄາມ, ພວກເຂົາປະຕິບັດງານເຜື້ອແກ້ໄຂອຸປະສັກຂັດຂວາງການຜື້ນຝູ ແລະ ການສ້າງສາພັດທະນາຄືນໃໝ່.

ຜົນກະທົບຂອງລູກບົມບີຕໍ່ຊາວພົນລະເຮືອນ

ຜົນກະທົບຂອງລູກບົມບີໃນປາງສົງຄາມ ແລະ ຫລັງການໂຈນຕິດ້ວຍລະເບີດກະປາງສາມາດສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ບັນດາຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ. ຄວາມຍຸງຍາກຕ່າງ ໆ ໃນການວາງເປົ້າໝາຍຢ່າງຊັດເຈນຂອງລູກບົມບີ ແລະ ຜົນກະທົບຂອງມັນໃສ່ເຂດຜື້ນທີ່ກວ້າງຂວາງ, ໝາຍຄວາມວ່າຊາວພົນລະເຮືອນອາດຕົກເປັນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍດ້ວຍອາວຸດເຫລົ່ານີ້ ໃນເວລາໂຈນຕິດເຖິງແມ່ນວ່າໄດ້ພະຍາຍາມເຕັມທີ່ເລັ່ງໃສ່ແຕ່ເປົ້າໝາຍທາງທະຫານເທົ່ານັ້ນ. ເຖິງວ່າອັດຕາການພາດແຕກຕໍ່າ ກໍສາມາດໃຫ້ເກີດນິລູກບົມບີບໍ່ແຕກໃນຈຳນວນຫລວງຫລາຍຍ້ອນວ່າການຍິງແຈກຫວ່ານລະເບີດນີ້ມັກຈະມີບໍລິມາດສູງ. ສະນັ້ນຜົນກະທົບໄດ້ຫລຸດລົງໂດຍທາງກົງ ແລະ ທາງອ້ອມ. ໃນບາງປະເທດ ແລະ ບາງພາກຜື້ນ, ບັນດາລູກບົມບີໄດ້ເປັນສາຍເຫດຕົ້ນຕໍຂອງການລົ້ນຕາຍ ແລະ ການບາດເຈັບຂອງຜົນລະເຮືອນ, ຈຶ່ງຢູ່ວ່າໃນຜົນການສຶກສາແບບທົ່ວໂລກຂອງອົງການຊ່ວຍເຫລືອຄົນຜິດການສາກົນໃນເດືອນພະຈິກ 2006, ໄດ້ສະຫລຸບວ່າ 98% ຂອງຈຳນວນຜູ້ບາດເຈັບລົ້ນຕາຍແມ່ນຜົນລະເຮືອນ⁴⁰. ສິ່ງນີ້ບໍ່ໝາຍຄວາມວ່າມັນແມ່ນຍ້ອນລູກບົມບີທັງໝົດ. ການສຶກສາໄດ້ຢືນຢັນວ່າມີຈຳນວນຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍທັງໝົດ 13,306, ໃນນັ້ນໄດ້ລົ້ນຕາຍ ແລະ ບາດເຈັບຍ້ອນລູກບົມບີ⁴¹.

ຢ່າງໜ້ອຍ, ສຳລັບເດັກນ້ອຍ, ບັນດາລູກບົມບີອາດເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ຫລາຍກວ່າສະໜາມລະເບີດຝັງດິນ. ລູກບົມບີມີຮູບຊົງນ້ອຍ ແລະ ມັກຈະເປັນໜ້າຈັບໃຈຂອງເດັກນ້ອຍໃຫ້ຈັບບາຍເອົາໄປຫລິ້ນ. ຕົວຢ່າງໃນປີ 2001 ຢູ່ໃນ ໂກໂຊໂວ, ອົງການກາແດງສາກົນໄດ້ພົບເຫັນວ່າ, ໂດຍສົມທຽບຈຳນວນຜູ້ລົ້ນຕາຍຫລື ບາດເຈັບດ້ວຍລະເບີດສັງຫານບຸກຄົນ (ລະເບີດຝັງດິນ) ກັບພວກທີ່ລົ້ນຕາຍ ຫລື ບາດເຈັບດ້ວຍລູກບົມບີແມ່ນ 4,9 ເທື່ອ, ຊຶ່ງປະກົດວ່າເປັນເດັກນ້ອຍອາຍຸຕໍ່າກວ່າ 14 ປີ. ອຸປະຕິເຫດທີ່ກ່ຽວພັນກັບບັນດາລູກບົມບີປະກົດວ່າມີສູງກວ່າອຸປະຕິເຫດລະເບີດຝັງດິນ, ຊຶ່ງພາໃຫ້ຫລາຍ ໆ ຄົນໄດ້ລົ້ນຕາຍ ແລະ ບາດເຈັບ⁴².

ລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ) ແມ່ນຫຍັງ ?

ເຖິງແມ່ນວ່າລະເບີດກະປາງໄດ້ສ້າງຜົນກະທົບອັນຮ້າຍແຮງຕໍ່ນະນຸດ, ນອກນັ້ນຍັງມີຜົນສະທ້ອນອັນສຳຄັນທາງດ້ານເສດຖະກິດ - ສັງຄົມດ້ວຍ:

- > ເຂດສະຖານທີ່ເຮືອນຝັກເຊົາກໍ່ສາມາດມີລູກບົມບີບໍ່ແຕກຕົກຄ້າງຢ່າງໜ້າແໜ້ນຈຳນວນຫລວງຫລາຍ;
- > ລູກບົມບີທີ່ບໍ່ແຕກຕົກຄ້າງກໍ່ສາມາດເປັນອັນຕະລາຍແກ່ຜົນລະເນືອງທີ່ກັບຄືນສູ່ພູມລຳເນົາເດີມ ແລະ ກິດກັນການກັບຄືນສູ່ບ້ານເຮືອນຂອງພວກເຂົາ;
- > ບັນດາລະເບີດກະປາງສາມາດກິດກັນຄວາມພະຍາຍາມໃນການຊ່ວຍເຫລືອບັນເທົາທຸກພ້ອມທັງເປັນອຸປະສັກຂັດຂວາງວຽກງານການຝຶ້ນຜູ້ບັນດາຂຸນຊົນ;
- > ລູກບົມບີທີ່ບໍ່ທັນແຕກສາມາດສ້າງຜົນກະທົບກະເທືອນໃສ່ເຂດພື້ນທີ່ຕ່າງ ໆ ບ່ອນທີ່ໄດ້ປະສົບກັບຄວາມທຸກຍາກຢ່າງໜັກໜ່ວງມາແລ້ວ.
- > ລະເບີດກະປາງສາມາດສ້າງການກະທົບກະເທືອນຢ່າງສາຫັດຕໍ່ຊີວິດການເປັນຢູ່ໂດຍລະງັບການສະໜອງນໍ້າໃຊ້, ລົບກວນການເຮັດວຽກງານການສ້ອມແຊມສາຍສົ່ງພະລັງງານໄຟຟ້າພ້ອມທັງກິດກັນການກໍາຈັດສິ່ງແຕກຫັກພັງເພພ້ອມທັງຄວາມພະຍາຍາມກໍ່ສ້າງພັດນາຄົນໃໝ່, ແລະ
- > ລະເບີດກະປາງທີ່ບໍ່ທັນແຕກສາມາດກິດກັນ ຫລື ເປັນອັນຕະລາຍໃນການເກັບກ່ຽວຜົນລະປູກຕ່າງ ໆ.⁴³

ໃນສປປ ລາວ, ຊຶ່ງໄດ້ຮັບຄວາມເຈັບປວດທໍລະນານເພາະເປັນປະເທດໜຶ່ງທີ່ເຄີຍເປັນບ່ອນຖິ້ມລະເບີດໃສ່ຢ່າງໜັກໜ່ວງໃນປະຫວັດສາດ, ລວມທັງການນໍາໃຊ້ບັນດາລູກບົມບີຈຳນວນຫລວງຫລາຍ, ການສຶກສາໃນປີ 2006 ໂດຍ ສປຊ ໄດ້ສະຫລຸບວ່າ: “ເສດຖະກິດ ແລະ ຜົນກະທົບຈາກລູກບົມບີແມ່ນຕິດພັນກັນໂດຍຜື້ນຖານ. ການຕົກຄ້າງຂອງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກເຫລົ່ານີ້ກໍາລັງກິດກັນການພັດທະນາໂດຍຈຳກັດການນໍາໃຊ້ເນື້ອທີ່ດິນພ້ອມທັງເຮັດໃຫ້ບັນດາໂຄງການພັດນາໂຄງລ່າງຜື້ນຖານຊັກຊ້າລົງ ຫລື ເພີ່ມມູນຄ່າຂຶ້ນອີກ. ເນື່ອງຈາກວ່າປະຊາຊົນຜູ້ທຸກຍາກບໍ່ມີທາງເລືອກອື່ນ, ນອກຈາກການນໍາໃຊ້ເນື້ອທີ່ດິນ ຫລື ຊອກເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກເພື່ອເອົາເຫລັກເສດ, ຊຶ່ງອາດພາໃຫ້ພວດເຂົາຕົກທຸກໄດ້ຍາກຍິ່ງກວ່າເກົ່າ ອັນເນື່ອງຈາກອຸປະຕິເຫດລະເບີດ.⁴⁴ ຄວາມຈິງແລ້ວບັນດາປະເທດທີ່ຖືກກະທົບກະເທືອນຈາກລະເບີດກະປາງນັ້ນກະປະສົບບັນຫາການຊອກຄົ້ນເຫລັກເສດ, ຊຶ່ງເປັນກິດຈະກຳສ້າງລາຍຮັບສູງແຕ່, ເປັນອັນຕະລາຍແກ່ຜູ້ເກັບເຫລັກເສດ.

ໂດຍອີງຕາມໄລຍະ 34 ວັນແຫ່ງສົງຄາມໃນ ລີບານອນ, ປີ 2006, ທາງພາກໃຕ້ໄດ້ຖືກກະທົບດ້ວຍລູກບົມບີບໍ່ທັນແຕກຈຳນວນຫລວງຫລາຍທີ່ຍັງຢາຍຫົວບໍລິເວນ. ນັບແຕ່ການຊຶ້ນສູດການຖິ້ມລະເບີດຕະຫລອດເຖິງວັນທີ 12 ທັນວາ 2008, ໄດ້ມີຜົນລະເຮືອນຈຳນວນ 217 ຄົນທີ່ລົ້ມຕາຍ ຫລື ຖືກບາດເຈັບຍ້ອນບັນດາລູກບົມບີ.⁴⁵ ນອກນັ້ນຍັງມີຜົນລະເຮືອນຫລາຍພັນຄົນ ທີ່ບໍ່ສາມາດເຂົ້ານໍາໃຊ້ເຂດທີ່ດິນຂອງພວກເຂົາເອງ ແລະ ບໍ່ສາມາດກັບຄືນສູ່ສະພາບຊີວິດແບບປົກກະຕິຂອງພວກເຂົາໄດ້.

ໝາຍເຫດ

- ¹ ບາງເທື່ອເອີ້ນພວກມັນວ່າໝາກບົມກະປາງ.
- ² ສຳລັບລະເບີດຝັງດິນ, ລະເບີດທີ່ກະຈາຍອອກເອີ້ນວ່າ minelets (ໝາກບົມ). ລະເບີດຝັງດິນຕໍ່ຕ້ານມະນຸດ ໄດ້ຖືກເກືອດຫ້າມໂດຍສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການຫ້າມໃຊ້ລະເບີດຝັງດິນຕໍ່ຕ້ານມະນຸດ ແລະ ການເກືອດຫ້າມລະເບີດຝັງດິນທີ່ທຳລາຍພາຫະນະຂົນສົ່ງໂດຍອານຸສັນຍາ II ສະບັບດັດແກ້ຂອງສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍອາວຸດທົ່ວໄປບາງຊະນິດ. ສິ່ງເລົ່ານັ້ນບໍ່ໄດ້ຖືກລວບລວມເຂົ້າຢູ່ໃນຄຳນິຍາມຂອງລະເບີດກະປາງທີ່ໄດ້ກ່າວໄວ້ໃນສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ (ໃນພາກ 2).
- ³ “ອົງການ Human Rights Watch ໄດ້ເຮັດບົດບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈກັບບັນດາຂະນະຜູ້ແທນທີ່ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມ ກ່ຽວກັບ CCW: ສະພາບລວມທົ່ວໂລກກ່ຽວກັບລະເບີດບົມປີ, ທີ່ໄດ້ຂຽນໄວ້ສຳລັບສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍອາວຸດທົ່ວໄປບາງຊະນິດ (CCW) ຊຶ່ງເປັນການເຮັດວຽກຂອງຂະນະຊ່ຽວຊານ ທີ່ມາຈາກຫລາຍປະເທດ ຊຶ່ງໄດ້ຄົ້ນຄ້ວາກ່ຽວກັບລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ (ERW), ວັນທີ 21 - 24 ພຶດສະພາ, 2002”, ອົງການ Human Rights Watch, ນະຄອນວໍຊິງຕັນ DC ປີ 2002, ໜ້າ 1 - 2.
- ⁴ Human Rights Watch, “ການສຳຫລວດລະເບີດກະປາງທີ່ໄດ້ຖືກຜະລິດ ແລະ ຖືກເກັບມ້ຽນຢູ່ສາງ”, ເອກະສານໂດຍຫຍໍ້ທີ່ຂຽນໄວ້ສຳລັບກອງປະຊຸມຂອງຊ່ຽວຊານກ່ຽວກັບ ICRC ວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ, ນະຄອນມິງຕີເຢີ, ປະເທດສະວິດສະແລນ, ເມສາ 2007, ເບິ່ງໄດ້ທີ່: www.hrw.org.
- ⁵ ໃນທີ່ນີ້ພວກເຮົາບໍ່ໄດ້ເວົ້າເຖິງລະເບີດຝັງດິນທີ່ຖືກຖິ້ມອອກຈາກລະເບີດກະປາງເປັນລາຍລະອຽດໃດ ໆ ເນື່ອງຈາກວ່າພວກມັນຖືກກ່າວເຖິງຢູ່ໃນຂໍ້ຕົກລົງສາກົນອື່ນ ໆ ແລ້ວ.
- ⁶ ຕົວອັກສອນ“AO” ຫຍໍ້ມາຈາກ aviatsionnaya oskolochnaya, ຫລື ແປວ່າ “ສະເກັດຕ້ານເສື້ອງບິນ”. ເບິ່ງໃນບົດລາຍງານຂອງອົງການສູນກາງ ເມັນໂນໃນ, ເບິ່ງໄດ້ທີ່: www.mcc.org.
- ⁷ ອົງການຊ່ວຍເຫລືອຄົນຝຶກການສາກົນ, ຮອບວຽນຂອງຜົນກະທົບ. ຮ້ອງຮອຍການທຳລາຍທີ່ຫາຍຍາມະຕໍ່ຊີວິດຈາກລະເບີດກະປາງຕໍ່ປະຊາຊົນ ແລະ ບັນດາຊຸມຊົນ, ນະຄອນບູກແຊນ, ເດືອນພຶດສະພາ 2007, ເອກະສານໜ້າ 48, 84,90.
- ⁸ ການກົດດັນແມ່ນບົດບາດສຳຄັນຂອງລະເບີດກະປາງ: ໝາຍເຖິງການຫລຸດຜ່ອນຄວາມສາມາດໃນການຕໍ່ສູ້ບ້ອງກັນ, ການເດີນໜ້າເປັນຂະບວນ ຫລື ການໂຕ້ກັບ. ຂໍ້ມູນທາງອີແມວ ຈາກທ່ານ Colin King, ວັນທີ 6 ສິງຫາ 2007.
- ⁹ ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ ການໃຊ້ຕ້ານປະຊາຊົນໃນ ເມືອງ ຊາເກຣບ ໃນປີ 1995 ພາໃຫ້ນິກາມຮ້ອງຟ້ອງໃນລະດັບສາກົນ ຕໍ່ກຸ່ມ Milan Martić ຂອງປະເທດຢູໂກສະລາວີ ຊຶ່ງແມ່ນຜູ້ນຳຊົນເຜົ່າໜຶ່ງ ໃນໄລຍະສົງຄາມໂຄຣເອເຊຍ (ເບິ່ງໃນ ພາກ 8 ຂອງຄູ່ມືນີ້), ເວບໄຊທ໌ ຂອງສານໂກ່ເກ້ຍແມ່ນ: (www.un.org/icty) ແລະ ບົດລາຍງານຂອງທ່ານ J. Poje, ໃນຫົວເລື່ອງ: “ບົດລາຍງານກໍລະນີກຸ່ມ Martić”, ໜ້າ 38.
- ¹⁰ ບົດລາຍງານຂອງທ່ານ J. Poje, ໃນຫົວເລື່ອງ: “ບົດລາຍງານກໍລະນີກຸ່ມ Martić”
- ¹¹ Ibid.
- ¹² ບາງບົນປີທີ່ທັນສະໄໝກວ່າ ໄດ້ໃຊ້ຈ້ອງຂະໜາດນ້ອຍ ເພື່ອຮັກສາການຊົງຕົວໃຫ້ເຂົ້າເຖິງເປົ້າໝາຍ. ພາຍຫລັງທີ່ໄດ້ຖືກຍົງອອກຈາກໝວຍບັນຈຸລະເບີດ ຖືງອາກາດ ຈະຖືກສົ່ງອອກ ແລະ ບັນຈຸການລອຍຕົວ ຂອງບົນປີ ແລະ ລະບົບຫ້າງຊະນວນກໍ່ເຮັດວຽກໄປຢ່ອມກັນ.
- ¹³ ຕົວຢ່າງ ຂອງ “ທາງເລືອກຂອງລະເບີດກະປາງ ຊະນິດທີ່ມີລະບົບ ເຊັນເຊີ ຂອງຊະນວນ (SEFAM), ຂໍ້ມູນສຳລັບການອະທິບາຍເພີ່ມເຕີມ ສຳລັບຮ່າງເອກະສານ ຂອງອານຸສັນຍາ ຂອງ CCW ກ່ຽວກັບລະເບີດກະປາງ”, UN doc. CCW/GEE/2007/WP.1/Add.1.
- ¹⁴ Human Right Watch, “ການສຳຫລວດລະເບີດກະປາງທີ່ໄດ້ຖືກຜະລິດ ແລະ ເກັບສະສົມໄວ້”, ເອກະສານລາຍງານຫຍໍ້ ສຳລັບກອງປະຊຸມ ກ່ຽວກັບ ລະເບີດກະປາງ ຂອງບັນດານັກຊ່ຽວຊານ ຂອງ ICRC, ມິງເຕຣເຢີ, ຊະວິດເຊີແລນ, ເມສາ 2007.
- ¹⁵ Colin King
- ¹⁶ Colin King, ໃນຄະນະກຳມະການກາແດງສາກົນ, “ກອງປະຊຸມນັກຊ່ຽວຊານ: ປະເດັນ ມະນຸດສະທຳ, ການທະຫານ, ສິ່ງທຳຫາຍດ້ານວິຊາການ ແລະ ກົດໝາຍ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ລະເບີດກະປາງ, ມິງເຕຣເຢີ, ຊະວິດເຊີແລນ, 18 ຫາ 20 ເມສາ 2007”, ICRC, ເຈນີວາ, ພຶດສະພາ 2007, ໜ້າ 21.

ໝາຍເຫດ

- ¹⁷ Ibid, ໜ້າ 12-13: ເບິ່ງ M85 ເພີ່ມເຕີມ, ການວິເຄາະຄວາມແນ່ນອນຂອງລະເບີດ, ອົງການຊ່ວຍເຫຼືອຂອງປະຊາຊົນ ນອກແວ, ໂອດສໂລ 2007, ເບິ່ງໄດ້ທີ່: www.npaid.org/filestore/M85.pdf.
- ¹⁸ Colin King, ເບິ່ງໃນເອກະສານຂອງ ຄະນະກຳມະການກາແດງສາກົນ, "ກອງປະຊຸມນັກຊ່ຽວຊານ: ປະເດັ້ນ ມະນຸດສະທຳ, ການທະຫານ, ສິ່ງທ້າທາຍດ້ານວິຊາການ ແລະ ກົດໝາຍ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ລະເບີດກະປາງ, ມົງເຕຣເຢີ, ຊະວິດເຊີແລນ, 18 ຫາ 20 ເມສາ 2007", ICRC, ເຈນີວາ, ພຶດສະພາ 2007, ໜ້າ 12.
- ¹⁹ ເອກະສານພາກນີ້ອີງໃສ່ສອງບົດສະເໜີເອກະສານຕໍ່ກອງປະຊຸມນັກຊ່ຽວຊານຂອງ ICRC ກ່ຽວກັບລະເບີດກະປາງໃນເດືອນເມສາ 2007 ຊຶ່ງສະເໜີໂດຍທ່ານ Colin King ແລະ ທ່ານ Simon Conway ແລະ ການສົນທະນາພາຍຫຼັງການສະເໜີບົດດັ່ງກ່າວ. ເບິ່ງໃນເອກະສານຂອງ ຄະນະກຳມະການກາແດງສາກົນ, "ກອງປະຊຸມນັກຊ່ຽວຊານ: ປະເດັ້ນ ມະນຸດສະທຳ, ການທະຫານ, ສິ່ງທ້າທາຍດ້ານວິຊາການ ແລະ ກົດໝາຍ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ລະເບີດກະປາງ, ມົງເຕຣເຢີ, ຊະວິດເຊີແລນ, 18 ຫາ 20 ເມສາ 2007", ICRC, ເຈນີວາ, ພຶດສະພາ 2007, ໜ້າ 11 - 22
- ²⁰ ເບິ່ງໃນ: ບົດລາຍງານປະຈຳປີຂອງແຜນງານເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກແຫ້ງຊາດລາວ, ໜ້າ 1.
- ²¹ ເບິ່ງໃນ ICRC "ກອງປະຊຸມນັກຊ່ຽວຊານປະເດັ້ນ ມະນຸດສະທຳ, ການທະຫານ, ສິ່ງທ້າທາຍດ້ານວິຊາການ ແລະ ກົດໝາຍ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ລະເບີດກະປາງ, ມົງເຕຣເຢີ, ຊະວິດເຊີແລນ, 18 ຫາ 20 ເມສາ 2007", ICRC, ເຈນີວາ, ພຶດສະພາ 2007," op.cit. ໜ້າ 15
- ²² HALO Trust. ເບິ່ງໃນ ibid
- ²³ HALO Trust.
- ²⁴ Colin King
- ²⁵ ຕົວຢ່າງໃຫ້ເບິ່ງເອກະສານຂອງ Human Rights Watch "ອອກຈາກເປົ້າໝາຍ, ການເກີດສົງຄາມ ແລະ ກໍລະນີບາດເຈັບລົ້ມຕາຍຂອງປະຊາຊົນໃນປະເທດ ອີຣັກ", ວໍຊິງຕັນ ດີຊີ, 11 ທັນວາ 2003, www.hrw.org/en/reports/2003/12/11/target.
- ²⁶ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ, "ສະພາບຂອງບັນດາໂຄງການປະຕິບັດງານຕ້ານລະເບີດຝັງດິນປີ 2009", ສະບັບທີ 12, ພະຈິກ 2008, ໜ້າ 235.
- ²⁷ ສູນປະສານງານດ້ານການປະຕິບັດງານຕ້ານລະເບີດຝັງດິນຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ - ພາກໃຕ້ຂອງປະເທດ ລີບານອນ "ບົດລາຍງານປະຈຳເດືອນ, ພະຈິກ - ທັນວາ 2008" ໜ້າ 6, www.macsl.org/reports.
- ²⁸ Human Rights Watch, "ຈໍເຈຍ: ມີການທຳລາຍດ້ວຍລະເບີດຫລາຍກວ່າການລາຍງານ, ລະເບີດກະປາງໄດ້ຕົກໃສ່ຫລາຍບ້ານຢູ່ ຈໍເຈຍ; ລະເບີດຂອງລັດເຊຍ ແລະ ຈໍເຈຍຍັງຄົງຕົກຄ້າງເປັນສິ່ງນາບູ", ເຈນີວາ, ວັນທີ 4 ພະຈິກ 2008, www.hrw.org/en/news/2008/11/04/georgia-more-cluster-bomb-damage-reported.
- ²⁹ ອົງຕາມພັນທະນິດຕ້ານລະເບີດກະປາງ (CMC), ຢ່າງໜ້ອຍມີ 15 ປະເທດທີ່ໄດ້ໃຊ້ລະເບີດກະປາງ: ອີຣິດເທຣຍ, ເອທິໂອເປຍ, ຝຣັ່ງເສດ, ຈໍເຈຍ, ອິດສະລະແອນ, ໂນຣວ້າກ, ເນເທີແລນ, ໂນເຈເຣຍ, ຣັດເຊຍ, ຊາອຸດີອາຣາເບຍ, ຊູດານ, ຕາຈິກີສະຖານ, ລາຊາອານາຈັກອັງກິດ, ສະຫະລັດອາເມລິກາ, ແລະ ອາດິດສະຫະພັນ ສາທາລະນະລັດ ຢູໂກສະລາເວຍ. ນອກຈາກນັ້ນຍັງໄດ້ພົບເຫັນລະເບີດບິນປີຂອງ ອາຟຣິກາໃຕ້ໃນປະເທດຊຳເບຍ. ຍັງມີບາງປະເທດຈຳໜ້ອຍໜຶ່ງທີ່ບໍ່ແມ່ນລັດພາຄີທີ່ໄດ້ໃຊ້ລະເບີດດັ່ງກ່າວ (ເປັນຕົ້ນແມ່ນກອງກຳລັງຂອງຊິນເຜົ່າ ເຊີບ ໃນປະເທດ ໂຄຣເອເຊຍໃນປີ 1995 ແລະ ກຸ່ມເຫີດສໂບລາໃນປະເທດລີບານອນໃນປີ 2006). ເບິ່ງໃນ CMC "ມີໃຜແດ່ໄດ້ໃຊ້ລະເບີດກະປາງ?", www.stopclustermunitions.org/the-problem/.
- ³⁰ ການສັງເກດການກ່ຽວກັບປະເດັ້ນທາງກົດໝາຍທີ່ຜິວພັນກັບການໃຊ້ລະເບີດກະປາງ, CCW/GGE/2007/WP.8, 25 ມິຖຸນາ 2007, ທີ່ອີ້ນໂດຍ ICRC, ວໍ 3.
- ³¹ ນອກຈາກນັ້ນ ການສຳຫລວດ ໃນເດືອນ ມີນາ 2006 ກ່ຽວກັບການກະທຳຂອງປະເທດໃດໜຶ່ງໂດຍອົງຕາມແບບສອຍຖາມ, ທ່ານ Timothy McCormack, Paramdeep Mtharu ແລະ Sarah Finnan ໄດ້ສະຫລຸບຄວາມວ່າ "ມັນເປັນທີ່ຈະແຈ້ງແລ້ວວ່າ ການໂຈມຕີໃດ ໆ ກໍ່ຕາມ ທີ່ໃຊ້ລະເບີດກະປາງ ຊຶ່ງຜາໃຫ້ເກີດມີ ລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມໂດຍເຈຕະນາ ຊຶ່ງເປັນໄພຂົ່ມຂູ່ປະຊາຊົນ ຈະແມ່ນການການຝ່າຝືນການ

ໝາຍເຫດ

ເກືອດທ້າມການແລ້ງເປົ້າໝາຍໃສ່ປະຊາຊົນ ໂດຍຈະຖືວ່າເປັນ ຄວາມຜິດ ຖານການກໍ່ອາຊະຍາກຳສົງຄາມ”. ອໍ້ມູນຈາກ ທ່ານ Timothy McCormack, Paramdeep Mtharu ແລະ Sarah Finnan ໃນ “ບົດລາຍງານກ່ຽວກັບການຕອບຄຳຖາມ ຂອງບັນດາປະເທດພາຄີ ຕາມແບບສອບຖາມ, ກົດໝາຍສາກົນດ້ານນະນຸດສະທຳ ແລະ ລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ”, ສູນ ເອເຊຍ ແລະ ປາຊີຟິກ ສຳລັບ ກົດໝາຍດ້ານການທະຫານ ແລະ ມະຫາວິທະຍາໄລກົດໝາຍ ແມວເບີນ, ອິດສະຕຣາລີ, ມີນາ 2006, ໜ້າ 15.

³² ການສັງເກດການກ່ຽວກັບປະເດັດທາງກົດໝາຍທີ່ຜິວພັນກັບການໃຊ້ລະເບີດກະປາງ, CCW/GGE/2007/WP.8, 25 ມິຖຸນາ 2007, ທີ່ຍື່ນໂດຍ ICRC, ວັນທີ 6.

³³ ເບິ່ງຕົວຢ່າງເອກະສານຂອງ ຄະນະກຳມະການສະພາກາແດງສາກົນ, **ກົດໝາຍສາກົນດ້ານນະນຸດສະທຳແບບທົ່ວໄປ, ເຫຼ້ອນທີ 1: ກົດລະບຽບຕ່າງ ໆ, ສຳນັກພິມ ມະຫະວິທະຍາໄລ ແຄັມບຣິດຈ໌, ເມືອງ ແຄັມບຣິດຈ໌, 2005.**

³⁴ ທ່ານ Timothy McCormack ແລະ ທ່ານ Paramdeep Mtharu “ຄາດຄະເນການສູນເສຍຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ສູດການຄິດໄລ່ຄວາມສົມສ່ວນ”, ສູນ ເອເຊຍ ແລະ ປາຊີຟິກ ສຳລັບ ກົດໝາຍດ້ານການທະຫານ ແລະ ມະຫາວິທະຍາໄລກົດໝາຍ ແມວເບີນ, ອິດສະຕຣາລີ, ພະຈິກ 2006, ໜ້າ 13.

³⁵ ຢ່າງໃດກໍຕາມ ຄວນສັງເກດວ່າຍັງບໍ່ທັນມີການສຶກສາອ້ມູນລະອຽດດ້ານການທະຫານກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງໃນການທະຫານ - ຖ້າຫາກວ່າໄດ້ມີການສຳຫລວດ - ຈະມີການເຜີຍແຜ່ສຳເລັດສາທາລະນະຊົນຫລື ບໍ່. ດັ່ງນັ້ນເອກະສານພາກນີ້ຈຶ່ງບໍ່ມີລາຍລະອຽດເກີນໄປ. ສຳລັບອໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງໃນການທະຫານໃຫ້ເບິ່ງໃນ “ບົດລາຍງານຕໍ່ກອງປະຊຸມໃຫຍ່: ການປະຕິບັດການຂອງກຳລັງພັນທະມິດໃນປະເທດ ໂກໂຊໂວ, ບົດລາຍງານການປະຕິບັດການພາຍຫລັງສົງຄາມ”; ກະຊວງປ້ອງກັນຊາດຂອງລາຊາອະນາຈັກອັງກິດ, “ບົດຮຽນຈາກວິກິດການ”; ແລະ en.wikipedia.org/wiki/cluster_bomb.

³⁶ ຍັງມີອັດຕາການພາດແຕກເພີ່ມເຕີມຂອງບິນປີທີ່ຕິດອຸປະກອນທຳລາຍຕົນເອງຊຶ່ງລູກບິນບິຈຳນວນໜຶ່ງເກີດຜິດພາດບໍ່ແຕກຕາມຈຸດປະສົງ.

³⁷ Colin King, ລາຍງານໃນ ICRC, “ກອງປະຊຸມນັກຊ່ຽວຊານ: ປະເດັດ ມະນຸດສະທຳ, ການທະຫານ, ສິ່ງທ້າທາຍດ້ານວິຊາການ ແລະ ກົດໝາຍ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ລະເບີດກະປາງ, ມິງເຕຣເຍີ, ຊະວິດເຊີແລນ, 18 ຫາ 20 ເມສາ 2007” , ICRC, ເຈນີວາ, ພຶດສະພາ 2007, ໜ້າ 20.

³⁸ Chris Clarke.

³⁹ Chris Clarke, “ລະເບີດ ແລະ ບິນປີທີ່ບໍ່ທັນແຕກໃນພາກໃຕ້ຂອງປະເທດ ລີບານອນ ຄວາມແນ່ນອນຈາກ ຫັດສະນະຂອງພາກສະໜາມ”, ໃນ “ກອງປະຊຸມນັກຊ່ຽວຊານ: ປະເດັດ ມະນຸດສະທຳ, ການທະຫານ, ສິ່ງທ້າທາຍດ້ານວິຊາການ ແລະ ກົດໝາຍ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ ລະເບີດກະປາງ, ມິງເຕຣເຍີ, ຊະວິດເຊີແລນ, 18 ຫາ 20 ເມສາ 2007” , op.cit., ໜ້າ 43.

⁴⁰ ອົງການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ມີການສາກົນ, **ຮອຍຕີນແຫ່ງຄວາມຕາຍ: ຜົນກະທົບຂອງລະເບີດກະປາງຕໍ່ນະນຸດໃນທົ່ວໂລກ, ບົດລາຍງານເບື້ອງຕົ້ນ, ມະຄອນ ບຣຸກແຊນ, ພະຈິກ 2006**

⁴¹ Ibid., ໜ້າ 136

⁴² **ລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ: ລະເບີດກະປາງ ແລະ ເບີດຝັງດິນໃນປະເທດ ໂກໂຊໂວ, ICRC, ສະບັບດັດແກ້, ເຈນີວາ, ມິຖຸນາ 2001, ໜ້າ 9.**

⁴³ ເບິ່ງຕົວຢ່າງ, ຄວາມອັນຕະລາຍທີ່ເຫັນໄດ້ລ່ວງໜ້າ: ການໃຊ້ ແລະ ຜົນກະທົບຂອງລະເບີດກະປາງໃນປະເທດ ລີບານອນ: 2006, ການປະຕິບັດການດ້ານລະເບີດຝັງດິນ, ລອນດອນ, ກັນຍາ 2006, ໜ້າ 5.

⁴⁴ Rosy Cave, Anthea Lawson ແລະ Andrew Sherriff, **ລະເບີດກະປາງໃນປະເທດ ອານບານີ ແລະ ສປປ ລາວ: ຜົນກະທົບດ້ານນະນຸດສະທຳ ແລະ ເສດຖະກິດ - ສັງຄົມ, UNIDIR, ເຈນີວາ, 2006, ໜ້າ 35.**

⁴⁵ ຜູ້ເຄາະຮ້າຍອີກ 55 ຄົນໄດ້ຖືກຈິດບັນທຶກໄວ້ຊຶ່ງແມ່ນນັກຊ່ຽວຊານວິຊາການເກັບກູ້ລະເບີດ. ສູນປະສານງານປະຕິບັດການດ້ານລະເບີດຝັງດິນຂອງສະຫະປະຊາຊາດ - ພາກໃຕ້ປະເທດ ລີບານອນ, “ບົດລາຍງານປະຈຳເດືອນ, ພະຈິກ - ທັນວາ 2008”, ໜ້າ 3, www.maccl.org/reports.

ພາກທີ 2

ສິນທີ່ສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ

ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ

ເອກະສານພາກນີ້ ອະທິບາຍການເຈຍລະຈາ ແລະ ເນື້ອໃນລວມຂອງສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ (ບິນບີ) ຊຶ່ງແມ່ນເອກະສານສະບັບໃໝ່ທີ່ສຸດ ທີ່ເຜີນເຂົ້າກັບກົດໝາຍສາກົນ ໃນດ້ານວຽກງານມະນຸດສະທໍາ ແລະ ການຫລຸດຜ່ອນອາວຸດ. ສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວ ທີ່ໄດ້ມີການເກືອດທ້າມລະເບີດກະປາງທຸກຊະນິດ ທີ່ມີລັກສະນະກໍ່ໃຫ້ເກີດອັນຕະລາຍທີ່ຮັບບໍ່ໄດ້ຕໍ່ປະຊາຊົນທົ່ວໄປຊຶ່ງໄດ້ຖືກຮັບຮ້ອງເອົາ ໃນວັນທີ 30 ພຶດສະພາ 2008 ທີ່ນະຄອນຫລວງດັບລິນ, ປະເທດໄອແຊັລ (ອຽກລັງ) ແລະ ໄດ້ຖືກເປີດກວ້າງເພື່ອການລົງນາມຮັບຮອງໃນໄລຍະວັນທີ 3 - 4 ທັນວາ 2008 ທີ່ນະຄອນຫລວງ ໂອດສ໌ໂລ, ປະເທດ ນອກແວ. ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ຈະມີຜົນສັກສິດພາຍຫລັງ ທີ່ມີ 30 ປະເທດ ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ.

ການເຈຍລະຈາກ່ຽວກັບສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວ: ຂະບວນການໂອດສ໌ໂລ

ຂໍ້ສໍາຄັນຕົ້ນຕໍຂອງການເຈຍລະຈາ ກ່ຽວກັບສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້, ຄ້າຍຄືກັນກັບສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການເກືອດທ້າມລະເບີດຝັງດິນຕໍ່ຕ້ານຄົນສະບັບປີ 1977, ແມ່ນຄວາມຫວ່ວງໃຍ ກ່ຽວກັບຜົນກະທົບຂອງບັນດາອາວຸດເຫລົ່ານີ້ຕໍ່ປະຊາຊົນທົ່ວໄປ. ໜຶ່ງໃນບັນດາເນື້ອໃນທີ່ມີຢູ່ໃນຫລາຍວັກຂອງເອກະສານພາກຕົ້ນຂອງສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວນີ້ ໄດ້ເວົ້າເຖິງການກໍານົດບັນດາປະເທດພາສີ “ໃຫ້ຢຸດຕິຕະຫລອດເວລາກ່ຽວກັບການໄດ້ຮັບເຄາະຮ້າຍ ແລະ ການເກີດອຸບັດຕິເຫດ ທີ່ເກີດມາຈາກລະເບີດກະປາງ ທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນເວລາມີການນໍາໃຊ້ພວກມັນ, ໃນເວລາທີ່ພວກມັນມີຄວາມຜິດພາດບໍ່ລະເບີດຕາມຈຸດປະສົງ ຫລື ໃນເວລາທີ່ພວກມັນໄດ້ຖືກປ່ອຍປະລະເລີຍ”.

ປະເທດນອກແວ ໄດ້ຈັດຕັ້ງ“ຂະບວນການໂອດສ໌ໂລ” ພາຍຫລັງທີ່ການເຈຍລະຈາກ່ຽວກັບເນື້ອໃນສໍາຄັນ ຂອງສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍອາວຸດຍຸດໂທປະກອນບາງຊະນິດ ທົ່ວໄປ (CCW) ໃນລະດັບສະຫະປະຊາຊາດ ທີ່ນະຄອນເຈນີວາ ທີ່ໄດ້ລົ້ມເຫລວບໍ່ມີຄວາມຄືບໜ້າໃນການຕ້ານລະເບີດກະປາງ. 25 ປະເທດ ໄດ້ຖືກເຊີນມາຮ່ວມການເຈຍລະຈາກ່ຽວກັບສິນທິສັນຍາສາກົນສະບັບໃໝ່ ທີ່ເວົ້າເຖິງການຕ້ານລະເບີດກະປາງຢູ່ໃນກອງປະຊຸມຄັ້ງທີ 3 ເພື່ອທົບທວນຄືນ CCW ທີ່ຈັດຂຶ້ນໃນເດືອນພະຈິກ 2006. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມໃນເວລານັ້ນການສ້າງສິນທິສັນຍາສະບັບໃໝ່ດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຖືກຕ້ານຈາກຫລາຍປະເທດນະຫາອຳນາດທາງທະຫານ. ຂະບວນການໂອດສ໌ໂລ ໄດ້ຊອກຫາທາງອອກ ໃນການເຈຍລະຈາ ແລະ ສ້າງສິນທິສັນຍາສະບັບໃໝ່ຕ່າງຫາກທີ່ຢູ່ໃນ CCW².

ຂະບວນການດັ່ງກ່າວໄດ້ເລີ້ມຕົ້ນ ຢ່າງເປັນຮູບການໃນເດືອນກຸມພາ ປີ 2007 ຢູ່ໃນກອງປະຊຸມທີ່ໄດ້ຈັດຂຶ້ນໂດຍກະຊວງການຕ່າງປະເທດ ຂອງລາຊາອານາຈັກນອກແວ ໃນນະຄອນຫລວງ ໂອດສ໌ໂລ. ໃນວັນທີ 23 ກຸມພາ, 46 ປະເທດ ໄດ້ອອກຖະແຫລງການຂອງກອງປະຊຸມ ໂອດສ໌ໂລ ກ່ຽວກັບລະເບີດກະປາງ (ຖະແຫລງການໂອດສ໌ໂລ), ຊຶ່ງປະເທດເຫລົ່ານັ້ນໄດ້ໃຫ້ຄໍາໝັ້ນສັນຍາເພື່ອ:

“ສ້າງໃຫ້ມີເຄື່ອງມືທາງກົດໝາຍສາກົນໃຫ້ສໍາເລັດພາຍໃນປີ 2008 ທີ່ຈະ “i” ເກືອດທ້າມ ການໃຊ້, ການຜະລິດ, ການໂອນ ແລະ ການເກັບມ້ຽນຢູ່ສາງ ທີ່ເປັນລະເບີດກະປາງທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດອັນຕະລາຍທີ່ຍອມຮັບບໍ່ໄດ້ຕໍ່ປະຊາຊົນທົ່ວໄປ, ແລະ “ii” ສ້າງຕັ້ງກອບວຽກງານສໍາລັບການຮ່ວມມື ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອທີ່ຮັບປະກັນໃຫ້ມີການດູແລ ແລະ ການຜືນຟູແກ່ຜູ້ຫລອດຊີວິດ ແລະ ຊຸມຊົນຂອງພວກເຂົາ, ຮັບປະກັນໃຫ້ມີການ ເກັບກໍລະເບີດຈາກພື້ນທີ່ ທີ່ຖືກກະທົບ, ການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ການທໍາລາຍລະເບີດກະປາງ ຫຼື ລູກບົມບີໃນສາງທີ່ຖືກເກືອດທ້າມ”.

ຂະບວນການໂອດສ໌ໂລ ປະກອບມີຫລາຍກອງປະຊຸມໃຫຍ່ລະດັບ ໂລກທີ່ໄດ້ສິ້ນທະນາ ສິນທິສັນຍາທີ່ຖືກຂຽນຂຶ້ນ ເປັນຫລາຍສະບັບເບື້ອງຕົ້ນ. ບັນດາກອງປະຊຸມໃຫຍ່ເຫລົ່ານີ້ໄດ້ຖືກຈັດຂຶ້ນຢູ່ນະຄອນ ລີມາ (ພຶດສະພາ 2007), ວຽນນາ (ທັນວາ 2007) ແລະ ແວວລິງເຕີນ (ກຸມພາ 2008) ກ່ອນທີ່ຈະຈັດກອງປະຊຸມເຈຍລະຈາທາງການທູດ ຄັ້ງສຸດທ້າຍທີ່ຈັດຂຶ້ນໃນນະຄອນດັບລິນ ໃນເດືອນພຶດສະພາ 2008.

ພາກທີ 2

ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ

ບັນດາກອງປະຊຸມໃຫຍ່ລະດັບໂລກນີ້ໄດ້ຖືກສະໜັບສະໜູນໂດຍຫລາຍກອງປະຊຸມໃນລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ໃນລະດັບຫົວຂໍ້ວິຊາການ. ບັນດາກອງປະຊຸມເຫລົ່ານີ້ ທີ່ໄດ້ຈັດຂຶ້ນໃນນະຄອນຫລວງພະນົມເປັນ, ແຊນຈິສ, ແບນແກສ, ບຸຣກແຊນ, ແລະ ລີວິງສະໂຕນໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ສະເໜີແກ້ໄຂຫລາຍປະເດັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບລະເບີດກະປາງ ແລະ ໄດ້ສະໜອງເນື້ອໃນໃຫ້ແກ່ການສົນທະນາຫລາຍຄັ້ງຢູ່ໃນກອງປະຊຸມລະດັບໃຫຍ່ໃນທົ່ວໂລກ. ມີ 79 ປະເທດທັງໝົດທີ່ໄດ້ຮັບຮອງເອົາ “ຖະແຫລງການແວວລິງເຕີນ”³ ທີ່ກອງປະຊຸມໃນນະຄອນແວວລິງເຕີນ, ປະເທດນິວຊີແລນ ທີ່ໄດ້ກຳນົດບັນດາຫລັກການທີ່ຈະຕ້ອງກວມເອົາເຂົ້າໃນສິນທິສັນຍາທີ່ຈະສ້າງຂຶ້ນໃນຕໍ່ໜ້າ, ໂດຍສະເພາະ:

- > ການເກືອດຫ້າມການໃຊ້, ການຜະລິດ, ການໂອນ ແລະ ການເກັບມ້ຽນຢູ່ສາງທີ່ເປັນລະເບີດກະປາງ ທີ່ຄວາມອັນຕະລາຍທີ່ຍ້ອນຮັບບໍ່ໄດ້ຕໍ່ປະຊາຊົນທົ່ວໄປ, ແລະ
- > ກອບວຽກສຳລັບການຮ່ວມມື ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ມີການດູແລ ແລະ ພື້ນຟູຢ່າງພຽງພໍແກ່ຜູ້ລອດຊີວິດ ແລະ ຊຸມຊົນຂອງພວກເຂົາ, ຮັບປະກັນໃຫ້ມີການເກັບກູ້ລະເບີດຈາກພື້ນທີ່ມີລະເບີດຕົກຄ້າງ, ການໃຫ້ຄວາມຮູ້ດ້ານຄວາມສ່ຽງ ແລະ ການທຳລາຍລະເບີດໃນສາງ.

ສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວໄດ້ຖືກເຈຍລະຈາຢູ່ໃນກອງປະຊຸມໃຫຍ່ທາງການທຸດ ທີ່ໄດ້ຈັດຂຶ້ນໃນລະຫວ່າງວັນທີ 19 - 30 ພຶດສະພາ 2009 ທີ່ນະຄອນ ດັບລິນ. ເນື້ອໃນຂອງສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຮັບຮອງເອົາຢ່າງເປັນທາງການ ໃນວັນທີ 30 ພຶດສະພາ 2008 ໂດຍ 107 ປະເທດທີ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມເຈລະຈາ (ເບິ່ງໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1). ໂດຍອີງຕາມມາດຕາ 15 ຂອງສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວນີ້, ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງສະບັບນີ້ ໄດ້ຖືກເປີດກວ້າງໃຫ້ມີການລົງນາມໃນວັນທີ 3 - 4 ທັນວາ 2008 ໃນນະຄອນຫລວງ ໂອດສ໌ໂລ. ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ຍັງໄດ້ເປີດກວ້າງໃຫ້ມີການລົງນາມຮັບຮອງຢູ່ສູນກາງໃຫຍ່ ຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ທີ່ນະຄອນນິວຢອກ ຈົນເຖິງໄລຍະເວລາທີ່ມັນໄດ້ມີຜົນສັກສິດຢ່າງເປັນທາງການ.

ສິນທິສັນຍານີ້ບໍ່ລວມເອົາຄຳນິຍາມດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້

ສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວໄດ້ກຳນົດຄວາມໝາຍຂອງລະເບີດກະປາງແມ່ນ“ລະເບີດທົ່ວໄປໃດໜຶ່ງທີ່ໄດ້ຖືກອອກແບບເພື່ອ ໃຫ້ເກີດລະເບີດ ຫລື ເປັນລະເບີດແຕ່ລະໜ່ວຍທີ່ມີນ້ຳໜັກບໍ່ເກີນ 20 ກິໂລກຣາມ ແລະ ລວມເອົາລະເບີດກະປາງ...”⁴. ສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວຍັງມີເນື້ອໃນກວມເອົາບັນດາລະເບີດທີ່ມີຂະໜາດຂອບເຂດຈຳກັດຂອງປຶກທີ່ເປັນຕົວລະເບີດ ທີ່ມີຄຳສັບທີ່ເອີ້ນກັນວ່າ ລູກບົມປີ⁵. ນິຍາມນີ້ກວມເອົາອາວຸດຫລາຍຊະນິດ ທີ່ໄດ້ຖືກຜະລິດ ແລະ ລະເບີດກະປາງທັງໝົດທີ່ໄດ້ຖືກໃຊ້ຈົນມາຮອດປະຈຸບັນ.

ສິນທິສັນຍານີ້ບໍ່ລວມເອົາຄຳນິຍາມດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- (a) ລະເບີດ ຫລື ລູກບົມປີ ທີ່ຖືກອອກແບບມາໃຫ້ເປັນແປວໄຟ, ເປັນຄວັນ, ດອກໄມ້ໄຟ ຫລື ສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ບໍ່ມີຄ່າ; ຫລື ລະເບີດໃດ ໆ ທີ່ຖືກອອກແບບມາສະເພາະສຳລັບການປ້ອງກັນທາງອາກາດ;
- (b) ລະເບີດ ຫລື ລູກບົມປີ ທີ່ຖືກອອກແບບມາເພື່ອກໍ່ໃຫ້ເກີດຜົນກະທົບທາງໄຟຟ້າ ຫລື ທາງເອເລັກໂຕຣນິກ;
- (c) ລູກລະເບີດທີ່ມີຄຸນລັກສະນະຕ່າງ ໆ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ ຫລືກວມເອົາຜົນກະທົບຕໍ່ຜືນທີ່ບ່ອນທີ່ບໍ່ໄດ້ຈຳແນກ ແລະ ຄວາມສ່ຽງທີ່ເກີດຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ, ຊຶ່ງມີລັກຊະນະດັ່ງລຸ່ມນີ້:
 - (i) ລະເບີດໜ່ວຍແມ່ລູກໜຶ່ງບັນຈຸບໍ່ເກີນ 10 ໜ່ວຍ ທີ່ເປັນໜ່ວຍລູກ;
 - (ii) ລູກລະເບີດ ໜ່ວຍລູກ ແຕ່ລະໜ່ວຍໜັກບໍ່ເກີນກວ່າ 4 ກິໂລກຣາມຂຶ້ນໄປ;
 - (iii) ລູກລະເບີດ ໜ່ວຍລູກ ແຕ່ລະໜ່ວຍທີ່ຖືກອອກແບບໃຫ້ກວດຄົ້ນ ແລະ ຂະຫຍາຍເປົ້າໝາຍທຳລາຍກວ້າງອອກ;

ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ

- (iv) ລະເບີດໜ່ວຍລູກແຕ່ລະໜ່ວຍທີ່ປະກອບມີກິນໂກທຳລາຍຕົວມັນເອງດ້ວຍລະບົບເອເລັກໂຕຣນິກ;
- (v) ລູກລະເບີດໜ່ວຍລູກແຕ່ລະໜ່ວຍທີ່ປະກອບມີກິນໂກຢຸດການທຳວຽກດ້ວຍລະບົບເອເລັກໂຕຣນິກ⁶.

ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ບໍ່ທ້າມ ແລະ ບໍ່ຮັດກຸມການໃຊ້ອາວຸດຕ່າງ ໆ ທີ່ກ່າວມາຂ້າງເທິງນີ້. ການໃຊ້ພວກມັນໄດ້ຮັບອານາຍາດບິນຜືນຖານທີ່ວ່າພວກມັນບໍ່ນຳຜົນສະທ້ອນມາໃສ່ເຂດທີ່ບໍ່ໄດ້ຈຳແນກ ຫລື ບໍ່ກາຍເປັນລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ທີ່ກໍ່ໃຫ້ເກີດຄວາມສ່ຽງຄື ກັບອາວຸດອື່ນ ໆ ທີ່ຄ້າຍຄືກັນ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຄື້ຕ້ອງອາວຸດປະເພດອື່ນ ໆ ລະເບີດຈຳພວກດັ່ງກ່າວໄດ້ຖືກຄວບຄຸມໂດຍລະບຽບການທົ່ວໄປຂອງ IHL ທີ່ຄວບຄຸມການເປັນປະປັກກັນໃນການໃຊ້ອາວຸດ. ພວກມັນຍັງຖືກລວມເຂົ້າຢູ່ໃນອານາສັນຍາ V ວ່າດ້ວຍລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສິງຄາມ⁷.

ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ຍັງບໍ່ລວມເອົາລະເບີດຕ່າງ ໆ ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ ທີ່ບໍ່ຢູ່ໃນການເກືອດຫ້າມພາຍໃຕ້ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້:

- > ລະເບີດຝັງດິນທຸກຊະນິດ⁸
- > ລະເບີດໜ່ວຍແມ່ ຫລື ໜ່ວຍລູກ ທີ່ອອກແບບມາໃຫ້ເກີດແສງໄຟ, ຄວັນ, ດອກໄມ້ໄຟ ຫລື ສິ່ງເສດເຫຼືອ⁹.
- > ລະເບີດທີ່ອອກແບບມາເພື່ອນຳໃຊ້ໃນການປ້ອງກັນທາງອາກາດສະເພາະ¹⁰.
- > ລະເບີດໜ່ວຍແມ່ ຫລື ໜ່ວຍລູກທີ່ອອກແບບມາແບບໃຫ້ເກີດຜົນສະທ້ອນທາງໄຟຟ້າ ຫລື ທາງເອເລັກໂຕຣນິກ¹¹

ຂໍ້ເກືອດຫ້າມທົ່ວໄປ

ພາຍໃຕ້ມາດຕາ 1, ວັກ 1 ຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ບັນດາປະເທດພາຄີຕ້ອງປະຕິບັດພັນທະ “ບໍ່ວ່າຈະຢູ່ໃນສະພາບໃດກໍ່ຕາມ” ຈະບໍ່:

- (a) ໃຊ້ລະເບີດກະປາງ;
- (b) ພັດທະນາ, ຜະລິດ, ຈັດຫາໃຫ້ມີລັກສະນະໃດກໍ່ຕາມ, ເກັບມ້ຽນຢູ່ສາງ, ເກັບຮັກສາໄວ້ ຫລື ໂອນໃຫ້ຄົນອື່ນ, ບໍ່ວ່າຈະເປັນແບບໂດຍກົງ ຫລື ທາງອ້ອມທີ່ເປັນລະເບີດກະປາງ;
- (c) ຊ່ວຍ, ຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມ ຫລື ກະຕຸ້ນຄົນອື່ນໃຫ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການເຮັດກິດຈະກຳໃດ ໆ ກໍ່ຕາມ ທີ່ເກືອດຫ້າມສຳລັບປະເທດພາຄີໃດໜຶ່ງພາຍໃຕ້ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້.

ຄວາມໝາຍຂອງຄຳວ່າ “ບໍ່ວ່າຈະຢູ່ໃນສະພາບໃດ ໆ ກໍ່ຕາມຈະບໍ່” ໃຊ້, ພັດທະນາ, ຜະລິດ, ເກັບມ້ຽນຢູ່ສາງ ຫລື ໂອນລະເບີດກະປາງໃຫ້ຄົນອື່ນ ຫລື ຊ່ວຍ, ຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມ ຫລື ກະຕຸ້ນຄົນອື່ນໃຫ້ເຮັດສິ່ງດັ່ງກ່າວ ໝາຍຄວາມວ່າສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ມີຜົນນຳໃຊ້ໃນທຸກສະພາບການ ແລະ ທຸກສະຖານະການລວມທັງໄລຍະທີ່ມີສັນຕິພາບ ແລະ ສົງຄາມ ຫລື ໄລຍະທີ່ມີການຂັດແຍ່ງດ້ວຍອາວຸດສົງຄາມ ແລະ ໃນໄລຍະທີ່ມີຄວາມຂັດແຍ່ງພາຍໃນປະເທດ ຫລື ມີສະພາບແຕ່ງຕັ້ງຕ່າງ ໆ. ບັນດາລັດພາຄີອາດຈະບໍ່ນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງໃນການຕໍ່ສູ້ ຫລື ປ້ອງກັນຕົນເອງ, ເຖິງແມ່ນວ່າຈະຖືກຂົ່ມຂູ່ຄຸກຄາມດ້ວຍການທະຫານກໍ່ຕາມ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນມັນກໍ່ເປັນໄປບໍ່ໄດ້ທີ່ຈະສະສົມລະເບີດກະປາງໄວ້ໂດຍອີງໃສ່ເນື້ອໃນຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ; ບັນດາລັດພາຄີອາດຈະບໍ່ນຳໃຊ້ຂໍ້ໄດ້ປຽບຂອງບັນດາຂໍ້ຍົກເວັ້ນທີ່ໄດ້ກຳນົດໃຫ້ສະເພາະ ເປັນຕົ້ນແມ່ນ ການເກັບຮັກສາລະເບີດກະປາງໄວ້ຈຳນວນບໍ່ຫລາຍສຳລັບຈຸດປະສົງການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ການຄົ້ນຄວ້າເພື່ອຮັບໃຊ້ເຕັກນິກວິຊາການໃນການເກັບກູ້ລະເບີດ(ເບິ່ງໃນເອກະສານພາກລຸ່ມນີ້ ກ່ຽວກັບບັນດາຂໍ້ຍົກເວັ້ນຂອງການເກືອດຫ້າມກ່ຽວກັບການເກັບມ້ຽນຢູ່ສາງ ແລະ ການໂອນ).

ພາກທີ 2

ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ

ເຖິງແມ່ນວ່າສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ໄດ້ແນໃສ່ບັນດາປະເທດທີ່ມີກຸ່ມປະກອບອາວຸດຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ອາລ່າຜະບົດຂອງສິນທິສັນຍາໄດ້ກ່າວໄວ້ວ່າບັນດາລັດພາສີຄວນຮັບຜິດຊອບເພື່ອເຮັດໃຫ້ກຸ່ມປະກອບ ອາວຸດດັ່ງກ່າວ “ບໍ່ວ່າຈະຢູ່ໃນສະພາບການໃດກໍ່ຕາມຈະບໍ່ໄດ້ຮັບອານຸຍາດໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະກຳໃດ ໆ ທີ່ຖືກເກືອດຫ້າມສຳລັບປະເທດພາສີໃດໜຶ່ງຢູ່ພາຍໃຕ້ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້.”¹³ ເຖິງແມ່ນວ່າໄດ້ມີການ ນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງ ໃນຈຳນວນປະລິມານຂ້ອນຂ້າງຈຳກັດໂດຍປະເທດທີ່ບໍ່ມີກຸ່ມປະກອບອາວຸດ ດັ່ງທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ຢູ່ໃນພາກທີ່ໜຶ່ງ ກໍ່ຍັງມີຫລາຍກຸ່ມຜູ້ສົນຄວນທີ່ເປັນກຸ່ມປະກອບອາວຸດໃນປະເທດ ໂຄຣເອເຊຍ ໄດ້ສົ່ງໃຫ້ມີການນຳໃຊ້ອາວຸດດັ່ງກ່າວເພື່ອຕໍ່ຕ້ານກຸ່ມ ຊຳເກຣດໃນປີ 1995 ຊຶ່ງເປັນ ຜົນໃຫ້ມີປະຊາຊົນຫລາຍຄົນໄດ້ຮັບອຸປະຕິເຫດ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນອົງການທີ່ເຮັດວຽກດ້ານສິດທິມະນຸດ (Human Rights Watch) ໄດ້ກ່າວຫາວ່າກຸ່ມ ເຫີດສະໂບລາ ໄດ້ໃຊ້ລະເບີດກະປາງຕ້ານກັບ ປະເທດອິດສະລະເດນໃນໄລຍະມີການປະທະກັນດ້ວຍອາວຸດ ໃນປະເທດ ລີບານອນ ໃນປີ 2006¹⁴.

ການເກືອດຫ້າມການໃຊ້

ເນື້ອໃນຕົ້ນຕໍຂອງສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວ ແມ່ນຂໍ້ຫ້າມຂອງມັນໃນການໃຊ້ລະເບີດກະປາງ ຄືດັ່ງທີ່ໄດ້ ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນສິນທິສັນຍາໃນຕົວມັນເອງແລ້ວ. ໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວທະແຫລງການໂອດສະໂລ ໄດ້ກ່າວອ້າງເຖິງ “ຜົນຮ້າຍທີ່ເປັນຫາຍຍາມະທີ່ເກີດມາຈາກການໃຊ້ລະເບີດກະປາງ.” ການໃຊ້ ໝາຍເຖິງການໃຊ້ລະເບີດກະປາງໃນທຸກສະພາບການບໍ່ວ່າຈະຢູ່ໃນໄລຍະເກີດສົງຄາມ, ໄລຍະທີ່ມີ ຄວາມບໍ່ສະງົບພາຍໃນປະເທດ, ຫລື ໃນໄລຍະສັນຕິພາບ (ເວັ້ນເສຍແຕ່ວ່າມັນຈະນອນຢູ່ໃນຂໍ້ຍົກເວັ້ນ ທີ່ໄດ້ຮັບອານຸຍາດ. *ເບິ່ງເອກະສານພາກລຸ່ມນີ້ກ່ຽວກັບບັນດາຂໍ້ເກືອດຫ້າມຂອງການສະສົມລະເບີດ ແລະ ການໂອນລະເບີດກະປາງ*)

ເນື້ອໃນຂອງສິນທິສັນຍາດ້ານໜຶ່ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສາຍພົວພັນກັບບັນດາປະເທດທີ່ບໍ່ແມ່ນພາສີຂອງ ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ໄດ້ອານຸຍາດໃຫ້ບັນດາລັດພາສີໃນການເຂົ້າຮ່ວມການຮ່ວມມື ແລະ ການປະຕິ ບັດການທາງທະຫານກັບບັນດາປະເທດທີ່ບໍ່ປະຕິບັດຕາມສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ ແລະ ອາດມີການກະທຳທີ່ຖືກເກືອດຫ້າມພາຍໃຕ້ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ “ເບິ່ງໃນເອກະສານພາກລຸ່ມນີ້ກ່ຽວ ກັບຄວາມສາມາດໃນການປະຕິບັດຮ່ວມກັນ”¹⁵. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມສິນທິສັນຍາຍັງໄດ້ກຳນົດໄວ້ວ່າຢູ່ໃນ ສະພາບການດັ່ງກ່າວຈະບໍ່ອານຸຍາດໃຫ້ລັດພາສີໃດນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງ ຫລື “ບໍ່ອານຸຍາດໃຫ້ຮ້ອງ ຂໍເພື່ອໃຊ້ລະເບີດກະປາງໃນກໍລະນີຕ່າງ ໆ ທີ່ລະເບີດກະປາງເປັນທາງເລືອກເພື່ອນຳໃຊ້ທີ່ຢູ່ພາຍໃນ ຂອບເຂດການຄວບຄຸມການໃຊ້ໂດຍສະເພາະ.”¹⁶ ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນບັນດາປະເທດພາສີໄດ້ຖືກຮຽກ ຮ້ອງບໍ່ໃຫ້ສົ່ງເສີມການໃຊ້ລະເບີດກະປາງ ໂດຍບັນດາປະເທດທີ່ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າເປັນພາສີຂອງສິນທິສັນ ຍາສະບັບນີ້ ແລະ ແຈ້ງການໃຫ້ປະເທດເຫລົ່ານັ້ນຮັບຮູ້ພັນທະຂອງເຂົາເຈົ້າທີ່ມີຢູ່ພາຍໃຕ້ສິນທິສັນຍາ ດັ່ງກ່າວ ແລະ ສົ່ງເສີມບັນດາມາດຕະຖານທີ່ສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວໄດ້ສ້າງຂຶ້ນ¹⁷.

ການເກືອດຫ້າມ ການສະສົມລະເບີດໄວ້ໃນສາງ

ແຕ່ລະລັດພາສີຈະບໍ່ເຮັດການເກັບສະສົມກອງລະເບີດກະປາງໄວ້. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມບັນດາລັດພາສີອາດ ຈະເກັບຮັກສາລະເບີດກະປາງໄວ້ຈຳນວນຈຳກັດໜ້ອຍໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນ ເພື່ອຮັບໃຊ້ຊຸດປະສົງການຝຶກອົບ ຮົມໃນການເກັບກູ້ລະເບີດ ແລະ ເຕັກນິກວິຊາການໃນການທຳລາຍລະເບີດ, ຕະຫລອດເຖິງການພັດ ທະນາບັນດາເຕັກນິກວິຊາການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບມາດຕະການຕ້ານລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ¹⁸.

ການເກືອດຫ້າມການຜະລິດ ແລະ ການພັດທະນາລະເບີດກະປາງ

ການເກືອດຫ້າມການຜະລິດລະເບີດກະປາງຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ແມ່ນມີຜົນນຳໃຊ້ທັນທີ ແລະ ແດັດຂາດ. ບໍ່ມີຂໍ້ຍົກເວັ້ນໃດ ໆ ແລະ ໂດຍອີງຕາມມາດຕາໜຶ່ງຂອງສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວ ແຕ່ລະລັດພາ ສີຍັງຈະຕ້ອງມີພັນທະປະຕິບັດ ທີ່ຈະບໍ່ພັດທະນາ ຫລື ບໍ່ຈັດຕາໃຫ້ມີລະເບີດກະປາງໃນອານາຄົດອີກດ້ວຍ.

ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ

ການເກືອດຫ້າມການໂອນ

ແຕ່ລະລັດພາຄືຈະບໍ່ໂອນລະເບີດກະປາງໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນ. ໃນນີ້ລວມທັງການນຳເຂົ້າ, ການສົ່ງອອກ, ການໃຫ້ຂອງຂວັນ, ແລະ ການຂາຍລະເບີດກະປາງ. ນາດຕາ 2 ວັກ 8 ຂອງສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວໄດ້ກຳນົດຄຳນິຍາມຂອງການໂອນແມ່ນປະກອບດ້ວຍ “ການໂອນທາງວັດຖຸທີ່ເປັນລະເບີດກະປາງໄປຍັງຂອບເຂດແດນດິນ ຫລື ຈາກຂອບເຂດແດນດິນຂອງປະເທດໃດໜຶ່ງ, ການໂອນຊື້ໃຫ້ແກ່ບຸກຄົນອື່ນ ແລະ ໂອນສິດການຄວບຄຸມລະເບີດກະປາງ ແຕ່ວ່າບໍ່ໄດ້ກວມເອົາການໂອນຂອບເຂດດິນແດນທີ່ມີລະເບີດກະປາງຕົກຄ້າງຢູ່.” ມັນຍັງບໍ່ກວມເອົາການໂອນຂອບເຂດແດນດິນ ທີ່ລະເບີດກະປາງຖືກປອຍປະລະເລີຍໄວ້ ຫລື ບໍ່ປະສິບຜົນສຳເລັດໃນການເກັບກູ້ ຫລື ໄດ້ມີການພົບເຫັນລະເບີດກະປາງທີ່ບໍ່ເຫັນແຕກ.

ຂໍ້ຍົກເວັ້ນໜຶ່ງຂອງການເກືອດຫ້າມ ໄດ້ມີການອະນຸຍາດໃຫ້ໂອນລະເບີດກະປາງໄປຍັງລັດພາຄືອື່ນເພື່ອ ເອົາໄປທຳລາຍ, ສຳລັບການຝຶກອົບເຜື້ອການເກັບກູ້ ແລະ ການພັດທະນາເຕັກນິກວິຊາການໃນການທຳລາຍ, ແລະ ເພື່ອການພັດທະນາເຕັກນິກວິຊາການເພື່ອສ້າງມາດຕະການຕໍ່ຕ້ານກັບລະເບີດບໍ່ເຫັນແຕກ¹⁹. ດັ່ງນັ້ນມັນຈຶ່ງບໍ່ມີການອະນຸຍາດໃຫ້ໂອນລະເບີດກະປາງໄປຍັງປະເທດໃດໜຶ່ງທີ່ບໍ່ແມ່ນລັດພາຄື ຫລື ບໍ່ແມ່ນປະເທດທີ່ມີກຸ່ມປະກອບອາວຸດ ບໍ່ວ່າຈະຢູ່ໃນສະຖານະການໃດກໍ່ຕາມ.

ຄວາມສາມາດໃນການປະຕິບັດງານຮ່ວມກັນ ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອ, ເພື່ອສົງເສີມ ຫລື ຊຸກຍູ້ກິດຈະກຳທີ່ເຮັດການເກືອດຫ້າມ

ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ ແມ່ນກົດໝາຍມະນຸດສະທຳລະດັບສາກົນສະບັບທຳອິດ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຫລຸດຜ່ອນອາວຸດໂດຍແກ້ໄຂບັນຫາສະເພາະເຈາະຈົງຕ່າງ ໆ ຮ່ວມກັນໄດ້. ຄວາມສາມາດໃນການປະຕິບັດວຽກງານຮ່ວມກັນປະກອບດ້ວຍບັນດາສະຖານະການທີ່ບັນດາຜົນທະນາທາງທະຫານຂອງບັນດາປະເທດທີ່ປະຕິບັດການທາງທະຫານຮ່ວມກັນ ແລະ ການປະຕິບັດບັນດາຜົນທະນາທາງດ້ານກົດໝາຍຂອງປະເທດເຫລົ່ານີ້ແມ່ນແຕກຕ່າງກັນ (ຕົວຢ່າງເປັນຍ້ອນວ່າບັນດາປະເທດເຫລົ່ານີ້ໄດ້ເປັນພາຄືຂອງຫລາຍສິນທິສັນຍາສາກົນ ຫລື ມີຄວາມເຂົ້າໃຈແຕກ ຕ່າງກັນຕໍ່ກັບເນື້ອໃນທີ່ຊັດເຈນຂອງກົດໝາຍສາກົນທີ່ເຄີຍມີມາກ່ອນ)²⁰.

ດັ່ງທີ່ກ່າວໄວ້ຂ້າງເທິງນັ້ນມີການເກືອດຫ້າມບໍ່ໃຫ້ຊ່ວຍ, ຊຸກຍູ້ສົງເສີມ ຫລື ກະຕຸ້ນໃຫ້ບຸກຄົນອື່ນບໍ່ວ່າຈະຢູ່ໃນກໍລະນີໃດກໍ່ຕາມໃນການເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະກຳໃດ ໆ ທີ່ຖືກເກືອດຫ້າມພາຍໃຕ້ສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວນີ້²¹. ດັ່ງນັ້ນລັດພາຄືໜຶ່ງ ບໍ່ສາມາດຊ່ວຍຜູ້ໃດໜຶ່ງທີ່ບໍ່ວ່າພວກເຂົາຈະເປັນບຸກຄົນ ຫລື ບໍລິສັດເອກະຊົນກໍ່ຕາມ, ຈະເປັນປະເທດທີ່ມີກຸ່ມປະກອບອາວຸດ ຫລື ບໍ່ປະກອບອາວຸດກໍ່ຕາມ ຫລື ຈະເປັນປະເທດທີ່ບໍ່ແມ່ນລັດພາຄືຊື່ຈິງ ລ້ວນແຕ່ຖືກເກືອດຫ້າມບໍ່ໃຫ້ໃຊ້, ພັດທະນາ, ຜະລິດ, ເກັບມ້ຽນສະສົມ ຫລື ໂອນບັນດາລະເບີດກະປາງ. ດັ່ງນັ້ນ ຂໍ້ກຳນົດໃນຈຸດນີ້ຈຶ່ງຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບຄວາມເຂົ້າໃຈເປັນຢ່າງດີ ໂດຍເຊື່ອມໂຍງກັບບັນດາເນື້ອໃນທີ່ມີຢູ່ໃນມາດຕາ 21 ຂອງສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວໂດຍສະເພາະແມ່ນວັກ 3 ຊຶ່ງໄດ້ກ່າວວ່າ:

“ເຖິງແມ່ນວ່າບັນດາເນື້ອຫາຂອງມາດຕາ 1 ຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ແລະ ຄວາມສອດຄ່ອງກັບກົດ ໝາຍສາກົນ, ບັນດາລັດພາຄື, ຜົນທະຫານຂອງພວກເຂົາ ຫລື ປະຊາຊາດອາດຈະເຂົ້າຍຸງກ່ຽວໃນການຮ່ວມມືທາງທະຫານ ແລະ ການປະຕິບັດງານໂດຍບັນດາລັດພາຄືຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ຊຶ່ງອາດຈະເຂົ້າຍຸງກ່ຽວໃນບັນດາກິດຈະກຳທີ່ຕ້ອງຫ້າມສຳລັບລັດພາຄື. ”

ພາກທີ 2

ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ

ຂໍ້ກຳນົດຢູ່ໃນວັກ 3 ນີ້ໄດ້ຖືກຈຳກັດໂດຍເນື້ອໃນດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

“ບໍ່ມີເນື້ອໃນອັນໃດຢູ່ໃນວັກ 3 ຂອງມາດຕານີ້ທີ່ອານຸຍາດໃຫ້ລັດພາຄີໃດໜຶ່ງ:

(a) ພັດທະນາ, ຜະລິດ ຫລື ຈັດຫາໃນຮູບການອື່ນເພື່ອໃຫ້ໄດ້ມາຊື່ງລະເບີດກະປາງ;

(b) ແກ້ບສະສົມສາງລະເບີດ ຫລື ໂອນລະເບີດກະປາງ;

(c) ໃຊ້ລະເບີດກະປາງດ້ວຍຕົນເອງ;

(d) ຮ້ອງຂໍເຜື້ອນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງໃນກໍລະນີຕ່າງ ໆ

ທີ່ເປັນທາງເລືອກຂອງການນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງຊຶ່ງຢູ່ພາຍໃຕ້ການຄຸ້ມຄອງພຽງຢ່າງດຽວຂອງຕົນເອງ”²²

ຢ່າງໃດກໍວ່ານັ້ນບັນດາລັດພາຄີທີ່ຕົກຢູ່ໃນສະພາບປະຕິບັດງານດັ່ງກ່າວ ໄດ້ຖືກຮຽກຮ້ອງບໍ່ໃຫ້ສົ່ງເສີມການໃຊ້ລະເບີດກະປາງ ໂດຍບັນດາປະເທດທີ່ບໍ່ແມ່ນພາຄີຂອງສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວ.

ພາຍຫລັງທີ່ໄດ້ຮັບຮອງເອົາສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວ ຕົວແທນຂອງປະເທດ ໄອແລນ ໄດ້ກ່າວທີ່ມີຄວາມກ່ຽວຂ້ອງກັບມາດຕາ 21 ວ່າ: “ໃນຂະນະທີ່ມາດຕາດັ່ງກ່າວມີລັກສະນະຮຽກຮ້ອງໃຫ້ບັນດາປະເທດທີ່ບໍ່ເປັນຄູ່ພາຄີໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມລະບອບຂອງສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວ ຈຶ່ງໄດ້ຮັບຮູ້ວ່າມັນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງສືບຕໍ່ຮວມມືໃນສິ່ງທີ່ມີຄວາມຄາດຫວັງໄວ້ຊຶ່ງຈະແມ່ນໄລຍະຂ້າມຜ່ານທີ່ເປັນໄລຍະສັ້ນ. ເຈດຈຳນົງດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ຖືກກຳນົດໄວ້ຢ່າງຈະແຈ້ງຢູ່ໃນວັກ 3 ຂອງມາດຕາດັ່ງກ່າວຊຶ່ງບໍ່ຄວນຕີລາຄາຄວາມໝາຍວ່າເປັນການກຳນົດໃຫ້ບັນດາລັດພາຄີໃຫ້ຫລີກເວັ້ນພັນທະສະເພາະຂອງພວກເຂົາ ທີ່ມີຢູ່ພາຍໃຕ້ສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວສຳລັບບາດຊ້າງທີ່ມີຄວາມຈຳກັດນີ້. ການຕັດສິນໃຈທີ່ຈະປະຕິບັດຖານະຕໍ່ແຫ່ງນີ້ໂດຍການບັນຈຸບັນຊີຂອງບາງຕົວຢ່າງທີ່ມີຢູ່ໃນວັກ 4 ຈະບໍ່ສາມາດຖືກຕີຄວາມໝາຍວ່າເປັນອານຸຍາດໃຫ້ລະເວັ້ນປະເດັນອື່ນໆ”²³.

ພັນທະໃນການທຳລາຍກອງລະເບີດສະສົມທີ່ເປັນລະເບີດກະປາງ

ແຕ່ລະລັດພາຄີໄດ້ຖືກຮຽກຮ້ອງໃຫ້ປະຕິບັດໃຫ້ໄວເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້ ແຕ່ວ່າບໍ່ໃຫ້ເກີນກວ່າ 8 ປີພາຍຫລັງທີ່ຕົນໄດ້ເຂົ້າເປັນພາຄີຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້-ໃຫ້ທຳລາຍກອງລະເບີດສະສົມ ຫລື ສາງລະເບີດທີ່ເປັນລະເບີດກະປາງທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ຂອບເຂດສິດອຳນາດ ແລະ ການຄວບຄຸມຂອງຕົນ. ຄຳສັບທີ່ວ່າ “ຂອບເຂດສິດອຳນາດ” ກວມເອົາຂອບເຂດນ້ຳແດນດິນທີ່ເປັນດິນແດນອະທິປະໄຕຂອງລັດພາຄີໃດໜຶ່ງ (ເຖິງແມ່ນວ່າສາງລະເບີດອາດຂຶ້ນກັບປະເທດອື່ນ); ຄຳສັບທີ່ວ່າ “ການຄວບຄຸມ” ອາດຖືກນຳໃຊ້ບົນຂອບເຂດນ້ຳແດນດິນພິເສດ, ຕົວຢ່າງຖ້າຫາກວ່າລັດພາຄີໃດໜຶ່ງໄດ້ຄອບຄອງເຂດນ້ຳແດນດິນທີ່ເປັນຂອງປະເທດອື່ນ ແລະ ໄດ້ຄວບຄຸມກອງລະເບີດສະສົມທີ່ເປັນລະເບີດກະປາງ. ຫລັກການໃນດ້ານການປະຕິບັດ ທີ່ແຕກຕ່າງໃນດ້ານເນື້ອໃນກັບເນື້ອໃນທີ່ມີຢູ່ໃນສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດຝັງດິນທີ່ຕ້ານມະນຸດ ມີຄວາມໝາຍວ່າສາງລະເບີດຂອງຕ່າງປະເທດ ທີ່ໄດ້ຖືກຄວບຄຸມໂດຍປະເທດໃດໜຶ່ງທີ່ບໍ່ໄດ້ເປັນພາຄີຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ແຕ່ວ່າມີທີ່ຕັ້ງຢູ່ບົນເຂດນ້ຳແດນດິນຂອງປະເທດໃດໜຶ່ງທີ່ເປັນລັດພາຄີອາດຈະບ່ອນຢູ່ໃນຂໍ້ຮຽກຮ້ອງດັ່ງກ່າວນີ້.

ການທຳລາຍລະເບີດກະປາງແມ່ນບັນຫາທາງດ້ານວິສາວະກຳທີ່ສະຫລັບຊັບຊ້ອນອັນໜຶ່ງ ຊຶ່ງມັກຈະມີການ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການທັບນ້ຳທຳລາຍຈາກໄລຍະທ່າງໄກ ຍ້ອນວ່າໄດ້ມີການອອກແບບລະເບີດກະປາງມາແຕ່ເບື້ອງຕົ້ນແບບນັ້ນ. ດັ່ງນັ້ນມັນຈຶ່ງເປັນຂະບວນການທີ່ຂ້ອນຂ້າງມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສູງກວ່າຖ້າທຽບໃສ່ການທຳລາຍ ຫລື ຫລຸດຜ່ອນອາວຸດທາງທະຫານຂອງອາວຸດຍຸດໂທປະກອນຊະນິດອື່ນແບບຫົວໄປ. ດັ່ງນັ້ນບັນດາລັດພາຄີຈຶ່ງຕ້ອງໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມໃຫ້ເລີ່ມຕົ້ນແຜນງານທຳລາຍຕັ້ງແຕ່ໄລຍະຫົວທີ່ເທົ່າທີ່ມີໂອກາດ.

ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ

ແຕ່ລະລັດພາຄີຈະຕ້ອງຮັບປະກັນເຮັດໃຫ້ວິທີການທຳລາຍລະເບີດ ເປັນໄປຕາມບັນດາມາດຕະຖານສາກົນທີ່ນຳໃຊ້ສຳລັບການປົກປ້ອງສຸຂະພາບຂອງສາທາລະນະຊົນ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມ . ຕົວຢ່າງປະຊາຄົມເອີຣົບໄດ້ອອກມະຕິຄຳສັ່ງກ່ຽວກັບການຄວບຄຸມວັດຖຸເສດເຫຼືອທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ²⁵.

ກຳນົດ 8 ປີສຳລັບການທຳລາຍສາງລະເບີດສະສົມສາມາດຕ່ອອກໄປໄດ້ຕື່ມອີກ 4 ປີ ແລະ ສາມາດຕ່ອອກໄປໄດ້ຕື່ມອີກ 4 ປີໂດຍອາດຈະອີງໃສ່ສະພາບຄວາມເປັນຈິງທີ່ສາມາດຍົກເວັ້ນໄດ້²⁶. ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມາຂ້າງເທິງນັ້ນ ລະເບີດກະປາງຈຳນວນຈຳກັດໜ້ອຍໜຶ່ງ ທີ່ເປັນລະເບີດໜ່ວຍແມ່ ແລະ ໜ່ວຍລູກສາມາດຖືກເກັບຮັກສາໄວ້ເພື່ອຮັບໃຊ້ຈຸດປະສົງໃນການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ການພັດທະນາເຕັກນິກວິຊາການໃນການຊອກຄົ້ນຫາລະເບີດ, ການເກັບກູ້, ການທຳລາຍ ແລະ ສ້າງບັນດາມາດຕະການເພື່ອການຕໍ່ຕ້ານລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ.

ບັນດາພັນທະໃນການເກັບກູ້ ແລະ ທຳລາຍລະເບີດກະປາງທີ່ຕົກຄ້າງ

ແຕ່ລະລັດພາຄີຈະຕ້ອງເກັບກູ້ລະເບີດກະປາງທີ່ບໍ່ທັນແຕກອອກຈາກຂອບເຂດດິນແດນທີ່ຢູ່ໃນຂອບເຂດສິດອຳນາດ ຫລື ການຄວບຄຸມຂອງຕົນພາຍໃນໄລຍະເວລາ 10 ປີຫຼັງຈາກທີ່ໄດ້ເຂົ້າເປັນພາຄີຂອງສິນທິ ສັນຍາດັ່ງກ່າວນີ້²⁷. ລະເບີດກະປາງທີ່ຕົກຄ້າງບໍ່ທັນແຕກໄດ້ຖືກກຳນົດໄວ້ຊຶ່ງປະກອບມີຄືດັ່ງລຸ່ມນີ້:

- > ລະເບີດກະປາງທີ່ມີຄວາມຜິດພາດບໍ່ໄດ້ແຕກ (ຊຶ່ງແມ່ນໃນກໍລະນີທີ່ລະເບີດກະປາງໄດ້ຖືກຖິ້ມລົງ ຫລື ໄດ້ຖືກຍົງເພື່ອໃຫ້ເກີດລະເບີດໃສ່ຈຸດເປົ້າໝາຍແຕ່ວ່າມີຄວາມຜິດພາດບໍ່ລະເບີດຕາມຈຸດປະສົງ)²⁸.
- > ລະເບີດກະປາງທີ່ຖືກປ່ອຍປະລະເລີຍ (ຊຶ່ງແມ່ນກໍລະນີທີ່ລະເບີດກະປາງທີ່ບໍ່ໄດ້ໃຊ້ໄດ້ຖືກປ່ອຍປະຖິ້ມ ຫລື ເອົາໄປກອງໄວ້ຕ່າງຫາກ ແລະ ບໍ່ໄດ້ຖືກຄວບຄຸມໂດຍຝ່າຍທີ່ໄດ້ປະຖິ້ມຫລືກອງພວກມັນໄວ້)²⁹.
- > ລະເບີດກະປາງກະປາງທີ່ບໍ່ທັນແຕກ (ຊຶ່ງແມ່ນກໍລະນີທີ່ລະເບີດກະປາງໄດ້ຖືກຖິ້ມລົງດິນແຕ່ວ່າມີຄວາມຜິດພາດບໍ່ແຕກຕາມຈຸດປະສົງ)³⁰
- > ລູກບົມບີທີ່ບໍ່ທັນແຕກ (ຊຶ່ງແມ່ນກໍລະນີທີ່ລູກບົມບີໄດ້ຖືກຖິ້ມຈາກຈຸດທີ່ແມ່ນອນໃດໜຶ່ງແຕ່ວ່າເກີດຄວາມຜິດພາດບໍ່ແຕກຕາມຈຸດປະສົງ)³¹.

ຖ້າຫາກວ່າພາຍຫຼັງທີ່ໄດ້ເຂົ້າເປັນລັດພາຄີແລ້ວ ໄດ້ມີການໃຊ້ລະເບີດກະປາງຢູ່ໃນຂອບເຂດດິນແດນທີ່ຕົນມີສິດອຳນາດ ຫລື ຄວບຄຸມ ແລະ ໄດ້ກາຍເປັນລະເບີດກະປາງທີ່ຕົກຄ້າງ ລັດພາຄີດັ່ງກ່າວຈະໄດ້ຮັບອານຸຍາດພາຍໃນເວລາ 10 ປີພາຍຫຼັງທີ່ການເປັນປະປັກທາງອາວຸດໄດ້ສິ້ນສຸດລົງ ແລະ ໃຫ້ສຳເລັດການເກັບກູ້ ແລະ ທຳລາຍລະເບີດດັ່ງກ່າວ³². ໃນກໍລະນີທີ່ປະເທດໃດໜຶ່ງໄດ້ກາຍເປັນລັດພາຄີຕາມພາຍ ຫລັງຊຶ່ງເມື່ອກ່ອນເຄີຍໄດ້ໃຊ້ລະເບີດກະປາງເພື່ອຕ້ານກັບອີກລັດພາຄີອື່ນປະເທດທີ່ໄດ້ເຄີຍໃຊ້ລະເບີດກະປາງດັ່ງກ່າວຈະຕ້ອງ “ໄດ້ຮັບການຊຸກຍູ້ສົ່ງເສີມຢ່າງແຂງແຮງ” ເພື່ອສະໜອງການຊ່ວຍເຫຼືອໃນການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ, ການເກັບກູ້ ແລະ ທຳລາຍລະເບີດກະປາງທີ່ຕົກຄ້າງດັ່ງກ່າວລວມທັງ, ໂດຍອີງຕາມຄວາມເປັນໄປໄດ້, ການສະໜອງຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບປະເພດ ແລະ ປະລິມານຂອງລະເບີດກະປາງທີ່ເຄີຍໄດ້ໃຊ້, ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບສະຖານທີ່ແມ່ນອນຂອງການຖິ້ມລະເບີດກະປາງແລະຂອບເຂດພື້ນທີ່ປ່ອນທີ່ລະເບີດກະປາງທີ່ຕົກຄ້າງຊຶ່ງເປັນທີ່ຮູ້ດີວ່າພວກມັນຢູ່ສະຖານທີ່ໃດ³³. ໃນການປະຕິບັດຕາມພັນທະກ່ຽວກັບການເກັບກູ້ ແລະ ການທຳລາຍໂດຍອີງຕາມມາດຕາ 4 ລັດພາຄີທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກໃດໜຶ່ງ ມີພັນທະທີ່ຈະຕ້ອງປະຕິບັດວຽກງານດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ໃຫ້ສຳເລັດໄວ້ເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້:

- > ສຳຫລວດ, ປະເມີນ ແລະ ບັນທຶກໄພຂົນຂູ່, ໃຊ້ຄວາມພະຍາຍາມທຸກຢ່າງເພື່ອກຳນົດຫາພື້ນທີ່ມີລະເບີດຕົກຄ້າງທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ສິດອຳນາດ ແລະ ການກວດກາຂອງຕົນ.

ພາກທີ 2

ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ

- > ປະເມີນ ແລະ ຈັດບຸລິມະສິດຄວາມຕ້ອງການໃນການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ, ການປົກປ້ອງ ປະຊາຊົນທົ່ວໄປ, ການເກັບກູ້ ແລະ ການທຳລາຍ.
- > ປະຕິບັດທຸກບາດກ້າວທີ່ເປັນໄປໄດ້ ເພື່ອໃຫ້ຄວາມສຳຄັນໃນວຽກງານການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ, ການຕິດຕາມ ແລະ ການຕິດຕັ້ງຮົ່ວປ້ອງກັນເຂດອັນຕະລາຍ (ເບິ່ງໃນພາກ 6).
- > ດຳເນີນວຽກງານສຶກສາໃຫ້ຄວາມຮູ້ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ເພື່ອໃຫ້ປະຊາຊົນທົ່ວໄປມີ ຄວາມຮັບຮູ້ໂດຍສະເພາະແມ່ນປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ພາຍໃນ ຫລື ອ້ອມຮອບພື້ນທີ່ມີ ລະເບີດກະປາງ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາຮັບຮູ້ບັນດາຄວາມສ່ຽງ ແລະ ວິທີການເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມ ສ່ຽງດັ່ງກ່າວ (ເບິ່ງໃນພາກທີ່ 6 ຄືກັນ).
- > ປະຕິບັດບັນດາບາດກ້າວເພື່ອປຸກລະດົມຊອກຫາຊັບພະຍາກອນຕ່າງ ໆ , ແລະ
- > ສ້າງແຜນປະຕິບັດງານລະດັບຊາດ, ສືບຕໍ່ສ້າງບັນດາໂຄງສ້າງທີ່ມີແລ້ວໂດຍອີງຕາມ ຄວາມສອດຄ່ອງ ແລະ ພັດທະນາວິທີການຕ່າງ ໆ.³⁴

ໃນການປະຕິບັດພັນທະດັ່ງກ່າວແຕ່ລະລັດພາຄືຈະຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ບັນດາມາດຕະຖານສາກົນ ໃນນັ້ນລວມທັງມາດຕະຖານໃນການປະຕິບັດງານຕ້ານລະເບີດຝັງດິນຂອງສາກົນ (IMAS).³⁵

ພາຍຫລັງທີ່ໄດ້ສຳເລັດພັນທະຕາມມາດຕາ 4 ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເກັບກູ້ ແລະ ການທຳລາຍ ລະເບີດແລ້ວ ລັດພາຄືໃດໜຶ່ງຈະຕ້ອງປະກາດທະແຫລງການຂອງຕົນທີ່ແຈ້ງໃຫ້ຮູ້ວ່າຕົນເອງໄດ້ ປະຕິບັດຕາມສິນທິສັນຍາ ເພື່ອແຈ້ງການໃຫ້ຊາບຢູ່ໃນກອງປະຊຸມຄັ້ງຕໍ່ໄປຂອງບັນດາລັດພາຄື.³⁶ ຢ່າງໃດກໍຕາມຖ້າຫາກວ່າປະເທດໃດໜຶ່ງບໍ່ສາມາດປະຕິບັດພັນທະຂອງຕົນພາຍໃນກຳນົດເວລາ 10 ປີ ທີ່ບໍ່ທັນສຳເລັດການເກັບກູ້ ແລະ ທຳລາຍລະເບີດກະປາງທີ່ຕົກຄ້າງ ປະເທດດັ່ງກ່າວອາດຈະຮ້ອງຂໍ ເພື່ອຕໍ່ໄລຍະປະຕິບັດພັນທະຕໍ່ໄປຈາກກອງປະຊຸມຂອງບັນດາລັດພາຄື ຫລື ຈາກກອງປະຊຸມໃຫຍ່ທີ່ໄດ້ ທົບທວນຄືນເພື່ອເພີ່ມໄລຍະທີ່ເປັນການຕໍ່ກຳນົດເວລາໄດ້ອີກ 5 ປີສຳລັບການຕໍ່ແຕ່ລະເທື່ອ.³⁷

ບັນດາພັນທະໃນການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ ແລະ ຜູ້ລອດຊີວິດ

ສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວໄດ້ມີເນື້ອໃນກຳນົດຢ່າງລະອຽດຈະແຈ້ງທີ່ສຸດ ກ່ຽວກັບການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ ເທົ່າທີ່ເຄີຍມີນາຢູ່ໃນສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການຫຼຸດຜ່ອນອາວຸດ ຫລື ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍປະເດັດມະນຸດ ສະທຳ³⁸. ແຕ່ລະລັດພາຄືທີ່ມີຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດກະປາງຢູ່ບັນຂອບເຂດດິນແດນຂອງຕົນ ຫລື ຢູ່ພາຍໃຕ້ການກວດກາຂອງຕົນຈະຕ້ອງສະໜອງການດູແລທາງດ້ານການແພດ ແລະ ການຜົມຟູ ຮ່າງກາຍ, ການສະໜັບສະໜູນດ້ານຈິດຕະວິທະຍາ ແລະ ການນຳເອົາຜູ້ເຄາະຮ້າຍເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະ ກຳທາງສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດຕ່າງ ໆ.³⁹ ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນລັດພາຄືໃດໜຶ່ງຍັງຈະຕ້ອງປະເມີນຄວາມ ຕ້ອງການພາຍໃນປະເທດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຂົງເຂດວຽກງານນີ້ ແລະ ພັດທະນາໃຫ້ມີແຜນການ ແລະ ປຸກລະດົມຊອກຫາຊັບພະ ຍາກອນຕ່າງ ໆ ເພື່ອບັນລຸບັນດາແຜນການດັ່ງກ່າວ.⁴⁰ ຄຳນິຍາມກ່ຽວ ກັບຜູ້ເຄາະຮ້າຍທີ່ມີຢູ່ໃນສິນທິ ສັນຍາສະບັບນີ້ແມ່ນກ້ວາງຂວາງຫລາຍ (ເບິ່ງໃນກອບສີຫລ່ຽມ 3) ຊຶ່ງບໍ່ພຽງແຕ່ຈະກວມເອົາບັນດາບຸກຄົນທີ່ເສຍຊີວິດ ຫລື ໄດ້ຮັບບາດເຈັບຈາກລະເບີດກະປາງ, ແຕ່ຍັງກວມເອົາບັນດາຄອບຄົວ ແລະ ບັນດາຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບເຄາະຮ້າຍຊຶ່ງເປັນຜົນຕາມມາທາງ ດ້ານເສດທະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ດ້ານອື່ນ ໆ.

ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ

ກ່ອງຂໍ້​ມູນ 3: ຄຳນິຍາມຂອງຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດກະປາງ

ອີງຕາມມາດຕາ 2, ວັກ 1:

“ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດບິນປີ” ໝາຍຄວາມວ່າຜູ້ທີ່ລິ້ນຕາຍ ຫລື ເຈັບປວດທໍລະມານທາງຮ່າງກາຍ ຫລື ທາງຈິດໃຈ, ເສຍຫາຍທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ຖືກແບ່ງແຍກທາງສັງຄົມ ຫລື ເສຍອົງຄະທີ່ສຳຄັນໃນການປະຕິບັດສິດທິຂອງພວກເຂົາອັນເນື່ອງມາຈາກການນຳໃຊ້ລະເບີດບິນປີ. ບຸກຄົນເຫລົ່ານັ້ນລວມທັງຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໂດຍກົງຈາກລະເບີດກະປາງ ແລະ ຄອບຄົວ ແລະ ຊຸມຊົນຂອງພວກເຂົາທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບເຊັ່ນກັນ.

ການຮ່ວມມືສາກົນ ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອ

ມາດຕາ 6 ຂອງສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວປະກອບມີເນື້ອໃນລະອຽດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຮ່ວມມືສາກົນ ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອ. ມາດຕານີ້ໄດ້ກຳນົດເນື້ອໃນອອກວ່າແຕ່ລະລັດພາຄີ“ທີ່ພະຍາຍາມປະຕິບັດບັນດາຜົນທະຂອງຕົນພາຍໃຕ້ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້” ມີສິດທີ່ແນ່ນອນບາງດ້ານ, ໃນນັ້ນລວມທັງ “ສິດໃນການສະແຫວງຫາ ແລະ ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫລືອ”,⁴¹ ແລະ “ສິດໃນການເຂົ້າຮ່ວມການແລກປ່ຽນວັດຖຸອຸປະກອນຢ່າງເຕັມສ່ວນເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້, ການແລກປ່ຽນ ແລະ ນຳໃຊ້ວັດຖຸອຸປະກອນ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທາງດ້ານວິທະຍາສາດ ແລະ ວິຊາການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້”.

ມາຕາ 6 ຍັງໄດ້ຊີ້ແຈງອອກວ່າແຕ່ລະລັດພາຄີມີຄວາມຮັບຜິດຊອບທີ່ແນ່ນອນບາງດ້ານ-ໃນເນື້ອ “ຕົນຢູ່ໃນຖານະທີ່ສາມາດເຮັດໄດ້” - ຈະຕ້ອງສະໜອງການຊ່ວຍເຫລືອໃຫ້ແກ່ວຽກງານການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ, ການສຶກສາໃຫ້ຄວາມຮູ້ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ, ການເກັບກູ້ລະເບີດກະປາງທີ່ບໍ່ທັນແຕກ ແລະ ການທຳລາຍກອງລະເບີດທີ່ສະສົມ.⁴² ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນແຕ່ລະລັດພາຄີຈະຕ້ອງຮັບເອົາຄວາມຮັບຜິດຊອບທີ່ຈະບໍ່ “ນຳໃຊ້ມາດຕະການເກືອດຫ້າມທີ່ບໍ່ຖືກຕ້ອງກ່ຽວກັບຂໍ້ກຳນົດ ແລະ ການຮັບເອົາວັດຖຸອຸປະກອນທີ່ຮັບໃຊ້ການເກັບກູ້ລະເບີດ ແລະ ວັດຖຸອຸປະກອນອື່ນ ໆ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບເຕັກນິກວິຊາການເພື່ອຮັບໃຊ້ຈຸດປະສົງທາງດ້ານມະນຸດສະທຳ.⁴³ ການຊ່ວຍເຫລືອສາມາດສະໜອງໃຫ້ໄດ້ຢູ່ໃນຮູບແບບການຮ່ວມມືແບບສອງຝ່າຍໂດຍຜ່ານບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງລະດັບພາກພື້ນ ຫລື ລະດັບສາກົນໂດຍສະເພາະແມ່ນອົງການສະຫະຊາຊາດ. ຕົວຢ່າງອົງການຊະຫະປະຊາຊາດທີ່ໄດ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນແຜນງານຕ້ານລະເບີດຝັງດິນມາແລ້ວທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ຫລາຍກວ່າ 40 ປະເທດ. ການຊ່ວຍເຫລືອຍັງສາມາດສະໜອງໃຫ້ໄດ້ໂດຍຜ່ານ ICRC, ສະພາກາແດງແຫ່ງຊາດ ແລະ ອົງການສະພາກາແດງສາກົນ ແລະ ສະຫະພັນໃນລະດັບສາກົນຂອງອົງການກາແດງສາກົນ ແລະ ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ (NGOs).⁴⁴

ຜົນບັງຄັບໃຊ້ຂອງສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວ

ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງຈະມີຜົນຊັກສິດນຳໃຊ້ໄດ້ໃນມີທຳອິດຂອງເດືອນທີ 6 ພາຍຫລັງທີ່ມີ 30 ປະເທດໄດ້ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ. ເມື່ອເຖິງວັນທີ 18 ພຶດສະພາ 2009 ມີ 7 ປະເທດໃຫ້ສັດຕະຍາບັນແລ້ວ (ໂອຕສະຕາລີ, ໂຮລີຊີ, ຍຽບລັງ, ສາທາລະນະລັດປະຊາທິປະໄຕປະຊາຊົນລາວ, ແມັກສິໂກ, ນອກແວ, ແລະ ຊີລາລີອອນ) ແລະ ອີກ 90 ປະເທດໄດ້ລົງນາມຮັບຮອງແຕ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນເທື່ອ (ເບິ່ງໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2 ທີ່ມີບັນຊີລາຍຊື່ຂອງບັນດາປະເທດທີ່ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ ແລະ ໄດ້ລົງນາມແລ້ວ).⁴⁵ ໃນໄລຍະລ່ຖ້າການໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ ບັນດາປະເທດທີ່ໄດ້ລົງນາມຮັບຮອງສິນທິສັນຍາແລ້ວນັ້ນຈະຕ້ອງບໍ່ມີການປະຕິບັດໃດ ໆ ທີ່ອາດຈະເປັນການແຕະຕ້ອງລົບກວນຈຸດປະສົງ ແລະ ເປົ້າໝາຍຂອງຕົນ.⁴⁶ ແຕ່ລະລັດພາຄີມີຜົນທະທີ່ຈະສົ່ງເສີມໃຫ້ປະເທດອື່ນ ໆ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນເປັນລັດພາຄີໃຫ້ປະຕິບັດຕາມສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວ, “ໂດຍມີເປົ້າໝາຍທີ່ທຸກລັດພາຄີຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດຕາມ”.⁴⁷

ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ

ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິນທິສັນຍາ

ກົນໄກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິນທິສັນຍາລະເບີດກະປາງ ແມ່ນຄ້າຍຄືກັນກັບບັນດາກົນໄກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສໍາລັບສິນທິສັນຍາຕໍ່ານລະເບີດຝັ່ງດິນທີ່ທໍາລາຍນະນຸດ. ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວໄວ້ໂດຍ ICRC ການຮັບຮອງເອົານິຕິກໍາ ແລະ ລະບຽບການດ້ານບໍລິຫານພາຍໃນປະເທດອາດມີຄວາມຈໍາເປັນ. ⁴⁸ ພັນທະດັ່ງກ່າວນີ້ປະກອບດ້ວຍຄວາມຈໍາເປັນທີ່ຈະຕ້ອງລົງໂທດທາງອາຍາເພື່ອປ້ອງກັນ ແລະ ປາບປາມການກະທໍາຜິດໂດຍບັນດາບຸກຄົນ ຫລື ບັນດິນແດນທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ຂອບເຂດສິດອໍານາດ ຫລືການກວດກາຂອງປະເທດທີ່ເປັນລັດພາຄີ. ⁴⁹ ຕໍ່ກັບເລື່ອງນີ້ ມີນິຕິກໍາທີ່ສະເພາະເຈາະຈົງຂອງພາຍໃນປະເທດ ອາດມີຄວາມຈໍາເປັນທີ່ຕ້ອງໄດ້ຮັບຮອງ ແລະ ບັນດາລະບຽບການກ່ຽວກັບການຄວບຄຸມກໍາລັງປະກອບອາວຸດກໍ່ອາດມີຄວາມຈໍາເປັນຕ້ອງໄດ້ດັດແກ້.

ໃນເລື່ອງຄວາມປິ່ງໃສ່ ບັນດາປະເທດພາຄີໄດ້ຖືກຮຽກຮ້ອງໃຫ້ລາຍງານປະຈໍາປີເຖິງເລຂາທິການໃຫຍ່ຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ກ່ຽວກັບຫລາຍຫົວເລື່ອງເປັນຕົ້ນແມ່ນປະເພດ ແລະ ຈໍານວນຂອງລະເບີດກະປາງທີ່ໄດ້ຖືກທໍາລາຍ, ຂອບເຂດ ແລະ ສະຖານທີ່ຕັ້ງທີ່ມີລະເບີດກະປາງຕົກຄ້າງຢູ່, ສະພາບຂອງແຜນງານເກັບກູ້ລະເບີດ, ບັນດາມາດຕະການທີ່ໄດ້ປະຕິບັດໃນການສະໜອງການສຶກສາໃຫ້ຄວາມຮູ້ດ້ານຄວາມສ່ຽງ ແລະ ການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍໃຫ້ແກ່ປະຊາກອນທົ່ວໄປ, ສະພາບຂອງບັນດາແຜນງານໃນການສະໜອງການຊ່ວຍເຫລືອແກ່ຜູ້ເຄາະຮ້າຍ ແລະ ບັນດາມາດຕະການທີ່ໄດ້ຖືກປະຕິບັດຢູ່ພາຍໃນປະເທດເພື່ອປ້ອງກັນ ແລະ ປາບປາມການຝ່າຝືນກະທໍາຜິດຕໍ່ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້. ⁵⁰ ການລາຍງານກ່ຽວກັບບັນດາຫົວເລື່ອງເຫລົ່ານີ້ຍັງເປັນການສະໜອງໃຫ້ເຫັນສະພາບການໂດຍລວມ ກ່ຽວກັບສະພາບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້. ⁵¹

ນອກຈາກນັ້ນບັນດາກອງປະຊຸມຂອງລັດພາຄີ ຈະໄດ້ຖືກຈັດຂຶ້ນຢ່າງປົກກະຕິເພື່ອທົບທວນປະສິດທິຜົນຂອງສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວ. ICRC ເຊື່ອໝັ້ນວ່າບັນດາກອງປະຊຸມດັ່ງກ່າວ“ຈະແມ່ນໂອກາດສໍາຄັນໃນການທົບທວນຄວາມຄືບໜ້າຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ຈະໄດ້ສົນທະນາກ່ຽວກັບວິທີການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດ ແລະ ປະເດີນການແກ້ໄຂບັນຫາຊຶ່ງກ່ຽວຂ້ອງກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ການປະຕິບັດຕາມສິນທິສັນຍາ.” ⁵²

ອີງຕາມມາດຕາ 8, ວັກ 1, ບັນດາລັດພາຄີເຫັນດີທີ່ຈະປຶກສາຫາລື ແລະ ຮ່ວມມືກັນ ໃນເລື່ອງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາຂໍ້ກຳນົດຂອງສິນທິສັນຍາ ແລະ ຈະເຮັດວຽກຮ່ວມກັນໃນຮູບແບບທີ່ມີການຮ່ວມມື ເພື່ອອໍານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການປະຕິບັດຕາມສິນທິສັນຍາ ໂດຍບັນດາລັດພາຄີຕາມພັນທະຂອງພວກເຂົາ. ໃນເນື້ອມິບັນຫາເກີດຂຶ້ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການປະຕິບັດຕາມສິນທິສັນຍາ ຊຶ່ງກ່ຽວຂ້ອງກັບລັດພາຄີໃດໜຶ່ງອາດມີຄວາມຈໍາເປັນທີ່ຈະຕ້ອງສະແຫວງຫາຄວາມກະຈ່າງແຈ້ງ ໂດຍຜ່ານເລຂາທິການໃຫຍ່ຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ. ⁵³ ຖ້າຫາກຈໍາເປັນ ປະເດີນບັນຫາດັ່ງກ່າວອາດຖືກສົ່ງເຖິງກອງປະຊຸມຂອງບັນດາລັດພາຄີຊຶ່ງສາມາດຮັບຮອງເອົາບັນດາລະບຽບການ ຫລື ບັນດາກົນໄກສະເພາະເພື່ອແກ້ໄຂສະພາບການ ແລະ ອອກຮ່າງມະຕິຕົກລົງໃດໜຶ່ງ. ⁵⁴ ການຄັດແຍ້ງໃດໜຶ່ງກ່ຽວຂ້ອງກັບ 2 ຫລື ຫລາຍປະເທດພາຄີຈະຕ້ອງໃຊ້ຄວາມພະຍາຍາມເພື່ອແກ້ໄຂດ້ວຍການເຈລະຈາ ຫລື ໃຊ້ ວິທີການອື່ນທີ່ມີສັນຕິພາບເປັນຕົວເລືອກ, ເຊັ່ນວ່າການຍື່ນເລື່ອງເຖິງສານຍຸຕິທໍາສາກົນໂດຍສອດຄ່ອງກັບຫລັກການຂອງສານ. ⁵⁵

ໝາຍເຫດ

- 1 ວັກທີ 2 ຂອງເອກະສານພາກອະລຳຜະບົດ, ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ. ເອກະສານວັກທີ 3 ຂອງອະລຳຜະບົດ ໄດ້ກ່າວເຖິງຄວາມຫວ່າງໄຍ ຂອງບັນດາລັດພາຄີ ທີ່ວ່າ“ລະເບີດກະປາງທີ່ຕົກຄ້າງໄດ້ທຳລາຍຊີວິດ ຫລື ກໍ່ຄວາມຫາຍຍະນະແກ່ປະຊາຊົນທົ່ວໄປ, ໃນນັ້ນລວມທັງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ, ເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການພັດທະນາເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ, ລວມທັງການສູນເສຍວິຖີການດຳລົງຊີວິດ, ເປັນອຸປະສັກກິດຂວາງຕໍ່ການພື້ນຜູ້ ແລະ ການກໍ່ສ້າງຄືນໃໝ່ພາຍຫລັງສົງຄາມ, ສ້າງຄວາມຊັກຊ້າ ຫລື ກົດກັນການກັບຄືນສູ່ຖິ່ນຖານຂອງຊາວອົບພະຍົບ ແລະ ຜູ້ຍົກຍ້າຍພາຍໃນປະເທດ, ເປັນຜົນສະທ້ອນທາງລົບຕໍ່ກອງກຳລັງຮັກສາສັນຕິພາບພາຍໃນ ແລະ ສາກົນ ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອດ້ານມະນຸດສະທຳ, ແລະ ຜົນຮ້າຍຕາມມາຢ່າງຮ້າຍແຮງ ທີ່ຕົກຄ້າງຢູ່ເປັນເວລາຫລາຍປີ ພາຍຫລັງທີ່ລະເບີດກະປາງໄດ້ຖືກໃຊ້”)
- 2 ສຳລັບຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ ໃຫ້ເບິ່ງໃນຂະບວນການໂອດສ໌ໂລຊື່ງເປັນຕົວຢ່າງ ທີ່ຂຽນໂດຍທ່ານ John Borrie, “ປີທີ່ຍາວນານ: ການຊຸກຍູ້ຢ່າງຮີບຮ້ອນຄວາມພະຍາຍາມສາກົນເພື່ອແກ້ໄຂຜົນກະທົບ ດ້ານມະນຸດສະທຳທີ່ເກີດຈາກລະເບີດກະປາງ, 2006 - 2007”, ປຶ້ມຕິເດັ່ນປະຈຳປີ ຂອງສາກົນ ກ່ຽວກັບກົດໝາຍວ່າດ້ວຍມະນຸດສະທຳ, ເຫຼ້ອນທີ 10 (2007), T.N.C.Asser Press,Cambeidge/Amsterdam, ໜ້າ 251 - 275.)
- 3 ຖະແຫລງການກອງປະຊຸມແວວລິງເຕີນ ກ່ຽວກັບລະເບີດກະປາງ, ເບິ່ງໄດ້ທີ່: [www. clustercom-
tion.org/pages/pages/_vi/vic_oslowllimgton.html.](http://www.clustercommission.org/pages/pages/_vi/vic_oslowllimgton.html))
- 4 ມາດຕາ 2, ວັກ 2, ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ.
- 5 ມາດຕາ 1, ວັກ 2.
- 6 ມາດຕາ 2, ວັກ 2 (C).
- 7 ຕົວຢ່າງ ໃຫ້ເບິ່ງໃນເອກະສານຂອງ: ຄະນະກຳມະການກາແດງສາກົນ (ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ) ໜ້າທຳອິດ, ນະຄອນເຈນີວາ, ເດືອນພະຈິກ 2008, ເບິ່ງໄດ້ທີ່ [www.icrc.org/Web/eng/siteenO.nsf/htmlall/cluster-munitions-factsheet-
301108/\\$File/CCM- cluster-munitions-ENG.pdf.](http://www.icrc.org/Web/eng/siteenO.nsf/htmlall/cluster-munitions-factsheet-301108/$File/CCM-cluster-munitions-ENG.pdf)
- 8 ມາດຕາ 1, ວັກ 3. ດັ່ງທີ່ກ່າວໃນພາກ 1 ລະເບີດຝັງດິນບໍ່ໄດ້ຖືກລວມເຂົ້າຢູ່ໃນຄຳນິຍາມ ເນື່ອງຈາກວ່າພວກມັນໄດ້ຖືກບັນຈຸເຂົ້າໃນເຄື່ອງມືກົດໝາຍສາກົນອື່ນແລ້ວ.
- 9 ມາດຕາ 2, ວັກ 2(b).
- 10 Ibid.
- 11 ມາດຕາ 2, ວັກ(b)
- 12 ມາດຕາ 19.
- 13 ວັກທີ 12 ຂອງອາລຳຜະບົດ.
- 14 ອົງການ Human Rights Watch ໄດ້ກ່າວອາງວ່າກຸ່ມ ເທີດສະໂບລາ ໄດ້ຍິງລູກສອນໄຟ ຫລາຍກວ່າ 100 ລູກທີ່ບັນຈຸລູກບົມບີຊະນິດ B1 122 mm ທີ່ຜະລິດໃນປະເທດຈີນ ທີ່ໄດ້ຍິງໃສ່ພາກເໜືອຂອງປະເທດອິດສະລະແອນ. ຈຶ່ງເບິ່ງເອກະສານ ຂອງ Human Rights Watch “ກຳນົດເວລາຂອງການໃຊ້ລູກບົມບີ”, ສະບັບວັນທີ 13 ກຸມພາ 2009, [www.hrw.org/sites/default/files/related_
material/Son%20of%20Dirty%20Dozen%202.2009.pdf.](http://www.hrw.org/sites/default/files/related_material/Son%20of%20Dirty%20Dozen%202.2009.pdf)
- 15 ມາດຕາ 21, ວັກ 3.ຫ
- 16 ມາດຕາ 21, ວັກ 4 (c) ແລະ (d)
- 17 ມາດຕາ 21, ວັກ 2
- 18 ມາດຕາ 3, ວັກ 6
- 19 ມາດຕາ 3, ວັກ 7
- 20 ຄຳນິຍາມຂອງອົງການ NATO ຂອງຄວາມສາມາດໃນການປະຕິບັດງານຮ່ວມກັນແມ່ນ “ຄວາມສາມາດຂອງລະບົບ, ໜ່ວຍງານ ຫລື ກຳລັງ ໃນການໃຫ້ການບໍລິການ ແລະ ການຮັບບໍລິການຈາກ ລະບົບ, ໜ່ວຍງານ ຫລື ກຳລັງອື່ນ ແລະ ຄວາມສາມາດໃນການໃຊ້ການບໍລິການດັ່ງກ່າວ ຫລື ການປ່ຽນແປງ ເພື່ອຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ການເຮັດວຽກຮ່ວມກັນມີປະສິດທິພາບ”. ຕົວຢ່າງ ໃຫ້ເບິ່ງໃນ ເອກະສານການຮຸ້ນຄອງສະຖາປານິກ ດ້ານວິຊາການ, ເຫຼ້ອນທີ 1, ເບິ່ງໄດ້ທີ່: [http://194.7.80.153/website/home_volumes.asp?mernuid=15.](http://194.7.80.153/website/home_volumes.asp?mernuid=15)
- 21 ມາດຕາ 1, ວັກ 1 (c)
- 22 ມາດຕາ 21, ວັກ 4

ໝາຍເຫດ

- 23 “ຄຳປາໄສຂອງປະເທດ ໄອສ໌ແລນ ພາຍຫລັງທີ່ໄດ້ມີການ ຮັບຮອງເອົາ ສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ ໃນ ມະຄອນດັບລິນ”, ກອງປະຊຸມທາງການທູດ ເພື່ອຮັບຮອງເອົາສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ, ທີ່ ດັບລິນ, 30 ພຶດສະພາ 2008, Conference Doc.CCM/CRP/2, www.clustermunitions-dublin.ie/pdf/CCMCRP2.icelandcstatementpdf_000.pdf.
- 24 ມາດຕາ 3, ວັກ 2
- 25 ມະຕິຄຳສັ່ງເລກທີ 2006/12/EC ຂອງສະພາເອີໂຣບ ແລະ ສະພາສຳລັບດູແລສິ່ງເສດເຫຼືອ, 5 ເມສາ 2006 (ສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ເປັນທາດແຂງ). ມະຕິຄຳສັ່ງເລກທີ 2006/76/EC ຂອງສະພາເອີໂຣບ ແລະ ສະພາດ້ວຍການເຜົາໄໝ້ 4 ທັນວາ 2000 (ການປ່ອຍທາດອາຍສູ່ອາກາດ), ເບິ່ງຕື່ມໄດ້ທີ່: www.http://europa.eu/scadplus/ieg/lvb/121199.htm.
- 26 ມາດຕາ 3, ວັກ 1 - 5
- 27 ມາດ 4, ວັກ 1
- 28 ຈົ່ງເບິ່ງຄຳນິຍາມ ໃນມາດຕາ 2, ວັກ 4
- 29 ຈົ່ງເບິ່ງຄຳນິຍາມ ໃນມາດຕາ 2, ວັກ 6
- 30 ຈົ່ງເບິ່ງຄຳນິຍາມ ໃນມາດຕາ 2, ວັກ 5
- 31 ຈົ່ງເບິ່ງຄຳນິຍາມ ໃນມາດຕາ 2, ວັກ 15
- 32 ມາດຕາ 4, ວັກ 1 (b).
- 33 ມາດຕາ 4, ວັກ 4 (a) ແລະ (b)
- 34 ມາດຕາ 4, ວັກ 2
- 35 ມາດຕາ 4, ວັກ 3
- 36 ມາດຕາ 4, ວັກ (c)
- 37 ມາດຕາ 4, ວັກ 5 - 8
- 38 ຕົວຢ່າງ ໃຫ້ເບິ່ງໃນ ເອກະສານຂອງ ຄະນະກຳມະການອົງການກາແດງສາກົນ, “ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ”, ໃບແຈ້ງອ້ມູນ [op.cit](#)
- 39 ມາດຕາ 5, ວັກ 1
- 40 ມາດຕາ 5, ວັກ 2
- 41 ມາດຕາ 6, ວັກ 1
- 42 ມາດຕາ 6, ວັກ 2
- 43 ມາດຕາ 6, ວັກ 3
- 44 ມາດຕາ 6, ວັກ 2
- 45 ສຳລັບລາຍລະອຽດຂອງການໃຫ້ສັດຕະຍາບັນແກ່ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ ໃຫ້ເບິ່ງ ເປັນຕົວຢ່າງ ໃນ: www.unog.ch/80256EE600585943/httpPages/67DC5063EB530E02C12574F8002E9E49?OpenDocument, ຫລື [www.icrc.org/IHLnsf/\(SPF\)/-party_main_treaties/\\$Files/IHL_and_other_related_Treaties.pdf](http://www.icrc.org/IHLnsf/(SPF)/-party_main_treaties/$Files/IHL_and_other_related_Treaties.pdf).
- 46 ຕົວຢ່າງ ໃຫ້ເບິ່ງໃນເອກະສານຂອງຄະນະກຳມະການກາແດງສາກົນ, “ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ”, Fact Sheet, [op.cit](#).
- 47 ມາດຕາ 21 ວັກ 1
- 48 ຕົວຢ່າງ ໃຫ້ເບິ່ງໃນເອກະສານຂອງຄະນະກຳມະການກາແດງສາກົນ, “ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ”, ເອກະສານຄວາມຈິງFact Sheet, [op.cit](#).
- 49 ມາດຕາ 9
- 50 ມາດຕາ 7
- 51 ICRC, “ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ”, ເອກະສານຄວາມຈິງFact Sheet, [op.cit](#).
- 52 Ibid.
- 53 ມາດຕາ 8 ວັກ 2.
- 54 ມາດຕາ 8, ວັກ 3 - 6; ເບິ່ງໃນ ICRC, “ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ”, ເອກະສານຄວາມຈິງFact Sheet, [op.cit](#).
- 55 ມາດຕາ 10.

ພາກທີ 3

ລະເບີດກະປາງ
ແລະ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍອາວຸດທົ່ວໄປບາງຊະນິດ

ລະເບີດກະປາງ

ແລະ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍອາວຸດທົ່ວໄປບາງຊະນິດ

ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍອາວຸດທົ່ວໄປບາງຊະນິດ (CCW) ແນ່ໃສ່ການເກັບກູ້ລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ (ERW) ທຸກຊະນິດພາຍຫລັງທີ່ສົງຄາມສິ້ນສຸດລົງ, ລວມທັງລະເບີດກະປາງທີ່ຖືກປ່ອຍປະຫລິ ລຸກບິນບິທີ່ບໍ່ທັນແຕກໂດຍຜ່ານອານຸສັນຍາ V. ອານຸສັນຍາດັ່ງກ່າວຍັງມີຂໍ້ກຳນົດແບບຈຳກັດທີ່ເວົ້າເຖິງມາດຕະການໃນການປ້ອງກັນເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຈຳນວນລະເບີດທີ່ກາຍເປັນ ERW. ນອກຈາກນັ້ນໄດ້ມີການສືບຕໍ່ປຶກສາຫາລືໃນປີ 2009 ກ່ຽວກັບຄວາມເປັນໄປໄດ້ໃນການສ້າງອານຸສັນຍາອັນໜຶ່ງທີ່ແນ່ໃສ່ແກ້ໄຂສະເພາະແຕ່ບັນຫາລະເບີດກະປາງ.

ອານຸສັນຍາ V ວ່າດ້ວຍລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ

ໃນເດືອນຫັນວາປີ 2001 ກອງປະຊຸມໃຫຍ່ຄັ້ງທີ 2 ທີ່ເປັນການທົບທວນສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍອາວຸດທົ່ວໄປບາງຊະນິດ (CCW) ສະບັບປີ 1980 ໄດ້ຊອກຫາວິທີການແກ້ໄຂບັນຫາຄວາມຫວ່າງໄຍຂອງສາກົນ ກ່ຽວກັບໄພຂົ່ມຂູ່ຕໍ່ປະຊາກອນທົ່ວໄປ ຊຶ່ງແມ່ນໄພຂົ່ມຂູ່ຈາກລະເບີດກະປາງແລະ ລະເບີດທີ່ຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ (ERW). ກອງປະຊຸມດັ່ງກ່າວໄດ້ຕົກລົງກ່ຽວກັບແນວທາງໃນການສ້າງຕັ້ງຄະນະວິຊາການຊ່ຽວຊານ ທີ່ມາຈາກຫລາຍປະເທດເພື່ອສິນທະນາວິທີການຕ່າງ ໆ ໃນການແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ເກີດມາຈາກ ERW ລວມທັງການປັບປຸງທາງດ້ານວິຊາການ ແລະ ມາດຕະການອື່ນ ໆສຳລັບການແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ເກີດມາຈາກລະເບີດບາງປະເພດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ລວມທັງລູກບິນບິຊຶ່ງສາມາດຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຂອງລະເບີດເຫລົ່ານັ້ນທີ່ຈະກາຍເປັນ ERW. ຄະນະວິຊາການດັ່ງກ່າວຍັງໄດ້ຮັບໜ້າທີ່ໃຫ້ສຳຫລວດເບິ່ງຄວາມຄົບຖ້ວນຂອງກົດໝາຍສາກົນ ກ່ຽວກັບມະນຸດສະທຳສະບັບປະຈຸບັນໃນເສື່ອງການຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງພາຍຫລັງສົງຄາມຊຶ່ງແມ່ນບັນຫາທີ່ເກີດມາຈາກ ERW ທີ່ມີຜົນຮ້າຍຕໍ່ປະຊາກອນທົ່ວໄປ ແລະ ກອງທັບ.¹

ດັ່ງນັ້ນ, ອະນຸສັນຍາ V ວ່າດ້ວຍ ERW ຈຶ່ງໄດ້ຖືກຮັບຮອງເອົາໃນເດືອນ ພະຈິກ 2003 ຊຶ່ງແມ່ນໜຶ່ງປີພາຍຫລັງທີ່ໄດ້ມີການເຈລະຈາຫລາຍຄັ້ງ (ເບິ່ງໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3 ສຳລັບເນື້ອໃນຂອງອະນຸສັນຍານີ້) ແລະ ອະນຸສັນຍານີ້ໄດ້ມີ ຜົນສັກສິດເປັນທາງການໃນວັນທີ 12 ປີ 2006 ພາຍຫລັງທີ່ໄດ້ປະຕິບັດຕາມໂດຍ 20 ປະເທດທີ່ເປັນພາຄີຂອງ CCW. ຮອດວັນທີ 1 ພຶດສະພາ 2009 ໄດ້ມີ 57 ປະເທດທັງໝົດໄດ້ປະຕິບັດຕາມອະນຸສັນຍານີ້ (ເບິ່ງໃນ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 4).

ອີງຕາມມາດຕາ 10, ວັກ 1 ຂອງອານຸສັນຍາດັ່ງກ່າວ 22 ປະເທດພາຄີຂອງອານຸສັນຍາໄດ້ສະເໜີເຖິງເລຂາທິການໃຫຍ່ຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດໃນເດືອນພະຈິກ 2006 ໃຫ້ຈັດກອງປະຊຸມຄັ້ງທຳອິດຂອງລັດພາຄີເພື່ອສິນທະ ນາກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວ. ກອງປະຊຸມຄັ້ງທຳອິດສຳລັບອານຸສັນຍາ V ໄດ້ຖືກຈັດຂຶ້ນໃນວັນທີ 5 ພະຈິກ 2007. ກອງປະຊຸມດັ່ງກ່າວໄດ້ຕົກລົງສ້າງກົນໄກສຳລັບການຊ່ວຍເຫລືອ ແລະ ຮ່ວມມືຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍຫລາຍກອງປະຊຸມທີ່ບໍ່ເປັນຮູບການຂອງນັກຊ່ຽວຊານທີ່ລາຍງານຜົນຂອງການປະຊຸມເຖິງບັນດາກອງປະຊຸມໃຫຍ່ຂອງບັນດາລັດພາຄີຂອງ CCW.² GICHD ໄດ້ຈັດພິມປຶ້ມກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດອານຸສັນຍາດັ່ງກ່າວເພື່ອເປັນເອກະສານອາງອີງສຳລັບບັນດາລັດພາຄີ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນ ໆ ທີ່ມີຄວາມສົນໃຈ.³

ອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW ວ່າດ້ວຍ ERW ແມ່ນແນ່ໃສ່ແກ້ໄຂບັນຫາລະເບີດບິນບິໃນສານຮູບແບບຄື:

- > ໃນໄລຍະອອກແບບ ແລະ ໄລຍະການຜະລິດລະເບີດ.
- > ຮູບແບບທີ່ເປັນລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຖືກປ່ອຍປະລະເລີຍ (AXO) ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສົງຄາມ.
- > ຮູບແບບທີ່ເປັນລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ (UXO) ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສົງຄາມ.

ພາກທີ 3

ລະເບີດກະປາງ

ແລະ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍອາວຸດທົ່ວໄປບາງຊະນິດ

ຫລຸດຜ່ອນບໍ່ໃຫ້ມີ ERW

ພາຍໃຕ້ນາດຕາ 9 ຂອງອານຸສັນຍາ V ແລະ ອີງຕາມບັນດາສະພາບການ ແລະ ຄວາມສາມາດຕ່າງ ໆ ແຕ່ລະລັດພາຄິຕ້ອງປະຕິບັດບັນດາມາດຕະການປ້ອງກັນທີ່ກ່ວາງຂວາງເພື່ອຫລຸດຜ່ອນການເກີດມີຂອງ ERW ລວມທັງລະເບີດບິນບີ. ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍດ້ານວິຊາການທີ່ບໍ່ມີຂໍ້ບັງຄັບຂອງອານຸສັນຍາດັ່ງກ່າວໄດ້ສະເໜີຫລາຍວິທີການເພື່ອບັນລຸເປົ້າໝາຍນີ້.

ບັນດາປະເທດທີ່ຜະລິດ ຫລື ຈັດຊື້ລະເບີດຄວນຊອກຫາລະເບີດທີ່ມີຄວາມເຊື່ອຖືສູງສຸດໂດຍຕ້ອງມີມາດຕະການຮັບປະກັນຄຸນນະພາບທີ່ຜ່ານການຮັບຮອງ ແລະ ມາດຕະຖານຮັບປະກັນຄຸນນະພາບລະດັບສາກົນ. ໃນແຕ່ລະໄລຍະຄວນເກັບຕົວຢ່າງຂອງລະເບີດ ຈາກສາງລະເບີດເພື່ອທົດສອບໃຫ້ຮູ້ວ່າພວກລະເບີດທີ່ມີຢູ່ໃນສາງລະເບີດຕາມຈຸດສິ່ງທີ່ແນ່ນອນ ຫລື ບໍ່. ການກວດສອບພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂທີ່ຖືກຄວບຄຸມ ຫລື ເງື່ອນໄຂທີ່ສົມບູນມັກຈະເຮັດໃຫ້ຜົນກວດສອບອອກມາໃນລັກສະນະຕ່າງກັນ. ປະເທດໃດໜຶ່ງຄວນຊອກຄົ້ນຫາຫລາຍວິທີການເພື່ອເພີ່ມຄວາມເຊື່ອຖື ຂອງລະເບີດໃຫ້ສູງທີ່ສຸດຕາມຈຸດປະສົງຂອງການຜະລິດ ຫລື ການຈັດຊື້.

ຄວາມສ່ຽງຂອງລະເບີດໃນສາງເກັບລະເບີດ ຄວນຖືກຈຳກັດໂດຍການໃຊ້ຫລາຍຮູບແບບການຈັດການກັບສາງລະເບີດຢ່າງເໝາະສົມ. ໃນການຄຸ້ມຄອງລະເບີດໃນສາງ, ບັນດາປະເທດຄວນເກັບຮັກສາລະເບີດບິນບີທີ່ບໍ່ທັນໄດ້ໃຊ້ ໄວ້ໃນສະຖານທີ່ເໝາະສົມທີ່ປອດໄພ ຫລື ໄວ້ໃນພາສະນະທີ່ປ້ອງກັນລະເບີດໄດ້ ແລະ ເກັບຮັກສາອົງປະກອບຂອງລະເບີດໄວ້ໃນເຂດທີ່ຖືກຄວບຄຸມ ແລະ ກວດກາ. ບັນດາປະເທດຄວນໃຊ້ວິທີການທີ່ເໝາະສົມໃນການຈົດບັນທຶກຕິດຕາມ ແລະ ທົດສອບລະເບີດທີ່ເກັບໄວ້ຢູ່ສາງ. ໃນນີ້ຄວນປະກອບດ້ວຍຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ:

- > ວັນທີ່ຜະລິດທີ່ມີເລກໝາຍ, ຊຸດ ຫລື ຮ່ວງຜະລິດລະເບີດ.
- > ລະເບີດໄດ້ຖືກເກັບຮັກສາໄວ້ໃນສະພາບແວດລ້ອມໃດແດ່ທີ່ຜ່ານມາ.
- > ລະເບີດໄດ້ຖືກສຳຜັດກັບສະພາບແວດລ້ອມອັນໃດແດ່ທີ່ຜ່ານມາ.

ປະເດັນສຸດທ້າຍນີ້ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ສັງເກດວ່າ ການຝຶກອົບຮົມບຸກຄະລາກອນ ສຳລັບທຸກຄົນທີ່ເຮັດວຽກກ່ຽວກັບລະເບີດ, ວຽກຂົນສົ່ງ ແລະ ການໃຊ້ລະເບີດແມ່ນສິ່ງທີ່ສຳຄັນເພື່ອເຮັດໃຫ້ການດຳເນີນວຽກງານມີຄວາມເຊື່ອຖືເປັນຢ່າງດີ. ດັ່ງນັ້ນປະເທດຕ່າງ ໆຄວນຮັບຮອງ ແລະ ປະຕິບັດແຜນງານຝຶກອົບຮົມທີ່ສອດຄ່ອງເພື່ອເຮັດໃຫ້ບຸກຄະລາກອນໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມໃນການເຮັດວຽກງານກັບລະເບີດໃຫ້ຖືກຕ້ອງກັບວິທີການ.

ລະເບີດກະປາງ

ແລະ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍອາວຸດທົ່ວໄປບາງຊະນິດ

ການເກັບກູ້ລະເບີດທີ່ຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ (ERW)

ອີງຕາມມາດຕາ 3 ຂອງອານຸສັນຍາ V ບັນດາລັດພາຄີລວມທັງບັນດາປະເທດ ທີ່ມີສົງຄາມ ພາຍໃນປະເທດແມ່ນມີພັນທະແກ້ໄຂບັນຫາໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ເກີດຈາກລະເບີດກະປາງ ຫລື ລະເບີດບິນປີ ທີ່ບໍ່ທັນແຕກຢູ່ບົນດິນແດນທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ການກວດກາຂອງຕົນພາຍຫລັງທີ່ການສູ້ຮົບດ້ວຍອາວຸດໄດ້ສິ້ນສຸດລົງ ແລະ “ໄວເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້” ຊຶ່ງມີສິ່ງພັນທະທີ່ຕ້ອງປະຕິບັດຕາມ, ຄື:

- > ການສຳຫລວດ ແລະ ການປະເມີນໄພຂົ່ມຂູ່ຈາກລະເບີດ ຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ.
- > ການກຳນົດບຸລິມະສິດໃນການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ ແລະ ການເກັບກູ້.
- > ໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ ແລະ ເກັບກູ້, ເຄື່ອນຍ້າຍ ແລະ ທຳລາຍລະເບີດ, ແລະ
- > ປະຕິບັດບັນດາບາດກ້າວເພື່ອປຸກລະດົມຊັບພະຍາກອນທີ່ຈຳເປັນ.

ໃນລັກຊະນະຄືກັນ ລັດພາຄີໃດໜຶ່ງທີ່ໃຊ້ລະເບີດກະປາງຢູ່ບົນດິນແດນທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ການກວດກາຂອງ ລັດພາຄີອື່ນ, ລັດພາຄີທີ່ໄດ້ໃຊ້ລະເບີດກະປາງນັ້ນຈະຕ້ອງສະໜອງ “ຕາມຄວາມເປັນໄປໄດ້” ວິຊາການ, ແຕສລ່ວງທຶນ, ວັດຖຸອຸປະກອນ ຫລື ຊັບພະຍາກອນມະນຸດເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກ ໃນການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ, ການເກັບກູ້ ແລະ ການເຄື່ອນຍ້າຍ ຫລື ການທຳລາຍລະເບີດທີ່ຖືກປ່ອຍປະ ຫລື ບໍ່ທັນແຕກ. ການສະໜອງການຊ່ວຍເຫລືອມີສາມາດດຳເນີນໃນຮູບແບບການຮ່ວມມືແບບ ສອງຝ່າຍ ຫລື ໃຫ້ຝ່າຍທີ່ 3 ເປັນຜູ້ປະຕິບັດໂດຍອີງຕາມການເຫັນດີ ເຊັ່ນວ່າອາດຈະແມ່ນອົງການ ສະຫະປະຊາຊາດ ຫລື “ບັນດາອົງການອື່ນ ໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ” .

ອີງຕາມມາດຕາ 5, ບັນດາລັດພາຄີ ແລະ ບັນດາປະເທດທີ່ມີສົງຄາມຈະຕ້ອງປະຕິບັດ “ມາດຕະການລະມັດລະວັງທຸກປະການ” ຢູ່ບົນດິນແດນຂອງຕົນ ຫລື ພາຍໃຕ້ການຄວບຄຸມກວດ ກາຂອງຕົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນສະທ້ອນຈາກ ERW ເພື່ອປົກປ້ອງປະຊາກອນທົ່ວໄປ ແລະ ປະຊາກອນທີ່ ດຳລົງຊີວິດຢູ່ພາຍໃຕ້ໄພຂົ່ມຂູ່. ມາດຕະການລະມັດລະວັງດັ່ງກ່າວ ອາດລວມທັງການເຕືອນໄພ ອັນຕະລາຍ, ການໃຫ້ຄວາມຮູ້ດ້ານຄວາມສ່ຽງ ແກ່ປະຊາກອນທົ່ວໄປ, ການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ, ການລ້ອມຮົ້ວ ແລະ ການຕິດຕາມຂອບເຂດດິນແດນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກ ສົງຄາມ, ດັ່ງທີ່ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍດ້ານວິຊາການ.

ຫລັກການບັນທຶກຂໍ້ມູນ

ອີງຕາມມາດຕາ 4, ວັກ 1 ຂອງອານຸສັນຍາດັ່ງກ່າວບັນດາລັດພາຄີ ແລະ ບັນດາປະເທດທີ່ມີ ສົງຄາມຕ້ອງ “ປະຕິບັດເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້ໃນການບັນທຶກ ແລະ ການເກັບຮັກສາຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບ ການໃຊ້ລະເບີດ ຫລື ລະເບີດທີ່ຖືກປ່ອຍປະ ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກຢ່າງໄວວາ ໃຫ້ແກ່ການໃສ່ ເຄື່ອງໝາຍອັນຕະລາຍໃນການເກັບກູ້, ການເຄື່ອນຍ້າຍ ຫລື ການທຳລາຍລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກ ສົງຄາມ, ການໃຫ້ຄວາມຮູ້ດ້ານຄວາມສ່ຽງ ແລະ ການສະໜອງຂໍ້ມູນທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງໃຫ້ແກ່ພາກສ່ວນ ທີ່ກວດກາຄຸນຄອງ ຂອບເຂດດິນແດນ ແລະ ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນທົ່ວໄປຂອງປະເທດນັ້ນໄດ້ຮັບຊາບ”.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍດ້ານວິຊາການ ທີ່ບໍ່ເປັນຂໍ້ບັງຄັບປະກອບມີລາຍລະອຽດຂອງປະເພດຂໍ້ມູນຕ່າງ ໆ ທີ່ຕ້ອງໄດ້ບັນທຶກໄວ້ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ວຽກງານເກັບກູ້ລະເບີດໃນອານາຄົດ. ກ່ຽວກັບລູກບິນປີທີ່ບໍ່ທັນແຕກ, ປະເທດໃດໜຶ່ງຄວນບັນທຶກຂໍ້ມູນດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- > ຜືນທີ່ເປົ້າໝາຍ.
- > ຈຳນວນຄາດຄະເນຂອງລະເບີດກະປາງທີ່ໄດ້ໃຊ້ໃນເຂດເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວ.

ພາກທີ 3

ລະເບີດກະປາງ

ແລະ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍອາວຸດທົ່ວໄປບາງຊະນິດ

- > ປະເພດ ແລະ ຄຸນລັກສະນະຂອງລະເບີດກະປາງທີ່ໄດ້ໃຊ້ໃນເຂດຕ່າງ ໆ ລວມທັງຂໍ້ມູນວິຊາການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເກັບກູ້ລະເບີດ.
- > ຂອບເຂດພື້ນທີ່ທົ່ວໄປທີ່ຮູ້ດີ ຫລື ຄາດຄະເນວ່າ ມີລະເບີດບົມປີຕົກຄ້າງຢູ່.⁴

ລັດພາຄີທີ່ປ່ອຍປະລະເບີດກະປາງໃນເຂດການປະຕິບັດງານ, ຕ້ອງພະຍາຍາມປ່ອຍປະອາວຸດທີ່ປອດໄພ ແລະ ໝັ້ນ ຄົງ ແລະ ບັນທຶກສະຖານທີ່ເຊັ່ນ: ຄາດຄະເນແຕ່ລະສະຖານທີ່ ແລະ ປະເພດທີ່ປ່ອຍປະໃນແຕ່ລະພື້ນທີ່.

ການເຈລະຈາພາຍໃນຂອບເຂດ CCW ກ່ຽວກັບລະເບີດກະປາງ

ໃນເດືອນພະຈິກ 2006 ຢູ່ໃນກອງປະຊຸມທົບທວນ CCW ຄັ້ງທີ 3 ບັນດາລັດພາຄີໄດ້ຕົກລົງທີ່ຈະຈັດກອງປະຊຸມທີ່ນຳເອົານັກຊ່ຽວຊານຂອງຫລາຍປະເທດເຂົ້າຮ່ວມໃນເດືອນມິຖຸນາ 2007 “ຖືວ່າເປັນການຮີບດ່ວນ” ເພື່ອພິຈາລະນາການນຳໃຊ້ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກົດໝາຍສາກົນດ້ານມະນຸດສະທຳສະບັບປະຈຸບັນ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບລະເບີດສົງຄາມທີ່ອາດກາຍເປັນລະເບີດຕົກຄ້າງ ຈາກສົງຄາມໂດຍມີ “ຈຸດສຸມໃສ່ລະເບີດກະປາງ”.

ຈາກໝາກຜົນຂອງກອງປະຊຸມໃນເດືອນມິຖຸນາ ບັນດານັກຊ່ຽວຊານຂອງລັດຖະບານຫລາຍປະເທດໄດ້ຕົກລົງຂຽນຂໍສະເໜີແນະໃຫ້ແກ່ກອງປະຊຸມຂອງບັນດາລັດພາຄີຂອງ CCW ໃນປີ 2007 ເພື່ອແກ້ໄຂຜົນກະທົບຂອງລະເບີດກະປາງໃຫ້ມີຜົນສຳເລັດໂດຍດີທີ່ສຸດ, “ລວມທັງຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງການນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືທາງກົດໝາຍໃໝ່ອັນໜຶ່ງອີກ”. ກອງປະຊຸມຂອງບັນດາລັດພາຄີດັ່ງກ່າວໄດ້ຖືກຈັດຂຶ້ນທີ່ນະຄອນ ເຈນີວາ ໃນເດືອນພະຈິກ 2007. ກອງປະຊຸມດັ່ງກ່າວໄດ້ຕົກລົງສ້າງຕັ້ງຄະນະວິຊາການໜຶ່ງຂຶ້ນຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ ນັກຊ່ຽວຊານຈາກຫລາຍປະເທດທີ່ຈະປະຊຸມ ກັນເອງເປັນຫລາຍຮອບເພື່ອພິຈາລະນາປະເດັດດັ່ງກ່າວໃຫ້ລະອຽດຕໍ່ ໆ ໄປ.

ໃນປີ 2008 ຄະນະຊ່ຽວຊານດັ່ງກ່າວໄດ້ຈັດປະຊຸມກັນ 5 ຄັ້ງ (ໃນເດືອນມັງກອນ, ເມສາ, ກໍລະກົດ, ກັນຍາ, ແລະ ພະຈິກ, ແຕ່ວ່າບໍ່ໄດ້ບັນລຸການຕົກລົງຮ່ວມກັນວ່າຈະດຳເນີນຕໍ່ໄປສືບຕໍ່. ກອງປະຊຸມປີ 2008 ຂອງບັນດາລັດພາຄີຂອງ CCW ໄດ້ຕົກລົງກັນວ່າ ຄະນະຊ່ຽວຊານດັ່ງກ່າວຈະຈັດປະຊຸມກັນອີກໂດຍຈະໃຊ້ເວລາບໍ່ໃຫ້ເກີນສອງອາທິດ ໃນປີ 2009, ຄືຈາກວັນທີ 16 ຫາ 20 ກຸມພາ ແລະ ຈາກນັ້ນ, ຖ້າເປັນໄປໄດ້, ຈາກວັນທີ 14 ຫາ 17 ເມສາ. ຄະນະຊ່ຽວຊານດັ່ງກ່າວຊຶ່ງໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຈາກຝ່າຍທະຫານ ແລະ ນັກຊ່ຽວຊານວິຊາການໄດ້ ຮັບໜ້າທີ່ໃຫ້ໃຊ້ຄວາມພະຍາຍາມທຸກຢ່າງໃຫ້ຂຽນຂໍສະຫລຸບຂອງການເຈລະຈາໃຫ້ແລ້ວໄວເທົ່າທີ່ໄວໄດ້ ແລະ ໃຫ້ລາຍງານເຖິງກອງປະຊຸມປະຈຳປີ 2009 ຂອງບັນດາລັດພາຄີຂອງ CCW.⁵

ໃນວັນ 20 ກຸມພາ 2009, ກ່ອນການປິດກອງປະຊຸມ, ທ່ານປະທານຂອງຄະນະຊ່ຽວຊານຈາກຫລາຍປະເທດຊຶ່ງແມ່ນທ່ານເອກອັກຄະລັດຖະທູດ ຊື່ວ່າ Gustavo Ainchil ຈາກປະເທດອາເຈນຈິນາ ໄດ້ສະເໜີຮ່າງເນື້ອໃນອັນໜຶ່ງກ່ຽວກັບລະເບີດກະປາງ (ບົມປີ) ຕໍ່ບັນດາລັດພາຄີ. ໃນວາລະການປະຊຸມໃນເດືອນເມສາ ໄດ້ມີຄວາມຄືບໜ້າຕື່ມອີກຊຶ່ງໄດ້ຂຽນຮ່າງອານຸສັນຍາ, ເຖິງແມ່ນວ່າຍັງຂາດຄວາມມຸ່ງຫວັງຂອງຫລາຍປະເທດໃນການສະໜັບສະໜູນສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງກໍຕາມ ຊຶ່ງມີການແກ່ຍາວໄລຍະຂ້າມຜ່ານສຳລັບການຫ້າມໃຊ້ອາວຸດຕ່າງ ໆ ທີ່ມີຢູ່. ບັນດາຜູ້ໃຊ້ລະເບີດກະປາງລາຍໃຫຍ່ເປັນຕົ້ນແມ່ນປະເທດ ອິດສະລະແອນ, ສະຫະພັນລັດເຊຍ ແລະ ສະຫະລັດອາເມລິກາ ໄດ້ກ່າວວ່າເນື້ອໃນອານຸສັນຍາປະຈຸບັນແມ່ນພື້ນຖານທີ່ດີຂອງການເຈລະຈາ, ແລະ ໄດ້ກ່າວຕື່ມວ່າ ມັນຈະສົ່ງຜົນດີຫລາຍກວ່າ 85 ເປີເຊັນ ຕໍ່ຈຳນວນສາງລະເບີດກະປາງທີ່ມີໃນ

ລະເບີດກະປາງ

ແລະ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍອາວຸດທົ່ວໄປບາງຊະນິດ

ທົ່ວໂລກ. ໃນການກ່າວເປີດກອງປະຊຸມວາລະປະຈຳເດືອນເມສາ ສາທາລະນະລັດເຊັກ ໃນນາມ ຕາງໜ້າໃຫ້ປະຊາຄົນຢູຣົບ ໄດ້ກ່າວວ່າ:

“ເນື່ອງຈາກວ່າຍັງມີຫລາຍຝ່າຍສຳຄັນທີ່ຍັງບໍ່ທັນກຽມພ້ອມທີ່ຈະເຂົ້າຮ່ວມ CCM (ສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ) ປະຊາຄົນຢູຣົບເຊື່ອໝັ້ນວ່າການລວມເອົາຂໍ້ຕົກລົງສຳຄັນອື່ນໜຶ່ງເຂົ້າໃນ ກອບວຽກຂອງ CCW ໂດຍໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບ CCM ຈະເປັນການປະກອບສ່ວນອັນສຳຄັນເຂົ້າ ໃນການແກ້ໄຂບັນຫາຜົນສະທ້ອນດ້ານມະນຸດສະທຳ ທີ່ເກີດຈາກລະເບີດກະປາງ”.⁶

ກອງປະຊຸມເພີ່ມເຕີມອີກຄັ້ງໜຶ່ງ ຂອງຄະນະຊ່ຽວຊານທີ່ມາຈາກຫລາຍປະເທດກ່ຽວກັບລະເບີດກະປາງ ໄດ້ຖືກວາງແຜນວ່າຈະຈັດຂຶ້ນອີກໃນນະຄອນເຈນີວາລະຫວ່າງວັນທີ 17 ຫາ 21 ສິງຫາ 2009. ອີງຕາມແຫ່ລ່ວງຂ່າວ ບໍ່ມີຝ່າຍໃດຮັບຮູ້ ຜົນຂອງການເຈລະຈາຢູ່ໃນກອງປະຊຸມດັ່ງກ່າວ.

ໝາຍເຫດ

- ¹ ເອກະສານສົມບູນຄັ້ງສຸດທ້າຍຂອງກອງປະຊຸມທົບທວນຄັ້ງທີ 2, UN doc. CCW/CONF.II/2.
- ² ເບິ່ງໃນເອກະສານສະບັບສຸດທ້າຍຂອງກອງປະຊຸມຄັ້ງທຳອິດກ່ຽວກັບອານຸສັນຍາ V ,UN doc.CCW/P. V/CONF/2007/1.
- ³ GICHD, ການປະຕິບັດການກ່ຽວກັບລະເບີດຝັງດິນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW ວ່າດ້ວຍລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ, ນະຄອນເຈນີວາ, ເດືອນກໍລະກົດ 2008.
- ⁴ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍດ້ານວິຊາການ, ມາດຕາ 1.
- ⁵ ເບິ່ງໃນເອກະສານຂອງຫ້ອງການ ສະຫະປະຊາຊາດທີ່ນະຄອນເຈນີວາ, “ວາລະການປະຊຸມ GGE ໃນປີ 2009”, ເຂົ້າເບິ່ງຂໍ້ມູນໄດ້ທີ່: [www.oung.ch/80256EE600585943/\(httpPages\)/-E70D9C25C860887DC12575280048EC9B?OpenDocument](http://www.oung.ch/80256EE600585943/(httpPages)/-E70D9C25C860887DC12575280048EC9B?OpenDocument).
- ⁶ ຄຳປາໃສກ່າວເປີດກອງປະຊຸມໂດຍ ເອກອັກຄະລັດຖະທູດ ທ່ານ ໂທມຣັດ ຮູດສັກ, ຜູ້ຕາງໜ້າຖາວອນ ຂອງສາທາລະນະລັດເຊັກ ປະຈຳຫ້ອງການຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດທີ່ນະຄອນ ເຈນີວາ ທີ່ຕາງໜ້າ ໃຫ້ປະຊາຄົນຢູຣົບ, ນະຄອນເຈນີວາ, ວັນທີ 14 ເມສາ 2009, ກ່າວໃນກອງປະຊຸມ GGE ຂອງບັນດາ ປະເທດຄູ່ຮ່ວມສັນຍາລະດັບສູງຂອງ CCW , ນະຄອນເຈນີວາ, 14 - 17 ເມສາ 2009.

ພາກທີ 4

ການທຳລາຍລະເບີດທີ່ເກັບມ້ຽນໃນສາງ

ການທຳລາຍລະເບີດທີ່ເກັບມ້ຽນໃນສາງ

ເອກະສານພາກນີ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນພາບລວມຂອງເຕັກນິກວິຊາການຕ່າງ ໆ ສຳລັບການທຳລາຍລະເບີດກະປາງ. ຄະນະກຳມະການຮ່ວມຕ້ານລະເບີດກະປາງເຊື່ອວ່າຢ່າງໜ້ອຍມີ 82 ປະເທດ.¹ ທີ່ໄດ້ມີສາງເກັບມ້ຽນລະເບີດກະປາງ. ຈຳນວນລະເບີດກະປາງທີ່ຖືກເກັບມ້ຽນຢູ່ສາງແມ່ນຍັງບໍ່ເຫັນຮູແມ່ນອນວ່າມີເທົ່າໃດ, ແຕ່ໄດ້ຄາດຄະເນວ່າອາດມີຈຳນວນລູກລະເບີດກະປາງເປັນຫລາຍ ໆ ຕື້.² ການທຳລາຍລະເບີດກະປາງໃນສາງຢ່າງມີປະສິດທິຜົນແມ່ນວິທີການທີ່ແນ່ນອນທີ່ສຸດເພື່ອຫລີກເວັ້ນການໃຊ້ລະເບີດກະປາງໃນອານາຄົດ.

IMAS ໄດ້ກຳນົດໄວ້ວ່າໃນສະພາບການປະຕິບັດງານກ່ຽວກັບລະເບີດຝັງດິນ ຄຳສັບທີ່ວ່າ “ສາງລະເບີດ” ໝາຍເຖິງລະເບີດຈຳນວນຫລວງຫລາຍທີ່ເກັບສະສົມໄວ້.³ ການທຳລາຍລະເບີດໃນສາງໝາຍເຖິງ “ຂັ້ນຕອນການທຳລາຍທາງວັດຖຸເພື່ອຫລຸດຜ່ອນສາງລະເບີດໃນລະດັບຊາດ.”⁴ ປະເທດໃດໜຶ່ງ ຫລື ມິຕິບຸກ ຄົນໃດໜຶ່ງທີ່ມີອາວຸດຄອບຄອງໄວ້ອາດມີຄວາມປະສົງຢາກທຳລາຍອາວຸດດັ່ງກ່າວຊຶ່ງແມ່ນສ່ວນໜຶ່ງຂອງຂະບວນການຫລຸດຜ່ອນອາວຸດ, ເພື່ອປະຕິບັດຕາມຜົນທະທາງກົດໝາຍ, ພາຍຫລັງການໝົດອາຍຸງານຂອງອາວຸດ, ຫລື ຍ້ອນເຫດຜົນທາງດ້ານຄວາມປອດໄພ.⁵

ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍຢູ່ໃນພາກທີ່ສອງ, ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງໄດ້ຮຽກຮ້ອງວ່າແຕ່ລະລັດພາຄີຕ້ອງທຳລາຍສາງລະເບີດກະປາງທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ອຳນາດຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຄວບຄຸມຂອງຕົນພາຍໃນໄລຍະ 8 ປີພາຍຫລັງທີ່ໄດ້ເຂົ້າເປັນພາຄີຂອງສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວ. ການກຳນົດເວລາ 8 ປີສຳລັບການທຳລາຍລະເບີດກະປາງໃນສາງສາມາດຕໍ່ເວລາໄດ້ອີກ 4 ປີ ແລະ ຕໍ່ໄດ້ຕື່ມອີກ 4 ປີໃນກໍລະນີທີ່ຢູ່ໃນສະພາບຜິເສດ.⁶ ມາດຕາ 6, ວັກ 5 ຂອງສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວໄດ້ຮຽກຮ້ອງວ່າແຕ່ລະລັດພາຄີທີ່ມີຄວາມສາມາດໃນການໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫລືອ ຕ້ອງໄດ້ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອໃນການທຳລາຍລະເບີດກະປາງໃນສາງ.

ການທຳລາຍລະເບີດທີ່ເກັບມ້ຽນໃນສາງ

ກ່ອງຂໍ້ມູນ 4: ສິ່ງທຳທາຍໃນການທຳລາຍລະເບີດໃນສາງ: ທັດສະນະຂອງຊ່ຽວຊານສອງທ່ານ*

ໃນເດືອນຕຸລາ 2008 ຢູ່ທີ່ກອງປະຊຸມສຳມະນາລະດັບພາກພື້ນໃນປະເທດ ໂຄຣເອເຊຍກ່ຽວກັບສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ. ຊ່ຽວຊານສອງທ່ານ* ໄດ້ສະເໜີເອກະສານກ່ຽວກັບສິ່ງທຳທາຍຕ່າງ ໆ ທີ່ລັດພາສີກຳລັງປະເຊີນ ຊຶ່ງລັດເຫລົ່ານັ້ນມີຄວາມປະສິດຢາກທຳລາຍລະເບີດກະປາງ. ທ່ານທັງສອງໄດ້ສະຫຼຸບຄວາມວ່າ:

- > ການທຳລາຍລະເບີດກະປາງຮຽກຮ້ອງວິຊາການຫລາຍ ແລະ ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສູງ (ໂດຍສະເພາະຖ້າວ່າຕ້ອງໄດ້ທຳລາຍໃນລັກສະນະທີ່ເປັນມິດຕໍ່ສະພາບແວດລ້ອມ).
- > ປະຈຸບັນມີ ເຕັກນິກວິຊາການໃນການທັບນ້ຳ ແລະ ທຳລາຍລະເບີດກະປາງ ໂດຍທີ່ວ່າມີຈຳນວນບໍລິສັດໃດໜຶ່ງທີ່ມີຈຳນວນຊ່ຽວຊານຈຳກັດໃນການທຳລາຍຊຶ່ງມີຄວາມສາມາດເຮັດວຽກນີ້ໄດ້. ການທຳລາຍລະເບີດກະປາງແມ່ນວຽກທີ່ໄດ້ດຳເນີນຕໍ່ເນື່ອງມາເປັນເວລາຫລາຍປີແລ້ວໃນນາມຕາງໜ້າຂອງບາງປະເທດ.
- > ຢ່າງໃດກໍຕາມບໍລິສັດເຫລົ່ານີ້ກໍມີຄວາມສາມາດຈຳກັດ ແລະ ການເສີມຂະຫຍາຍວຽກງານທຳລາຍລະເບີດກ່ຽວກັບສິນທິສັນຍາໃຫ້ມີການລົງທຶນຢ່າງຫລວງຫລາຍ (ຄິດເປັນເງິນຫລາຍລ້ານໂດລາ).
- > ຈຳນວນທີ່ແມ່ນອນຂອງສາງລະເບີດກະປາງໃນລະດັບສາກົນແມ່ນບໍ່ເປັນສິ່ງທີ່ຮູ້ຈັກດີເນື່ອງຈາກວ່າຂໍ້ມູນໄດ້ມີການຈັດເປັນຫລາຍປະເພດ ແລະ ຫລາຍກໍລະນີຊຶ່ງໝາຍຄວາມວ່າການວາງແຜນແມ່ນພົບກັບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກ.
- > ເຖິງແມ່ນວ່າໄດ້ມີບາງທາງເລືອກສຳລັບການທຳລາຍລະເບີດກະປາງໃນປະເທດທີ່ກຳລັງພັດທະນາແຕ່ວ່າເຕັກນິກວິຊາການເຫລົ່ານີ້ຍັງບໍ່ທັນສາມາດຮັບມືກັບໝົດທຸກປະເພດຂອງສາງລະເບີດຂະໜາດໃຫຍ່.
- > ບັນດາປະເທດທີ່ມີງົບປະມານຈຳກັດກໍອາດຈະຮຽກຮ້ອງການຊ່ວຍເຫລືອດ້ານການເງິນ, ຕົວຢ່າງເພື່ອສ້າງຕັ້ງໃຫ້ມີໂຮງງານສຳລັບການທຳລາຍລະເບີດຢູ່ລະດັບພາກພື້ນ ຫລື ສຳລັບການຂົນສົ່ງລະເບີດກະປາງໄປຍັງບັນດາໂຮງງານທີ່ມີຢູ່ແລ້ວຢູ່ປະເທດອື່ນເພື່ອທຳລາຍ.

ຊ່ຽວຊານສອງທ່ານໄດ້ສະແດງຄວາມຫວັງວ່າຕົວເລກ ແລະ ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບສາງລະເບີດກະປາງໃນທົ່ວໂລກໄດ້ມີຄວາມຈະແຈ້ງຂຶ້ນຕື່ມພາຍຫລັງທີ່ໄດ້ປະກາດນຳໃຊ້ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງຢ່າງເປັນທາງການເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ມີຄວາມເຂົ້າໃຈຕື່ມກ່ຽວກັບຄວາມຕ້ອງການໃນການທຳລາຍ ແລະ ຊ່ວຍໃຫ້ມີຄວາມສາມາດໃນການວາງແຜນ ແລະ ປະເມີນຄວາມຕ້ອງການທາງດ້ານການເງິນໃນທົ່ວໂລກ.

* ທ່ານ Vera Bohle ຂອງ GICHD ແລະ ທ່ານ Peter Courtney-Green, ຂອງສຳນັກງານບຳລຸງຮັກສາ ແລະ ສະໜອງວັດຖຸປະກອນໃຫ້ແກ່ອົງການ NATO (ເບິ່ງໃນ http://www.nansa.nato.int/NAMSO/namso_1_e.htm).

ການທຳລາຍລະເບີດທີ່ເກັບມ້ຽນໃນສາງ

ເຕັກນິກວິຊາການສຳລັບການທຳລາຍລະເບີດໃນສາງ

ມີຫລາຍເຕັກນິກວິຊາການສຳລັບການທຳລາຍລະເບີດກະປາງໃນສາງ. ເຕັກນິກວິຊາການໃນການທຳລາຍທາງວັດຖຸລວມມີການທຳລາຍແບບລະເບີດກາງແຈ້ງດ້ວຍວິທີການທຳລາຍແບບໃຊ້ແຮງງານມະນຸດຈົນເຖິງຂະບວນການທີ່ສະລັບຊັບຊ້ອນແບບອຸດສາຫະກຳ. ການຕັດສິນໃຈທີ່ຈະເລືອກເອົາວິທີການໃດໜຶ່ງແມ່ນຂຶ້ນກັບຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ, ຄວາມປອດໄພ ແລະ ການພິຈາລະນາປະເດັດສິ່ງແວດລ້ອມຕະຫລອດເຖິງປະເພດຂອງລູກລະເບີດທີ່ຈະນຳໄປທຳລາຍ. ກອງປະຊຸມໃຫຍ່ທີ່ນະຄອນແບກແລງ ກ່ຽວກັບການທຳລາຍສາງລະເບີດກະປາງທີ່ຈັດຂຶ້ນໃນວັນທີ 25 - 26 ມິຖຸນາ 2009 ໄດ້ມີຄວາມຄາດຫວັງທີ່ຈະສະໜອງຄຳແນະນຳທີ່ມີຄຸນຄ່າໃຫ້ແກ່ການທຳລາຍສາງລະເບີດ.

ດັ່ງທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນ IMAS ການທຳລາຍລະເບີດກະປາງແມ່ນວຽກທີ່ມີຄວາມອັນຕະລາຍ. ຄວາມສ່ຽງຈະໄດ້ຖືກຫລຸດໜ້ອຍລົງຖ້າຫາກວ່າປະຕິບັດຕາມຫລັກການຢ່າງຖືກຕ້ອງ. ຖ້າບໍ່ປະຕິບັດຢ່າງຖືກຕ້ອງຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງການເກີດອຸປະຕິເຫດຮ້າຍແຮງແມ່ນມີສູງຫລາຍ.⁷

ການລະເບີດກາງແຈ້ງ

ເຕັກນິກວິຊາການແບບລະເບີດກາງແຈ້ງ ອາດແມ່ນທາງເລືອກໜຶ່ງທີ່ເໝາະສົມໃນການທຳລາຍລະເບີດກະປາງໃນສາງຢູ່ບາງປະເທດເທົ່ານັ້ນ. ການເຮັດແນວນີ້ແມ່ນເໝາະສົມສະເພາະໃນກໍລະນີທີ່ຈຳນວນລະເບີດກະປາງທີ່ຈະນຳໄປທຳລາຍນັ້ນແມ່ນມີຈຳນວນບໍ່ຫລາຍ ແລະ ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ມີເຕັກນິກທາງອຸດສາຫະກຳທີ່ເປັນທາງເຫລືອທາງດ້ານວິຊາການ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ວິທີການດັ່ງກ່າວນີ້, ບໍ່ເໝາະສົມສຳລັບການທຳລາຍລະເບີດກະປາງໃນສາງຂະໜາດໃຫຍ່. ຕ້ອງໄດ້ມີການວາງແຜນ ແລະ ຄິດໄລ່ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ໄດ້ມາຈາກອົງການຊ່ວຍເຫລືອຢ່າງລະມັດລະວັງເພື່ອໃຫ້ກວມເອົາທຸກຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນການທຳລາຍລະເບີດກະປາງ ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍເພີ່ມ ຕ່າງ ໆ. ການທຳລາຍລະເບີດທີ່ບໍ່ຮຽບຮ້ອຍໝົດອາດພາໃຫ້ສູນເສຍຄວາມພະຍາຍາມໄປຊື່ ໆ ແລະ ຍັງໄດ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການປະຕິບັດການທຳລາຍເພີ່ມເຕີມ EOD ຊຶ່ງຕົກຢູ່ໃນສະພາບທີ່ມີຄວາມອັນຕະລາຍເຕີມອີກ.

ການລະເບີດໃນສະຖານທີ່ປິດ

ມີສອງເຕັກນິກສຳລັບການລະເບີດໃນສະຖານທີ່ປິດ ເຊິ່ງໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ຢ່າງມີຜົນສຳເລັດມາແລ້ວໃນການທຳລາຍລະເບີດກະປາງ: ນັ້ນກໍ່ຄືການທຳລາຍລະເບີດຢູ່ໃຕ້ດິນໄລຍະເລິກຊຶ່ງໄດ້ຮັບຜົນດີມາແລ້ວໃນການທຳລາຍລະເບີດຝັງດິນໃນປະເທດ ນອກແວ; ແລະ ການທຳລາຍລະເບີດດ້ວຍການຈູດລະເບີດແບບປິດອ້ອມຮອບໝົດທຸກດ້ານທີ່ຈັດເປັນຫ້ອງສະເພາະຂອງມັນ.

ການຈູດເຜົາໃນສະຖານທີ່ປິດ

ລະເບີດກະປາງບໍ່ອາດສາມາດຖືກຈູດເຜົາໄໝ້ຈົນໝົດກ້ຽງແຕ່ວ່າພາກສ່ວນທີ່ເປັນໝໍ້ລະເບີດສາມາດຖືກຈູດເຜົາໄໝ້ໃຫ້ໝົດພາຍຫລັງທີ່ລູກລະເບີດແຕກອອກ. ການກວດກາລ່ວງໜ້າອາດລວມທັງການເອົາຊະນວນອອກຈາກລະເບີດກະປາງ (ຫລັງຈາກນັ້ນຊະນວນສາມາດນຳໄປເຜົາໄໝ້), ການເອົາອອກ ຫລື ການປ່ຽນຮູບຮ່າງຂອງ CONES ແລະ ໃນກໍລະນີທີ່ລູກລະເບີດກະປາງໄດ້ຖືກຜະລິດເປັນຮູບແບບລູກຈະຫລວດ, ການແຍກສິ່ນສ່ວນຂອງມໍເຕີຂອງຈະຫລວດເປັນຫລາຍສິ່ນສ່ວນເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມເໝາະສົມສຳລັບການຈູດເຜົາໄໝ້. ການເຜົາໄໝ້ໃນສະຖານທີ່ປິດຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີເຕົາເຜົາໄໝ້ເສດໝໍ້ລະເບີດທີ່ຖືກອອກແບບມາໂດຍສະເພາະຊຶ່ງຕ້ອງມີລະບົບການຄວບຄຸມມົນລະພິດເພື່ອປ້ອງກັນການປ່ອຍທາດອາຍແກດສ໌ໂນຊີອາດສ໌ ໃສ່ສິ່ງແວດລ້ອມ.

ການທຳລາຍລະເບີດທີ່ເກັບມ້ຽນໃນສາງ

ການແຍກສິ້ນສ່ວນ

ເຕັກນິກວິຊາການນີ້ປະກອບດ້ວຍຫລາຍວິທີຕ່າງກັນລວມທັງວິທີການແຍກສິ້ນສ່ວນແບບໃຊ້ແຮງງານມະນຸດຕະຫລອດເຖິງວິທີການໃນລະບົບເມການິກ ຫລື ລະບົບການແຍກສິ້ນສ່ວນແບບເຄື່ອງຈັກກົນ. ການແຍກສິ້ນສ່ວນທີ່ໃຊ້ແຮງງານມະນຸດປະກອບດ້ວຍການນຳໃຊ້ຄົນທີ່ເຮັດການແຍກສິ້ນສ່ວນວັດຖຸຂອງລະເບີດກະປາງໂດຍນຳໃຊ້ເຄື່ອງມືແບບງ່າຍດ່າຍ ຫລື ເຄື່ອງປະກອບທາງດ້ານວິສະວະກຳ. ໂດຍອີງຕາມຊ່ຽວຊານທ່ານໜຶ່ງລະເບີດກະປາງທີ່ຜະລິດໃນອາດິດສະຫະພາບໂຊຫວຽດອາດມີຄວາມເໝາະສົມສະເພາະໃນການທຳລາຍດ້ວຍວິທີການແຍກສິ້ນສ່ວນ. ເຕັກນິກແບບນີ້ມີຂໍ້ດີໃນການຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການລົງທຶນດ້ວຍຕົນທຶນຕ່ຳແຕ່ວ່າ ໄດ້ມີການນຳໃຊ້ແຮງງານຫລາຍຊຶ່ງຜ່ານໃຫ້ມີອັດຕາຜົນຜະລິດອອກມາຂ້ອນຂ້າງຕ່ຳ. ວິທີການນີ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີຄວາມຊຳນານງານແບບປະສົມປະສານ ແລະ ຕ້ອງມີພະນັກງານທີ່ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມເປັນຢ່າງດີ. ບັນຫາໜຶ່ງໃນການແຍກສິ້ນສ່ວນດ້ວຍແຮງງານມະນຸດກໍ່ຄືວ່າບາງປະເພດຂອງລະເບີດກະປາງໄດ້ຖືກອອກແບບມາໃຫ້ກຽມພ້ອມລະເບີດໃນເນື້ອມີການແຍກສິ້ນສ່ວນອອກຈາກກ່ອງບັນຈຸຂອງແຕ່ງຊຶ່ງຜ່ານໃຫ້ເພີ່ມຄວາມສ່ຽງໃນໄລຍະການທຳລາຍລະເບີດ.

ໃນທາງກົງກັນຂ້າມກັບການແຍກສິ້ນສ່ວນດ້ວຍແຮງງານມະນຸດ ກໍ່ມີວິທີການແບບກົນຈັກໃນການແຍກສິ້ນສ່ວນຊຶ່ງມີຂໍ້ດີທີ່ຜ່ານໃຫ້ອັດຕາການທຳລາຍຢູ່ໃນລະດັບສູງ. ມັນເປັນລະບົບທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີພະນັກງານຈຳນວນໜ້ອຍ. ວິທີການນີ້ເໝາະສົມກັບສະພາບແວດລ້ອມສຳລັບໄລຍະປະຈຸບັນ ແລະ ວິທີການທຳລາຍ ແລະ ເຕັກໂນໂລຢີແບບນີ້ກໍ່ມີໃຫ້ແລ້ວ. ຂໍ້ເສຍກໍ່ມີຢ່າງວ່າມັນຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການລົງທຶນທີ່ມີຕົ້ນທຶນສູງ. ວິທີການແບບນີ້ມີຄວາມສະລັບຊັບຊ້ອນຕື່ມອີກທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງມີອຸປະກອນຫລາຍຢ່າງເພື່ອຮອງຮັບກັບທຸກຂະບວນການທີ່ຕ້ອງເຮັດກ່ອນລ່ວງໜ້າ ແລະ ຕ້ອງປະຕິບັດຕາມຫລັກການຄວາມປອດໄພຕ່າງ ໆ.

ການແຍກສິ້ນສ່ວນແບບໃຊ້ເຄື່ອງຈັກກົນແມ່ນລະບົບແຍກສິ້ນສ່ວນທີ່ເປັນແບບອັດຕະໂນມັດຢ່າງເຕັມສ່ວນ. ຂໍ້ດີ ແລະ ຂໍ້ເສຍແມ່ນຄ້າຍຄືກັນກັບວິທີການແຍກສິ້ນສ່ວນແບບກົນຈັກແຕ່ວ່າການລົງທຶນໃຊ້ຕົ້ນທຶນເບື້ອງຕົ້ນແມ່ນສູງກວ່າຫລາຍ. ລະບົບນີ້ອາດມີຄວາມປະຢັດຢ່າງມີປະສິດທິຜົນສຳລັບການທຳລາຍລູກລະເບີດຈຳນວນຫລວງຫລາຍເນື່ອງຈາກຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃນໄລຍະເລີ່ມຕົ້ນແມ່ນສູງຫລາຍ.

ການແຍກສິ້ນສ່ວນບໍ່ແມ່ນທາງເລືອກທີ່ສົມບູນແບບອັນໜຶ່ງຂອງການທຳລາຍລະເບີດກະປາງເພາະວ່າບັນດາອົງປະກອບທີ່ເປັນໜີ້ລະເບີດ ຍັງຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ໄປຕື່ມອີກພາຍຫລັງທີ່ໄດ້ແຍກສິ້ນສ່ວນອອກແລ້ວ. ການເຮັດແບບນີ້ອາດລວມເອົາວິທີການທຳລາຍແບບຈຸດເຜົາໄໝ້ໃນສະຖານທີ່ປິດ ຫລື ຕ້ອງໄດ້ໃຊ້ເຕັກນິກວິຊາການຊຶ່ງເປັນວິທີການທີ່ຮູ້ດີກັນວ່າເປັນວິທີການທີ່ໃຊ້ອຸນຫະພູມເຢັນ.

ການທຳລາຍດ້ວຍການໃຊ້ອຸນຫະພູມເຢັນ

ເຕັກນິກວິຊາການນີ້ ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ຢ່າງກວ່າງຂວາງສຳລັບການເຮັດໃຫ້ລະເບີດກະປາງຂະໜາດນ້ອຍບໍ່ມີຜົນຮ້າຍເປັນຕົ້ນແມ່ນປະເພດ M42, MC6 ແລະ M77 ຊຶ່ງຖືກຈູດຖິ້ມດ້ວຍລະບົບປືນໃຫຍ່. ຊະນວນຂອງລະເບີດເຫລົ່ານີ້ໄດ້ຖືກຕັດແຍກດ້ວຍລະບົບກົນຈັກກ່ອນທີ່ພວກມັນຈະຖືກສົ່ງຜ່ານອ່າງທີ່ບັນຈຸທາດນິໂຕຣເຈນແຫລວເພື່ອເຮັດໃຫ້ໂຄງສ້າງຂອງພວກມັນຜ່ອຍຂາດຄວາມແຂງແກ່ນ. ຈາກນັ້ນລູກລະເບີດເຫລົ່ານີ້ໄດ້ຖືກປິດໃຫ້ມຸ່ມ ແລະ ຖືກສົ່ງຜ່ານໄປຍັງຈຸດທີ່ມີແຝງໄຟຢູ່ໃນສະຖານທີ່ປິດອ້ອມຮອບ ເພື່ອເຜົາໄໝ້ໜີ້ລະເບີດ ແລະ ມີການເຜົາໄໝ້ແບບສະຫລາຍຕົວໄປເລີຍ. ສິ້ນສ່ວນທີ່ເປັນໂລຫະໄດ້ຖືກແຍກເປັນສິ້ນສ່ວນທີ່ເປັນເຫລັກ ແລະ ສິ້ນສ່ວນເສດເຫລືອທີ່ບໍ່ແມ່ນເຫລັກ.

ການທຳລາຍລະເບີດທີ່ເກັບມ້ຽນໃນສາງ

“ການນຳໃຊ້ຄືນ” ບັນດາອົງປະກອບທີ່ເປັນສິນສ່ວນຂອງລະເບີດກະປາງ

ໃນປະເທດກຳປູເຈຍ ໂຄງການເກັບກູ້ສິນສ່ວນຂອງລະເບີດຂອງມູນນິທິດ້ານມະນຸດສະທຳ Golden West ໄດ້ດຳເນີນງານຢູ່ໃນແຂວງ ກຳປັງຈານັ້ງຊຶ່ງເປັນເມືອງໜຶ່ງທີ່ຢູ່ຫ່າງໄກຈາກນະຄອນ ຫລວງພະນົມເປັນ ດ້ວຍການຂັບຂີ່ລົດຍົນປະມານໜຶ່ງຊົ່ວໂມງ. ໄດ້ມີການນຳໃຊ້ເຄື່ອງຈັກສຳລັບ ການຕັດແຍກຊຶ່ງມີທີ່ຕັ້ງຢູ່ທາງເບື້ອງຫລັງທີ່ມີກຳແພງກັນ ແລະ ມີການຄຸ້ມຄອງປ້ອງກັນຢ່າງ ແໜ້ນໜາ ສຳລັບການທຳລາຍລະເບີດ. ເຄື່ອງຈັກດັ່ງກ່າວສາມາດຕັດແຍກລະເບີດໄດ້ຢ່າງ ປອດໄພຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ໝໍລະເບີດສາມາດນຳໃຊ້ຄືນໃໝ່ໄດ້ ແລະ ສິນສ່ວນໂລຫະທີ່ເປັນເບົາຂອງລະເບີດ ສາມາດຖືກຫັ້ນປ່ຽນກາຍເປັນເຫລັກເສດທີ່ສາມາດເອົາໄປນຳໃຊ້ໃນວຽກງານກໍ່ສ້າງທາງອຸດສາ- ຫະກຳໄດ້ເປັນຕົວຢ່າງໜຶ່ງ.

ຮາງລະເບີດກະປາງທີ່ໄດ້ເກັບມ້ຽນເອົາໄວ້ໂດຍຜ່ານຂະບວນການດັ່ງກ່າວໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນ ວຽກງານການປະຕິບັດການທຳລາຍລະເບີດ EOD ຊຶ່ງອາດມີຂໍ້ດີໃຫ້ແກ່ການສາທິດຂໍ້ມູນແກ່ ອົງການໃຫ້ທຶນຊ່ວຍເຫລືອສຳລັບວຽກງານການເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ເຫັນແຕກ. ໃນບາງປະເທດການ ຂາດໝໍລະເບີດໄດ້ຖືກພົບເຫັນວ່າເປັນອຸປະສັກໜຶ່ງໃນການປະຕິບັດພັນທະໃນການເກັບກູ້ລະເບີດ ທີ່ຕ້ອງເຮັດພາຍໃຕ້ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການຕ້ານລະເບີດຝັງດິນທີ່ຕໍ່ຕ້ານມະນຸດ.

ການທຳລາຍລະເບີດທີ່ເກັບມ້ຽນໃນສາງ

ບັນດາມາດຕະຖານສາກົນ

ຍັງບໍ່ເຫັນມີມາດຕະຖານສາກົນສຳລັບການທຳລາຍລະເບີດກະປາງນອກຈາກສິ່ງທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໃນສົນທິສັນຍາວາດ້ວຍລະເບີດກະປາງ. ດັ່ງນັ້ນແຕ່ລະລັດພາຄີຂອງສົນທິສັນຍາວາດ້ວຍລະເບີດກະປາງຈະຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດຫລາຍວິທີການໃນການທຳລາຍໂດຍໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບມາດຕະຖານສາກົນເພື່ອປົກປ້ອງສຸຂະພາບຂອງປະຊາຊົນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.⁹

IMAS ບໍ່ໄດ້ສະໜອງຂໍ້ມູນສະເພາະກ່ຽວກັບການທຳລາຍລະເບີດກະປາງໃນສາງຊຶ່ງມີຂໍ້ມູນສະເພາະສຳລັບລະເບີດຝັງດິນທີ່ຕໍ່າມະນຸດ¹⁰ ເທົ່ານັ້ນ. ມາດຕະຖານຂອງການຕົກລົງຂອງອົງການ NATO (ເອີ້ນວ່າ STANAGs) ໄດ້ວ່າມາດຕະຖານທົ່ວໄປສຳລັບການຄົ້ນຄວ້າອາວຸດແບບທົ່ວໄປໃນຂະນະທີ່ປຶ້ມຄູ່ມື OSCE ທີ່ເວົ້າເຖິງວິທີການປະຕິບັດໄດ້ດີທີ່ສຸດຕໍ່ກັບອາວຸດແບບທົ່ວໄປໄດ້ໃຫ້ຄຳແນະນຳທົ່ວໄປກ່ຽວກັບການທຳລາຍອາວຸດທົ່ວໄປ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມຍັງມີຫລາຍມາດຕະຖານສຳລັບອາວຸດຍຸດໂທປະກອນໂດຍລວມ ແລະ ກໍ່ຍັງມີກົດໝາຍໃນລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ໃນລະດັບປະເທດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການທຳລາຍລະເບີດໃນນັ້ນລວມທັງປະເດັນຕ່າງ ໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສິ່ງແວດລ້ອມ.

ຂໍ້ພິຈາລະນາດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ

ໄດ້ມີການສະແດງຄວາມຫ່ວງໃຍ ຕໍ່ກັບຜົນທີ່ຕາມມາຕໍ່ສະພາບແວດລ້ອມຈາກການທຳລາຍລະເບີດກະປາງດ້ວຍວິທີການລະເບີດຢ່າງແຈ້ງຊຶ່ງແມ່ນຄວາມຫວງໃຍຈາກບັນດາປະເທດທີ່ມີສາງລະເບີດ ແລະ ອົງການໃຫ້ທຶນຊ່ວຍເຫລືອ ຊຶ່ງອາດຈະເປັນການຜ່າຜົນບັນດານິຕິກຳ ແລະ ນິຕິກຳ ທັງພາຍໃນ ແລະ ສາກົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບບັນຫາສິ່ງແວດລ້ອມ.¹¹ ໃນປະເທດຢູຣົບມີຫລາຍປະເທດໄດ້ຫ້າມການທຳລາຍແບບລະເບີດກາງແຈ້ງຂອງອາວຸດທຸກຊະນິດເວັ້ນເສຍແຕ່ວ່າບໍ່ມີທາງຫລືອກອື່ນ ແລະ ຈະຕ້ອງໄດ້ໃຫ້ເຫດຜົນຊີ້ແຈ້ງກ່ຽວກັບຄວາມປອດໄພເທົ່ານັ້ນ. ສິ່ງນີ້ໄດ້ພາໃຫ້ມີການກໍ່ສ້າງສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກສຳລັບການທຳລາຍລະເບີດ.

ຍັງມີຫລາຍມາດຕະຖານສາກົນທີ່ຖືກຮອງຮັບເອົາສຳລັບການກຳນົດ ແລະ ການວັດແທກມົນລະພິດທາງອາກາດທີ່ເກີດມາຈາກຂະບວນການອຸດສາຫະກຳ. ມາດຕະຖານເຫລົ່ານັ້ນສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ໃນທຸກລະບົບຄວບຄຸມມົນລະພິດທາງອາກາດທີ່ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ໃນງານອຸດສາຫະກຳທຳລາຍລະເບີດ ແຕ່ວ່າເປັນການວັດແທກການປ່ອຍມົນລະພິດເທົ່ານັ້ນເນື່ອງຈາກວ່າບັນດາມາດຕະຖານເຫລົ່ານັ້ນບໍ່ໄດ້ໃຫ້ຄຳແນະນຳອັນໃດກ່ຽວກັບວ່າຄວາມຈຳກັດທາງດ້ານມົນລະພິດທາງອາກາດນັ້ນຄວນເປັນໄປສິ່ງແວດລ້ອມ: ສິ່ງນີ້ຍັງຕົກເປັນຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່ກ່ຽວຂ້ອງລະດັບຊາດ. ນິຕິກຳທີ່ຢູ່ເໜືອລະດັບຊາດທີ່ກວມເອົາບັນຫາການປ່ອຍມົນລະພິດສູ່ບັນຍາກາດຈາກການເຜົາໄໝ້ສິ່ງເສດເຫຼືອແມ່ນມະຕິເລກທີ 2000/76/EC ຂອງສະພາຢູຣົບ ແລະ ຂອງສະພາທີ່ຮັບຜິດຊອບການຈຸດເຜົາໄໝ້ສິ່ງເສດເຫຼືອລົງວັນທີ 4 ທັນວາປີ 2000 (ການປ່ອຍມົນລະພິດສູ່ອາກາດ). ມະຕິດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ມີມາດຕະຖານຄົບຖ້ວນ ແລະ ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ໃນທຸກ ໆ ປະເທດທີ່ເປັນປະຊາຄົມຢູຣົບ ແລະ ບັນດາປະເທດທີ່ຕົກຢູ່ໃນສະພາບການທີ່ມີການຜິວຜ່ັນເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນ.

ໝາຍເຫດ

- ¹ ປະເທດ ອານເຊີຣີ, ອັງໂກຣາ, ອາກຊັງຕິນ, ໂອຕິຣດ, ໂອດສະຕາລີ, ອານເຊບາຍຈາງ, ບາເຣນ, ເບລາຣຸດ, ແບນຊິກ, ບອດຣະເນຍ ແລະ ເຮີດສະໂກວິນາ, ບຣາຊິນ, ບູນກາລີ, ການນາດາ, ຊີລີ, ຈີນ, ໂຄຣເອເຊຍ, ກຸຍບາ, ສາທາລະນະລັດເຊັກ, ແດນມາກ, ອີຢິບ, ອິລິດເຕຣຍ, ເອທິໂອເປຍ, ແຟັງລັງ, ຝຣັ່ງເສດ, ຈໍເຈຍ, ເຢຍລະມັນ, ເກຣັກ, ກີເນຍ, ກີນີບີຊາວ, ຣອນດູຣັດ , ຣົງກາລີ, ອິນເດຍ, ອິນໂດເນເຊຍ, ອິຣານ, ອິຣັກ, ອິດສະລະແອນ, ອິຕາລີ, ຍີ່ປຸ່ນ, ຈໍແດນ, ກາຊັກສະຖານ, ກູເວດ, ລັດເວຍ, ລີເບຍ, ມິນໂດວາ, ມົງໂກລີ, ມິນເຕເນໂກຣ, ມາຣິໂກ, ໂຮນລັງ, ນີເຊຣີ, ເກົາຫລີເໜືອ, ນອກແວ, ໂອມານ, ປາກິດສະຖານ, ເປຣູ, ໂປແລນ, ປໍກຕຸຍການ, ກາຕາ, ຣູມານີ, ຣັດເຊຍ, ສາໂອດິດອາຣາເບຍ, ເຊີເບຍ, ສິງກະໂປ, ສະໂລວາເກຍ, ອັບເຟີກກາໃຕ້, ເກົາຫລີໃຕ້, ແອັດສະຣະປາຍ, ຊີລັງກາ, ຊູດານ, ຊູແອັດ, ສະວິດເຊີແລນ, ຊີເຣຍ, ໄທ, ຕວກກີ, ຕວກເມນິດສະຖານ, ອູກັນດາ, ຢູເກຣນ, ລາຊະອານາຈັກອາຣັບອາມີເຣດ, ລາຊາອານາຈັກອັງກິດ, ສະຫາລັດອາເມລິກາ, ອຸສະເບກິດສະຖານ, ເຢເມນ, ແລະ ຊິນບາເວ.
CMC, “ຜູ້ເກັບມ້ຽນລະເບີດກະປາງໃນສາງ”, www.stopclustermunitions.org/the-problem-countries/; ເບິ່ງໃນເອກະສານທີ່ມີຫົວຂໍ້ວ່າ Human Rights Watch, “ປະເພດຂອງລະເບີດກະປາງທີ່ມີຢູ່ໃນສາງລະບົດໃນທົ່ວໂລກ”, ວັນທີ 19 ພຶດສະພາ 2008, ເບິ່ງໄດ້ທີ່: www.hrw.org/en/news/2008/05/19/types-cluster-munitions-global-stockpiles.
- ² ຕົວຢ່າງໃຫ້ເບິ່ງຢູ່ໃນ Human Rights Watch, “ລະເບີດກະປາງ: ຄວາມທຸກທໍລະມານຂອງປະຊາຊົນ”, ວັນທີ 2 ມີນາ 2009, www.hrw.org/en/news/2009/03/02/cluster-weapons-scourge-civilians (ທີ່ໄດ້ເຂົ້າເບິ່ງໃນເດືອນ 3, 2009)
- ³ IMAS 04.10: ຄຳສັບກ່ຽວກັບການປະຕິບັດການລະເບີດຝັງດິນ, ຄຳນິຍາມ ແລະ ຕົວຫຍໍ້, ສະບັບທີ 2, ວັນທີ 1 ມັງກອນ 2003 (ໝາຍເລກຈຸດທີ່ມີການດັດແກ້ 1,2 ແລະ 3), 3.244.
- ⁴ Ibid., 3.245.
- ⁵ IMAS 11.10: ຂໍ້ແນະນຳໃນການທຳລາຍສາງລະເບີດຝັງດິນທີ່ທຳລາຍມະນຸດ, ສະບັບທີ 2, 1 ມັງກອນ 2003 (ໝາຍເລກຈຸດທີ່ມີການດັດແກ້ 1, 2 ແລະ 3, ພາກທີ 6.11, ໜ້າ 6.)
- ⁶ ມາດຕາ 3, ວັກ 1-5, ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ.
- ⁷ IMAS 11.20: ບັນດາຫລັກການ ແລະ ລະບຽບການສຳລັບການຈູດລະເບີດເຜົາໄໝ້ກາງແຈ້ງ, ສະບັບທີ 2, 1 ມັງກອນ 2003 (ໝາຍເລກຈຸດທີ່ມີການດັດແກ້ 1,2 ແລະ 3), ພາກທີ 4, ໜ້າ 2.
- ⁸ ເບິ່ງໃນມູນນິທິດ້ານມະນຸດສະທຳ Golden West, “ຫັ້ນປ່ຽນອາວຸດສົງຄາມໃຫ້ກາຍເປັນເຄື່ອງມືເຜື້ອສັນຕິພາບ”
- ⁹ ມາດຕາ 9 ວັກ 2, ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການຕ້ານລະເບີດກະປາງ.
- ¹⁰ IMAS 11.10: ຂໍ້ແນະນຳໃນການທຳລາຍລະເບີດຝັງດິນໃນສາງທີ່ຕໍ່ຕ້ານມະນຸດ, ສະບັບທີ 2.1 ມັງກອນ 2003 (ເລກໝາຍສຳລັບການດັດແກ້ 1,2 ແລະ 3).
- ¹¹ ສຳນັກງານທີ່ເຮັດວຽກບຳລຸງຮັກສາ ແລະ ສະໜອງອຸປະກອນໃຫ້ແກ່ອົງການ NATO (NAMSA), ຊຶ່ງເປັນຕົວຢ່າງໜຶ່ງ, ຈະບໍ່ອອກສັນຍາສຳລັບການທຳລາຍລະເບີດໃນສາງ ທີ່ເຮັດການທຳລາຍລະເບີດກາງແຈ້ງ. ຂໍ້ຍົກເວັ້ນອັນດຽວມີພຽງແຕ່ການນຳໃຊ້ຫລຸມທຳລາຍລະເບີດກາງແຈ້ງຂອງລະເບີດຝັງດິນທີ່ໄດ້ຂຸດລົງເລີກ ໃນປະເທດນອກແວ, ໂດຍທີ່ວ່າການປະເມີນຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນດ້ານເຕັກນິກວິຊາການ.

ພາກທີ 5

ການເກັບກູ້ ແລະ ການທຳລາຍລະເບີດກະປາງ

ການເກັບກູ້ ແລະ ການທຳລາຍລະເບີດກະປາງ

ເອກະສານພາກນີ້ໄດ້ຜູ້ຈາລະນາເຖິງການເກັບກູ້ ແລະ ການທຳລາຍລະເບີດກະປາງ ທີ່ຕົກຄ້າງຢ່າງປອດໄພໂດຍສອດຄ່ອງກັບບັນດາມາດຕະຖານສາກົນ ກ່ຽວກັບການປະຕິບັດງານຕໍ່ຕ້ານລະເບີດຝັງດິນ (IMAS)¹, ໂດຍຄຳນຶງເຖິງບັນດາບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ ໃນຫລາຍສົງຄາມ ໃນໄລຍະບໍດົນຜ່ານມາ ຊຶ່ງໄດ້ມີການນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງ.² ການເກັບກູ້ ແລະ ທຳລາຍລະເບີດກະປາງ ບາງປະເທດແມ່ນຂໍຮຽກຮ້ອງຂອງສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ (ເບິ່ງໃນພາກທີ 2) ແລະ ອານຸສັນຍາ 5 ຂອງສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍອາວຸດທົ່ວໄປບາງສະນິດ (ເບິ່ງໃນພາກ 3).

ການເກັບກູ້ລະເບີດກະປາງແມ່ນວຽກທີ່ທ້າທາຍ ແລະ ມີໂອກາດຄວາມສ່ຽງອັນຕະລາຍ ເນື່ອງຈາກວ່າພະນັກງານເກັບກູ້ ແລະ ທຳລາຍລະເບີດ (EOD) ຈະເປັນຜູ້ກຽມພ້ອມພິສູດ ໃນການເຮັດວຽກງານ, ແຕ່ວ່າຈະໄດ້ຖືກຮຽກຮ້ອງໃຫ້ເຮັດວຽກຢ່າງຮີບດ່ວນ ຖ້າຫາກວ່າຢາກຈະຫຼຸດຜ່ອນຈຳນວນການເກີດອຸບັດຕິເຫດ ຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກໃຫ້ໜ້ອຍລົງ. ການສະດູໄວ ຂອງຫລາຍລະເບີດຊະນວນລະເບີດ ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການທຳລາຍກັບທີ່ ແມ່ນທາງເລືອກດຽວທີ່ປອດໄພ. ຢ່າງໃດກໍຕາມ ໃນບາງປະເທດ ພະນັກງານເກັບກູ້ທີ່ບໍ່ໄດ້ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມ ໄດ້ຖືກຮຽກຮ້ອງໃຫ້ເກັບລະເບີດ ແລະ ເອົາລະເບີດເຫລົ່ານັ້ນໄປທຳລາຍຢູ່ບ່ອນອື່ນ ຊຶ່ງບາງເທື່ອພາໃຫ້ເກີດຜົນຮ້າຍຕາມມາທີ່ເຖິງແກ່ຊີວິດ.

ຫລາຍອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ປະຕິບັດການກັບລະເບີດຝັງດິນ ໄດ້ອ້າງອີງໃສ່ການເກັບກູ້ລະເບີດທີ່ບໍ່ທັນແຕກຕ່າງ ໆ ແທນທີ່ຈະແມ່ນລະເບີດຝັງດິນ - ຊຶ່ງໝາຍເຖິງລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ (ERW) ຊຶ່ງຖືວ່າແມ່ນການເກັບກູ້ຜືນທີ່ບ່ອນທີ່ມີການສູ້ຮົບ (BAC). ການທຳລາຍລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ (EOD), ຫລືການທຳລາຍອາວຸດທົ່ວໄປ (CMD).³ ເອກະສານພາກນີ້ຈະສຸມໃສ່ BAC ໂດຍຈະໄດ້ເລັ່ງໃສ່ລະເບີດກະປາງ (ບິນບີ) ຊຶ່ງແມ່ນສິ່ງອັນຕະລາຍຕົ້ນຕໍ ແທນທີ່ຈະແມ່ນ ERW ເຖິງແມ່ນວ່າໄດ້ຮັບຮູ້ແລ້ວວ່າ ລະເບີດປະເພດອື່ນກໍມີໂອກາດທີ່ຈະຖືກພົບເຫັນໃນໄລຍະຂອງຂັ້ນຕອນການເກັບກູ້.

ວິທີການເກັບກູ້ລະເບີດ

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ວິທີການເກັບກູ້ລະເບີດແມ່ນວຽກງານໜຶ່ງທີ່ມີການປະເມີນຄວາມສ່ຽງຕໍ່ເນື່ອງໂດຍໄດ້ເຮັດຢູ່ໃນຂັ້ນຕອນການວາງແຜນລະດັບຊາດ ແລະ ການຈັດໜ້າວຽກ ແລະ ໂດຍອີງໃສ່ສາເຫດ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຮັບມາຈາກຜູ້ປະຕິບັດງານພາກສະໜາມ. ໜ້າວຽກສຳລັບການເກັບກູ້ລະເບີດບິນບີ ໂດຍປົກກະຕິແລ້ວ ຈະເປັນໄປໃນ 2 ຮູບແບບຄື:

- > ການເກັບກູ້ດ້ວຍການເບິ່ງຕາເປົ່າ / ຫລື ຢູ່ເທິງໜ້າດິນ; ຫລື
- > ການເກັບກູ້ລະເບີດຢູ່ໃຕ້ດິນ.

ການເກັບກູ້ທີ່ເບິ່ງດ້ວຍຕາເປົ່າ / ຫລື ຢູ່ເທິງໜ້າດິນ

ວິທີການນີ້ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ຢູ່ຫລາຍໂອກາດ ພາຍຫລັງທີ່ສົງຄາມສິ້ນສຸດ ຊຶ່ງຖືວ່າແມ່ນວິທີການທີ່ວ່ອງໄວ ແລະ ມີປະສິດຕິຜົນ ໃນການກຳຈັດສິ່ງອັນຕະລາຍໂດຍທັນທີ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ໄດ້ໜຶ່ງ, ນີ້ກໍ່ໝາຍຄວາມວ່າສິ່ງອັນຕະລາຍທີ່ສາມາດແນມເຫັນໄດ້. ຢູ່ໃນຫລາຍກໍລະນີສະພາບສຸກເສີນອັນນີ້ກໍ່ແມ່ນວິທີການເກັບກູ້ອັນໜຶ່ງທີ່ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ ເຖິງແມ່ນວ່າ ມັນມີອັນຕະລາຍ ແລະ ຂຶ້ນກັບສະພາບທາງພູມສາດ. ຕົວຢ່າງມັນອາດມີຄວາມເໝາະສົມສະເພາະກັບເຂດຕົວເມືອງ ຫລື ເຂດທີ່ມີກ້ອນຫີນຫລາຍ ໃນກໍລະນີທີ່ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ຖືກວາງຢູ່ ຫລື ນອນຢູ່ຕາມໜ້າດິນ. ການເກັບກູ້ທາງໜ້າດິນ ໂດຍປົກກະຕິແລ້ວຈະປະກອບດ້ວຍການເກັບກູ້ຕາມພື້ນທີ່ໜ້າດິນ ແລະ ເທິງໜ້າດິນ, ຕົວຢ່າງຢູ່ເທິງຕົ້ນໄມ້, ຢູ່ຕາມຮົ້ວ ແລະ / ຫລື ພົບເຫັນຕາມສະຖານທີ່ກໍ່ສ້າງໃນຕົວເມືອງ. ການຊອກຄົ້ນຫາດ້ວຍຕາເປົ່າ ອາດອີງໃສ່ການຊອກຄົ້ນຕາມຕົ້ນພືດຕ່າງ ໆ ດຍອາໄສເຄື່ອງກວດລະເບີດເປັນຕົ້ນແມ່ນເຄື່ອງກວດລະເບີດທີ່ໃຊ້ແມ່ເຫລັກ.⁴

ພາກທີ 5

ການເກັບກູ້ ແລະ ການທຳລາຍລະເບີດກະປາງ

ການເກັບກູ້ແບບເບິ່ງດ້ວຍຕາເປົ່າ / ຫລື ເທິງໜ້າດິນ ມັກຈະດຳເນີນໃນໄລຍະສຸກເສີນ ພາຍຫລັງທີ່ສິ້ນສຸດການຄັດແຍ້ງດ້ວຍການໃຊ້ອາວຸດໃດໜຶ່ງ. ຂໍ້ດີກໍຄືວ່າ ມັນສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄດ້ຢ່າງໄວວ່າ ໂດຍນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນບໍ່ຫລາຍ ແລະ ສາມາດຫລຸດຜ່ອນອັດຕາການເກີດອຸບັດຕິເຫດລົງໄດ້ທັນທີ. ຂໍ້ເສຍຫາຍກໍຄືວ່າປະຊາຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນມີທ່າອ່ຽງທີ່ຈະເຊື່ອວ່າຜື່ນທີ່ໄດ້ເກັບກູ້ລະເບີດອອກແລ້ວນັ້ນ ເປັນຜື່ນທີ່ປອດໄພ ແລະ ພວກເຂົາອາດກັບຄືນໄປນຳໃຊ້ຜື່ນທີ່ດັ່ງກ່າວ. ຜື່ນທີ່ດັ່ງກ່າວອາດໄດ້ຮັບບຸລິນະສິດໜ້ອຍລົງໃນການທີ່ຈະເກັບກູ້ລະເບີດຕໍ່ໄປ ຫລື ອາດຖືກລົບລ້າງອອກຈາກລາຍການເກັບກູ້ລະເບີດ.

ໃນການປະຕິບັດການໄລຍະບໍ່ດົນມານີ້ ມີຫລາຍໜ້າວຽກທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເກັບກູ້ລະເບີດເທິງໜ້າດິນ ໄດ້ປະປ່ອຍຜື່ນທີ່ອັນຕະລາຍໄວ້ - ໃນບາງກໍລະນີ ຖືກປະປ່ອຍໄວ້ເປັນເວລາຫລາຍປີ - ໂດຍການບັນທຶກຂໍ້ມູນມີຫລັກສະນະຂາດເຂີນ ຫລື ບໍ່ຈະແຈ້ງ ແລະ ບໍ່ໄດ້ໃສ່ເຄື່ອງໝາຍປະໄວ້ຕາມຜື່ນທີ່ໃນທ້ອງຖິ່ນ. ໃນກໍລະນີທີ່ເຮັດການເກັບກູ້ລະເບີດເທິງໜ້າດິນແບບບ່ວງໄວສິ່ງສຳຄັນທີ່ຕ້ອງຄຳນຶງເຖິງແມ່ນ:

- > ລະດັບຄວາມຮຸນແຮງຂອງບັນຫາ ແລະ ຂອບເຂດຜື່ນທີ່ຂອງການເກັບກູ້ລະເບີດ ຈະຕ້ອງຖືກບັນທຶກໄວ້
- > ປະຊາຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນຕ້ອງຮັບຮູ້ສິ່ງອັນຕະລາຍທີ່ຕົກຄ້າງຢູ່.
- > ການປະຕິບັດການຕາມພາຍຫລັງ (ການເກັບກູ້ໃຕ້ດິນ) ຈະຕ້ອງຖືກວາງແຜນໃຫ້ໄວເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້ (ນອກຈາກວ່າ ບໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນ, ໝາຍຄວາມວ່າຖ້າວ່າດິນແຂງ).

ໃນທຸກກໍລະນີທີ່ໄດ້ເຮັດການຊອກຄົ້ນຫາລະເບີດແບບສາຍຕາເປົ່າ ມັນກໍມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງໄດ້ບັນທຶກຂໍ້ມູນທີ່ຊັດເຈນ ແລະ ເຮັດການລາຍງານເພື່ອການຕິດຕາມຄືນຕາມພາຍຫລັງຖ້າຫາກວ່າຈຳເປັນ. ແຕ່ລະສິ້ນສ່ວນຂອງລະເບີດທີ່ໄດ້ພົບເຫັນ ຈະຕ້ອງຖືກບັນທຶກໄວ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງ ໂດຍການນຳໃຊ້ເຄື່ອງຈັບຈຸດຝັກັດ ຫລື GPS ເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມສາມາດໃນການກຳນົດຜື່ນທີ່ບ່ອນທີ່ຖືກຖິ້ມບິນບີລິງໃນເນື້ອກ່ອນ.

ການເກັບກູ້ລະເບີດທີ່ຢູ່ພື້ນດິນ

ສຳລັບແຕ່ລະຜື່ນທີ່ ທີ່ຖືກຖິ້ມລະເບີດລົງໃນເນື້ອກ່ອນ ຈະຕ້ອງມີການຕັດສິນໃຈວ່າ ຈະເຮັດການເກັບກູ້ລະເບີດຢູ່ພື້ນດິນ ຫລື ບໍ່. ການຕັດສິນໃຈແມ່ນຂຶ້ນກັບຈຸດປະສົງຂອງການປະເມີນ ກ່ຽວກັບຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ວ່າ ຈະມີລະເບີດກະປາງທີ່ຍັງບໍ່ທັນແຕກຢູ່ພື້ນດິນ ຫລື ບໍ່. ຕົວຢ່າງ ຖ້າຫາກວ່າສ່ວນໜຶ່ງຂອງຜື່ນທີ່ບ່ອນທີ່ຖືກຖິ້ມລະເບີດໃດໜຶ່ງ ແມ່ນຖະໜົນປູຢ່າງ, ສະເພາະຖະໜົນໃນຕົວມັນເອງແລ້ວແມ່ນບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຊອກຄົ້ນຫາລະເບີດຍາກເນື່ອງຈາກວ່າຈະເຮັດການສຳຫລວດແບບໃຊ້ຕາເປົ່າກໍໄດ້. ອີກດ້ານໜຶ່ງຖ້າຫາກວ່າ ເປັນເຂດດິນອ່ອນ (ຕົວຢ່າງເຄີຍເປັນທົ່ງນາ) ເວລານັ້ນຈະເຫັນວ່າການເກັບກູ້ຜື່ນທີ່ດິນແມ່ນອາດມີຄວາມຈຳເປັນ. ເຖິງແມ່ນວ່າຈະມີການຕັດສິນໃຈແລ້ວກໍຕາມ ແຕ່ກໍຕ້ອງມີການບັນທຶກ ເປັນເອກະສານ ແລະ ຕ້ອງໄດ້ຂຽນບັນທຶກໄວ້ວ່າເຫດຜົນໜ້ອຍແດ່.

ການເກັບກູ້ລະເບີດຢູ່ພື້ນດິນ ແມ່ນຊັກຊ້າກວ່າການເກັບກູ້ເທິງໜ້າດິນທີ່ເບິ່ງດ້ວຍຕາເປົ່າ, ແຕ່ວ່າມັນເປັນວິທີການທີ່ຄົບຖ້ວນຫລາຍກວ່າ. ການເລືອກວິທີການເກັບກູ້ ແມ່ນອີງຕາມປັດໃຈດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- > **ການບາດເຈັບແລະເສຍຊີວິດ**
- > **ການນຳໃຊ້ຜື່ນດິນ:** ເຂດຕົວເມືອງ, ເຂດຊົນນະບົດ (ທົ່ງຫຍ້າລ້ຽງສັດ) ຫລື ເຂດຊົນນະບົດ (ວຽກກະສິກຳ)
- > **ສະພາບທາງພູມສາດ:** ການເຂົ້າເຖິງຜື່ນທີ່, ປະເພດຂອງຜື່ນທີ່ພູມສາດ - ເນີນພູ, ເຂດທີ່ມີກ້ອນຫີນ, ດິນອອນ, ອື່ນ ໆ

ການເກັບກູ້ ແລະ ການທຳລາຍລະເບີດກະປາງ

- > **ຜົນກະທົບຕໍ່ປະຊາຊົນ:** ປະຊາຊົນທີ່ດຳລົງຊີວິດພາຍໃນເຂດພື້ນທີ່ອັນຕະລາຍ ຫລື ຢູ່ໃນເຂດອ້ອມຮອບ
- > **ດົນຟ້າອາກາດ:** ລວມທັງໄລຍະເວລາ ທີ່ມີການຖິ້ມລະເບີດ ແລະ ໄລຍະເວລາ ທີ່ເຮັດວຽກງານການເກັບກູ້ລະເບີດ.
- > **ລະດູການ:** ສິ່ງນີ້ພາໃຫ້ມີໄພນາບູ່ ຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ເນື່ອງຈາກວ່າ ມີການເຕີບໂຕຂອງຕົ້ນໄມ້ໃບຫຍ້າ, ສະພາບຂອງດິນ, ລົມ, ແລະ ຝົນຕົກ, ແລະ ອື່ນ ໆ
- > **ຮອບວຽນຂອງການປູກພືດ**
- > **ສິ່ງອັນຕະລາຍຈາກລະເບີດບົນບິ:** ໂດຍສະເພາະແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່ການຕັດສິນໃຈວ່າ ຈະປະຕິບັດການເກັບກູ້ລະເບີດຢູ່ພື້ນດິນ ຫລື ບໍ່
- > **ຂໍ້ມູນທາງທະຫານ:** ການເຂົ້າເຖິງແຕ່ລ່ວງຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ບັນທຶກເອົາໄວ້ຢ່າງເປັນທາງການກ່ຽວກັບຈຳນວນ ແລະ ປະເພດຂອງລູກລະເບີດທີ່ຖືກຖິ້ມລົງໃນເນື້ອກ່ອນ.
- > **ປະຫວັດການເກັບກູ້:** ສິ່ງນີ້ແມ່ນຂຶ້ນກັບການບັນທຶກຂໍ້ມູນໄວ້ ແລະ ການລາຍງານຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບກິດຈະກຳການເກັບກູ້ລະເບີດທີ່ໄດ້ດຳເນີນມາກ່ອນໜ້າ.

ຖ້າເປັນໄປໄດ້ການເກັບກູ້ລະເບີດ ຄວນດຳເນີນດ້ວຍການສູນໃສ່ການຈຳກັດສິ່ງທີ່ເປັນໄພນາບູ່ຂອງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກສາກ່ອນ ຊຶ່ງເປັນໄພອັນຕະລາຍຕໍ່ປະຊາຊົນ ໂດຍການເກັບກູ້ເທິງໜ້າດິນກ່ອນ, ແລະ ຈາກນັ້ນຈຶ່ງຕາມມາດ້ວຍການເກັບກູ້ລະເບີດຢູ່ພື້ນດິນ (ຂຶ້ນກັບບັນດາປັດໃຈທີ່ໄດ້ກ່າວມາຕໍ່ຂ້າງເທິງ).

ຂະໜາດຂອບເຂດ ແລະ ຄວາມເລິກຂອງການເກັບກູ້ໃຕ້ດິນແມ່ນຄວນຖືກຕັດສິນໂດຍ ເຈົ້າໜ້າທີ່ລະດັບຊາດ ໂດຍອີງໃສ່ສະພາບການສະເພາະ ຂອງແຕ່ລະພື້ນທີ່. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວແມ່ນອີງໃສ່ມາດຕະຖານທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ ຕົວຢ່າງ ໃຫ້ຊອກຄື້ນໃນໄລຍະ 25-50 ແມັດທີ່ຢູ່ທາງໄກອອກໄປຈາກລູກລະເບີດທີ່ໄດ້ຜິບເຫັນເປັນລູກສູດທ້າຍ (ເພື່ອໃຫ້ກ່ວນເອົາຂອບເຂດສິ້ນສຸດຂອງການໂຈມຕີດ້ວຍລະເບີດ, fade-out)⁵ ແລະ ໃຫ້ຊອກຄື້ນ 20 ຊັງຕີແມັດ (ສຳລັບ DPICM) ແລະ ບາງເທື່ອໃຫ້ຊອກຄື້ນລົງເລິກເຖິງ 50 ຊັງຕີແມັດ ຫລື ຫລາຍກວ່ານັ້ນ ລຳລັບລູກລະເບີດຂະໜາດໃຫຍ່ກ່ວາ. ໄລຍະຕ່າງ ໆ ເຫລົ່ານີ້ອາດຖືກປ່ຽນແປງໄປຕາມການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ (ຕົວຢ່າງ ການຄຳນຶງຄວາມອ່ອນຂອງດິນ, ແຕ່ວ່າຢູ່ໃນກໍລະນີໃດກໍຕາມການຕັດສິນໃຈຂອງການປະເມີນນີ້ ຄວນຖືກຂຽນບັນທຶກໄວ້ຢ່າງເຕັມສ່ວນ.

ປະຕິບັດຕາມລະບຽບການທີ່ປອດໄພ

ການປະຕິບັດຕາມຕາມລະບຽບການປອດໄພ (RSP) ແມ່ນຂໍ້ແນະນຳທາງດ້ານວິຊາການສຳລັບການທຳລາຍ ຫລື ເຮັດໃຫ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກບໍ່ເກີດປະຕິກິລິຍາໄດ້. ລະບຽບການເຫລົ່ານີ້ ໂດຍປົກກະຕິແລ້ວ ຈະມີຢູ່ໃນຄູ່ວິຊາການ ແລະ ຈຸດປະສົງສຳລັບການນຳໃຊ້ ໂດຍຜູ້ປະຕິບັດການ EOD ທີ່ໄດ້ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມ ໂດຍມີການນຳໃຊ້ອຸປະກອນ ທີ່ອອກແບບມາສະເພາະ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວມີ 4 ວິທີ ໃນການທຳລາຍ ຫລື ເຮັດໃຫ້ລູກບົນບິບໍ່ສາມາດໃຊ້ງານໄດ້.

- > ທຳລາຍດ້ວຍການລະເບີດກັບທີ່.
- > ທຳລາຍດ້ວຍການຈູດເຜົາໄໝ້ຢ່າງ ໄວວາ (ດ້ວຍການນຳໃຊ້ point focal charge ຫລື ການໃຊ້ແສງໄຟຟ້າສານຈູດແບບດອກໄມ້ໄຟ).
- > ວິທີການຕ່າງ ໆ ທີ່ເປັນທາງເລືອກເພື່ອແຍກກິນໄກຂອງຊະນວນອອກຈາກລຳຕົວ ຂອງລະເບີດ, ແລະ
- > ການເຮັດໃຫ້ຊະນວນບໍ່ໃຊ້ງານໄດ້ ດ້ວຍວິທີທາງມື.

ການເກັບກູ້ ແລະ ການທຳລາຍລະເບີດກະປາງ

ບັນດາວິທີການເຫລົ່ານີ້ໄດ້ຖືກສົນທະນາໂດຍຫຍໍ້ ເປັນແຕ່ລະວິທີການໄປ. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມຄວນເຫັນ ໝັກໃສ່ສິ່ງສຳຄັນທີ່ວ່າ RSP ໃດ ໆກໍ່ຕາມຄວນແມ່ນມັກວິຊາການດ້ານ EOD ເປັນຜູ້ປະຕິບັດຢ່າງ ສອດຄ່ອງ ແລະ ຖືກຕ້ອງ ຊຶ່ງແມ່ນຜູ້ທີ່ມີຄວາມຄຸ້ນເຄີຍກັບທຸກບັນຫາ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບລະເບີດ ກະປາງ ແລະ ກິນໄກຂອງການອອກແບບຊະນວນ.

ການລະເບີດ

ການທຳລາຍລະເບີດດ້ວຍການລະເບີດກັບທີ່ ແມ່ນ RSP ທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດສຳລັບລະເບີດບິນບີ ທີ່ບໍ່ທັນແຕກ. ວິທີການນີ້ແມ່ນມີການນຳໃຊ້ດິນລະເບີດ ຊຶ່ງເອົາໄປວາງໄວ້ຢູ່ທາງຂ້າງຂອງລະເບີດ ບໍ່ທັນແຕກ ບ່ອນທີ່ມັນຖືກຖິ້ມໄວ້ຢູ່ໃນດິນ ແລະ ຫລັງຈາກນັ້ນກໍ່ລະເບີດມັນຖິ້ມ ຊຶ່ງເປັນລະເບີດ ພ້ອມກັນທັງດິນລະເບີດ ແລະ ລະເບີດທີ່ຍັງບໍ່ທັນແຕກ. ແມ່ນອນທີ່ສຸດແລ້ວວ່າ ຖ້າມີການເກັບກູ້ ລະເບີດຢູ່ພາຍໃນ ຫລື ຢູ່ອ້ອມຮອບສະຖານທີ່ບ່ອນທີ່ມີປະຊາກອນຢູ່ຫລາຍ ຫລື ຢູ່ໃນເຂດພື້ນທີ່ບ່ອນ ທີ່ມີການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາກອນ ຢ່າງມີຄຸນຄ່າສູງ ຈະເຫັນວ່າວິທີການນີ້ອາດບໍ່ຄ່ອຍຈະໄດ້ຖືກ ນຳໃຊ້ ໂດຍອີງໃສ່ການຕັດສິນຂອງປະຊາຊົນ ທີ່ຢູ່ໃນທ້ອງຖິ້ນ.

ໃນສະຖານທີ່ບ່ອນທີ່ມີການທຳລາຍລະເບີດດ້ວຍວິທີການລະເບີດກັບທີ່ ຄວນໃຊ້ກະສອບຊາຍ (ຫລື ວັດຖຸສິ່ງຂອງອື່ນ ໆ ທີ່ບໍ່ສາມາດປົກປ້ອງບໍ່ໃຫ້ສະເກັດລະເບີດຝັ່ງອອກໄປ) ໂດຍໃຫ້ເອົາກະສອບຊາຍ ຫລື ວັດຖຸປ້ອງກັນເຫລົ່ານັ້ນໄປວາງໄວ້ ຢູ່ອ້ອມຂ້າງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ແລະ ດິນລະເບີດທີ່ໄດ້ ວາງໄວ້ຢູ່ທາງຂ້າງຂອງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ໂດຍເອົາໃຈໃສ່ບໍ່ໃຫ້ມີສິ່ງລົບກວນຕໍ່ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ. ຢູ່ປະເທດລີບານອນ ຜູ້ປະຕິບັດການເກັບກູ້ລະເບີດ ຍັງໄດ້ລາຍງານວ່າ ພວກເຂົາໄດ້ນຳໃຊ້ຢ່າງ ຕື່ນລົດ ຫລື ກະສອບຊາຍທີ່ມີລະບົບຖືງນ້ຳຢູ່ນຳຊຶ່ງພາໃຫ້ພວກເຂົາປະສົບຜົນສຳເລັດໃນການ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມເສຍຫາຍ. ລູກລະເບີດທີ່ບໍ່ທັນແຕກຫລາຍໜ່ວຍອາດຖືກທຳລາຍດ້ວຍການນຳໃຊ້ ສາຍໄຟຝ້າ ຫລື ສາຍສຳລັບຈຸດລະເບີດ ເພື່ອເຊື່ອມຕໍ່ກັບດິນລະເບີດທີ່ຖືກໃຊ້ເພື່ອຈຸດທຳລາຍລະເບີດ.

ປະເດັນຕົ້ນຕໍອັນໜຶ່ງທີ່ຄວນພິຈາລະນາຢູ່ສະເໝີໃນໄລຍະການທຳລາຍລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ແມ່ນ ອັນຕະລາຍທີ່ເກີດມາຈາກການກໍ່ຕົວລວມກັນຂອງໝໍ້ຂອງດິນລະເບີດ. ການຜຸ່ງຕົວແບບເຄື່ອງອາຍ ພື້ນຂອງດິນລະເບີດ ອາດບິນຕົກຫລາຍກວ່າ 1.800 ແມັດ ໃນອາກາດທີ່ບໍ່ມີສິ່ງກົດກັ້ນ. ດັ່ງນັ້ນຄວນ ໃຊ້ໝັດທຸກຄວາມພະຍາຍາມເພື່ອເຮັດໃຫ້ປະສິດທິພາບຂອງການທຳວາງ ຂອງການເຜົາໄໝ້ແບບ ເຄື່ອງອາຍພື້ນຂອງດິນລະເບີດ. ເພິ່ນມັກເອົາດິນລະເບີດສຳລັບການທຳລາຍລະເບີດມັນໄປວາງໄວ້ ໃນທ່າທີ່ມັນຈະສົ່ງຜົນສະທ້ອນໃນເວລາແຕກຕໍ່ລະບົບລວມ ຂອງລະເບີດທີ່ກຳລັງຖືກທຳລາຍ. ວິທີການ ໜຶ່ງອີກແມ່ນໃຫ້ວາງສິ່ງກົດກັ້ນຂະໜາດໃຫຍ່ໃສ່ທາງໜ້າຂອງລູກລະເບີດບິນບີເພື່ອຫລຸດຜ່ອນການ ຜຸ່ງຕົວຂອງລະເບີດ ໃນທິດທາງນັ້ນ.^໔

ການຈູດເຜົາໄໝ້

ການທຳລາຍດ້ວຍການຈູດເຜົາໄໝ້ ແມ່ນການເຜົາໄໝ້ແບບໄວວາໂດຍເປັນການຈູດເຜົາໝໍ້ລະເບີດ ຂອງລະເບີດກະປາງໂດຍບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງທຳລາຍ ດ້ວຍການລະເບີດ; ວິທີນີ້ກໍ່ແມ່ນການທຳລາຍກັບ ທີ່ເຊັ່ນກັນ. ເຄື່ອງເຜົາໄໝ້ທີ່ຖືກອອກແບບມາໂດຍສະເພາະ (ສ່ວນຫລາຍມັກເອີ້ນວ່າ point focal charge ຫລື ເອີ້ນວ່າວັດຖຸສຳລັບການຈູດເຜົາໄໝ້) ເປັນຕົ້ນແມ່ນລະບົບ RUAG SM-EOD ຂອງປະເທດ ສະວິດເຊີແລນ ອາດຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອກະຕຸ້ນການເຜົາໄໝ້ໝໍ້ຂອງລະເບີດ ສ່ວນໃຫຍ່ໃຫ້ໝົດ. ໂດຍທົ່ວໄປວິທີການນີ້ແມ່ນປອດໄພກວ່າວິທີການມ້າງທຳ ລາຍເນື່ອງຈາກວ່າວັດຖຸ ທີ່ໃຊ້ ສຳລັບການຈູດເຜົາໄໝ້ສາມາດເອົາໄປວາງໄວ້ໃນໄລຍະຫ່າງໄກຈາກເປົ້າໝາຍ (ຢ່າງໜ້ອຍ 80 ມິລິແມັດ) ແຕ່ວ່າວິທີການນີ້ຈຳເປັນຕ້ອງມີການຝຶກອົບຮົມຫລາຍ, ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສູງກວ່າ ແລະ ໃຊ້ເວລາດົນໃນການຕິດຕັ້ງເພື່ອທຳລາຍລະເບີດ. ການໃຊ້ປະກາຍໄຟເພື່ອຈູດເຜົາໄໝ້ລະເບີດບິນບີ ໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດໃນລະດັບໃດໜຶ່ງ, ແຕ່ວ່າຍັງມີຄວາມສ່ຽງທີ່ລູກບິນບີ ຈະລະເບີດ ແລະ ຍັງມີຄວາມ

ການເກັບກູ້ ແລະ ການທຳລາຍລະເບີດກະປາງ

ຈຳເປັນຕ້ອງໃຊ້ມາດຕະການລະມັດລະວັງ ແລະ ກຳນົດຂອບເຂດພື້ນທີ່ອັນຕະລາຍ ຄືກັນກັບການທຳລາຍລະເບີດແບບປົກກະຕິທົ່ວໄປ. ການທຳລາຍດ້ວຍການເຜົາໄໝ້ຍັງມີສິ່ງເສດເຫຼືອຕົກຄ້າງຂອງລະເບີດ ແລະ ສິ່ນສ່ວນ ທີ່ເປັນອັນຕະລາຍເປັນຕົ້ນແມ່ນສະລັກລະເບີດທີ່ຕົກຄ້າງຢູ່ໃນເຂດທຳລາຍ.

ວິທີການແບບສະລັບຫລາຍວິທີ

ວິທີການແບບສະລັບຫລາຍວິທີ ໄດ້ຖືກອອກແບບມາເພື່ອແຍກລະບົບສະນວນອອກຈາກລຳຕົວຂອງລູກລະເບີດ ເຊັ່ນວ່າ ໄດ້ມີການນຳໃຊ້ linear cutting charge (ຫລືເອີ້ນວ່າສາຍໄຟນ້ອຍສຳລັບຕັດລະບົບສະນວນ), ຕົວຫ້າມລະເບີດດ້ວຍລະບົບນ້ຳ (water - jet disruptor) ຫລື ກະສຸນສຳລັບທຳລາຍລະບົບຊະນວນ (explosiveiy fired projectiles). ໃນເນື້ອແຍກລະບົບສະນວນອອກຈາກຕົວລະເບີດແລ້ວ ຄວນກວດໃຫ້ຄັກແນ່ເບິ່ງຮູບນຳສະນວນໃຫ້ດີ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ມີສິ່ງອັນຕະລາຍຕົກຄ້າງຢູ່. ຖ້າຫາກວ່າຮູບນຳສະນວນບໍ່ມີສິ່ງອັນຕະລາຍ ເຫລືອຢູ່ແລ້ວຕົວລະເບີດສາມາດຖືກນຳເອົາໄປປະວາງໄວ້ໃນສະຖານທີ່ເໝາະສົມ. ມັນອາດເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະເອົາສະນວນອອກແຕ່ວ່າ ຕ້ອງຮູ້ດີວ່າທຸກສິ່ນສ່ວນການປະກອບສ້າງຂອງລູກລະເບີດເປັນຄືແນວໃດ ແລະ ນັກວິຊາການ (EOD) ຕ້ອງຮູ້ຢ່າງແນ່ໃຈວ່າລະບົບຈູດລະເບີດຂອງຊະນວນໄດ້ຖືກທຳລາຍໝົດແລ້ວ).

ການເຮັດໃຫ້ລູກລະເບີດໃຊ້ງານບໍ່ໄດ້ດ້ວຍການໃຊ້ມື

ການທຳລາຍລະເບີດດ້ວຍມື ແມ່ນສິ່ງທີ່ໃຊ້ໜ້ອຍທີ່ສຸດ ແຕ່ວ່ານັກວິຊາການ EOD ອາດພິຈາລະນາວິທີການນີ້ສຳລັບລູກລະເບີດທີ່ມີການປະກອບສ້າງແບບເມການິກ (ເຊັ່ນວ່າ ລະເບີດທີ່ຜະລິດໃນປະເທດລັດເຊຍ AO - 1SCh ທີ່ຢູ່ໃນສະພາບດີ. ວິທີການນີ້ບໍ່ຄວນນຳໃຊ້ໃນການທຳລາຍລະເບີດທີ່ມີລະບົບໄຟຟ້າ ຢູ່ໃນອົງປະກອບຂອງຊະນວນ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວຄວນພິຈາລະນານຳໃຊ້ວິທີນີ້ພຽງແຕ່ໃນກໍລະນີທີ່ມີໄພອັນຕະລາຍຮ້າຍແຮງຕໍ່ຊີວິດມະນຸດ ແລະ ເປັນກໍລະນີທີ່ຮີບດ່ວນທີ່ສຸດເທົ່ານັ້ນ.

ການວາງແຜນປະຕິບັດງານ

ເງື່ອນໄຂທີ່ໃຊ້ສຳລັບການກຳນົດບຸລິມະສິດ ເພື່ອປະຕິບັດງານ

ຈຸດປະສົງຂອງການກຳນົດບຸລິມະສິດວຽກພາກສະໜາມໃດໜຶ່ງ ກໍ່ເພື່ອໃຫ້ແມ່ນອນວ່າ ພວກເຮົາກຳລັງເຮັດສິ່ງທີ່ຖືກຕ້ອງແລ້ວ ຫລື ບໍ່ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດຈາກຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ.⁷ ໃນເນື້ອກຳນົດບຸລິມະສິດເກັບກູ້ລະເບີດກະປາງ ແລະ ERW ບັນດາປັດໃຈດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບພິຈາລະນາ ແລະ ໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບເງື່ອນໄຂສຳລັບການກຳນົດບຸລິມະສິດ:

- > ຂໍ້ມູນວິຊາການ - ສະພາບ ແລະ ຂອບເຂດບັນຫາຂອງການຕົກຄ້າງຂອງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ; ການເຂົ້າເຖິງສະຖານທີ່ຕ່າງ ໆ; ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ; ສິ່ງປົກຫຸມໜ້າດິນ; ແລະ ອື່ນ ໆ. ບັນດາປັດໃຈເຫລົ່ານີ້ ເປັນສິ່ງກຳນົດວ່າສິ່ງອັນຕະລາຍທີ່ຢູ່ໃນເຂດສົງໃສໃດໜຶ່ງມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງເກັບກູ້ອອກ ຫລື ບໍ່ ຖ້າວ່າມີຄວາມຈຳເປັນກໍ່ຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງເຖິງວັດຖຸ ແລະ ຊັບສິນບັດຕ່າງ ໆ ແລະ ເວລາທີ່ຕ້ອງໃຊ້, ແລະ ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍມີຫຍັງແດ່, ແລະ ອື່ນ ໆ.
- > ຄວາມສ່ຽງຕໍ່ຊີວິດ ແລະ ການເສຍອົງຄະນິຫຍັງແດ່:
 - > ປະຊາຊົນທົ່ວໄປ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນໃນເວລາທີ່ພວກເຂົາຍົກຍ້າຍອອກໄປ ແລະ ກັບຄືນມາຢູ່ຖິ່ນຖານເດີມ ເນື່ອງຈາກວ່າພວກເຂົາຈະບໍ່ຮູ້ສະພາບ ແລະ ສະຖານທີ່ອັນຕະລາຍຕ່າງ ໆ.
 - > ຜະນົກງານທີ່ເຮັດວຽກດ້ານມະນຸດສະທຳ ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອພັດທະນາ.
 - > ກຳລັງຮັກສາຄວາມສະຫງົບ ລວມທັງກຳລັງຮັກສາສັນຕິພາບສາກົນ ຜູ້ທີ່ພະຍາຍາມຝັນຟູຄວາມໝັ້ນຄົງຢູ່ໃນເຂດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການປະທະກັນດ້ວຍອາວຸດ.
- > ຄຸນຄ່າຂອງດິນທີ່ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ຫລື ຖືກກີດກັ້ນດ້ວຍລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ແລະ ຊັບສິນບັດອື່ນ ໆ, ໃນນັ້ນລວມທັງ:

ການເກັບກູ້ ແລະ ການທຳລາຍລະເບີດກະປາງ

- > ສິ່ງກົດຂວາງຕໍ່ການເຂົ້າເຖິງຊັບສິນບັດທີ່ໃຊ້ດຳລົງຊີວິດ - ທົ່ງໄຮ່ທົງນາ, ຈຸດໃຊ້ນ້ຳ, ປ່າໄມ້, ແລະ ຊັບສິນບັດອື່ນ ໆ ທີ່ຈຳເປັນຕໍ່ປະຊາຊົນໃນການດຳລົງຊີວິດ ຕະຫລອດເຖິງເສັ້ນທາງລົດ ແລະ ເສັ້ນທາງຍ່າງທີ່ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການເຂົ້າເຖິງຕະຫລາດ, ສະຖານທີ່ປິ່ນປົວສຸຂະພາບ, ໂຮງຮຽນ ແລະ ອື່ນ ໆ.
- > ສິ່ງທີ່ເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການກໍ່ສ້າງຄືນໃໝ່ ແລະ ການພັດທະນາ - ເຖິງແມ່ນວ່າຈະແມ່ນໄລຍະທີ່ປະຊາຊົນສາມາດທຳມາຫາກິນຢູ່ໃນເຂດທີ່ມີລະເບີດ ແລະ ຄຸ້ນເຄີຍກັບສະພາບການດຳລົງຊີວິດແລ້ວກໍ່ຕາມ, ການຕົກຄ້າງຂອງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ຈະເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການຜືນຜື່ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ການລົງທຶນຄືນໃໝ່ ຊຶ່ງລວມທັງພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຍົກລະດັບຊີວິດການເປັນຢູ່ຂອງບັນດາຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ແກ້ໄຂຄວາມທຸກຍາກຂອງປະຊາຊົນ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທັງໝົດ.
- > ຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ວ່າດິນ ຫລື ຊັບສິນບັດທີ່ເປັນເຂດນ້ຳດິນແດນທີ່ໄດ້ຖືກເກັບກູ້ລະເບີດ ແລະ ກຳຈັດສິ່ງກົດຂວາງອອກແລ້ວນັ້ນ ຈະໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນສູງ - ການໂຕ້ຖຽງຂັດແຍ້ງກ່ຽວກັບດິນ; ການຂາດປັດໃຈນຳເຂົ້າເພື່ອສະໜັບສະໜູນ (ຕົວຢ່າງເມັດພືດສຳລັບການປູກຝັງ); ຫລື ການຂາດທຶນຮອນເພື່ອກໍ່ສ້າງຜືນຜື່ນຄືນໃໝ່ ແລະ ໂຄງການພັດທະນາຕ່າງ ໆ ຊຶ່ງຈະເປັນອຸປະສັກຕໍ່ການນຳໃຊ້ພື້ນທີ່ໄດ້ຖືກເກັບກູ້ລະເບີດ ແລະ ຈຳກັດສິ່ງກົດຂວາງອອກເພື່ອທຳການຜະລິດ ໃຫ້ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດໂດຍທຽບໃສ່ມູນຄ່າການໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ການກຳນົດບຸລິມະສິດ ຂອງວຽກງານເກັບກູ້ລະເບີດ.
- > ບັນດາພັນທະ ແລະ ການປະຕິບັດຕາມມາດຖານກົດໝາຍສາກົນ - ບັນດາລັດພາຄີ ຂອງສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ ຫລື ອານສັນຍາ V ຂອງ CCW ໄດ້ຮັບຮ່ອງເອົາບັນດາພັນທະທາງກົດໝາຍ ແລະ ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້. ຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ໃນການປະຕິບັດຕາມບາງພັນທະ ຫລື ພັນທະທັງໝົດເຫລົ່ານີ້ ຢູ່ໃນບັນດາປະເທດທີ່ບໍ່ໄດ້ເຂົ້າເປັນພາຄີໃນເນື້ອລັດຖະບານຫາກມີຄວາມປະສິດທິຢາກປະຕິບັດຕາມມາດຕະຖານສາກົນໂດຍສະເພາະແມ່ນປະເທດ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ ໃນການປະຕິບັດວຽກງານດ້ານລະເບີດກະປາງ (ຫລື ii) ໃນເນື້ອປະເທດໃດໜຶ່ງໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫລືອດ້ານການເງິນ ແລະ ວິຊາການຈາກປະເທດອື່ນ ໆ ທີ່ເປັນລັດພາຄີ ຂອງສິນທິສັນຍາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງ ໆ.

ປະເດັນທີ່ສຳຄັນກໍ່ຄື ການຕີລາຄານ້ຳໜັກຄວາມໝາຍສຳຄັນ ຂອງປະເດັນບັນຫາ ໂດຍສົນທຽບໃສ່ບັນດາເງື່ອນໄຂຕ່າງ ໆ. ການກຳນົດໜ້າວຽກປະຕິບັດການ ທີ່ເປັນໄປໄດ້ຕ່າງ ໆ ຈະຕ້ອງໄດ້ຖືກປະເມີນ ໂດຍສົນທຽບໃສ່ເງື່ອນໄຂທັງໝົດ. ໃນໄລຍະກອງຊຸມສຳມະນາ ທີ່ຈັດຂຶ້ນໃນນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ ກ່ຽວກັບການສຳຫລວດດ້ານເສດຖະກິດສັງຄົມ ແລະ ການກຳນົດບຸລິມະສິດ ທີ່ໄດ້ຈັດໃນເດືອນມິຖຸນາ ປີ 2009 GICGD ໄດ້ອະທິບາຍວິທີການອັນໜຶ່ງໃນການໃຊ້ເງື່ອນໄຂເພື່ອຈັດບຸລິມະສິດຄື: ຜົນປະໂຫຍດທັງໝົດ = ຄຸນຄ່າຂອງການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ + ການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດ + ການຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ + ຄຸນຄ່າຂອງການປະຕິບັດຕາມສິນທິສັນຍາ.⁸

ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ ລະບົບການກຳນົດບຸລິມະສິດໃດໜຶ່ງສຳລັບການແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ໃນລະດັບທີ່ຮ້າຍແຮງ ຈະຕ້ອງຄຳນຶງເຖິງບັນດາອົງປະກອບທີ່ມີລັກສະນະການສັ່ງງານແຕ່ເທິງລົງລຸ່ມ ແລະ ການສະທ້ອນ ແຕ່ຂັ້ນລຸ່ມຂຶ້ນຫາເທິງ. ຕົວຢ່າງການກຳນົດຊັບພະຍາກອນຕ່າງ ໆ ຈາກຂັ້ນສູນກາງໃຫ້ແກ່ບັນດາເມືອງໃນຂັ້ນແຂວງ ແມ່ນການຕັດສິນບັນຫາ ແຕ່ຂັ້ນເທິງລົງຫາຂັ້ນລຸ່ມ ແຕ່ວ່າຜົນກະທົບສ່ວນຫລາຍຈາກການຕົກຄ້າງຂອງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ແມ່ນມີຢູ່ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ, ດັ່ງນັ້ນຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຄວາມປະສິດ ຂອງບັນດາຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນເພື່ອຮັບປະກັນເຮັດໃຫ້ມີການຈັດບຸລິມະສິດຖືກຕ້ອງ ເພື່ອໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບບັນດາຊັບພະຍາກອນ ຫລື ຊັບສິນທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ຢູ່ພາຍໃນແຂວງ ຫລື ພາຍໃນເມືອງ.⁹

ການເກັບກູ້ ແລະ ການທຳລາຍລະເບີດກະປາງ

ການກຳນົດບຸລິມະສິດ ແລະ ການວາງແຜນປະຕິບັດງານ

ມີສິ່ງທ້າທາຍຫລາຍຢ່າງທີ່ເກີດຂຶ້ນ ທີ່ສ້າງຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການຈັດບຸລິມະສິດ ໃນວຽກງານການເກັບກູ້ລະເບີດ, ເປັນຕົ້ນແມ່ນ:

- > ມີຜູ້ຕັດສິນບັນຫາຫລາຍຄົນ - ເຈົ້າໜ້າທີ່ຈາກຫລາຍພາກສ່ວນຂອງລັດ, ສຳນັກງານຕ່າງ ໆ ຂອງສະຫະປະຊາຊາດ ແລະ ປະເທດທີ່ໃຫ້ທຶນການຊ່ວຍເຫລືອ ບອກກັບຜູ້ຈັດການຝ່າຍປະຕິບັດການ. ທຸກຝ່າຍອາດມີທັດສະນະຄິດເຫັນຕ່າງກັນຕໍ່ກັບຄວາມສຳຄັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງດ້ານຕ່າງ ໆ ໃນການກຳນົດເງື່ອນໄຂສຳລັບການຈັດບຸລິມະສິດ.
- > ຄຸນນະພາບຕ່ຳຂອງຂໍ້ມູນ - ໂດຍສະເພາະແມ່ນໃນໄລຍະສຸກເສີນ ຖ້າວ່າການຄັດເລືອກວຽກງານເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ໄດ້ດີ ຈະພາໃຫ້ມີອຸບັດຕິເຫດເກີດຂຶ້ນແບບບໍ່ຄາດຄິດ.
- > ການປ່ຽນແປງສະພາບການ, ຕົວຢ່າງ ການປ່ຽນແປງສະພາບການເມືອງ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງ - ມີກໍ່ໝາຍຄວາມວ່າ ບຸລິມະສິດໃນການເກັບກູ້ລະເບີດກໍ່ຕ້ອງປ່ຽນເຊັ່ນກັນ.

ເນື່ອງຈາກປັດໃຈເຫລົ່ານັ້ນ ຈຶ່ງບໍ່ມີສິ່ງທີ່ຄືກັນ ໃນການຈັດບຸລິມະສິດ ທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ໃນທຸກປະເທດ. ເຖິງແມ່ນວ່າຢູ່ໃນປະເທດໃດໜຶ່ງລະບົບສຳລັບການຈັດບຸລິມະສິດຕ້ອງໄດ້ປ່ຽນໄປຕາມວິວັດການຂອງການລາຍງານຂໍ້ມູນ, ອົງຕາມສະພາບຂອງປະຊາຊົນ ຜູ້ທີ່ໄດ້ຍົກຍ້າຍອອກໄປ ແລະ ໄດ້ຍົກຍ້າຍກັບຄືນມາຢູ່ໃນຊຸມຊົນເດີມຂອງເຂົາເຈົ້າ, ອົງຕາມວັດຖຸປັດໃຈຮັບໃຊ້ການເກັບກູ້ອາດເພີ່ມຂຶ້ນ, ອົງຕາມອົງການຊ່ວຍເຫລືອຕ່າງ ໆ ທີ່ເຂົ້າມາເຮັດວຽກຕື່ນອີກ ແລະ ບາງອົງການຖອດອອກໄປ, ແລະ ອົງຕາມຄວາມສາມາດທີ່ເຕີບໂຕຂຶ້ນ ຂອງລັດຖະບານ. ເນື່ອງຈາກເປັນແນວນີ້ມັນຈຶ່ງເປັນປະໂຫຍດທີ່ຈະຄົ້ນຄິດເຖິງບັນດາໄລຍະຂ້າມຜ່ານຂອງປະເທດໃດໜຶ່ງຈາກໄລຍະສົງຄາມຮອດໄລຍະການພັດທະນາ ແລະ ການປ່ຽນແປງບັນດາບຸລິມະສິດຂອງວຽກງານເກັບກູ້ລະເບີດ ຊຶ່ງເປັນໄປຕາມໄລຍະຕ່າງ ໆ.¹⁰

ໄລຍະຂ້າມຜ່ານຂອງສົງຄາມ ແລະ ການເມືອງ ໄລຍະຕອບໂຕ້ກັບສະພາບການ ປະເດັນທີ່ມັກເກີດສຳລັບການວາງ ແລະ ການຈັດບຸລິມະສິດ

> ສົງຄາມຕໍ່ເນື່ອງ / ການເຈລະຈາສັນຕິພາບ	> ການວາງແຜນກ່ອນການຕອບໂຕ້ ກັບສະພາບ	> ການເກັບກຳຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການໂຈມຕີທາງທະຫານ; ການກະກຽມແຜນການລະອຽດ, ການຜິວພັນ ແລະ ປະສານງານກັບເຈົ້າໜ້າທີ່ລະດັບຊາດ ແລະ ອົງການຊ່ວຍເຫລືອຕ່າງ ໆ.
> ໄລຍະສົງຄາມຫາກໍ່ສິ້ນສຸດ.	> ສະພາບສຸກເສີນ	> ສຳຫລວດ ແລະ ກວກູ້ເສັ້ນທາງສຳລັບຊາວອົບພະຍົບ / IDP ກັບຄືນຖິ່ນຖານຂອງຊາວອົບພະຍົບແລະສຳລັບການຂົນສົ່ງເຄື່ອງຊ່ວຍເຫຼືອ
> ຜື່ນຜູ້ຄວາມໝັ້ນຄົງພາຍໃນ	> ສະພາບສຸກເສີນ / ການປະສົມປະສານວຽກງານຮັກສາສັນຕິພາບ	> ດັ່ງຂ້າງເທິງ, ບວກກັບການຕອບສະໜອງກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງກຳລັງຮັກສາສັນຕິພາບ; ການວາງແຜນການຖອຍອອກ ແລະ ສ້າງຄວາມສາມາດລະດັບຊາດ.
> ການຈັດບຸລິມະສິດສຳລັບການກໍ່ສ້າງຜື່ນຜູ້ຄືນໃໝ່	> ໄລຍະພາຍຫລັງສະພາບສຸກເສີນສິ້ນສຸດລົງ	> ສຸສະໜັບສະໜູນການກໍ່ສ້າງຜື່ນຜູ້ຄືນຖານໂຄງລ່າງຄືນໃໝ່ ແລະ ການສ້າງຄວາມສາມາດເພື່ອແກ້ໄຂສິ່ງອັນຕະລາຍທີ່ຍັງຕົກຄ້າງ.
> ການພັດທະນາ	> ການຂ້າມຜ່ານ	> ສະໜັບສະໜູນການລົງທຶນເພື່ອການພັດທະນາ; ¹¹ ການຂ້າມຜ່ານ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນການຊ່ວຍເຫລືອ.

ການເກັບກູ້ ແລະ ການທຳລາຍລະເບີດກະປາງ

ຢູ່ໃນໄລຍະຂ້າມຜ່ານນີ້ການຊ່ວຍກອບກູ້ຊີວິດ ແລະ ການປ້ອງກັນການເສຍອົງຄະ ແມ່ນຄວາມສຳຄັນ ເປັນຢ່າງຍິ່ງຢູ່ໃນໄລຍະຕອນຕົ້ນຂອງແຜນງານໃດໜຶ່ງ. ຄຸນຄ່າທາງເສຍຖະກິດ ຂອງຂອບເຂດ ດິນແດນ ທີ່ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ຫລື ຖືກກົດກັນແມ່ນເງື່ອນໄຂທີ່ສຳຄັນຫລາຍເນື່ອງຈາກວ່ານີ້ປະຊາຊົນ ກັບຄືນມາດຳລົງຊີວິດຢູ່ຖິ່ນຖານເດີມ ແລະ ມີການເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງການສ້າງສາ ແລະ ພື້ນຜູ້ຄົນໃໝ່ (ມັນແມ່ນຂະບວນການໜຶ່ງທີ່ອາດມີການດຳເນີນແບບຕໍ່ເນື່ອງເກີນກວ່າເວລາໜຶ່ງທີ່ດສະວັດພາຍຫລັງ ສົງຄາມສິ້ນສຸດລົງ) ແລະ ມີການເລີ່ມຕົ້ນການລົງທຶນໃໝ່ຫລາຍໂຄງການສຳລັບການພັດທະນາ. ໃນເນື້ອນິກອງກຳລັງຮັກສາສັນຕິພາບສາກົນເຂົ້າມາເຮັດວຽກມັນກໍມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງເຂົາເຈົ້າເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າປະຕິບັດໜ້າທີ່ຢ່າງເຕັມສ່ວນ.

ໃນເນື້ອຄວາມໝັ້ນຄົງໄດ້ຖືກຝັນຝູ ແລະ ພື້ນທີ່ບ່ອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫລາຍ ໄດ້ຖືກເກັບກູ້ລະເບີດ ອອກແລ້ວ ສະພາບການ ແບບສຸກເສີນກໍຈະໜ້ອຍລົງ ແຕ່ວ່າຍັງມັກຈະມີຄວາມຊັບສິນຫລາຍຂຶ້ນ. ມັນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງໄດ້ສ້າງຄວາມສາມາດເພື່ອຕອບໂຕ້ກັບໄພຂົ່ມຂູ່ ທີ່ຍັງຕົກຄ້າງຢູ່ ຊຶ່ງເປັນ ອັນຕະລາຍຕໍ່ຊີວິດ ແລະ ການເສຍອົງຄະ ແຕ່ວ່າ ການພິຈາລະນາດ້ານວິຊາການຈະເປັນສິ່ງຕັດສິນ ໃນການຈັດບຸລິມະສິດຂອງວຽກງານເກັບກູ້ເອົາສິ່ງອັນຕະລາຍອອກທີ່ຕົກຄ້າງຢູ່ບໍ່ຫລາຍເພື່ອປະຕິບັດ ຕາມພັນທະສາກົນ.

ບັນດາປະເດັນພິເສດໃນການຮັບມືກັບສະພາບທີ່ມີລະເບີດຕົກຄ້າງຢ່າງຫລວງຫລາຍ

ໃນເນື້ອການຕົກຄ້າງຂອງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກມີຢ່າງຫລວງຫລາຍເກີນໄປ ຊຶ່ງພົບຄວາມຍິ່ງຍາກທີ່ຈະ ແກ້ໄຂບັນຫາໃນໄລຍະສັ້ນ ແລະ ໄລຍະກາງ ຂອງໂຄງການເກັບກູ້ລະເບີດ, ມັນຈຶ່ງມີຄວາມຈຳເປັນ ທີ່ຈະຕ້ອງສະໜັບສະໜູນການພັດທະນາຄວາມສາມາດ ລະດັບຊາດ ພາຍໃນປະເທດ ໃນການວາງແຜນ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງ (ຕະຫລອດເຖິງບຸກຄົນທີ່ເຮັດວຽກຝ່າຍປະຕິບັດການ ແລະ ຊັບພະຍາກອນຕ່າງ ໆ) - ບັນຫາທີ່ຕ້ອງແກ້ໄຂໄລຍະຍາວ ມັນຮຽກຮ້ອງ ໃຫ້ມີວິທີການຕ່າງ ໆ ທີ່ມີຄວາມຍືນຍົງໃນໄລຍະຍາວ. ການພັດທະນາຄວາມສາມາດ ໃນລະດັບຊາດ ໃນວຽກງານວາງແຜນ ແລະ ຄຸ້ມຄອງໂຄງການໃດໜຶ່ງ ແມ່ນໜ້າວຽກໄລຍະກາງຢູ່ໃນຕົວມັນເອງ - ໂດຍທົ່ວໄປແມ່ນ 3-5 ປີ ເຖິງແມ່ນວ່າເຈົ້າໜ້າທີ່ ລະດັບຊາດຝ່າຍຕ່າງ ໆ ຈະສະແດງໃຫ້ເຫັນພັນທະ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ໄດ້ນອບໝາຍ ໜ້າທີ່ໃຫ້ບຸກຄົນທີ່ເໝາະສົມກັບຄວາມສາມາດພື້ນຖານຂອງເຂົາເຈົ້າໃນການຄຸ້ມຄອງວຽກງານໂຄງ ການແລ້ວກໍຕາມ. ດັ່ງນັ້ນແຜນການຖອດຖອນໂຄງການຈະຕ້ອງຖືກສ້າງຂຶ້ນ ແລະ ເຫັນດີໄວ້ລ່ວງໜ້າ ເພື່ອຊີ້ນຳການວາງແຜນໄລຍະຂ້າມຜ່ານໃຫ້ໄປຄຽງຄູ່ກັບຄວາມພະຍາຍາມໃນການພັດທະນາຄວາມ ສາມາດ ໂດຍລວມຂອງປະເທດ.¹²

ການຂ້າມຜ່ານ, ການພັດທະນາຄວາມສາມາດ ແລະ ການຖອດຖອນການຊ່ວຍເຫລືອ ເປັນເລື່ອງທີ່ມີ ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຢູ່ສະເໝີ. ມັນຈະມີປະສິດທິຜົນຫລາຍກວ່າຖ້ານຳໃຊ້ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ມີປະສິບການ - ສ່ວນຫລາຍຈະແມ່ນອົງການຈັດຕັ້ງລະດັບສາກົນ - ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາລະເບີດຕົກຄ້າງ ແຕ່ວ່າຈາກ ນັ້ນກໍມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງສ້າງຄວາມສາມາດຂອງທ້ອງຖິ່ນຊຶ່ງຖ້າວ່າບໍ່ສ້າງກໍບໍ່ອາດຈະພັດທະນາ ເລີຍ. ດັ່ງນັ້ນມັນຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງສ້າງຄວາມດຸ່ນດ່ຽງຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນ.

ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນລະດັບຊາດ ກໍຮຽກຮ້ອງໃຫ້ໂຄງການເກັບກູ້ລະເບີດຕ້ອງໄປ ປະຕິບັດວຽກງານໃຫ້ເຂົ້າກັບລະບົບແຫ່ງຊາດ. ບັນດາປະເດັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງລວມທັງການແບ່ງຄວາມ ຮັບຜິດຊອບລະຫວ່າງພາກສ່ວນສູນກາງ ແລະ ພາກສ່ວນທ້ອງຖິ່ນ ຂອງລັດຖະບານ; ການແບ່ງປັນ ໃນການຈັດວາງງົບປະມານ ແລະ ລະບົບການວາງແຜນໃນການພັດທະນາ; ກົນໄກສຳລັບການ ປະສານງານລະຫວ່າງພາກສ່ວນຕ່າງ ໆ ພາຍໃນປະເທດ; ແລະ ວິທີການຮັບອໍານວຍຈາກຂັ້ນລຸ່ມຫາ ຂັ້ນເທິງທີ່ມາຈາກບັນດາຊຸມຊົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ. ພຽງແຕ່ການມອບໂຄງການເກັບກູ້ລະເບີດທີ່ໄດ້ ຖືກອອກແບບ ແລະ ຄຸ້ມຄອງໂດຍຊ່ຽວຊານສາກົນ ໃຫ້ແກ່ພາກສ່ວນປະຕິບັດ ໂຄງການລະດັບຊາດ ບໍ່ແມ່ນການຖອດຖອນໂຄງການທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ການເຮັດແນວນີ້ບໍ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ທີ່ຈະພາໃຫ້ມີຄວາມຍືນຍົງ.

ການເກັບກູ້ ແລະ ການທຳລາຍລະເບີດກະປາງ

ກ່ອງຂໍ້​ມູນ 5: ຕົວ​ແບບ​ໃນ​ການ​ຄຸ້ມ​ຄອງ ແລະ ການ​ຫຼຸດ​ຜ່ອນ​ຄວາມ​ສ່ຽງ​ໃນ ສປປ ລາວ

ໃນປີ 2006 GICHD ໄດ້ຮັບຜິດຊອບໃນການພັດທະນາສ້າງຕົວແບບການຄຸ້ມຄອງ / ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງກ່ຽວກັບ EOD ສຳລັບອົງການ UNDP ໃນສປປລາວ. ໂຄງການນີ້ມີຈຸດປະສົງທີ່ຈະອອກແບບ ແລະ ກຳນົດວິທີການໃໝ່ສະເພາະອັນໜຶ່ງຂຶ້ນ ເພື່ອແກ້ບັນຫາລະເບີດຕົກຄ້າງໃນສປປ ລາວ ຊຶ່ງມີຄວາມສອດຄ່ອງໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ໄດ້ອີງໃສ່ບັນດາຫຼັກການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງທີ່ຖືກຮັບຮອງໂດຍສາກົນ.

ເຄື່ອງມືທີ່ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນດ້ວຍການຮ່ວມມືກັບຊ່ຽວຊານອື່ນ ທີ່ຮັບວ່າຈຳກັດ ໃນການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງໄດ້ອອກແບບເພື່ອຊ່ວຍໃນການຕັດສິນບັນຫາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຜູ້ທີ່ສົງໄສວ່າມີອັນຕະລາຍສະເພາະໃດໜຶ່ງ (SHA). ເຄື່ອງມືດັ່ງກ່າວປະກອບມີຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການຖິ້ມລະເບີດທາງອາກາດໃນເມື່ອກ່ອນ, ການເກີດອຸບັດຕິເຫດ, ອຸບັດຕິເຫດທີ່ເກີດຈາກລະເບີດຕ່າງ ໆ, ແລະ ອື່ນ ໆ ຊຶ່ງເປັນເຄື່ອງມືທີ່ຖືກສ້າງຂຶ້ນໂດຍອີງໃສ່ຂໍ້ມູນທາງປະຫວັດສາດ.

ຕົວຢ່າງ ດັ່ງກ່າວໄດ້ຈັດຄວາມສ່ຽງເປັນ 3 ປະເພດ ຊຶ່ງສອດຄ່ອງກັບຂໍ້ແນະນຳແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບການປະຕິບັດການຕໍ່ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຄື:

- > ນອບດິນ / ຍົກເລີກ (ສີຂຽວ) ໂດຍບໍ່ຕ້ອງເກັບກູ້ລະເບີດສຳລັບຂອບເຂດດິນແດນ ທີ່ມີລະດັບຄວາມສ່ຽງຕ່ຳສຸດ.
- > ສືບຕໍ່ສຳຫລວດ (ສີສົ້ມ) ແມ່ນສຳລັບຜູ້ທີ່ບໍ່ມີຂໍ້ມູນພຽງພໍ.
- > ເກັບກູ້ (ສີແດງ) ໃນຜູ້ທີ່ບ່ອນທີ່ມີລະດັບຄວາມສ່ຽງສູງທີ່ສຸດ.

ຕົວແບບດັ່ງກ່າວຊ່ວຍໃນການຕັດສິນໃຈຄືຂຶ້ນ ກ່ຽວກັບວ່າ ມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງເກັບກູ້ລະເບີດຢ່າງເຕັມສ່ວນ ຫລື ບໍ່ ໂດຍອີງໃສ່ການປະເມີນຜູ້ທີ່ SHA ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄວາມສ່ຽງ (ໃນລະດັບສູງ, ກາງ ຫລື ຕ່ຳ). ມັນຍັງເປັນການສະດວກໃນການຈັດຊັບພະຍາກອນເພື່ອສຸມໃສ່ເຂດ SHA ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງຕໍ່ຊຸມຊົນ (ອີງຕາມຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງການມີ ERW ແລະ ປະເພດຂອງ ERW ທີ່ອາດພົບເຫັນ).

ຕົວແບບດັ່ງກ່າວໄດ້ຜ່ານການເຫັນດີຮັບຮອງຈາກອົງການຄຸ້ມຄອງລະດັບຊາດ ເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ແລະ ໄດ້ຈັດການຝຶກອົບຮົມໃຫ້ແກ່ອົງການເກັບກູ້ລະເບີດລະດັບຊາດ (ອົງການເກັບກູ້ລະເບີດແຫ່ງຊາດ UXO LAO) ເພື່ອນຳໄປຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໃນພາກສະໜາມ.

ການບັນທຶກ ແລະ ການລາຍງານ

ການບັນທຶກ ແລະ ການລາຍງານຂໍ້ມູນຢ່າງຊັດເຈນ ກ່ຽວກັບການເກັບກູ້ລະເບີດທີ່ໄດ້ດຳເນີນແລ້ວ ໄປພ້ອມກັບຂໍ້ມູນບັນທຶກທີ່ສາມາດກວດກາໄດ້ກ່ຽວກັບການປະເມີນຄວາມສ່ຽງ ທີ່ໄດ້ດຳເນີນຢູ່ກັບທີ່ ແມ່ນສິ່ງສຳຄັນເພື່ອຕິດຕາມແຜນການເກັບກູ້ລະເບີດຢູ່ພື້ນດິນ ຕາມຄວາມຈຳເປັນ. ມັນຍັງມີຄວາມສຳຄັນ ທີ່ຈະຕ້ອງເຮັດໃຫ້ການລາຍງານ ສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ ການເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກນັ້ນ ມີການປະກອບສ່ວນຄືແນວໃດ ເຂົ້າໃນວຽກງານຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານມະນຸດສະທຳ ແລະ ການພັດທະນາ ມີພຽງແຕ່ການລາຍງານ ທີ່ເວົ້າເຖິງຜົນຂອງການປະຕິບັດ ເປັນຕົ້ນແມ່ນຈຳນວນເນື້ອທີ່ ທີ່ເປັນຕາຕາລາງແມັດ ທີ່ໄດ້ຖືກເກັບກູ້ລະເບີດ ແລະ ຈຳນວນຂອງປະເພດລະເບີດຕ່າງ ໆ ທີ່ໄດ້ຖືກທຳລາຍ ແມ່ນເປັນການລາຍງານທີ່ບໍ່ທັນພຽງພໍ. ມັນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງສາທິດໃຫ້ເຫັນວ່າການເກັບກູ້ລະເບີດນັ້ນໄດ້ຊ່ວຍປັບປຸງຊີວິດການເປັນຢູ່ ແລະ ການທຳນາຫາກິນຂອງປະຊາຊົນ ທີ່ຢູ່ໃນຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຄືແນວໃດ.

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວທຸກຜູ້ທີ່ ບ່ອນທີ່ມີການຖິ້ມລະເບີດໂຈມຕີໃນເມື່ອກ່ອນ ຄວນຖືກບັນທຶກເພື່ອຊ່ວຍໃນການກຳນົດຊອກຫາເຂດບຸກໂຈມຕີຂອງລະເບີດກະປາງ ແລະ ຈຸດໃຈກາງ ຂອງເຂດຖິ້ມລະເບີດທີ່ມີລັກສະນະຮູບໂຂ່ (ຖ້າຫາກວ່າສາມາດຊອກເຫັນໄດ້). ສິ່ງນີ້ຈະເປັນຂໍ້ມູນທົ່ວໄປ ຊຶ່ງເປັນຜູ້ຖາມທີ່ກຳນົດເຖິງເຂດຖິ້ມລະເບີດ ເພື່ອເປັນບ່ອນອີງຂອງຂໍ້ມູນ. ຂໍ້ມູນປະເພດນີ້ຄວນຖືກບັນທຶກໄວ້ໂດຍສູນກາງເກັບກຳຂໍ້ມູນ (ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ແມ່ນພາກສ່ວນຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂອງອົງການຄຸ້ມຄອງບັນຫາລະເບີດບໍ່ທັນແຕກແຫ່ງຊາດ ຫລື ສູນປະຕິບັດການ ກ່ຽວກັບລະເບີດຝັງດິນ).

ການເກັບກູ້ ແລະ ການທຳລາຍລະເບີດກະປາງ

ໂດຍປົກກະຕິແລ້ວຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການຖິ້ມລະເບີດໄດ້ຖືກບັນທຶກໄວ້ເປັນເຂດ SHA. ໃນການບັນທຶກຂໍ້ມູນ ເທື່ອທຳອິດ ອາດຈະບັນທຶກເອົາການຖິ້ມລະເບີດຫລາຍຄັ້ງເຂົ້າເປັນເຂດ SHA ເຂດດຽວ. ການເຮັດ ແນວນີ້ອາດພາໃຫ້ຂໍ້ມູນບໍ່ຊັດເຈນກ່ຽວກັບສະພາບຕົວຈິງຂອງການຖືກຄ້າງຂອງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ທີ່ໄດ້ບັນທຶກໄວ້ ເນື່ອງຈາກວ່າ ຈຸດປະສົງຂອງການບັນທຶກຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບສິ່ງອັນຕະລາຍຂອງ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກນັ້ນ ແມ່ນຈະຕ້ອງບັນທຶກເອົາຈຸດໃຈກາງຂອງວົງມົນທີ່ມີລັກສະນະຮູບໄຂ່ ທີ່ເປັນ ບ່ອນຖິ້ມລະເບີດລົງ ຫລື ຮູບແບບລັກສະນະຂອງການຖິ້ມລະເບີດທາງອາກາດ. ການເກັບກູ້ຮູນ ແລະ ທຳລາຍລະເບີດກະປາງແຕ່ລະຈຸດຢູ່ໃນພື້ນທີ່ໃດໜຶ່ງອາດຂາດຄວາມແຈ້ງທາງດ້ານຂໍ້ມູນ ໃນການປະຕິບັດການ.

ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວຢູ່ໃນລະດັບໜ້າດິນ ການຖິ້ມລະເບີດທາງອາກາດ ທີ່ເປັນລູກບົມບີ ຈະກໍ່ໃຫ້ມີເຂດ ວົງມົນຮູບໄຂ່ ຊຶ່ງເປັນເຂດທີ່ຖືກລະເບີດໃສ່. ບໍ່ວ່າລູກລະເບີດກະປາງຈະແຕກ ຫລື ບໍ່ກໍ່ຕາມ ຄຸນລັກສະນະຂອງພື້ນທີ່ ກໍ່ອາດຍັງຈະຖືກພົບເຫັນຢູ່ ດ້ວຍການພົບເຫັນລູກລະເບີດທີ່ຍັງບໍ່ທັນແຕກ. ລາຍລະອຽດຕ່າງ ໆ (ເປັນຕົ້ນແມ່ນສິ່ນສ່ວນຫຸ່ນຫັ່ຮ່າງລະເບີດ ຫລື ສິ່ນສ່ວນຕ່າງ ໆ ຂອງລະເບີດ ທີ່ເປັນຕົວແມ່) ຫລື ຫລັກຖານຂອງການແຕກລະເບີດແຕ່ລະໜ່ວຍ. ຄຸນລັກສະນະແບບນີ້ໄດ້ຖືກ ອະທິບາຍຢູ່ໃນພາກທີ 1 ທີ່ໄດ້ເວົ້າເຖິງການຖິ້ມລະເບີດກະປາງ ທີ່ມີຈຸດເລີ່ມຕົ້ນ ແລະ ຈຸດສຸດທ້າຍ ຂອງການໂຈມຕີ. ບັນດາອົງການເກັບກູ້ລະເບີດ ໂດຍປົກກະຕິແລ້ວ ຈະຊອກຄົ້ນຫາລະເບີດ ຈົນເຖິງໄລຍະທີ່ຕົກລົງໃດໜຶ່ງ (ຕົວຢ່າງ 25 ແມັດ ໃນປະເທດອານບານີ, 50 ແມັດ ໃນປະເທດ ລີບານອນ ແລະ ອື່ນ ໆ). ທີ່ນັບຈາກຈຸດສຸດທ້າຍ (ລູກລະເບີດທີ່ໄດ້ພົບເຫັນເປັນລູກສູດທ້າຍ) ໂດຍອີງໃສ່ຄຸນລັກສະນະພື້ນຖານຂອງວົງມົນຮູບໄຂ່ຊຶ່ງເປັນສິ່ງທີ່ຄົ້ນພົບ ທີ່ໄດ້ຖືກບັນທຶກໄວ້.

ໃນກໍລະນີທີ່ຂາດການບັນທຶກຂໍ້ມູນແບບຊັດເຈນ ຂອງການປະຕິບັດການ ແລະ ສິ່ງອັນຕະລາຍຕ່າງ ໆ ກໍ່ຈະບໍ່ສາມາດພົບເຫັນເຂດໂຈມຕີທາງອາກາດທີ່ແທ້ຈິງ. ສິ່ງນີ້ເອີ້ນວ່າ “ການເກັບໝາກເຊີລີ” ຊຶ່ງໄດ້ຊື່ໃຫ້ເຫັນວ່າ ເຄີຍໄດ້ມີການເກັບກູ້ລະເບີດແບບບໍ່ໄດ້ມີການວາງແຜນລະອຽດມາກ່ອນ ໃນພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວ ແລະ ບໍ່ໄດ້ມີການບັນທຶກຂໍ້ມູນໄວ້ຄັກແມ່ນ. ການຖິ້ມລະເບີດທາງອາກາດໃສ່ພື້ນທີ່ດຽວ ຫລາຍຄັ້ງ ກໍ່ພາໃຫ້ຂໍ້ມູນມີລັກສະນະບິດເບື້ອນ ໃນເມື່ອລວມເອົາບັນດາຄຸນລັກສະນະ ຂອງພື້ນທີ່ ມາເຂົ້າກັນ. ສິ່ງນີ້ອາດແມ່ນກໍລະນີ ທີ່ມີການຊອກຄົ້ນຫາລະເບີດເຖິງໜ້າດິນ (ແບບຕາເປົາ) ແຕ່ວ່າບໍ່ໄດ້ບັນທຶກຂໍ້ມູນ ແລະ ບໍ່ໄດ້ລາຍງານຢ່າງຜຽດຜ່. ໃນລັກສະນະນີ້ອາດພາໃຫ້ການປະຕິບັດ ໜ້າທີ່ຕາມພາຍຫລັງ ພົບກັບຄວາມຍຸງຍາກຫລາຍ.

ໃນເມື່ອໄດ້ມີການລາຍງານ ການຖິ້ມລະເບີດທາງອາກາດຫລາຍຄັ້ງອາດພົບເຫັນພາຍຫລັງທີ່ໄດ້ສິ້ນສຸດ ການປະຕິບັດໜ້າວຽກ ທີ່ວ່າ ໄດ້ພົບເຫັນເຂດ SHAs ຫລາຍເຂດ ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ໃດໜຶ່ງ ທີ່ໄດ້ເກັບກູ້ລະເບີດ. ໃນລັກສະນະນີ້ຕ້ອງໄດ້ທົບທວນຄືນ ແລະ ຄຸ້ມຄອງຢ່າງລະມັດລະວັງໂດຍເຮັດການວາງແຜນ ແລະ ແບ່ງໜ້າທີ່ໃຫ້ພະນັກງານຝ່າຍປະຕິບັດການ ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ມີການເກັບກູ້ຂໍ້ມູນທີ່ຊັດເຈນໂດຍທີ່ວ່າ ຕ້ອງໄດ້ເອົາພື້ນທີ່ SHAs ອອກຈາກແຜນທີ່ຂອງເຂດສຳຫລວດ ແລະ ສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນຮູບພາບ ທີ່ແທ້ຈິງຂອງການປະຕິບັດງານ.

ໂດຍທົ່ວແລ້ວ ເຖິງແມ່ນວ່າ ໜ້າວຽກການເກັບກູ້ໜ້າດິນ ທັງໝົດ ຈະສຳເລັດແລ້ວກໍ່ຕາມ ແຕ່ຕ້ອງມີການບັນທຶກໄວ້ວ່າ “ການວັດຊີວຄາວ” ໃນບ່າງກໍລະນີບົດລາຍງານການສຳເລັດໜ້າທີ່ອາດ ຖືກສົ່ງໃຫ້ຝ່າຍກ່ຽວຂ້ອງ ຊຶ່ງລວມທັງ 3 ປະເພດຂອງການຊອກຄົ້ນຫາລະເບີດ: ເທິງໜ້າດິນ, ການໃຊ້ອຸປະກອນເຂົ້າຊ່ວຍ, ແລະ ການຊອກຄົ້ນຫາໃຕ້ດິນ. ບົດລາຍງານກ່ຽວກັບການວັດຊີວຄາວ ແລະ ການສິ້ນສຸດໜ້າວຽກ ໃນການເຮັດກິດຈະກຳເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຄວນມີເນື້ອໃນແຈ້ງ ທີ່ເວົ້າເຖິງ:

ການເກັບກູ້ ແລະ ການທຳລາຍລະເບີດກະປາງ

- > ປະເພດຂອງວຽກເກັບກູ້ລະເບີດ.
- > ຄວາມເລິກຂອງການເກັບກູ້.
- > ຂໍ້ມູນທີ່ພົບເຫັນ.
- > ອຸປະກອນທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້.
- > ທຸກກິດຈະກຳເກັບກູ້ລະເບີດ ທີ່ໄດ້ດຳເນີນ.
- > ສະຖານທີ່ ແລະ ປະເພດຂອງລູກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ແຕ່ລະສະນິດ (ເປັນການຊ່ວຍຂໍ້ມູນ ທີ່ເປັນພາບລວມຂອງເຂດທີ່ຖືກຖິ້ມລະເບີດ - ຫລື ວົງມົນຮູບໄຂ່).
- > ການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ.
- > ການໃສ່ຮີ້ວອ້ອມ.
- > ການແຕ້ມຮູບດ້ວຍລະບົບດິຈິຕອນ ຫລື ການຂີດເສັ້ນແຜນທີ່ດ້ວຍມື.
- > ຄຳເຫັນຂອງພະນັກງານປະສານງານກັບຊຸມຊົນ ລວມທັງດິນທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້, ຄວາມຕ້ອງການຂອງຊຸມຊົນ, ແລະ ຈິດສຳນຶກທົ່ວໄປຂອງຊຸມຊົນ ກ່ຽວກັບບັນຫາທີ່ມີຢູ່, ທັງໃນໄລຍະກ່ອນ ແລະ ຫລັງການເກັບກູ້ລະເບີດ, ແລະ
- > ຂະບວນການຕິດຕາມສຳລັບວຽກທີ່ໄດ້ຖືກຈັດໄວ້ຊົ່ວຄາວ.

ໂດຍອີງໃສ່ບົດລາຍງານ ກ່ຽວກັບການຈັດຊົ່ວຄາວ, ການບັນທຶກຂະບວນການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງ ແລະ ການກຳນົດຈະແຈ້ງກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ໄດ້ເຮັດ ແລະ ໃນສະຖານທີ່ໃດ ແລະ ໃນລັກສະນະໃດ ຈະເປັນອົງປະກອບສຳຄັນໃຫ້ແກ່ການສ້າງບົດລາຍງານສຳລັບການເກັບກູ້ລະເບີດ. ບົດລາຍງານກ່ຽວກັບການປະຕິບັດການເກັບກູ້ລະເບີດທີ່ສຳເລັດ ແລະ ການຈັດຊົ່ວຄາວຄວນຖື ເປັນບ່ອນອີງຜືນຖານ ໃຫ້ແກ່ວຽກງານການວາງແຜນຕໍ່ໜ້າ ແລະ ການວິເຄາະຂໍ້ມູນ. ດັ່ງນັ້ນ ບົດລາຍງານດັ່ງກ່າວຄວນເພີ່ມຄວາມສຳຄັນໃສ່ຄວາມຕ້ອງການຂອງຊຸມຊົນ.

ພາກທີ 5

ໝາຍເຫດ

- 1 IMAS ສະໜັບໃໝກ່ຽວກັບການເກັບກູ້ຜົນທີ່ສູ້ຮົບ (BAC) ໄດ້ຖືກຈັດຜົນອອກໃນປີ 2007: IMAS 09. 11: ການເກັບກູ້ລະເບີດໃນຜົນທີ່ສູ້ຮົບ.
- 2 ຕົວຢ່າງ ໃຫ້ເບິ່ງຂໍ້ສັງເກດການດ້ານວິຊາການກ່ຽວກັບການປະຕິບັດງານຕ້ານລະເບີດຝັງດິນ ໂດຍອີງໃສ່ປະຊົບການໃນການເກັບກູ້ລະເບີດບິນຍີ່ໃນປະເທດ ລີບານອນ, ການເກັບກູ້ລະເບີດບິນຍີ່ໂດຍອີງໃສ່ປະສົບການໃນປະເທດ ລີບານອນ, TNMA 09. 30/60, ວັນທີ 1 ມັງກອນ 2008, ເບິ່ງໄດ້ທີ່: [www.mineactionstandards.org/tnma/tn_09.03.06-2008_clearance_of_cluster_munitions_based_on_experience_in_lebanon_\(version_1.pdf\)](http://www.mineactionstandards.org/tnma/tn_09.03.06-2008_clearance_of_cluster_munitions_based_on_experience_in_lebanon_(version_1.pdf))
- 3 ໜຶ່ງທັດສະນະໄດ້ເຫັນວ່າ BAC ໄດ້ສູນໃສ່ການຊອກຄົ້ນຫາລະເບີດອັນຕະລາຍທີ່ຜາໃຫ້ມີການປະຕິບັດການ EOD. ຄຳນິຍາມຂອງ EOD ພາຍໃຕ້ IMAS ຂອງ EOD ແມ່ນ“ ການຊອກຄົ້ນຫາ, ການກຳນົດຫາ, ການປະເມີນ, ການປະຕິບັດການຢ່າງປອດໄພ, ການຜິ້ນຝູ ແລະ ການທຳລາຍ EO. ວຽກງານ EOD ອາດໄດ້ຮັບການປະຕິບັດດັ່ງນີ້:
 - a) ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງການປະຕິບັດການເກັບກູ້ລະເບີດຝັງດິນ, ພາຍຫລັງທີ່ໄດ້ຄົ້ນພົບ ERW;
 - b) ທຳລາຍ ERW ທີ່ໄດ້ຖືກຄົ້ນພົບຢູ່ນອກເຂດອັນຕະລາຍ; (ອາດແມ່ນ ERW ອັນດຽວ, ຫລືມີຈຳນວນຫລາຍຢູ່ພາຍໃນຜົນທີ່ສະເພາະໃດໜຶ່ງ);
 - c) ທຳລາຍ EO ທີ່ໄດ້ກາຍເປັນອັນຕະລາຍດ້ວຍການເຊື່ອມຄຸນຄ່າ, ເຊື່ອມເສຍ ຫລື ໄດ້ພະຍາຍາມທຳລາຍ”.IMAS 04.10: ອະທິບາຍຄຳຊີ້ບູນຂອງການປະຕິບັດການ ກ່ຽວກັບລະເບີດຝັງດິນ, ຄຳນິຍາມ ແລະ ຕົວໜັງ, ສະບັບທີ 2, ວັນທີ 1 ມັງກອນ 2003, 3.90.
- 4 ການໃຊ້ວັດຖຸແຫລມຍາວສອດເຂົ້າໄປຝຸ່ນຫຍ້າແມ່ນວ່າການໃຊ້ຫລຽນເງິນໃນການສຽບແຫງ.
- 5 ຕົວຢ່າງ ໃນປະເທດ ລີບານອນ ນາດຕະການທີ່ຮຽກຮ້ອງ ແມ່ນຈະຕ້ອງຊອກກວດຄົ້ນອີກໄລຍະ 50ແມັດ ຫລັງຈາກຄົ້ນພົບລະເບີດໜ່ວຍສຸດທ້າຍ.
- 6 ເອກະສານທາງອີແມວຈາກທາງ Adrian Wikinson ວັນທີ 12 ເມສາ 2009.
- 7 ສຳລັບຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ, ໃຫ້ເບິ່ງໃນ: Ted Paterson, “ການຈັດບຸລິມະສິດວຽກງານຜື້ນຖານ. ຮັບປະກັນການປະຕິບັດງານເກັບກູ້ລະເບີດ; ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ, 11 - 13 ມີນາ 2009”. GICHD.
- 8 ສຳລັບຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມ, ໃຫ້ເບິ່ງໃນ: Ted Paterson “ການຈັດບຸລິມະສິດວຽກງານຜື້ນຖານ. ຮັບປະກັນການປະຕິບັດງານເກັບກູ້ລະເບີດໃຫ້ສິ່ງເສີມການພັດທະນາ: ກອງປະຊຸມກ່ຽວກັບການຈັດບຸລິມະສິດ ແລະ ການປະເມີນສະພາບໄລຍະກ່ອນ ແລະ ຫລັງການເກັບກູ້ລະເບີດ, ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ສປປ ລາວ, 11 - 13 ມີນາ 2009”. GICHD.
- 9 ສິ່ງທີ່ມີຄວາມປະສົງຢ່າກເຮັດແມ່ນ “ບັນດາລາຍການທີ່ມີຄວາມປະສົງຢ່າກໃຫ້ສຳເລັດ” ໃນຂະນະທີ່ບຸລິມະສິດແມ່ນບັນດາວຽກງານທີ່ໄດ້ມີການຈັດແບ່ງຊັບພະຍາກອນໃຫ້ແລ້ວ. ພວກເຮົາຈະມີບັນຫາຖ້າຫາກວ່າບຸລິມະສິດບໍ່ເຂົ້າກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງທ້ອງຖິ່ນ.
- 10 ສຳລັບຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມໃຫ້ເບິ່ງໃນເອກະສານໃນພາກ 3 ໃນ GICHD. ຂໍ້ແນະນຳກ່ຽວກັບວິທີການປະຕິບັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບປະເດັນເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ ຂອງການວາງແຜນການປະຕິບັດງານຕ້ານລະເບີດຝັງດິນ, ປີ 2004. http://www.gichd.org/fileadmin/pbpf/publications/guide_socio_economic_approaches.pdf
- 11 ມີຫລາຍອົງການຈັດຕັ້ງ - ທັງພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນ ໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມ ໃນການພັດທະນາຫລາຍກວ່າການຜື້ນຝູກສ້າງຄືນໃໝ່ ຊຶ່ງໂດຍປົກກະຕິແລ້ວ ຈະມີການວາງແຜນຢູ່ສູນກາງແບບລວມສູນ. ສິ່ງນີ້ມີຜົນທະຫລາຍຕໍ່ແຜນງານເກັບກູ້ລະເບີດ. ສຳລັບຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມໃຫ້ເບິ່ງໃນ GICHD. ການເຊື່ອມຕໍ່ວຽກງານຕ້ານລະເບີດ ແລະ ການພັດທະນາ - ຂໍ້ແນະນຳສຳລັບການກຳນົດນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນງານ. ສູນປະຕິບັດງານຕ້ານລະເບີດບໍ່ທັນແຕກແຕ່ງຊາດ, 2008 http://www.gichd.org/fileadmin/pdf/ma_development_guidelines/guidelinds_LMAD_NationalMAC - 24 Nov 2008.pdf.
- 12 GICHD ຕາງໜ້າໃຫ້ທຶນວາງປະຕິບັດງານຕ້ານລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຂອງສະຫະປະຊາຊາດ, ກຳລັງກະກຽມສ້າງຂໍ້ແນະນຳໃນການພັດທະນາຄວາມສາມາດສຳລັບໄລຍະຂ້າມຜ່ານ.

ພາກທີ 6

ການໂຄສະນາສຶກສາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ

ການໂຄສະນາສຶກສາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ

ໃນຂະນະທີ່ການເກັບກູ້ລະເບີດບົນບິທີ່ຕົກຄ້າງຍັງກຳລັງດຳເນີນຕໍ່ໄປ ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ສາມາດເກັບກູ້ໄດ້ ໂດຍທັນທີທັນໃດ ມາດຕະການອື່ນ ໆ ກໍ່ສາມາດດຳເນີນໄປຄຽງຄູ່ກັນເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຕໍ່ ປະຊາຊົນທົ່ວໄປ. ມາດຕະການເຫລົ່ານີ້ລວມມີການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ ແລະ ການລ້ອມຮົ້ວຢູ່ໃນເຂດທີ່ມີ ລູກບົນບິຕົກຄ້າງຢູ່ ແລະ ເຮັດວຽກງານເຕືອນໄພອັນຕະລາຍ ແລະ ການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນ ຄວາມສ່ຽງ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ບັນດາກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງຮັບຮູ້. ບັນດາກິດຈະກຳດ້ານວຽກງານ ເຫລົ່ານີ້ແມ່ນໄດ້ຖືກກຳນົດໂດຍກົດໝາຍສາກົນເວົ້າສະເພາະແມ່ນສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດບົນບິ ແລະ ອານຸສັນຍາ V ຂອງສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍອາວຸດທົ່ວໄປບາງປະເພດ (CCW) (ໃຫ້ເບິ່ງໃນ ພາກທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຂອບເຂດວຽກງານທາງດ້ານກົດໝາຍ). ເອກະສານພາກນີ້ທັບທວນຄືນວິທການ ປະຕິບັດທີ່ດີໃນກິດຈະກຳເຫລົ່ານີ້ເພື່ອສະໜັບສະໜູນບັນດາຜູ້ທະຫາງດ້ານກົດໝາຍສາກົນທີ່ແທດ ເໝາະກັບສະພາບຄວາມເປັນຈິງ.

ການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ ຫລື ການລ້ອມຮົ້ວເຂດທີ່ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ

ປະຈຸບັນໄດ້ມີການເພີ່ມຄວາມເອົາໃຈໃສ່ເຂົ້າກັບບົດບາດຂອງວຽກງານໃນການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ ແລະ ລ້ອມຮົ້ວເຂດທີ່ມີລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມທີ່ຍັງບໍ່ທັນແຕກ ຊຶ່ງຖືວ່າແມ່ນວິທີການສຳລັບ ໄລຍະກາງ ແລະ ໄລຍະຍາວນານໃນຕໍ່ໜ້າເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງທີ່ນອນຢູ່ໃນການປະຕິບັດ ການຕ້ານລະເບີດຜ່ຽງດິນ. ໄດ້ພິສູດແລ້ວ ວ່າວຽກນີ້ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງເຮັດເນື່ອງຈາກວ່າ ມັນມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ມີຄວາມຊັກຊ້າໃນການເກັບກູ້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ຊຶ່ງໄດ້ສ້າງຄວາມກົດດັນ ໃຫ້ແຜນງານກ່ຽວກັບລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາຊອກຫາວິທີການອື່ນເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມ ສ່ຽງຕໍ່ການເສຍຊີວິດ ຫລື ການເກີດອຸບັດຕິເຫດຂອງປະຊາຊົນທົ່ວໄປ.

ຕາມທີ່ໄດ້ຂຽນໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕະຖານສາກົນກ່ຽວກັບວຽກງານດ້ານລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ (IMAS)¹ ສິ່ງອັນຕະລາຍຈາກລະເບີດຜ່ຽງດິນ ແລະ ລະເບີດອື່ນ ໆ ຕ້ອງໄດ້ໃສ່ເຄື່ອງໝາຍໄວ້ເພື່ອຊີ້ໃຫ້ເຫັນການ ເຕືອນໄພຢ່າງຈະແຈ້ງ ແລະ ຊັດເຈນເພື່ອໃຫ້ຄົນໃນທ້ອງຖິ່ນຮູ້. ການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍເຂດທີ່ມີລະເບີດ ບໍ່ທັນແຕກມັກຈະເປັນວຽກທີ່ເຮັດໃນໄລຍະກ່ອນການເກັບກູ້ລະເບີດ (ມັກເອີ້ນວ່າ“ການໃສ່ເຄື່ອງ- ໝາຍຊົ່ວຄາວ”) ຫລື ໃນສະພາບທີ່ເຫັນວ່າການເກັບກູ້ລະເບີດຢ່າງເປັນຮູບການບໍ່ອາດຈະໄດ້ເຮັດ ເປັນໄລຍະເວລາດົນສົນຄວນ, ສ່ວນຫລາຍອາດແມ່ນເວລາຫລາຍປີ (ບາງເທື່ອແມ່ນການໃສ່ເຄື່ອງ ໝາຍສຳລັບໄລຍະຍາວ ຫລື ແບບຖາວອນກໍ່ໄດ້). ການລ້ອມຮົ້ວເຂດທີ່ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຕາມ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ລວມມີການຕິດຕັ້ງສິ່ງກົດກັນເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຂອງການເຂົ້າໄປຜື່ນທີ່ ອັນຕະລາຍແບບບໍ່ໄດ້ຕັ້ງໃຈ.

ການໂຄສະນາສຶກສາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ

ການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍເຂດທີ່ມີລູກບົມບີ

ມາດຕະຖານສາກົນວ່າດ້ວຍການປະຕິບັດງານກ່ຽວກັບລະເບີດຜຽງດິນ (IMAS) ໄດ້ໃຫ້ຂໍ້ແນະນຳຢ່າງລະອຽດກ່ຽວກັບການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ ແລະ ການລ້ອມຮົ່ວຢ່າງຖືກຕ້ອງໃສ່ເຂດທີ່ມີລະເບີດຕົກຄ້າງ (ເບິ່ງໃນກ່ອງຂໍ້ມູນ 6). ອີງຕາມບັນດາພັນທະທາງກົດໝາຍ ແລະ (IMAS) ແລະ ການຄົ້ນຄວ້າທີ່ດຳເນີນໂດຍ (GICHD)². ເອກະສານພາກນີ້ໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວິທີການທີ່ມີ 10 ບາດກ້າວເພື່ອໃຫ້ການປະກອບສ່ວນສູງສຸດເຂົ້າໃນວຽກງານການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍໄລຍະຍາວຢູ່ໃນເຂດທີ່ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນກໍລະນີເກີດອຸປະຕິເຫດ.

- ບາດກ້າວ 1 ເອົາວຽກງານການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍເຂົ້າເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງຍຸດທະສາດໂດຍລວມ.
- ບາດກ້າວ 2 ສູນຄວາມເອົາໃຈໃສ່ ໃນເຂດທີ່ໃສ່ເຄື່ອງໝາຍຊຶ່ງເປັນເຂດທີ່ຄາດວ່າອາດຈະມີຊາວອົບພະຍົບກັບຄືນມາບໍລິເວນເຂດດັ່ງກ່າວອີກ.
- ບາດກ້າວ 3 ຫັນເອົາວຽກງານການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍເຂົ້າກັບວຽກງານການໃຫ້ຄວາມຮູ້ດ້ານຄວາມສ່ຽງ.
- ບາດກ້າວ 4 ເອົາປະຊາຊົນຢູ່ທ້ອງຖິ່ນເຂົ້າຮ່ວມໃນວຽກງານການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ.
- ບາດກ້າວ 5 ຮັບປະກັນເຮັດໃຫ້ເຄື່ອງໝາຍຢູ່ທຸກບ່ອນສາມາດແນມເຫັນໄດ້ດີ.
- ບາດກ້າວ 6 ໃສ່ເຄື່ອງໝາຍທີ່ທົນທານຍາວນານທີ່ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍຕໍ່າ.
- ບາດກ້າວ 7 ເກັບກຳບັນທຶກຜືນທີ່ບ່ອນທີ່ໄດ້ໃສ່ເຄື່ອງໝາຍໄວ້.
- ບາດກ້າວ 8 ບຳລຸງຮັກສາບັນດາປ້າຍທີ່ໃສ່ເຄື່ອງໝາຍໄວ້.
- ບາດກ້າວ 9 ຕິດຕາມສະພາບຂອງເຄື່ອງໝາຍ ແລະ ກໍລະນີການເກີດອຸປະຕິເຫດ.
- ບາດກ້າວ 10 ເອົາເຄື່ອງໝາຍອອກໃນເມື່ອເຫັນວ່າບໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນອີກແລ້ວ.

ການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍສາມາດຊ່ວຍກອບກູ້ຊີວິດຄົນໄດ້. ຄວນຄຳນຶງຢູ່ສະເໝີວ່າ ໄດ້ມີຫລັກຖານຄວາມເປັນຈິງທີ່ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍຈະບໍ່ປະສົບຜົນສຳເລັດໃນການຫລຸດຜ່ອນການປະຜິດແບບມີຄວາມສ່ຽງຂອງປະຊາຊົນ ຖ້າຫາກວ່າປະຊົນໃນທ້ອງຖິ່ນຫາກເປັນຜູ້ທຸກຍາກ ແລະ ມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງໃຊ້ຜືນທີ່ດິນທີ່ມີລະເບີດຕົກຄ້າງເພື່ອຕອບສະໜອງກັບຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການໃນການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນ.

ການໂຄສະນາສຶກສາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ

ກ່ອງຂໍ້ມູນ 6: ສັງລວມຫລັກການຂອງ IMAS ສຳລັບການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ ແລະ ການລ້ອມຮົ່ວເຂດທີ່ມີລະເບີດຕົກຄ້າງ*

ການອອກແບບລະບົບການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍອັນຕະລາຍຂອງລະເບີດບໍ່ເຫັນແຕກແບບຖ່າວອນຄວນປະກອບດ້ວຍ ບັນດາເຄື່ອງໝາຍ, ປ້າຍ ແລະ ສິ່ງກົດກັນທີ່ເປັນວັດຖຸທີ່ກຳນົດໃຫ້ເຫັນຢ່າງຈະແຈ້ງຂອບເຂດຊາຍແດນຂອງ ຜື່ນທີ່ອັນຕະລາຍ.

ສັນຍາລັກຂອງການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍອັນຕະລາຍຈະຕ້ອງເປັນສິ່ງທີ່ແນມເຫັນໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງ. ເຄື່ອງໝາຍ ຈະຕ້ອງຊີ້ແຈງໃຫ້ເຫັນຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າເບື້ອງໃດຂອງເຂດທີ່ໃສ່ເຄື່ອງໝາຍນັ້ນແມ່ນເຂດທີ່ມີສິ່ງອັນຕະລາຍ ແລະ ເບື້ອງໃດແມ່ນເຂດທີ່ປອດໄພ. ປ້າຍເຖືອນອັນຕະລາຍຄວນຖືກຈັດວາງໃຫ້ຢູ່ໃນບ່ອນທີ່ຈະແຈ້ງໂດຍໃຫ້ເປັນ ຫລັງໃສ່ຂອບເຂດຜື່ນທີ່ບ່ອນທີ່ສິ່ງໄສວ່າມີສິ່ງອັນຕະລາຍ.

ຄຳສັບທີ່ຂຽນຢູ່ໃນປ້າຍອັນຕະລາຍຄວນຊີ້ບອກໃຫ້ເຫັນສິ່ງອັນຕະລາຍຢ່າງຈະແຈ້ງ (ລະເບີດຝັງດິນ ຫລື ລະເບີດບໍ່ເຫັນແຕກ) ແລະ ຄວນມີສັນຍາລັກທີ່ຊີ້ໃຫ້ເຫັນ “ອັນຕະລາຍ” ໃນຮູບແບບຊຶ່ງເປັນທີ່ຮູ້ຈັກດີໃນລະດັບ ທົ່ວປະເທດ ແລະ ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ.

ປ້າຍ ແລະ ເຄື່ອງໝາຍອັນຕະລາຍຄວນເປັນສິ່ງທີ່ສາມາດແນມໃດເຫັນຢ່າງຈະແຈ້ງໃນເວລາກາງເວັນໃນ ໄລຍະໄກ 30 ແມັດ ແລະ ສາມາດແນມເຫັນໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງຈາກບັນດາປ້າຍ ແລະ ເຄື່ອງໝາຍອື່ນທີ່ຢູ່ ໃກ້ຄຽງກັນ. ຖ້າຫາກວ່າເຄື່ອງອັນຕະລາຍຫາກຖືກລົບກວນ ດ້ວຍຕົ້ນໄມ້ໃບຫຍ້າຕ່າງ ໆ ຫລື ເປັນຍ້ອນ ຄຸນລັກສະນະຂອງທີ່ຕັ້ງ ຄວນພິຈາລະນາວິທີການຫລີກເວັ້ນ ສິ່ງລົບກວນດັ່ງກ່າວ.

ການອອກແບບລະບົບໃສ່ເຄື່ອງໝາຍອັນຕະລາຍຂອງລະເບີດບໍ່ເຫັນແຕກຄວນຄຳນຶງເຖິງການນຳໃຊ້ວັດສະດຸ ທ້ອງຖິ່ນທີ່ມີແລ້ວຢູ່ໃນຜື່ນທີ່ລະເບີດບໍ່ເຫັນແຕກ ໂດຍບໍ່ໄດ້ເສຍຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ຄຳນຶງເຖິງໄລຍະເວລາທີ່ຈະໄດ້ ນຳໃຊ້ລະບົບເຄື່ອງໝາຍອັນຕະລາຍວ່າແມ່ນຢູ່ໃນໄລຍະຊ່ວງເວລາໃດ. ເປັນທີ່ຍອມຮັບທົ່ວໄປວ່າວັດສະດຸທີ່ໃຊ້ເຂົ້າ ຢູ່ໃນລະບົບການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍຄວນເປັນສິ່ງທີ່ມີມູນຄ່າຕ່ຳ ຫລື ມີຄວາມເໝາະສົມໃນການນຳໃຊ້ສຳລັບ ຫລາຍຈຸດປະສົງນອກຈາກຈະນຳໃຊ້ຈຸດປະສົງການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍສຳລັບຜື່ນທີ່ອັນຕະລາຍທີ່ມີລະເບີດບໍ່ເຫັນແຕກ. ຖ້າຫາກວ່າວັດສະດຸທີ່ໃຊ້ເຂົ້າໃນການເຮັດເຄື່ອງໝາຍນັ້ນຫາກເປັນສິ່ງທີ່ມີຄຸນຄ່າທີ່ມີລາຄາສູງອາດເປັນໄປໄດ້ ທີ່ວ່າປ້າຍເຄື່ອງໝາຍເຫລົ່ານັ້ນຈະຖືກຄົນເກັບເອົາໄປ. ປ້າຍ ແລະ ເຄື່ອງໝາຍບອກອັນຕະລາຍບຄວນ ເຮັດດ້ວຍຮາງຂອງລູກບົມບີ, ຫລື ວັດສະດຸທີ່ມີໝໍ້ຢູ່ລະເບີດຢູ່ທາງໃນ ຫລື ສິ່ນສ່ວນຂອງອາວຸດທີ່ຖິ້ມແລ້ວ.

* IMAS 08.40: ການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍສິ່ງອັນຕະລາຍຂອງລະເບີດຝັງດິນ ແລະ ລະເບີດບໍ່ເຫັນແຕກ, ຮຽບຮຽງ ຄັ້ງທີ 2 (ການດັດແກ້ ສະບັບທີ1), ວັນທີ1 ມັງກອນປີ 2003.

ການໂຄສະນາສຶກສາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ

ການລ້ອມຮົ້ວເຂດທີ່ມີລະເບີດບົມບິຕິກຄ້າງ

ມີຄວາມເຂົ້າໃຈທົ່ວໄປ ໂດຍສົມໝົດວ່າຖ້າວ່າບໍ່ເອົາຮົ້ວອອກ ຮົ້ວດັ່ງກ່າວສາມາດເຜີນການປະກອບສ່ວນທີ່ສໍາຄັນໃຫ້ແກ່ການຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຂອງການເກີດອຸປະຕິເຫດ. ຕົວຢ່າງຢູ່ປະເທດໂຄຣເອເຊຍ ໄດ້ຊີ້ແຈງໃຫ້ເຫັນວ່າຍັງບໍ່ທັນເກີດມີກໍລະນີອຸປະຕິເຫດໃດ ໆ ຢູ່ຂອບເຂດທີ່ມີຮົ້ວອ້ອມ. ໃນປະເທດ ໂກໂຊໂວ ໄດ້ມີການລ້ອມຮົ້ວແບບຖາວອນໃສ່ໃນພື້ນທີ່ບ່ອນທີ່ບໍ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະປະຕິບັດການເກັບກູ້ລະເບີດຢູ່ໃນໄລຍະອັນໃກ້ໃນອານາຄົດ, ຕົວຢ່າງແມ່ນພື້ນທີ່ເຂົ້າເຖິງຍາກ, ເຂດທີ່ມີຫີນະຕິກ, ຫລື ເຂດນໍ້າຖ້ວມ.

ແຕ່ວ່າ ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວການລ້ອມຮົ້ວແມ່ນວິທີການທີ່ບໍ່ຄ່ອຍຈະມີປະສິດທິຜົນຫລາຍພໍທີ່ໃດ ໃນການຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງແບບຄວາມຕັ້ງໃຈທີ່ຈະເຂົ້າໄປໃນພື້ນທີ່ອັນຕະລາຍ; ອີກດ້ານໜຶ່ງມັນກໍ່ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສູງເຊັ່ນກັນ. ໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວໄດ້ມີການເຫັນດີວ່າໃນຂະນະທີ່ການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍຢູ່ເຂດທີ່ມີລະເບີດຕົກຄ້າງກໍ່ສາມາດພິສູດໄດ້ວ່າໄດ້ຮັບຜົນດີ - ໂດຍອີງຕາມຄວາມເປັນໄປໄດ້ - ຄວນມີການຄັດເລືອກໃຫ້ດີໃນການລ້ອມຮົ້ວພື້ນທີ່ລະເບີດຕົກຄ້າງ. ການລ້ອມຮົ້ວແມ່ນມີຜົນປະໂຫຍດໃນບໍລິເວນທີ່ມີກອງທະຫານ ຫລື ບັນດາພື້ນທີ່ ບ່ອນທີ່ມີລະເບີດຕົກຄ້າງຢູ່ຢ່າງຫລວງຫລາຍຊຶ່ງຢູ່ໃກ້ກັບເຂດປະຊາຊົນຢູ່ໜາແໜ້ນ. ຍັງໄດ້ມີຂໍ້ແນະນຳທີ່ວ່າເຂດອ້ອມຮົ້ວດັ່ງກ່າວຈະຕ້ອງມີການເຝົ້າຍາມ. ຕົວຢ່າງໃນປະເທດ ໂກໂຊໂວ ເຖິງແມ່ນວ່າບັນດາພື້ນທີ່ມີລະເບີດຕົກຄ້າງຢູ່ນັ້ນໄດ້ມີການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍເຕືອນອັນຕະລາຍແບບສະເພາະເຈາະຈົງຢູ່ແລ້ວກໍ່ຕາມ (ຊຶ່ງແຕກຕ່າງຈາກການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍພື້ນທີ່ ທີ່ມີລະເບີດຝັງດິນ) ໄດ້ມີການລ້ອມຮົ້ວແບບຖາວອນສະເພາະຢູ່ໃນເຂດ Lukare (Pristina) ອ້ອມເອົາເຂດທີ່ເມືອງອ່ອນໄດ້ໃຊ້ເປັນສາງເກັບມ້ຽນດິນລະເບີດ ແລະ ຄ້າຍ ທະຫານ.

ຂອບເຂດທາງກົດໝາຍ

ດັ່ງທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນກ່ອງຂໍ້ມູນ 7 ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ລະເບີດບົມບິ ວ່າ ບັນດາປະເທດ ທີ່ເປັນພາຄີຕ້ອງປະຕິບັດ “ທຸກບາດກ້າວທີ່ເປັນໄປໄດ້” ເພື່ອເຮັດໃຫ້ພື້ນທີ່ ທີ່ມີລູກບົມບິຕິກຄ້າງໄດ້ຮັບການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ ແລະ ລ້ອມຮົ້ວໃຫ້ໄວເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ປະຊາຊົນທົ່ວໄປເຂົ້າໄປໃນເຂດດັ່ງກ່າວ. ເນື້ອໃນຍັງໄດ້ໃຫ້ຄຳແນະນຳທີ່ວ່າຄວນນຳໃຊ້ປ້າຍເຕືອນອັນຕະລາຍທີ່ຄວນເປັນໄປຄືດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- > ແນມເຫັນໄດ້ງ່າຍ
- > ຖືກຕ້ອງ ແລະ ເໝາະສົມ
- > ນຳໃຊ້ໄດ້ຢ່າງດົນນານ
- > ຫົນທານກັບສະພາບແວດລ້ອມ

ພັນທະຂອງບັນດາປະເທດພາຄີຕໍ່ກັບອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW ແມ່ນຄ້າຍຄືກັນເຖິງແມ່ນວ່າລະບົບກົດໝາຍຂອງປະເທດເຫລົ່ານັ້ນອາດຍັງບໍ່ທັນເຂັ້ມແຂງເທົ່າທີ່ຄວນກໍ່ຕາມ. ອີງຕາມມາດຕາ 5 ບັນດາປະເທດພາຄີ ແລະ ຝ່າຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນສົງຄາມໃດໜຶ່ງຈະຕ້ອງປະຕິບັດ “ນາດຕະການດ້ານຄວາມລະມັດລະວັງທັງໝົດເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້” ໃນພື້ນທີ່ ທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ການບັນຊາຂອງປະເທດເຫລົ່ານັ້ນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມເພື່ອປົກປ້ອງປະຊາຊົນທົ່ວໄປ ແລະ ປະຊົນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໂພນາບູຊູ່ດັ່ງກ່າວ. ນາດຕະການດ້ານຄວາມລະມັດລະວັງເຫລົ່ານີ້ “ອາດກວມເອົາ”...ການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ, ການລ້ອມຮົ້ວ, ແລະ ການຕິດຕາມພື້ນທີ່ຂອບເຂດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ ຄືດັ່ງທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍທາງດ້ານວິຊາການ (ເບິ່ງໃນກ່ອງຂໍ້ມູນ 7).

ການໂຄສະນາສຶກສາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ

ກ່ອງຂໍ້ມູນ 7: ກົດໝາຍສາກົນວ່າດ້ວຍການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ ແລະ ການລ້ອມຮົ່ວເຂດທີ່ມີລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ

ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການຕ້ານລະເບີດບົມບີ

ອີງຕາມມາດຕາ 4, ວັກ 2, ແຕ່ລະປະເທດພາຄືຈະຕ້ອງປະຕິບັດຄືດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ໃຫ້ໄວເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້:

(c) ລົງມືປະຕິບັດທຸກບາດກ້າວເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ບັນດາເຂດທີ່ມີລະເບີດກະປາງຕົກຄ້າງທັງໝົດພາຍໃຕ້ສິດອຳນາດ ຫລື ການກວດກາຂອງຕົນ, ຖືກລ້ອມຮົ່ວ - ປັກໝາຍໄວ້, ກວດຕິດຕາມ ແລະ ປົກປ້ອງດ້ວຍຮົ່ວ ຫລື ໂດຍສິ່ງອື່ນເພື່ອຮັບປະກັນບໍ່ໃຫ້ຜົນລະເຮືອນ ເຂົ້າໃກ້ເຂດທີ່ຖືກກະທົບດັ່ງກ່າວ. ການວາງສັນຍານເຕືອນໂດຍອີງໃສ່ກຳນະວິທີການປັກໝາຍທີ່ຮູ້ເຫັນໄດ້ວ່າຍາກຈາກຊາວຊຸມຊົນ, ຄວນນຳໃຊ້ເພື່ອການປັກໝາຍໃສ່ບັນດາເຂດທີ່ຖືວ່າມີຄວາມສ່ຽງໄພ. ບັນດາເຄື່ອງໝາຍ ແລະ ຂອບເຂດເຕືອນໄພອັນຕະລາຍຄວນເປັນສິ່ງປະຈັກຕາເຫັນໄດ້ ແລະ ອ່ານໄດ້ໃນໄລຍະໄກເທົ່າທີ່ເປັນໄດ້, ຍາວນານ ແລະ ຫົນທານຕໍ່ຜົນກະທົບຂອງແວດລ້ອມ ແລະ ຄວນກຳນົດຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າຂ້າງໃດຂອງເຂດປັກໝາຍທີ່ຖືວ່າເປັນເຂດກະທົບຈາກລະເບີດກະປາງ ແລະ ຂ້າງໃດທີ່ຖືວ່າປອດໄພ;

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍດ້ານວິຊາການ: ອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW ວ່າດ້ວຍລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ

ມາດຕາ 2: ການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍ, ການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ, ການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ, ການລ້ອມຮົ່ວ ແລະ ການຕິດຕາມ

- (h) ໂດຍອີງຕາມຄວາມເປັນໄປໄດ້ ບໍ່ວ່າຢູ່ໃນໄລຍະໃດກໍຕາມໃນຊ່ວງເວລາທີ່ມີການຂັດແຍ່ງແບບສົງຄາມ ແລະ ພາຍຫລັງສົງຄາມ ສຳລັບຜູ້ທີ່ບໍ່ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ ທຸກ ໆ ຝ່າຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສົງຄາມດັ່ງກ່າວ ຄວນປະຕິບັດການໃຫ້ໄວເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້ ແລະ ອີງຕາມຄວາມເປັນໄປໄດ້ ແບບສູງສຸດ ໃນການຮັບປະກັນເຮັດໃຫ້ຜູ້ທີ່ ທີ່ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມນັ້ນໃຫ້ໄດ້ມີເຄື່ອງໝາຍຕິດໃສ່, ລ້ອມຮົ່ວ ແລະ ຕິດຕາມເພື່ອຮັບປະກັນບໍ່ໃຫ້ປະຊາຊົນເຂົ້າໄປ ໂດຍໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບບັນດາຫລັກການດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້.
- (i) ຄວນນຳໃຊ້ປ້າຍເຕືອນອັນຕະລາຍໂດຍອີງຕາມວິທີການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍທີ່ຮັບຮູ້ກັນໃນຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໃນການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍຢູ່ໃນເຂດທີ່ມີຄວາມສ່ຽງໄສວ່າມີອັນຕະລາຍ. ປ້າຍຕ່າງ ໆ ແລະ ເຂດໝາຍບອກເຂດແດນອັນຕະລາຍ ຄວນເປັນສິ່ງທີ່ແນມເຫັນໄດ້ດີເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້, ມີຄວາມຖືກຕ້ອງ, ນຳໃຊ້ໄດ້ດົນ ແລະ ຫົນທານຕໍ່ສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ຄວນຊີ້ໃຫ້ເຫັນຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າເບື້ອງໃດຂອງເຂດແດນທີ່ໄດ້ໃຊ້ເຄື່ອງໝາຍນັ້ນແມ່ນເຂດທີ່ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ແລະ ເບື້ອງໃດແມ່ນເຂດທີ່ປອດໄພ.
- (j) ຄວນຈັດໃຫ້ມີລະບົບໂຄງສ້າງວຽກງານທີ່ເໝາະສົມ ໂດຍໃຫ້ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຕິດຕາມ ແລະ ບຳລຸງຮັກສາລະບົບເຄື່ອງໝາຍເຕືອນອັນຕະລາຍແບບຖາວອນ ແລະ ຊົ່ວຄາວ ໂດຍເຊື່ອມສານເຂົ້າກັບແຜນງານແຫ່ງຊາດ ແລະ ຫ້ອງຖິ່ນໃນການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ.

ປ້າຍເຕືອນອັນຕະລາຍຄວນຊີ້ແຈງໃຫ້ເຫັນຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າເບື້ອງໃດຂອງເຂດແດນທີ່ໄດ້ໃສ່ເຄື່ອງໝາຍນັ້ນແມ່ນເຂດອັນຕະລາຍ ແລະ ເບື້ອງໃດແມ່ນເຂດທີ່ປອດໄພ.

ຄວນຈັດໃຫ້ມີໂຄງສ້າງວຽກງານທີ່ເໝາະສົມເພື່ອຕິດຕາມ ແລະ ບຳລຸງຮັກສາລະບົບເຄື່ອງໝາຍເຕືອນອັນຕະລາຍແບບຖາວອນ ແລະ ຊົ່ວຄາວຊຶ່ງຄວນນຳໄປເຊື່ອມສານເຂົ້າກັບບັນດາແຜນງານແຫ່ງຊາດ ແລະ ຫ້ອງຖິ່ນໃນ ການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ.

ການໂຄສະນາສຶກສາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ

ການໂຄສະນາສຶກສາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ⁴

ເອກະສານຢູ່ໃນພາກນີ້ເວົ້າເຖິງວິທີການຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຕໍ່ປະຊາຊົນໂດຍການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍ ແລະ ການໂຄສະນາສຶກສາຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ⁵. ການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍ ແລະ ການໂຄສະນາສຶກສາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງກໍ່ສາມາດຊ່ວຍຈຳກັດການເກີດອຸປະຕິເຫດຂອງປະຊາຊົນກ່ອນ ແລະ ຢູ່ໃນໄລຍະການປະຕິບັດການເກັບກູ້ລະເບີດ. ລະເບີດກະປາງ, ເວົ້າສະເພາະແມ່ນລູກບົນບີທີ່ຍັງບໍ່ທັນແຕກ ພາໃຫ້ມີໄພນາບຊູ່ແບບສະເພາະເຈາະຈົງ ແລະ ພື້ນເດັ່ນຕໍ່ປະຊາຊົນທົ່ວໄປໂດຍເພາະແມ່ນເດັກນ້ອຍ. ໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວສະຖິຕິໄດ້ຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າເດັກນ້ອຍໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວແມ່ນຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ລະເບີດບົນບີທີ່ບໍ່ທັນແຕກຫລາຍກວ່າຄວາມສ່ຽງຕໍ່ລະເບີດຝັງດິນ. ດັ່ງນັ້ນວຽກງານການຕອບໂຕ້ຕ້ອງເນັ້ນໃສ່ໄພຂົນສູ່ຈາກອາວຸດເຫລົ່ານີ້ ແລະ ໃຫ້ເອົາໃຈໃສ່ຫລາຍກວ່າການລິເລີ່ມວຽກງານອື່ນ ໆ. ສິ່ງທ້າທ້າຍອີກດ້ານໜຶ່ງແມ່ນການເຮັດວຽກກັບບັນດາຄູ່ຮ່ວມງານດ້ານການພັດທະນາອື່ນ ໆ ໃນການໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອ ກຸ່ມສ່ຽງສູງໃຫ້ປອດໄພ ແລະ ມີທາງເລືອກໃນການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນຊຶ່ງແມ່ນວຽກງານໜຶ່ງທີ່ສາມາດຊ່ວຍຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໄດ້ຢ່າງພື້ນເດັ່ນ ໂດຍເອົາໃຈໃສ່ແກ້ໄຂບັນຫາຕ່າງ ໆ ທີ່ເປັນສິ່ງຈຸງໃຈໃຫ້ກະທຳຄວາມສ່ຽງສູງ.

ການໃຫ້ຄວາມຮູ້ ແລະ ການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍ

ບັນດາລັດພາຄີຂອງສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ (ບົນບີ) ຈະຕ້ອງປະຕິບັດວຽກງານ “ການໃຫ້ຄວາມຮູ້ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ” ໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນທົ່ວໄປຜູ້ທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ພາຍໃນຂອບເຂດ ຫລື ບໍລິເວນອ້ອມຮອບເຂດທີ່ມີລະເບີດບົນບີບໍ່ເຫັນແຕກຕົກຄ້າງຢູ່⁶. ຍັງບໍ່ທັນມີຂໍ້ແນະນຳກ່ຽວກັບວິທີປະຕິບັດດ້ານນີ້ຢູ່ໃນສົນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວ, ແຕ່ວ່າແຕ່ລະປະເທດພາຄີ ມີພື້ນທະທີ່ຈະຕ້ອງ “ພິຈາລະນາຕາມມາດຕະຖານສາກົນໃນນັ້ນລວມທັງມາດຕະຖານສາກົນໃນການປະຕິບັດງານກ່ຽວກັບລະເບີດຝັງດິນ (IMAS)”⁷

ໃນທາງກົງກັນຂ້າມ ອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW ໄດ້ອ້າງອີງເຖິງຫລັກການສອງດ້ານຄື “ການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍ” ແລະ “ການໂຄສະນາສຶກສາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ”⁸. ການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍມີຈຸດປະສົງຕົ້ນຕໍເພື່ອປຸກຈິດສຳນຶກແບບຮີບດ່ວນກ່ຽວກັບໄພຂົນສູ່ຂອງລະເບີດບົນບີທີ່ບໍ່ທັນແຕກ (ຫລື ລະເບີດອື່ນ ໆ ທີ່ບໍ່ທັນແຕກ) ໃນຂະນະທີ່ການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໄດ້ຖືກພິຈາລະນາວ່າ ແມ່ນຂະບວນການໄລຍະຍາວທີ່ຖືກອອກແບບມາ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນທີ່ເປັນກຸ່ມເປົ້າໝາຍ ມີການປະພຶດທີ່ປອດໄພກວ່າເກົ່າ. ການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍຈະໄດ້ເຮັດແບບຕໍ່ເນື່ອງໃນຂະນະທີ່ສົງຄາມກຳລັງດຳເນີນຢູ່ (ຕົວຢ່າງ ທັນທີ່ທັນໃດພາຍຫລັງທີ່ມີການຕໍ່ສູ້ເກີດຂຶ້ນ). ໃນເມື່ອສົງຄາມສິ້ນສຸດລົງ (ຫລື ຢູ່ໃນສະພາບທີ່ມີຄວາມປອດໄພ) ຈະຕ້ອງໄດ້ດຳເນີນກິດຈະກຳການໂຄສະນາສື່ສານໃຫ້ຄວາມຮູ້ ແລະ ຂໍ້ມູນແບບລົງເລິກ ແລະ ແບບຍືນຍົງໂດຍສະເພາະແມ່ນມີການພົບປະກັບບັນດາຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຊຶ່ງມັນແມ່ນຄຸນລັກສະນະອັນໜຶ່ງຂອງວຽກງານ ການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ. ເປົ້າໝາຍແມ່ນຄວນແນໃສ່ແກ້ໄຂບັນຫາປະຊາຊົນທີ່ທຸກຍາກເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງການໃຫ້ຄວາມຮູ້ແກ່ປະຊາຊົນກ່ຽວກັບຄວາມສ່ຽງ ແລະ ສິ່ງ ອັນຕະລາຍເຫຼົ່ານັ້ນ.

ວິທີການປະຕິບັດທີ່ດີການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍ ແລະ ການໂຄສະນາສຶກສາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍດ້ານວິຊາການທີ່ບໍ່ມີຜົນບັງຄັບທາງກົດໝາຍຂອງອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW ໄດ້ກຳນົດໃຫ້ເຫັນຈຳນວນ “ອົງປະກອບຂອງວິທີການປະຕິບັດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນດີ” ຂອງວຽກງານການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍ ແລະ ການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ. ອົງປະກອບເຫລົ່ານີ້ມີຄືດັ່ງລຸ່ມນີ້.

ການໂຄສະນາສຶກສາເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ

ປະຕິບັດຕາມບັນດາມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດ ແລະ ສາກົນ

ອີງຕາມເອກະສານຊ້ອນທ້າຍດ້ານວິຊາການຂອງອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW, “ທຸກແຜນງານໃນການເຕືອນອັນຕະລາຍ ແລະ ການໂຄສະນາເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ, ໂດຍອີງຕາມຄວາມເປັນໄປໄດ້, ຕ້ອງປະຕິບັດຕາມບັນດາມາດຕະຖານພາຍໃນປະເທດ ແລະ ສາກົນລວມທັງບັນດາມາດຕະຖານສາກົນສໍາລັບການປະຕິບັດການກ່ຽວກັບລະເບີດຝັງດິນ”.⁹ ນາອຸດປະຈຸບັນມີພຽງບາງປະເທດຈໍານວນໜ້ອຍໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນຊຶ່ງເປັນປະເທດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ໄດ້ຮັບຮອງເອົາຫຼາຍມາດຕະຖານລະດັບປະເທດທີ່ອີງໃສ່ມາດຕະຖານສາກົນສໍາລັບການປະຕິບັດການກ່ຽວກັບລະເບີດຝັງດິນ (IMAS) ເຖິງແມ່ນວ່າ ຈໍານວນປະເທດເຫຼົ່ານີ້ກໍາລັງເພີ່ມຂຶ້ນກໍຕາມ¹⁰. ໃນການສ້າງມາດຕະຖານລະດັບປະເທດຄວນປະຕິບັດຕາມມາດຕະຖານດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

ບັນດາການໂຄສະນາສຶກສາເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງກ່ຽວກັບລະເບີດຝັງດິນແລະ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກເສດຄ້າງຈາກສິງຄາມ (MRE) ໄດ້ຖືກປຶກສາຫາລືກັນໃນ IMAS 12.10. IMAS ດັ່ງກ່າວປະກອບມີດັ່ງລຸ່ມນີ້

- > ການຄົ້ນຄວ້າວຽກງານ ໂຄສະນາສຶກສາຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຈາກ ລບຕ
- > ການຕິດຕາມກວດກາ ແຜນງານ ແລະ ໂຄງການ ໂຄສະນາສຶກສາຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ
- > ການເກັບກໍາຂໍ້ມູນ ແລະ ການປະເມີນຄວາມຕ້ອງການ ສໍາລັບວຽກງານໂຄສະນາສຶກສາຫຼຸດຜ່ອນ ຄວາມສ່ຽງຈາກ ລບຕ
- > ການວາງແຜນງານແລະໂຄງການໂຄສະນາສຶກສາຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຈາກ ລບຕ
- > ການປະຕິບັດແຜນງານ ແລະ ໂຄງການ ໂຄສະນາສຶກສາຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຈາກ ລບຕ
- > ການປະເມີນຜົນໄດ້ຮັບຂອງແຜນງານແລະໂຄງການໂຄສະນາສຶກສາຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຈາກ ລບຕ

MRE ມີສາມອົງປະກອບຄື: ການເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຕໍ່ສາທາລະນະຊົນ, ການສຶກສາ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ, ການປະສານງານພົວພັນກັບຊຸມຊົນໃນການປະຕິບັດການກ່ຽວກັບລະເບີດຝັງດິນ/ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ. ບັນດາອົງປະກອບເຫຼົ່ານີ້ມີການຊຸກຍູ້ ແລະ ສະໜັບສະໜູນຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ. ລາຍລະອຽດຂອງອົງປະກອບເຫຼົ່ານີ້ມີຂ້າງລຸ່ມນີ້. ຫຼັກການຂອງ MRE ແມ່ນຄືກັນກັບກໍລະນີຜິເສດຂອງການໂຄສະນາເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ (RE) ທີ່ໄດ້ສຸມໃສ່ໄພຂົ່ມຂູ່ຈາກລະເບີດບິນບິເປັນຫຼັກ. ຄວນເໝັນໝັກໃສ່ຂໍ້ຄວາມກ່ຽວກັບຄວາມປອດໄພທີ່ເຕືອນອັນຕະລາຍຈາກການຈັບບາຍ ຫຼື ລົບກວນໃນລັກສະນະໃດກໍຕາມຕໍ່ລະເບີດບິນບິທີ່ບໍ່ທັນແຕກ.

ການເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຕໍ່ສາທາລະນະຊົນ

ການເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານຕໍ່ສາທາລະນະຊົນ ເປັນວຽກສ່ວນໜຶ່ງຂອງ MRE ໂດຍຕົ້ນຕໍແລ້ວແມ່ນການໝາຍເຖິງກິດຈະກຳການໃຫ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານແກ່ສາທາລະນະຊົນເພື່ອຊອກຫາວິທີການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງທີ່ຈະຖືກ ບາດເຈັບໂດຍລະເບີດຝັງດິນ ແລະ ລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສິງຄາມ (ERW) ໂດຍການປຸກຈິດສຳນຶກກ່ຽວກັບຄວາມສ່ຽງໃຫ້ບຸກຄົນ ແລະ ຊຸມຊົນ ແລະ ໂດຍການສົ່ງເສີມໃຫ້ປ່ຽນແປງຜິດກຳ. ໂດຍຕົ້ນຕໍແລ້ວການສື່ສານແມ່ນຮູບແບບທິດທາງດຽວທີ່ຜ່ານສື່ມິນຊິນ. ການເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນເຫຼົ່ານີ້ອາດເປັນການສະໜອງຂໍ້ມູນ ແລະ ຄຳແນະນຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນຫຼັກສະນະທີ່ຄຸ້ມຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ວ່ອງໄວທັນການ. ໃນສະພາບການສຸກເສີນພາຍຫຼັງສິງຄາມ, ເນື່ອງຈາກເວລາຈຳກັດ ແລະ ຂາດຂໍ້ມູນທີ່ຊັດເຈນການເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນຕໍ່ສາທາລະນະຊົນນັກຈະຖືກໃຊ້ເປັນວິທີການທີ່ເໝາະສົມທີ່ສຸດໃນການສື່ສານໃຫ້ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຄວາມປອດໄພເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ.

ການໂຄສະນາສຶກສາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ

ການສຶກສາ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ

ການສຶກສາ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມແມ່ນຂະບວນການສື່ສານແບບສອງທິດທາງ ທີ່ປະກອບດ້ວຍການສະໜອງ ແລະ ການສະແຫວງຫາຄວາມຮູ້, ທັດສະນະຂະຕິ ແລະ ການປະພຶດໂດຍການສຶກສອນ ແລະ ການຮຽນຮູ້. ກິດຈະກຳໃນການສຶກສາ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມອາດຈະຈັດຢູ່ໃນຮູບແບບທາງການ ແລະ ບໍ່ເປັນທາງການ. ອາດຈະເປັນການສຶກສອນຈາກຄູໃຫ້ເດັກນັກຮຽນ, ຈາກພໍ່ແມ່ສູ່ລູກ ແລະ ຈາກລູກສູ່ພໍ່ແມ່ຢູ່ເຮືອນ, ການຮຽນແບບເດັກສອນເດັກ, ການຮຽນແບບເພື່ອນສອນເພື່ອນ ແລະ ໃນກິດຈະກຳມ່ວນຊື່ນຕ່າງ ໆ, ການຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບຄວາມປອດໄພດ້ານລະເບີດຝັງດິນ ສຳລັບຜູ້ເຮັດວຽກຊ່ວຍເຫລືອດ້ານມະນຸດສະທຳ ແລະ ການເຊື່ອມສານເອົາສິ່ຂໍ້ຄວາມດ້ານຄວາມປອດໄພກ່ຽວກັບລະເບີດຝັງດິນເຂົ້າໃນການປະຕິບັດງານທີ່ເປັນຜິດຕິດສຸຂະພາບ ແລະ ດ້ານຄວາມປອດໄພ.

ການພົວພັນປະສານງານກັບຊຸມຊົນ

ການພົວພັນປະສານງານກັບຊຸມຊົນ¹¹ ໝາຍເຖິງລະບົບ ແລະ ຂະບວນການທີ່ນຳໃຊ້ເພື່ອແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວ ສານລະຫວ່າງເຈົ້າໜ້າທີ່ລະດັບຊາດ, ບັນດາອົງການປະຕິການດ້ານລະເບີດຝັງດິນ ແລະ ບັນດາຊຸມຊົນກ່ຽວກັບບັນຫາລະເບີດຝັງດິນ ແລະ ລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ ແລະ ຄວາມສ່ຽງທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ. ມັນເປັນການສົ່ງເສີມບັນດາຊຸມຊົນໃຫ້ຮັບຮູ້ໃນເວລາເຮັດການວາງແຜນເກັບກູ້ລະເບີດ, ໃຫ້ຮູ້ສະພາບ ແລະ ໄລຍະເກັບກູ້ ແລະ ສະຖານທີ່ເກັບກູ້ທີ່ແນ່ນອນທີ່ໄດ້ໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ ແລະ ໄດ້ເກັບກູ້ລະເບີດອອກແລ້ວ. ນອກຈາກການເກັບກູ້ລະເບີດແລ້ວການພົວພັນ ແລະ ການປະສານງານກັບຊຸມຊົນ ສາມາດສະໜັບສະໜູນບັນດາວຽກງານຊ່ວຍເຫລືອ ແລະ ວຽກງານພັດທະນາທີ່ເປັນການຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງແກ່ບັນດາຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.

ເລັ່ງໃສ່ກຸ່ມເປົ້າໝາຍທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍ ແລະ ການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຄວນເລັ່ງໃສ່ກຸ່ມປະຊາກອນທີ່ຮັບຜົນກະທົບຊຶ່ງລວມທັງປະຊາກອນທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ພາຍໃນ ແລະ ອ້ອມຮອບບໍລິເວນທີ່ມີລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ (ERW) ແລະ ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ເດີນທາງຜ່ານເຂດດັ່ງກ່າວ.¹²

ການກຳນົດກຸ່ມເປົ້າໝາຍສຳລັບວຽກເຕືອນໄພອັນຕະລາຍແມ່ນຈຸດເລີ່ມຕົ້ນອັນໜຶ່ງຂອງບັນດາກິດຈະກຳການຊ່ວຍເຫລືອທີ່ມີປະສິດທິຜົນ. ປະຊາກອນທີ່ໄດ້ຍົກຍ້າຍລ່ວນທັງຊາວອົບຜະຍົບ ແລະ ຜູ້ທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ໃນເຂດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບມັກຈະເປັນຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດບິນປີທີ່ບໍ່ທັນແຕກໃນໄລຍະທີ່ພວກເຂົາຍັງຢູ່ ແລະ ກັບຄືນມາຢູ່ໃນທ້ອງຖິ່ນຂອງພວກເຂົາເອງ. ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບປະສິດທິຜົນດີ ການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ຖ້າເປັນໄປໄດ້ ຄວນດຳເນີນໄລຍະກ່ອນການກັບຄືນ, ໄລຍະພວມກັບຄືນ ແລະ ໄລຍະພາຍຫລັງກັບຄືນຖິ່ນ ຖານຂອງຊາວອົບຜະຍົບ.

ການກັບຄືນຖິ່ນຖານຂອງຊາວອົບຜະຍົບ ແລະ/ຫລື ບຸກຄົນທີ່ຕ້ອງຍົກຍ້າຍພາຍໃນປະເທດຄວນມີການວາງແຜນສະເພາະ ຫລື ຄວນໃຫ້ປະຊາກອນທີ່ຍົກຍ້າຍນັ້ນເປັນຜູ້ຕັດສິນດ້ວຍພວກເຂົາເອງ. ບໍ່ວ່າໃນກໍລະນີໃດກໍຕາມ, ປະສິບການໄດ້ຊື່ໃຫ້ເຫັນວ່າການຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານຂອງປະຊາກອນພາໃຫ້ເພີ່ມສາເຫດຕົ້ນຂອງການເກີດຫລາຍບັນຫາລວມທັງອຸປະຕິເຫດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບລະເບີດບິນບໍ່ທັນແຕກ. ມີສອງສາເຫດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບເລື່ອງນີ້. ເຫດຜົນທຳອິດກໍຄືວ່າຂອບເຂດພື້ນທີ່ບ່ອນທີ່ປະຊາກອນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບທີ່ໄດ້ຍົກຍ້າຍອອກໄປນັ້ນຈະເປັນພື້ນທີ່ຖືກປະປ່ອຍຈົນກວ່າຈະເຖິງເວລາທີ່ພວກເຂົາກັບຄືນມາຢູ່ອີກ. ຖ້າຫາກເປັນແນວນັ້ນກໍໝາຍຄວາມວ່າຄົນຈະຮູ້ວ່າການສູ້ຮົບໄດ້ເກີດຂຶ້ນຢູ່ໃສ່ ແລະ ເວລາໃດ, ອາວຸດທີ່ຖືກໃຊ້ມີປະເພດໃດແດ່ ແລະ ບໍ່ຮູ້ວ່າກ່ອນໜ້າທີ່ພວກເຂົາ ກັບຄືນມານັ້ນມີກໍລະນີອຸປະຕິເຫດໃດບໍ່ທີ່ກ່ຽວກັບ ERW. ໃນກໍລະນີພື້ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງບໍ່ຖືກປະປ່ອຍໝົດທຸກບ່ອນກໍເປັນທີ່ແນ່ນອນແລ້ວວ່າຍັງຄົງມີຄົນທີ່ຮູ້ຈັກຂຶ້ນທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້ກ່ຽວກັບພື້ນທີ່ຕ່າງ ໆ ຊຶ່ງເປັນຂຶ້ນມາໃຫ້ແກ່ຜູ້ກັບຄືນມາຢູ່.

ການໂຄສະນາສຶກສາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ

ເຫດຜົນທີ່ສອງແມ່ນຄວາມຕ້ອງການຢ່າງແຮງຂອງຄົນທີ່ຢາກຊຸກຄືນເພື່ອຮູ້ຈັກສະພາບຂອງທີ່ຢູ່ອາໄສ ຊຶ່ງເປັນການປະພຶດແບບທຳມະດາທົ່ວໄປ. ເຖິງແມ່ນວ່າປະຊາກອນທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍກັບຄືນມັນອາດຖືກກ່າວເຕືອນໃຫ້ຮູ້ໄພອັນຕະລາຍທີ່ອາດຈະເກີດຂຶ້ນ ແລະ ໄດ້ຮັບການແນະນຳໃຫ້ຊຸກຮູ້ມຸມກ່ຽວກັບສະພາບທ້ອງຖິ່ນກ່ອນທີ່ຈະກັບຄືນເຂົ້າສູ່ເຮືອນຊາມຂອງໃຜມັນແລ້ວກໍຕາມ ແຕ່ພວກເຂົາມັກຈະກັບຄືນເຮືອນຂອງພວກເຂົາໂດຍທັນທີ ແລະ ຮີບຟ້າວໄປສຳຫລວດໂຮ່ນາຮົ່ວສວນ ແລະ ເຮືອນຊາມເພື່ອຢາກຮູ້ວ່າໄດ້ມີຫຍັງເກີດຂຶ້ນໃນໄລຍະທີ່ພວກເຂົາໄດ້ຈາກໄປ. ການເຮັດແນວນີ້ມັກເກີດເຫດໂສກວິນາດສະກຳໃນໄລຍະທຳອິດພາຍຫລັງທີ່ໄດ້ກັບຄືນຖິ່ນຖານ.

ສຳລັບປະຊາຊົນທີ່ດຳລົງຊີວິດ ແລະ ທຳມາຫາກິນຢູ່ຝື່ນທີ່ບ່ອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກ ERW ກໍຍັງມີເຫດຜົນທາງເສດຖະກິດທີ່ມັກຈະມີຄົນໄປສຳຫລວດເຂດທີ່ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ. ສຳລັບຫລາຍຊຸມຊົນການເກັບເຫລັກເສດທີ່ໄດ້ມາຈາກ ERW ແມ່ນລາຍຮັບເພີ່ມອັນສຳຄັນໃຫ້ແກ່ຄອບຄົວ. ຄືດັ່ງອົງການ MAG ໃຫ້ຄຳແນະນຳກ່ຽວກັບລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຊຶ່ງອົງການດັ່ງກ່າວໄດ້ລາຍງານໃຫ້ຮູ້ວ່າການເກັບເຫລັກເສດແມ່ນທຸລະກິດໜຶ່ງທີ່ມີລາຍຮັບດີໃນ ສປປ ລາວ ຊຶ່ງແມ່ນຕົວຢ່າງໜຶ່ງຂອງສາເຫດທີ່ພາໃຫ້ເກີດອຸປະຕິເຫດຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ.

ກ່ອງຂໍ້ມູນ 8 : ຜູ້ຄ້າຂາຍເຫລັກເສດໃນ ສປປ ລາວ*

ເພື່ອຊ່ວຍແກ້ໄຂບັນຫາອັນຕະລາຍຈາກການເກັບເຫລັກເສດທີ່ໄດ້ມາຈາກ ERW ອົງການ MAG ໄດ້ດຳເນີນໂຄງການໜຶ່ງຢູ່ແຂວງຊຽງຂວາງ. ບັນດາບຸກຄົນທີ່ມີສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄ້າຂາຍເຫລັກເສດລວມທັງຜູ້ທີ່ເກັບຊື້ເຫລັກເສດໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມການການໃຫ້ການສຶກສາເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ, ພວກເຂົາໄດ້ຮຽນຮູ້ກ່ຽວກັບລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ, ການຈຳແນກປະເພດ ແລະ ການຈັບບາຍແບບປອດໄພຈາກ ERW.

ຜູ້ຄ້າຂາຍເຫລັກເສດໄດ້ຢຸດເຊົາບໍ່ຊື້ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ ແລະ ເຈົ້າຂອງໂຮງງານຫຼອມເຫລັກເສດກໍໄດ້ປະຕິເສດບໍ່ຊື້ເຫລັກເສດທີ່ເປັນລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ. ນອກຈາກນັ້ນກອງເຫລັກເສດທີ່ໄດ້ມາຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ໄດ້ສະສົມມາເປັນເວລາຫລາຍປີ ກໍໄດ້ຖືກທຳລາຍພ້ອມກັນເປັນຈຳນວນຫລວງຫລາຍ.

ກິດຈະກຳການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ພາຍໃຕ້ຂອບເຂດໂຄງການແມ່ນທຶນງານພົວພັນ ແລະ ປະສານງານກັບຊຸມຊົນຂອງອົງການ MAG ເປັນຜູ້ດຳເນີນໂດຍເຂົາເຈົ້າໄດ້ຊ່ວຍສຳຫລວດ ແລະ ແຕ້ມແຜ່ນທີ່ຕາມແຕ່ລະຈຸດທີ່ມີລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ພວກເຂົາໄດ້ພົບເຫັນໃນສະໜາມ ແລະ ຕໍ່ມາພາຍຫລັງລະເບີດເຫລົ່ານັ້ນໄດ້ຖືກທຳລາຍໂດຍທຶນງານເກັບກູ້ ແລະ ທຳລາຍຄືນທີ່.

ຜົນສຳເລັດຂອງໂຄງການລະດັບແຂວງນີ້ໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນຜົນປະໂຫຍດຂອງໂຄງການລະດັບສູງໃນຂັ້ນສູນກາງຊຶ່ງເປັນຜົນດີຕໍ່ເຈົ້າຂອງກອງເຫລັກເສດ ແລະ ຜູ້ຄ້າຂາຍເຫລັກເສດເອງ. ການເອົາເຫລັກເສດທີ່ເປັນລະເບີດບໍ່ທັນແຕກອອກຈາກກອງເຫລັກເສດທົ່ວໄປ ແລະ ເອົາອອກຈາກສະຖານທີ່ເກັບເຫລັກເສດບວກເຂົ້າກັບການໂຄສະນາໂດຍໃຊ້ສື່ຂ່າຍສ່ວນກ່ຽວກັບການໃຫ້ຄວາມຮູ້ດ້ານຄວາມສ່ຽງຂອງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກເປັນສິ່ງທີ່ສາມາດຊ່ວຍຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໃຫ້ແກ່ບັນດາບຸກຄົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄ້າຂາຍເຫລັກເສດແບບອັນຕະລາຍເຊັ່ນນີ້

* ຄືດມາຈາກບົດຂ່າວສານຂອງໂຄງການ MAG, ລະດູບາມໃໝ່/ລະດູຮ້ອນ ປີ 2009.

ເວລາແມ່ນສິ່ງສຳຄັນ

ຄວນເຮັດກິດຈະກຳເຕືອນໄພອັນຕະລາຍໃຫ້ໄວເທົ່າທີ່ຈະໄວໄດ້ໂດຍອີງໃສ່ສະພາບຕົວຈິງ ແລະ ອີງຕາມຂໍ້ມູນທີ່ມີ. ຄວນນຳເອົາແຜນງານສຳລັບການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງເຂົ້າມາປ່ຽນແທນແຜນງານເຕືອນໄພອັນຕະລາຍໃຫ້ໄວເທົ່າທີ່ຈະໄວໄດ້. ຄວນເຮັດການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍ ແລະ ການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງແກ່ບັນດາຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢ່າງໄວວາທັນການທີ່ສຸດເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້.”¹³

ການໂຄສະນາສຶກສາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ

ເປັນທີ່ຈະແຈ້ງແລ້ວວ່າການປະຕິບັດຢ່າງໄວວ່າໃນການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍ ຫລື ການໂຄສະນາ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງແມ່ນສິ່ງທີ່ສໍາຄັນຫລາຍ. ການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍຄວນຄໍານຶງເຖິງ ການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໂດຍບໍ່ໃຫ້ຕັດແຍກອອກຈາກກັນຢ່າງສິ້ນເຊີງດັ່ງທີ່ເຄີຍເຊື່ອ ຖືກັນມາ. ສິ່ງທີ່ແຕກຕ່າງໃນສອງດ້ານນີ້ກໍ່ຄືວ່າການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍແມ່ນການສື່ສານແບບ ທິດທາງດຽວໃນສະພາບເຂັ້ວຮ້ອນຮີບດ່ວນ ໃນຂະນະທີ່ການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແມ່ນ (ຫລື ຄວນແມ່ນ) ຂະບວນການໄລຍະຍາວ ແລະ ແບບມີສ່ວນຮ່ວມ.

ນໍາໃຊ້ຄວາມຊໍານານງານທີ່ມີຢູ່

ບັນດາຝ່າຍກ່ຽວຂ້ອງກັບການປະທະກັນດ້ວຍອາວຸດ ຄວນນໍາໃຊ້ຝ່າຍທີ່ 3 ເປັນຕົ້ນແມ່ນບັນດາອົງ ການຈັດຕັ້ງສາກົນ ແລະ ອົງການບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ ຖ້າຫາກວ່າບັນດາຝ່າຍກ່ຽວຂ້ອງກັບການ ປະທະກັນດ້ວຍອາວຸດນັ້ນຫາກບໍ່ມີວັດຖຸປັດໃຈ ແລະ ທັກສະຄວາມຮູ້ໃນການເຮັດກິດຈະກຳໂຄສະນາ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ. ບັນດານິຕິບຸກຄົນ ຫລື ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ໄດ້ ຮັບໜ້າທີ່ໃຫ້ເຮັດວຽກງານເຕືອນໄພອັນຕະລາຍຄວນຖືກປະເມີນເປັນແຕ່ລະກໍລະນີໄປ⁴.

ບາງປະເດັນໃນການຕັດສິນບັນຫາທີ່ຕ້ອງຄໍານຶງເຖິງ ແມ່ນທັດສະນະຄວາມຄິດເຫັນຂອງຖັນແຖວ ຂອງກອງທັບທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມ (ຕົວຢ່າງ ທະຫານແມ່ນຝ່າຍເປັນກາງ ຫລື ວ່າສິ່ງທີ່ທະຫານເວົ້າມັນ ເປັນການໂຄສະນາຊວນເຊື່ອ ຫລື ບໍ່), ຄວາມຊໍານານງານຂອງທະຫານໃນການໂຄສະນາເພື່ອ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ລະບົບວຽກງານດ້ານບໍລິຫານເປັນສິດແນວໃດ. ແມ່ນອນທີ່ສຸດແລ້ວວ່າ ມັນອາດຈະບໍ່ເປັນຈິງສະເໝີໄປໃນສະພາບທີ່ວ່າ: ກອງທັບ, ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງຝ່າຍພົນລະເຮືອນ ແລະ ບັນດາອົງການຊ່ວຍເຫລືອດ້ານມະນຸດສະທໍາອາດຈະບໍ່ມີຄວາມສາມາດເຮັດໄດ້ໝົດທຸກຢ່າງ ໃນການຊ່ວຍກອບກູ້ຊີວິດ ແລະ ການຖືກບາດເຈັບທີ່ມີການສູນເສຍພາກສ່ວນຕ່າງ ໆ ຂອງຮ່າງ ກາຍຂອງໝົດທຸກຄົນໄດ້.

ສິ່ງທີ່ສໍາຄັນຕ້ອງຮູ້ກໍານົດເວລາໃນເນື້ອມີການຕັດສິນໃຈວ່າຄວນຈະເອົາພາກສ່ວນໃດແດ່ເຂົ້າຮ່ວມ. ບັນດາອົງການລະດັບຊາດ (ພາກສ່ວນທະຫານ, ອົງການພົນລະເຮືອນ, ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນ ໆ) ເລີ່ມແຕ່ມີວັດຖຸປັດໃຈ ແລະ ທັກສະຄວາມຮູ້ຕ່າງກັນໃນການນໍາເນີນແຜນງານຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ໃນໄລຍະຍາວ. ບັນດາອົງການຊ່ວຍເຫລືອດ້ານມະນຸດສະທໍາກໍສາມາດປະກອບສ່ວນຢ່າງເປັນຜົນ ປະໂຫຍດໃນໄລຍະຕົ້ນຂອງວຽກງານການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍ ແລະ ການໂຄສະນາເພື່ອ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ເນື່ອງຈາກວ່າປະສົບການຂອງເຂົາເຈົ້າທີ່ໄດ້ຮັບມາຈາກສະພາບການ ແລະ ສະຖານທີ່ອື່ນ ໆ ອາດຊ່ວຍປະຢັດເວລາທີ່ມີຄ່າ ແລະ ຫລືກເວັ້ນຄວາມບໍ່ຈໍາເປັນທີ່ຈະຕ້ອງ “ເຮັດທຸກສິ່ງທຸກຢ່າງຂຶ້ນໃໝ່ໝົດ”.

ຜູ້ທີ່ໃຊ້ລະເບີດກະປາງ (ບົມບົ) ຄວນໃຫ້ທຶນສະໜັບສະໜູນວຽກງານການເຕືອນໄພ ອັນຕະລາຍ ແລະ ການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ

“ຖ້າຫາກເປັນໄປໄດ້ຝ່າຍຕ່າງ ໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການປະທະກັນດ້ວຍອາວຸດ ຄວນສະໜອງຊັບ ພະຍາກອນເພີ່ມເຕີມໃຫ້ແກ່ວຽກງານການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍ ແລະ ການໃຫ້ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບ ຄວາມສ່ຽງ. ໃນການຊ່ວຍເຫລືອດັ່ງກ່າວອາດລວມມີການສະໜອງການສະໜັບສະໜູນດ້ານບໍລິຫານ, ການຜະລິດວັດຖຸອຸປະກອນສໍາລັບການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ, ການສະໜັບສະໜູນ ດ້ານການເງິນ ແລະ ການສະໜອງຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຜູ້ທີ່ຕ່າງ ໆ”⁵

ຄວາມສໍາຄັນຢູ່ໃນທີ່ນີ້ກໍ່ຄືວ່າ ຢູ່ໃນສະພາບທີ່ທະຫານອາດຈະບໍ່ແມ່ນພາກສ່ວນທີ່ເໝາະສົມດີທີ່ສຸດໃນ ການເຮັດກິດຈະກຳເຕືອນໄພອັນຕະລາຍ ຫລື ການໃຫ້ຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບຄວາມສ່ຽງໂດຍກົງໄດ້ ການ ຊ່ວຍເຫລືອດັ່ງກ່າວກໍ່ອາດມອບໃຫ້ພາກສ່ວນອື່ນເຮັດວຽກງານເຫລົ່ານີ້. ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມຈະຕ້ອງປະຕິບັດ ວຽກງານຢ່າງລະມັດລະວັງ. ເຖິງແມ່ນວ່າເອກະສານຊ້ອນທ້າຍດ້ານວິຊາການນີ້ ຈະກ່ຽວຂ້ອງກັບ

ການໂຄສະນາສຶກສາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ

ການຜະລິດອຸປະກອນການໂຄສະນາຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງກໍ່ຕາມ ແຕ່ກໍ່ຍັງຕ້ອງລະມັດລະວັງທີ່ບໍ່ຜຽງ ແຕ່ຈະຕັດປ່ຽນ ຫລື ຮັບຮອງເອົາວັດຖຸອຸປະກອນທີ່ໄດ້ນຳໃຊ້ໃນສະຖານະການອື່ນ ມານຳໃຊ້. ຈະຕ້ອງ ຄຳນຶງເຖິງວັດທະນະທຳ ແລະ ພາສາຂອງທ້ອງຖິ່ນ ບໍ່ດັ່ງນັ້ນການເຮັດວຽກງານທົ່ວໝົດອາດຈະສູນ ເສຍເວລາ ແລະ ຄວາມພະຍາຍາມໄປຊື່ ໆ.

ໜຶ່ງໃນວິທີການທີ່ດີທີ່ສຸດໃນການສະໜັບສະໜູນອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າເຮັດວຽກ ງານການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍກໍ່ຄືຈະຕ້ອງຮັບປະກັນ ຫລື ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄດ້ ເຂົ້າເຖິງແຫລ່ງຂໍ້ມູນຂອງສາທາລະນະຊົນ ໂດຍບໍ່ຕ້ອງໄດ້ຜ່ານຫລາຍຂັ້ນຕອນທາງດ້ານບໍລິຫານ ທີ່ສະຫລັບຊັບຊ້ອນ ແລະ ຖ້າເປັນໄປໄດ້ແມ່ນບໍ່ໃຫ້ມີຄ່າໃຊ້ຈ່າຍໃດ ໆ ເລີຍ. ໃນນີ້ອາດຈະໝາຍເຖິງ ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນໃນເວລາທີ່ມີການຈັດລາຍການອອກອາກາດຂອງສື່ມິນຊິນລັດຖະບານ (ໂທລະພາບ ແລະ ວິທະຍຸ), ໂອກາດໃນການລວມເອົາຂໍ້ຄວາມປະກາດລົງໜັງສືພິມຂອງລັດ ຫລື ອຳນວຍ ຄວາມສະດວກການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍໂດຍໃຊ້ການບໍລິການໄປສະນີແຫ່ງຊາດ ແລະການຕິດປະກາດ ເຕືອນໄພອັນຕະລາຍຢູ່ຕາມສະຖາບັນຂອງລັດຕ່າງ ໆ. ສຳລັບໃນໄລຍະຍາວ ວຽກນີ້ຄວນແມ່ນ ກະຊວງສຶກສາເປັນຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກໃນການນຳເອົາເນື້ອໃນການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍ ແລະ ການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ເຂົ້າໃນຫລັກສູດການສຶກສາແຫ່ງຊາດ.

ຂອບເຂດວຽກງານກົດໝາຍ

ບັນດາມາດຕະຖານທາງດ້ານກົດໝາຍ ທີ່ໄດ້ກ່າວໄວ້ຢູ່ໃນສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ ແລະ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຢູ່ໃນອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW ໄດ້ຖືກນຳມາທົບທວນຂັ້ນຂ້າງລະອຽດສົນ ຄວນດັ່ງຂ້າງເທິງ. ເນື້ອໃນກ່ຽວກັບການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງບໍ່ໄດ້ມີຫລາຍຢູ່ໃນ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງເຖິງແມ່ນວ່າແຕ່ລະປະເທດພາຄີທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໄດ້ຖືກຮຽກ ຮ້ອງໃຫ້ເຮັດວຽກງານການໃຫ້ຄວາມຮູ້ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ “ໃຫ້ໄວເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້” ເພື່ອ ຮັບປະກັນໃຫ້ມີຈິດສຳນຶກໃນຈຳນວນປະຊາກອນທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ພາຍໃນ ຫລື ອອ້ມຮອບເຂດທີ່ມີລູກ ບິນບີບັ້ນແຕກເພື່ອໃຫ້ຮັບຮູ້ຄວາມສ່ຽງທີ່ເກີດມາຈາກລະເບີດຕົກຄ້າງດັ່ງກ່າວ.¹⁶

ດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍຢູ່ຂ້າງເທິງແລ້ວວ່າລາຍລະອຽດເພີ່ມເຕີມກ່ຽວກັບຂໍ້ແນະນຳວ່າດ້ວຍການເຕືອນ ໄພອັນຕະລາຍ ແລະ ການໃຫ້ຄວາມຮູ້ດ້ານຄວາມສ່ຽງນັ້ນ ໄດ້ເອົາເຂົ້າຢູ່ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ ດ້ານວິຊາການຂອງອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW ແຕ່ວ່າພັນຖະທາງດ້ານກົດໝາຍຕໍ່ບັນດາປະເທດ ພາຄີກ່ຽວກັບເຄື່ອງມືດັ່ງກ່າວແມ່ນຍັງບໍ່ທັນເຂັ້ມແຂງພໍ. ໂດຍອີງຕາມມາດຕາ 5, ບັນດາປະເທດພາຄີ ແລະ ຝ່າຍຕ່າງ ໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການການປະທະກັນດ້ວຍອາວຸດຈະຕ້ອງ “ປະຕິບັດທຸກ ມາດຕະການທີ່ລະມັດລະວັງເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້” ຢູ່ພາຍໃຕ້ຂອບເຂດດິນແດນທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ການຄວບຄຸມ ຂອງຕົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມຈະຕ້ອງປົກປ້ອງປະຊາຊົນທົ່ວໄປ ແລະ ປະຊາຊົນຜູ້ຢູ່ໃນໄພຂົ່ມຂູ່¹⁷. ມາດຕະການລະມັດລະວັງເຫລົ່ານີ້ “ອາດກວມເອົາ” ການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍ ແລະ ການໃຫ້ຄວາມຮູ້ດ້ານຄວາມສ່ຽງໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນທົ່ວໄປດັ່ງ ທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍດ້ານວິຊາການທີ່ບໍ່ມີຜົນທາງກົດໝາຍ.

ພາກທີ 6

ໝາຍເຫດ

- ¹ IMAS 08.40: ການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍອັນຕະລາຍຂອງລະເບີດຝັງດິນ ແລະ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ, ສະບັບທີ່ສອງ, ວັນທີ 1 ມັງກອນ 2003.
- ² ເບິ່ງໃນ GICHD, ຂໍ້ແນະນຳການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ ແລະ ການລ້ອມຮົ້ວໃນແຜນງານປະຕິບັດການກ່ຽວກັບລະເບີດຝັງດິນ, ມະຄອນເຈນີວາ, ເດືອນພະຈິກ 2008.
- ³ ມາດຕະການລະມັດລະວັງທີ່ເປັນໄປໄດ້ຖືກກຳນົດເປັນບັນດາມາດຕະການລະມັດລະວັງທີ່ສອດຄ່ອງ ຫລື ມີຄວາມສອດຄ່ອງຢ່າງເປັນໄປໄດ້ ໂດຍຄຳນຶງເຖິງທຸກສະຖານະການໃນໄລຍະເວລາໃດໜຶ່ງລວມ ທັງການຄຳນຶງເຖິງປະເດັນທາງດ້ານມະນຸດສະທຳ ແລະ ການທະຫານ”, ມາດຕາ 5, ອານຸສັນຍາ V.
- ⁴ ເອກະສານເຫລົ່ານີ້ແມ່ນເລັ່ງໃສ່ການປົກປ້ອງປະຊາຊົນຈາກລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ, ຂໍ້ແນະນຳໃນການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍພາຍໃຕ້ອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW, ການປະຕິບັດການກ່ຽວກັບລະເບີດຝັງດິນ, ລອນດອນ, 2004; ແລະ ການໂຄສະນາເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງກ່ຽວກັບລະເບີດຝັງດິນ ແລະ ERW - ຂໍ້ແນະນຳການຄຸ້ມຄອງໂຄງການ, GICHD, 2008.
- ⁵ ຄຳສັບທີ່ວ່າ “ການໂຄສະນາເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ” ມັກຈະມີການເພີ່ມການນຳໃຊ້ເປັນຄຳສັບທີ່ວ່າ “ການໂຄສະນາເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ກ່ຽວກັບລະເບີດຝັງດິນ” ເນື່ອງຈາກວ່າການໃຫ້ຄວາມຮູ້ແກ່ບັນດາຊຸມຊົນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງໄດ້ສຸມໃສ່ ERW ແທນທີ່ຈະແມ່ນລະເບີດຝັງດິນ ໂດຍສະເພາະແມ່ນລູກບົມບີທີ່ຍັງບໍ່ທັນແຕກ. ດັ່ງທີ່ໄດ້ເຫັນຢູ່ຂ້າງລຸ່ມ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງໄດ້ໃຊ້ຄຳສັບທີ່ວ່າ “ການໂຄສະນາເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ”.
- ⁶ ມາດຕາ 4, ວັກ 2 (e), ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ.
- ⁷ ມາດຕາ 4, ວັກ 3, ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ.
- ⁸ ການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍໄດ້ຖືກກຳນົດເປັນຄຳນິຍາມຢູ່ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍດ້ານວິຊາການແທນທີ່ຈະຢູ່ໃນເອກະສານຕົ້ນຕໍຂອງອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW ເນື່ອງຈາກວ່າ “ການສະໜອງຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຄວາມລະມັດລະວັງຢ່າງທັນການໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນທົ່ວໄປແມ່ນມີຈຸດປະສົງຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງທີ່ເກີດມາຈາກລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມໃນບັນດາພື້ນທີ່ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ”. ໃນທາງກົງກັນຂ້າມການໂຄສະນາເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງກໍ່ໄດ້ຖືກຂຽນເປັນຄຳນິຍາມແບບທາງອ້ອມໃນຫລັກສະນະທີ່ວ່າວິທີການປະຕິ ບັດຄວນເຮັດແນວໃດ: “ການໂຄສະນາເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໃຫ້ແກ່ປະຊາກອນທົ່ວໄປຄວນປະກອບດ້ວຍຫລາຍແຜນງານທີ່ໃຫ້ຄວາມຮູ້ດ້ານຄວາມສ່ຽງເພື່ອອ່ານວ່າຄວາມສະດວກການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານລະຫວ່າງບັນດາຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ເຈົ້າໜ້າທີ່ລັດຖະບານຝ່າຍຕ່າງ ໆ ແລະ ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງດ້ານມະນຸດສະທຳເພື່ອໃຫ້ບັນດາຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໄດ້ຮັບຮູ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບໄພອັນຕະລາຍຈາກລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ. ແຜນງານໃຫ້ຄວາມຮູ້ດ້ານຄວາມສ່ຽງ ໂດຍປົກກະຕິແລ້ວຈະແມ່ນກິດຈະກຳທີ່ປະຕິບັດໃນໄລຍະຍາວ”.
- ⁹ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍດ້ານວິຊາການ, ມາດຕາ 2 (a), ອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW.
- ¹⁰ ເບິ່ງໃນ www.mineactionstandards.org/nmas.htm ຊຶ່ງເປັນຕົວຢ່າງຂອງມາດຕະຖານການປະຕິບັດກ່ຽວກັບລະເບີດຝັງດິນ ລະດັບຊາດ.
- ¹¹ ເອີ້ນວ່າການພົວພັນປະສານງານວຽກງານກ່ຽວກັບລະເບີດຝັງດິນຂັ້ນສູງສຸດຊຶ່ງມີຢູ່ໃນ IMAS.
- ¹² ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍດ້ານວິຊາການ, ມາດຕາ 2 (d) ອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW.
- ¹³ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍດ້ານວິຊາການ, ມາດຕາ 2 (e) ອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW.
- ¹⁴ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍດ້ານວິຊາການ, ມາດຕາ 2 (f) ອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW.
- ¹⁵ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍດ້ານວິຊາການ, ມາດຕາ 2 (g) ອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW.
- ¹⁶ ມາດຕາ 4 ວັກ 2 (e), ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ.
- ¹⁷ ມາດຕະການລະມັດລະວັງທີ່ເປັນໄປໄດ້ຖືກກຳນົດເປັນບັນດາມາດຕະການລະມັດລະວັງທີ່ສອດຄ່ອງ ຫລື ມີຄວາມສອດຄ່ອງຢ່າງເປັນໄປໄດ້ໂດຍຄຳນຶງເຖິງທຸກສະຖານະການໃນໄລຍະເວລາໃດໜຶ່ງລວມທັງການຄຳນຶງເຖິງປະເດັນທາງດ້ານມະນຸດສະທຳ ແລະ ການທະຫານ”, ມາດຕາ 5, ອານຸສັນຍາ V.

ພາກທີ 7

ການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ

ການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ

ການລະເບີດຂອງລູກບົມບີມັກຈະພາໃຫ້ເກີດມີຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈຳນວນຫລວງຫລາຍ. ບາງຄົນເສຍຊີວິດໃນຂະນະທີ່ອີກບາງຄົນມີຊີວິດລອດຢູ່ຈາກລະເບີດແຕກ ແລະ ຕ້ອງການໃຫ້ມີການຊ່ວຍເຫລືອທາງດ້ານການແພດຢ່າງຮີບດ່ວນ ແລະ ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະສືບຕໍ່ໃຫ້ການການດູແລທາງການແພດ ແລະ ການຜົນຜູ້ສຸຂະພາບ. ແຕ່ຢ່າງໃດກໍຕາມ ຢູ່ໃນຫລາຍປະເທດຈຳນວນຜູ້ທີ່ລອດຊີວິດຈາກລະເບີດຝັງດິນ ຫລື ລະເບີດທີ່ຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ ແລະ ເວົ້າສະເພາະແມ່ນຄວາມຕ້ອງການຊ່ວຍເຫລືອຂອງພວກເຂົາແມ່ນຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຖືກຮັບຮູ້ ແລະ ຕອບສະໜອງຢ່າງພຽງພໍເທື່ອ. ເອກະສານໃນພາກນີ້ມີການປະເມີນເຖິງຄວາມຕ້ອງການດ້ານການຊ່ວຍເຫລືອໃຫ້ແກ່ຜູ້ລອດຊີວິດຈາກລູກບົມບີ ແລະ ສັງລວມບັນດາສິ່ງທ້າທາຍຫລັກ ໆ ເພື່ອຮັບປະກັນເຮັດໃຫ້ຄວາມຕ້ອງການເຫລົ່ານັ້ນໄດ້ຮັບການຕອບສະໜອງ.

ໂດຍອີງຕາມການສັງເກດການຂອງ ICRC ເຫັນວ່າມີພຽງແຕ່ຜູ້ທີ່ໂຊກດີຫລາຍເທົ່ານັ້ນທີ່ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫລືອທີ່ຈຳເປັນໃນລະດັບໃດໜຶ່ງ ແລະ ຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈຳນວນຫລວງຫລາຍຈາກລະເບີດຕົກຄ້າງຂອງສົງຄາມແມ່ນຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການປິ່ນປົວທາງການແພດຢ່າງພຽງພໍເທື່ອ (ກ່ອງຂໍ້ມູນ 10). ຢູ່ໃນຫລາຍພື້ນທີ່ບ່ອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບນັ້ນລະບົບການດູແລທາງການແພດແມ່ນບໍ່ພຽງພໍ ຫລື ບໍ່ມີເລີຍ. ຜູ້ລອດຊີວິດ ຫລື ຄອບຄົວຂອງພວກເຂົາອາດບໍ່ມີຄວາມສາມາດໃນການໃຊ້ຈ່າຍສຳລັບຄ່າດູແລຮັກສາ ແລະ ການຜົນຜູ້ຮ່າງກາຍທີ່ຄວນເປັນໄປ. ຍັງມີຫລາຍຄົນທີ່ບໍ່ເຄີຍໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫລືອເລີຍເນື່ອງຈາກວ່າພວກເຂົາຕໍາລົງຊີວິດຢູ່ໃນເຂດທີ່ບໍ່ມີຄວາມໝັ້ນຄົງຫລາຍ ການເດີນທາງອາດໄດ້ຮັບອຸປະສັກຍ້ອນວ່າການຄັດແຍ່ງທາງສົງຄາມຍັງດຳເນີນຢູ່ ຫລື ອາດເປັນເພາະວ່າໂຮງໝໍແມ່ນຕັ້ງຢູ່ເຂດຂອງຝ່າຍກົງກັນຂ້າມ. ຍິ່ງຮ້າຍແຮງໄປກວ່ານັ້ນຫລາຍພື້ນທີ່ບ່ອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບນັ້ນຍັງມີຄວາມອັນຕະລາຍຫລາຍເກີນໄປສຳລັບບັນດາສຳນັກງານຊ່ວຍເຫລືອດ້ານມະນຸດສະທຳທີ່ຈະເຂົ້າໄປປະຕິບັດງານໄດ້.²

ກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ

ໂດຍອີງຕາມຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບອຸປະຕິເຫດ³ ທີ່ໄດ້ຮັບ ເຫັນວ່າເດັກຊາຍ ແລະ ຊາຍໜຸ່ມແມ່ນກຸ່ມຄົນທີ່ມີຄວາມສ່ຽງສູງ ກັບລູກບົມບີ. ການຫລິ້ນລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມກໍ່ແມ່ນພຶດຕິກຳສ່ຽງອັນໜຶ່ງຂອງກຸ່ມຄົນເຫລົ່ານີ້ແຕ່ວ່າ ປະຕິກິລິຍາ ໄວ ຂອງລະບົບຊະນວນຂອງລູກບົມບີກໍ່ພາໃຫ້ເກີດສິ່ງທີ່ຕາມມາແບບຫາຍຍາມະຫລາຍກວ່າລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຊະນິດອື່ນ ໆ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນຄວາມເປັນພິການໃນຈຳນວນກຸ່ມຄົນນີ້ທັງໃນປະຈຸບັນ ແລະ ໃນອານາຄົດໄດ້ມີຜົນສະທ້ອນຢ່າງຈະແຈ້ງທີ່ສະທ້ອນອອກເປັນວົງກວ້າງຢູ່ຫລາຍຊຸມຊົນ.

ການຜິວພັນລະຫວ່າງປະເດັນການຍົກຍ້າຍປະຊາຊົນ ແລະ ທ່າອ່ຽງທີ່ຈະເກີດອຸປະຕິເຫດແມ່ນຍັງມີໜ້ອຍຢູ່ຖ້າທຽບໃສ່ກັນ ລະຫວ່າງລູກບົມບີຊຶ່ງມີອັນຕະລາຍໜ້ອຍກວ່າລູກລະເບີດຝັງດິນ ແຕ່ວ່າມັນກໍ່ເປັນທີ່ຈະແຈ້ງແລ້ວວ່າມັນຍັງຄົງເປັນປັດໃຈອັນຕະລາຍໃຫ້ແກ່ຊາວອົບພະຍົບທີ່ກັບຄືນມາຢູ່ຖິ່ນຖານເດີມ ຍັງໄດ້ຮັບເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກເຫລົ່ານີ້. ແມ່ນອນທີ່ສຸດແລ້ວວ່າຜູ້ທີ່ເຮັດການເກັບກູ້ລະເບີດ ກໍ່ຕົກຢູ່ໃນຄວາມສ່ຽງທີ່ຮ້າຍແຮງເຊັ່ນກັນ (ກ່ອງຂໍ້ມູນ 10).

ໄປຄຽງຄູ່ກັບບັນຫາຄວາມເປັນພິການ ປະເດັນດ້ານບົດບາດຍິງຊາຍກໍ່ສຳຄັນເນື່ອງຈາກວ່າແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງແມ່ນຢູ່ໃນສະພາບຄວາມສ່ຽງຫລາຍຢ່າງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການປະຕິບັດບົດບາດໜ້າທີ່ຂອງພວກເຂົາຢູ່ໃນຄອບຄົວໄດ້ຖືກປ່ຽນໄປຢ່າງຂາດຂັ້ນໃນເມື່ອສຳນະຊົກຄອບຄົວທີ່ເປັນຜູ້ຊາຍຜູ້ໜຶ່ງຫາກໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ຫລື ເສຍຊີວິດ.

ການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ

ອຸບັດຕິເຫດທີ່ມັກເກີດ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການການຊ່ວຍເຫລືອທາງການແພດ

ຂະໜາດຄວາມຮຸນແຮງຂອງອຸບັດຕິເຫດຂອງຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບເຄາະຮ້າຍນັ້ນ - ສ່ວນຫລາຍແມ່ນເກີດມາຈາກສະເກັດລະເບີດທີ່ຝັ່ງກະຈາຍ - ໂດຍຂຶ້ນກັບປະເພດຂອງລູກບົມບີທີ່ໄດ້ລະເບີດ ແລະ ໄລຍະຫ່າງໄກກັບຈຸດລະເບີດ. ແຕ່ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມຜູ້ລອດຊີວິດຈາກລູກບົມບີທີ່ລະເບີດນັ້ນ ຄວາມເຈັບເປັນໃນໄລຍະຍາວ ແລະ ຄວາມເປັນຜິການມັກຈະເປັນສິ່ງທີ່ຕາມມາເຖິງແມ່ນວ່າຖ້າທ່ຽບໃສ່ດ້ານສະຖິຕິແລ້ວ ຜູ້ລອດຊີວິດເຫລົ່ານີ້ແມ່ນມີຄວາມຮຸນແຮງໜ້ອຍກວ່າຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດຝັ່ງດິນທີ່ພວກເຂົາມີການເສຍອົງຄະຢ່າງຮຸນແຮງທີ່ສູນເສຍ ໜຶ່ງ ຫລື ຫລາຍສິ້ນສ່ວນ ຂອງແຂ່ງຂາ ຕີນມື. ຜູ້ລອດຊີວິດຫລາຍຄົນຍັງຄົງມີສະເກັດລະເບີດຄົງຄ້າງທີ່ພາໃຫ້ມີອາການເຈັບປວດ ແລະ ຮອຍບາດແຜທີ່ຖືກໄໝ້ນອາດຍັງເປັນສິ່ງຂົນຂູ່ຜູ້ຊີວິດຂອງພວກເຂົາ. ຜູ້ລອດຊີວິດຈຳນວນຫລວງຫລາຍອາດຈະປະສົບເຄາະຮ້າຍດ້ວຍບາດເຈັບຢູ່ທ້ອງ, ໜ້າເອິກ ແລະ ແອ້ກະດູກສັນຫລັງ, ຕາບອດ, ຫູໜວກ, ແລະ ເກີດນິປອນດ້ອຍທີ່ຄົນອື່ນບໍ່ສາມາດຮູ້ເຫັນໄດ້ໝົດ.

ຄວາມຕ້ອງການຊ່ວຍເຫລືອທາງການແພດສຳລັບຜູ້ລອດຊີວິດຈາກການລະເບີດຂອງລູກບົມບີກໍ່ຄ້າຍຄືກັນກັບຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບອຸບັດຕິເຫດຈາກລະເບີດປະເພດອື່ນ ໆ ເປັນຕົ້ນແມ່ນການຊ່ວຍເຫລືອປະຖົມພະຍາບານຂຶ້ນຕົ້ນເພື່ອຢຸດຕິການໄຫລຂອງເລືອດ, ການໃຫ້ຢາຕ້ານເຊື້ອເພື່ອປ້ອງກັນການຊຶມເຊື້ອ (ແຕ່ສິ່ງເຫລົ່ານີ້ແມ່ນບໍ່ຄ່ອຍຈະມີໃຫ້ສະເໝີໄປ) ແລະ ການຂົນສົ່ງຜູ້ເຄາະຮ້າຍໄປຍັງສະຖານທີ່ບໍລິການທາງການແພດເພື່ອຮັບການປິ່ນປົວໃຫ້ໄວເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້. ສະຖານທີ່ບໍລິການທາງການແພດນີ້ຄວນມີເລືອດແຮໄວ້ສຳລັບການທົດແທນ ຫລື ໃສ່ເລືອດ ແລະ ຄວນມີຢາຕ້ານເຊື້ອກຽມໄວ້. ການດຳເນີນການຜ່າຕັດກໍ່ແມ່ນສິ່ງທີ່ຈຳເປັນທີ່ເປັນບຸລິນະສິດອັນໜຶ່ງ ແລະ ສ່ວນຫລາຍແມ່ນຄວນມີການຍົບບາດແຜແຕ່ອາດຈະບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງເຖິງຂັ້ນການຜ່າຕັດສຳລັບກໍລະນີເສຍອົງຄະ. ໃນບາງກໍລະນີສິ້ນສ່ວນກະຈາຍຂອງສະເກັດລະເບີດແມ່ນເປັນເລື່ອງຍາກຫລາຍທີ່ຈະເອົາອອກຈາກຮ່າງກາຍ ແລະ ຜູ້ລອດຊີວິດນັ້ນຈະຕ້ອງດຳລົງຊີວິດຢູ່ກັບສະເກັດລະເບີດນັ້ນໄປຈົນຕະລອດຊີວິດໂດຍທີ່ວ່າພວກເຂົາຍັງມີສິ້ນສ່ວນໂລຫະຂອງລູກລະເບີດບົມບີນັ້ນຢູ່ໃນຮ່າງກາຍຂອງພວກເຂົາຕະຫລອດໄປ.

ການຊ່ວຍເຫລືອ ນອກຈາກຄວາມຕ້ອງການ ທາງການແພດ

ໃນຕົວຈິງແລ້ວເຖິງແມ່ນວ່າບາດແຜທາງກາຍທີ່ເກີດມາຈາກລູກບົມບີກໍ່ແມ່ນເລື່ອງທີ່ໂຫດຮ້າຍຢູ່ແລ້ວ ແຕ່ວ່າຜົນກະທົບທາງດ້ານຈິດໃຈ ແລະ ສັງຄົມກໍ່ຍັງຮ້າຍແຮງທີ່ພົ້ນເດັ່ນຄືກັນ. ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທາງສ່ວນຕົວໃນສາຍພົວພັນຕ່າງ ໆ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນກໍ່ແມ່ນສິ່ງທີ່ຕ້ອງຄຳນຶ່ງເຖິງຜູ້ລອດຊີວິດໃນບາງເທື່ອກໍ່ພົບກັບບັນຫາກ່ຽວກັບການຈຳແນກທາງສັງຄົມ ແລະ ການຖືກປະຕິເສດການຂາດວຽກເຮັດງານທຳ. ດັ່ງນັ້ນການຝຶນຝູ່ໄລຍະຍາວຈິ່ງຄວນໄດ້ຮັບການເອົາໃຈໃສ່ໃຫ້ແກ່ຜູ້ລອດຊີວິດ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າມີຄວາມສາດມາດຢ່າງເຕັມສ່ວນໃນການກັບຄືນສູ່ສັງຄົມ. ການຊ່ວຍເຫລືອຝຶນຝູ່ມີຄວນກວມເອົາດ້ານການຮັກສາສຸຂະພາບ, ການຈັດຫວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ການສຶກສາ. ການຊ່ວຍເຫລືອໃນກຸ່ມຜູ້ເຄາະຮ້າຍເອງແມ່ນອົງປະກອບໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນຂອງການຝຶນຝູ່ເນື່ອງຈາກວ່າມັນໄດ້ຊ່ວຍແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ເປັນຄວາມຕ້ອງການຂອງຫລາຍບຸກຄົນ ແລະ ຊ່ວຍແກ້ໄຂບັນຫາການຖືກຕັດແຍກທີ່ຜູ້ລອດຊີວິດອາດໄດ້ພົບພໍ້.

ອຸປະສັກທາງດ້ານວັດຖຸ ແລະ ທັດສະນະຄະຕິອາດເປັນສິ່ງຂັດຂວາງການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງເຕັມສ່ວນ ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມກິດຈະກຳຂອງຜູ້ລອດຊີວິດຢູ່ໃນຊຸມຊົນ. ໄປຄຽງຄູ່ກັບການຊ່ວຍເຫລືອໃຫ້ແກ່ຜູ້ລອດຊີວິດ ສັງຄົມຈະຕ້ອງຮັບຮູ້ ແລະ ກຳຈັດປັດເປົ້າບັນດາອຸປະສັກເຫລົ່ານີ້, ຕົວຢ່າງ, ເຮັດໃຫ້ບັນດາສະຖານທີ່ສາທາລະນະ ແລະ ການບໍລິການຕ່າງ ໆ ຕະຫລອດເຖິງສະຖານທີ່ເຮັດວຽກ ແລະ ໂຮງຮຽນໃຫ້ເປັນທີ່ສາມາດເຂົ້າຊົມໃຊ້ ແລະ ເຂົ້າເຖິງໄດ້ຂອງຜູ້ເຄາະຮ້າຍ ແລະ ບັນດາບຸກຄົນທີ່ຜິການ.

ການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ

ກ່ອງຂໍ້ມູນ 9: ສິ່ງທ້າທາຍໃນການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ: ໃນຄວາມເປັນຈິງ*

ອົງການສາກົນເພື່ອຄົ້ນພົບການໄດ້ເລົ່າເລື່ອງຂອງແມ່ຍິງຄົນໜຶ່ງອາຍຸ 33 ປີ ຢູ່ໃນ ສ ປ ປ ລາວ ທີ່ໄດ້ແຕ່ງງານແລ້ວ ແລະ ມີລູກສີ່ຄົນ. ນາງຢູ່ເມືອງວິລະບູລີ, ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ. ອາຊີບທຳມາຫາກິນແມ່ນຊາວນາ.

ໃນເດືອນກຸມພາປີ 2006 ນາງເອງ ແລະ ໝູ່ເພື່ອນຫົກຄົນໄດ້ນັ່ງອ້ອມກອງໄຟ ເພາະວ່າເວລານັ້ນອາກາດໜາວ. ການກໍ່ກອງໄຟດັ່ງກ່າວແມ່ນຢູ່ຈຸດທີ່ເຄີຍດັ່ງໄຟນາແລ້ວຫລາຍເທື່ອ. ໃນທັນທີທັນໃດນັ້ນລູກບົມປີທີ່ຜັງຢູ່ໃຕ້ດິນນັ້ນໄດ້ລະເບີດຂຶ້ນຊຶ່ງຜາໃຫ້ລາວໄດ້ຮັບບາດເຈັບຈາກສະເກັດລະເບີດຢູ່ບໍລິເວນແຂວງຂອງລາວ.

ລາວໄດ້ຖືກນຳສົ່ງດ້ວຍລົດໄປສູ່ສາລາທີ່ຢູ່ໃກ້ທີ່ສຸດ ຊຶ່ງຢູ່ທີ່ນັ້ນລາວໄດ້ຮັບການປິ່ນປົວຜຽງໝ້ອຍໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນ. ເພິ່ນໄດ້ບອກໃຫ້ລາວໄປໂຮງໝໍເມືອງເພື່ອຮັບການປິ່ນປົວແລະຖືກອີກ ແຕ່ວ່າຜົວຂອງລາວໄດ້ເວົ້າວ່າພວກເຂົາບໍ່ສາມາດໄປໄດ້ ແລະ ຈາກນັ້ນພວກເຂົາກໍ່ໄດ້ກັບຄືນມາບ້ານຄືເກົ່າ. ແຕ່ວ່າເລືອດຍັງໄຫລບໍ່ເຊົາ ແລະ ໃນທີ່ສຸດພວກເຂົາກໍ່ໄດ້ໄປໂຮງໝໍເມືອງຊຶ່ງໄດ້ໃຊ້ເວລາເດີນທາງເກືອບໜຶ່ງຊົ່ວໂມງເຄິ່ງ.

ເມື່ອໄປຮອດໂຮງໝໍເມືອງລາວກໍ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການປິ່ນປົວ ແລະ ຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຍ້າຍດ້ວຍການເດີນທາງໄປໂຮງໝໍເຂດທີ່ຕ້ອງໃຊ້ເວລາອີກໜຶ່ງຊົ່ວໂມງດ້ວຍລົດສ່ວນຕົວຂອງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງ. ຢູ່ທີ່ນັ້ນລາວກໍ່ໄດ້ຮັບການປິ່ນປົວ ແຕ່ວ່າບັນດາສະເກັດລະເບີດທີ່ຍັງຄ້າງຢູ່ນຳຮ່າງກາຍນັ້ນຈະເອົາອອກໄດ້ກໍ່ຕໍ່ເມື່ອວ່າພວກເຂົາຕ້ອງໄດ້ໄປຮັບການປິ່ນປົວຢູ່ໂຮງໝໍແຂວງທີ່ມີອຸປະກອນທີ່ດີກວ່າເທົ່ານັ້ນ. ຄອບຄົວຂອງພວກເຂົາບໍ່ມີຊັບສິນເງິນຄ່າສຳລັບເລື່ອງນີ້ ແລະ ໃນທີ່ສຸດລາວກໍ່ຍັງຮູ້ສຶກເຈັບປວດຢູ່ບໍລິເວນແຂວງໃນເວລາຢ່າງ ຫລື ເວລານຶ່ງ. ຕາ ແລະ ຫູຂອງລາວກໍ່ຍັງໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢູ່ເຊັ່ນກັນ ແລະ ລາວຍັງມີຄວາມຮູ້ສຶກກະວົນກະວາຍ ແລະ ຢ້ານກົວໃນເວລາດັ່ງໄຟ.

ຄ່າປິ່ນປົວທັງໝົດແມ່ນ 500.000 ກີບ (ເທົ່າກັບ 55 ໂດລາສະຫາລັດ) ແລະ ໂຮງໝໍເຂດໄດ້ຊ່ວຍເຫລືອຄ່າເດີນທາງ150.000 ກີບ (16 ໂດລາສະຫາລັດ).

* ຂັດນາຈາກອົງການສາກົນເພື່ອຄົ້ນພົບການ, ວົງວຽນຂອງຜົນກະທົບ: ຮ່ອງຮອຍແຫ່ງຄວາມຕາຍຂອງລະເບີດບົມປີຕໍ່ປະຊາຊົນ ແລະ ບັນດາຊຸມຊົນ, ນະຄອນບຸກແຊນ, ພິດສະພາ 2007, ໜ້າ 38.

ການຮັບປະກັນໃຫ້ມີການຊ່ວຍເຫລືອແກ່ຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກລູກລະເບີດບົມປີແມ່ນຄວາມຮັບຜິດຊອບອັນຕົ້ນຕໍຂອງປະເທດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ຄືດັ່ງທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນແຜນປະຕິບັດງານ, ແຜນປະຕິບັດງານຂອງສິນທິສັນຍານະຄອນ ນາຍໂຮປີ ກ່ຽວກັບການຕ້ານລະເບີດຜັງດິນ ແລະ ສອດຄ່ອງກັບສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລູກລະເບີດບົມປີ. ແຕ່ວ່າຕາມທີ່ກຳນົດໄວ້ໂດຍອົງການສາກົນເພື່ອຄົ້ນພົບການໄດ້ສັງເກດເຫັນວ່າມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອໄລຍະຍາວ ແລະ ມີຄວາມສະເໝີພາບຊຶ່ງແມ່ນການຊ່ວຍເຫລືອຂອງວົງສາຂະໜາຍາດສາກົນໃນເວລາ ແລະ ໃນກໍລະນີທີ່ບັນດາປະເທດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບນັ້ນບໍ່ສາມາດສະໜອງການບໍລິການເຫລົ່ານີ້ໄດ້. ໃນທີ່ສຸດການຊ່ວຍເຫລືອຈະມີຄວາມຍືນຍົງ ແລະ ມີປະສິດຜົນໄດ້ກໍ່ຕໍ່ເນື່ອງວ່າມັນມີຄວາມເປັນເຈົ້າການໃນລະດັບປະເທດ ແລະ ມີການປະສານງານຢ່າງເປັນລະບົບລະຫວ່າງບັນດາພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງທັງໝົດ.

ບັນດາສິ່ງທ້າທາຍຕົ້ນຕໍໃນການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍທີ່ອົງການສາກົນຄົ້ນພົບໄດ້ກຳນົດໄວ້ແມ່ນມີຄືດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການປິ່ນປົວຮັກສາ. ປະເດັ່ນນີ້ລວມເອົາການເຂົ້າເຖິງທາງດ້ານວັດຖຸ, ການເຂົ້າເຖິງທາງດ້ານເສດທະກິດ ແລະ ການເຂົ້າເຖິງຂໍ້ມູນຂ່າວສານຊຶ່ງທັງໝົດມີຈຳຕ້ອງໄດ້ໃຫ້ການສະໜອງໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບວັດທະນະທຳຂອງທ້ອງຖິ່ນ.

ພາກທີ 7

ການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ

ຄວາມຫລາກຫລາຍ ແລະ ປະສິດທິຜົນຂອງການຊ່ວຍເຫລືອ. ທຸກອົງປະກອບຂອງການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍຄວນໄດ້ຮັບການພິຈາລະນາວ່າມັນມີການພົວພັນຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ ແລະ ລ້ວນແຕ່ມີຄວາມສໍາຄັນເທົ່າກັນ. ມີຄວາມຈໍາເປັນທີ່ຕ້ອງມີລະບົບການສົ່ງຕໍ່ ແລະ ບັບປຸງຄືນໃໝ່ໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ.

ຄວາມສາມາດ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງ. ປະເດັນນີ້ກວມເອົາຜື່ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ຄວາມສາມາດຂອງຊັບພະຍາກອນມານຸດ, ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງຄືນໃໝ່ດ້ວຍການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ເຮັດໃຫ້ພະນັກງານເຮັດວຽກຢູ່ນໍາອົງການຈັດຕັ້ງນານກວ່າເກົ່າ. ການບໍລິການຢູ່ໃນລະດັບຊາດ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນຄວນຄ່ອຍ ໆ ປ່ຽນແທນບັນດາການຊ່ວຍເຫລືອຂອງສາກົນເພື່ອລະໜ້ອຍໂດຍທີ່ວ່າບັນດາປະເທດຕ່າງ ໆ ຄວນຊອກຫາທຶນຊ່ວຍເຫລືອໃຫ້ມີເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຫລາກຫລາຍ.

ການປະຕິບັດສິດທິ. ການປະຕິບັດນິຕິກຳທົ່ວໄປ ແລະ ນິຕິກຳກ່ຽວກັບສິດທິສະເພາະໃນການແກ້ໄຂບັນຫາການຈໍາແນກຜູ້ພິການຄວນໄດ້ຮັບການບັບປຸງຄືນໃໝ່.

ການຕິດຕາມຄວາມຄືບໜ້າ. ເນື່ອງຈາກຄວາມຫລາກຫລາຍຂອງການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ ແລະ ເນື່ອງຈາກສະພາບທີ່ ມີ ການລາຍງານ ດ້ວຍຄວາມສະໝັກໃຈ ຈຶ່ງເຫັນວ່າຄວາມຄືບໜ້າໃນການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍແບບສະເພາະເຈາະຈົງ ແລະ ຄວາມຄືບໜ້າຂອງບັນດາໂຄງການທີ່ມີຫລາຍພາກສ່ວນເຂົ້າຮ່ວມຊຶ່ງນໍາຜົນປະໂຫຍດມາໃຫ້ຜູ້ພິການທຸກຄົນນັ້ນ ເຫັນວ່າຍັງບໍ່ທັນໄດ້ມີການວາງແຜນຕິດຕາມ ຢ່າງພຽງພໍເທື່ອ.

ການຈັດບຸລິນະສິດ. ການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກເຫັນວ່າຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຈັດເປັນບຸລິນະສິດອັນໜຶ່ງເທື່ອຖ້າສົມທຽນໃສ່ການຊ່ວຍເຫລືອສຸກເສີນດ້ານອື່ນ ໆ ເປັນຕົ້ນແມ່ນການຊ່ວຍເຫລືອໃນສະພາບການທີ່ມີຄວາມຂັດແຍ່ງ ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອບັນຫາໂລກເອດ; ສິ່ງນີ້ແມ່ນເວົ້າສະເພາະກໍລະນີການຊ່ວຍເຫລືອໃຫ້ແກ່ຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດບົມປີ.⁶

ດັ່ງທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ໂດຍ ICRC ທີ່ວ່າພາຍຫລັງທີ່ໄດ້ອອກຈາກໂຮງໝໍໄປແລ້ວ ຜູ້ລອດຊີວິດຈະຕ້ອງກໍ່ສ້າງຊີວິດຂອງຕົນຄືນໃໝ່. ການທີ່ຈະເຮັດສິ່ງນີ້ໄດ້ ກ່ອນອິນໝົດຜູ້ລອດຊີວິດມີຄວາມຈໍາເປັນຕ້ອງຜື້ນຜູ້ສະພາບທາງຮ່າງກາຍສາກ່ອນ, ແລະ ຈຶ່ງສາມາດນໍາເອົາຕົນເອງກັບຄືນສູ່ສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດໄດ້. ການຜື້ນຜູ້ທາງດ້ານຮ່າງກາຍ ແລະ ການກັບຄືນສູ່ສັງຄົມທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມແມ່ນສິ່ງທີ່ຈໍາເປັນທີ່ພົວພັນກັນຢ່າງໃກ້ຊິດ. ການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ລອດຊີວິດໃຫ້ຢູ່ໃນສະພາບຮ່າງກາຍທີ່ດີມັນແມ່ນການບັນລຸຜົນສໍາເລັດ ອັນຍິ່ງໃຫຍ່ຢູ່ໃນຕົວຂອງມັນ. ແຕ່ວ່າມັນກໍ່ແມ່ນເງື່ອນໄຂທີ່ສໍາຄັນທີ່ຫລີກລ້ຽງບໍ່ໄດ້ສໍາລັບບຸກຄົນທີ່ຖືກເຄາະຮ້າຍໃນການເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ກັບຄືນສູ່ຊີວິດຂອງຄອບຄົວ ແລະ ຊຸມຊົນ, ກັບຄືນສູ່ວຽກງານ ແລະ ການສຶກສາ.⁷

ການປິ່ນປົວຜື້ນຜູ້ທາງຮ່າງກາຍກໍ່ແມ່ນສິ່ງທີ່ສໍາຄັນ - ແລະ ເປັນສິ່ງທີ່ມັກຖືກເນີນເສີຍ - ລວມທັງການປະກອບສ່ວນໃຫ້ແກ່ການຊ່ວຍເຫລືອທາງດ້ານນີ້. ສິ່ງທີ່ໜ້າເສຍດາຍກໍ່ຄືວ່າບຸກຄະລາກອນການແພດທີ່ຊ່ວຍເຫລືອຜື້ນຜູ້ທາງດ້ານຮ່າງກາຍທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ໄດ້ມາດຕະຖານນັ້ນແມ່ນຍັງບໍ່ທັນມີຈໍານວນພຽງພໍຢູ່ໃນບັນດາເຂດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກລູກບົມປີ ແລະ ລະເບີດປະເພດອື່ນທີ່ຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ.

ການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍບໍ່ຄວນເປັນໄປແບບມີການແບ່ງແຍກຢູ່ໂດດດ່ຽວແຕ່ວ່າມັນຄວນໄດ້ຖືກນໍາເຂົ້າໃຫ້ບັນຈຸຢູ່ໃນຂອບເຂດວຽກງານ ແລະ ກົນໄກແຫ່ງຊາດດ້ານການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ພິການ, ການພັດທະນາ ແລະ ການປະຕິບັດສິດທິມະນຸດຊຶ່ງຈະພາໃຫ້ຄວາມຍືນຍົງມີຫລາຍຂຶ້ນ. ຢູ່ໃນປະເດັນນີ້ໂດຍອີງຕາມຄວາມສອດຄ່ອງ, ການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍຄວນໃຫ້ຖືເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງບັນດາຂໍ້ລິເລີ່ມໃນການຊ່ວຍເຫລືອປົວແປງບາດແຜສົງຄາມ ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອ ຜູ້ພິການ. ສິ່ງສໍາຄັນກໍ່ຄືຈະຕ້ອງຮັບປະກັນໃຫ້ຜູ້ພິການທຸກຄົນລວມທັງຜູ້ລອດຊີວິດຈາກອາວຸດສົງຄາມຕ່າງ ໆ ໃຫ້ພວກເຂົາ

ການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ

ໄດ້ຮັບການດູແລປົນປົວຢ່າງເທົ່າທຽມກັນ ແລະ ສາມາດເຂົ້າຮັບການດູແລປົນປົວທາງການແພດ ແລະ ການຝຶນຝຸສູຂະພາບ ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອບໍລິການອື່ນ ໆ ໂດຍບໍ່ມີການຈຳແນກເພື່ອໃຫ້ພວກເຂົາສາມາດກັບຄືນສູ່ສັງຄົມໄດ້.

ການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ ບໍ່ພຽງແຕ່ຈະແມ່ນການປົນປົວທາງການແພດ ຫລື ການຝຶນຝຸສູ່າງກາຍເທົ່ານັ້ນແຕ່ວ່ານັ້ນຍັງແມ່ນປະເດັນສິດທິມະນຸດອີກດ້ວຍ. ດັ່ງທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນຂໍ້ກຳນົດວ່າດ້ວຍການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ລອດຊີວິດ ຄືດັ່ງທີ່ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍສິດທິຂອງຜູ້ພິການທີ່ໄດ້ກຳນົດໃຫ້ມີກົດໝາຍດ້ານສິດທິມະນຸດທີ່ມີປະເດັນໃໝ່ແບບທັນສະພາບການ ແລະ ໄດ້ຮັບມາດຕະຖານຊຶ່ງເປັນທີ່ຍອມຮັບທີ່ດີສູງສຸດ ແລະ ຄວນມີຂໍ້ແນະນຳກັບວິທີການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ. ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຈິດສຳນຶກຢູ່ພາຍໃນຊຸມຊົນທີ່ມີການປະຕິບັດວຽກງານຕ້ານລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄວາມສຳຄັນຂອງການເຊື່ອມໂຍງການຊ່ວຍເຫລືອເຂົ້າກັບວຽກງານສາທາລະນະສຸກ, ການຝຶນຝຸສູຂະພາບຮ່າງກາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ໄດ້ກາຍເປັນປະເດັນສຳຄັນທີ່ຜູ້ເດີນທີ່ກຳລັງເພີ່ມຂຶ້ນ.⁵

ໂດຍສັງລວມແລ້ວ, ອີງຕາມການສັງເກດຂອງອົງການ ສາກົນເພື່ອຄົ້ນພິການ, ການດຳເນີນໂຄງການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈະເກີດປະສິດທິຜົນໄດ້ກໍ່ຕໍ່ເມື່ອວ່າໂຄງການຊ່ວຍເຫລືອນັ້ນໄດ້ອີງໃສ່ຄວາມຕ້ອງການທີ່ຜູ້ເຄາະຮ້າຍເອງເປັນຜູ້ກຳນົດໃຫ້ ແລະ ກໍ່ເມື່ອຜູ້ເຄາະຮ້າຍເອງ ໄດ້ປະກອບສ່ວນ ຄວາມຄິດຄວາມເຫັນໂດຍກົງເຂົ້າໃນການກຳນົດນະໂຍບາຍ ແລະ ການວາງແຜນຢູ່ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ, ລະດັບຊາດ ແລະ ລະດັບສາກົນ. ປະເດັນນີ້ຍັງເປັນສິ່ງທ້າທາຍທີ່ຜູ້ເດີນທີ່.

ກ່ອງຂໍ້ມູນ 10: ເລື່ອງຂອງນັກເກັບກູ້ລະເບີດທີ່ໄດ້ຮັບອຸປັດຕິເຫດຈາກລູກບົນບິນປະເທດ ເຊີເບຍ*

ທ້າວ ບຣານິດສ໌ລາບ ກາເປຕາໂນວິກ, ເກີດເມື່ອປີ 1965, ໄດ້ເຮັດວຽກເປັນຜູ້ຊ່ຽວຊານເກັບກູ້ລະເບີດທີ່ໄດ້ເຮັດວຽກຢູ່ໃນກອງທັບໃນໄລຍະສິງຄາມປີ 1999. ລາວໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມແບບຈຳກັດໄລຍະສັ້ນໃນເລື່ອງການທຳລາຍລະເບີດບົນບິທີ່ບໍ່ເຫັນແຕກເປັນໄລຍະສອງເດືອນກ່ອນທີ່ຈະມີການຖິ້ມລະເບີດທາງອາກາດຂອງອົງການNATO ໃນໄລຍະການຖິ້ມລະເບີດທາງອາກາດ ແລະ ໃນໄລຍະໜຶ່ງປີຫລັງຈາກນັ້ນມາລາວໄດ້ເຮັດວຽກເປັນນັກເກັບກູ້ລະເບີດບົນບິທີ່ບໍ່ທັນແຕກຢູ່ເກືອບໝົດທຸກພາກທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢູ່ພາຍໃນປະເທດຂອງລາວ.

ໃນວັນທີ່ 9 ພະຈິກປີ 2000 ທ້າວ ບຣານິດສ໌ລາບ ໄດ້ເດີນທາງໄປຮ່ວມເຮັດວຽກກັບທີມງານນັກວິສະວະກອນທຶນໜຶ່ງ ຊຶ່ງໄດ້ລົງເຮັດວຽກພາກສະໜາມຢູ່ທີ່ສະໜາມບິນ ດູບິນເຈ ຢູ່ໃນເຂດ ເຈນນິກາ. ໜ້າທີ່ຂອງພວກເຂົາກໍ່ຄືຈະຕ້ອງໄດ້ປະເມີນລະດັບຄວາມເສຍຫາຍຂອງບັນດາສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກຂອງສະໜາມບິນດັ່ງກ່າວ. ພວກເຂົາໄດ້ຄົ້ນພົບເຫັນລະເບີດບົນບິທີ່ຫຼົງໄຫຼຢູ່ໃຕ້ດິນ. ໂດຍທີ່ບໍ່ຢາກລຳຊ້າໃນການກຳຈັດບັນດາລູກລະເບີດເຫລົ່ານັ້ນ ທ້າວ ບຣານິດສ໌ລາບ ໄດ້ຢ່າງເຂົ້າໄປຫາຈຸດທີ່ໄດ້ຫາໄວ້. ລະເບີດລູກທຳອິດໄດ້ແຕກຂຶ້ນດ້ວຍຄວາມແຮງທີ່ໜ້າຢ້ານກົວ ຍ້ອນລາວໄດ້ແຕະຕ້ອງມັນໂດຍບໍ່ໄດ້ໃຊ້ເຄື່ອງປ້ອງກັນແຕ່ຢ່າງໃດ.

ລາວໄດ້ພົບກັບອາການຫົວໃຈລົ້ມເຫລວພາຍຫລັງທີ່ໄດ້ມາຮອດໂຮງໝໍ. ແຂນ ແລະ ຂາຂອງລາວທັງໝົດໄດ້ກາຍເປັນຜິການ; ລາວໄດ້ຮັບການຜ່າຕັດທັງໝົດ 20 ຈຸດຢູ່ທົ່ວຮ່າງກາຍ. ຕາຂອງລາວໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍຍ້ອນລະເບີດແຕກນັ້ນ ຈົນເຮັດໃຫ້ລາວບໍ່ສາມາດແນມເຫັນຫຍັງໄດ້ແບບຕາບອດເປັນເວລາ 5 ເດືອນ ພາຍຫລັງທີ່ເກີດເຫດ. ລາວຕ້ອງໄດ້ຢູ່ສູນຝຶນຝຸບຳບັດທາງການແພດເປັນເວລາ 4 ປີ. ຕາຂອງລາວເບື້ອງໜຶ່ງຍັງໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍຢ່າງຮ້າຍແຮງເທົ່າທຸກວັນນີ້ ແລະ ຫຼຸດຜູ້ຊ້າຍຂອງລາວກໍ່ໝວກ.

ທຸກມື້ນີ້ ທ້າວ ບຣານິດສ໌ລາບ ກາເປຕາໂນວິກ ດຳລົງຊີວິດຢູ່ນະຄອນແບນເກຣດ ຊຶ່ງວ່າລາວຕ້ອງໄດ້ກຸ້ມຕົນເອງທຸກສິ່ງທຸກຢ່າງ. ລາວໄດ້ກາຍເປັນຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກສິງຄາມກາງເມືອງນັບແຕ່ເຫດຮ້າຍດັ່ງກ່າວໄດ້ເກີດຂຶ້ນພາຍຫລັງສິງຄາມ ແລະ ລະບຽບການກອງທັບປະຈຸບັນກັບໄດ້ຍົກຍ້ອງໃຫ້ລາວເປັນນັກຮົບເກົ່າ. ລາວເວົ້າວ່າຄວາມມຸ່ງຫວັງທີ່ຍິ່ງໃຫຍ່ທີ່ສຸດຂອງລາວແມ່ນຢາກໃຫ້ລູກລະເບີດບົນບິຖືກເກືອດທຳມະດາໃຫ້ໃຊ້ຕະຫລອດການ.

* ຄັດອອກມາຈາກນັກຂ່າສື່ເຫລືອງ: ຜົນກະທົບຂອງລະເບີດບົນບິໃນປະເທດ ເຊີເບຍ ແລະ ມິນເຕເນໂກຣ, ການຊ່ວຍເຫລືອຂອງປະຊາຊົນປະເທດນອກແວ, ນະຄອນແບນເກຣດ, 2007, ໜ້າ 49. ມັບຕັ້ງແຕ່ນັ້ນມາ ທ້າວ ບຣານິດສ໌ລາບ ໄດ້ປະຕິບັດບົດບາດອັນສຳຄັນເຂົ້າໃນການປຸກລະດົມຂໍ້ການສະໜັບສະໜູນເພື່ອຕ້ານກັບລະເບີດບົນບິ.

ການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ

ຂອບເຂດວຽກກົດໝາຍ

ໂດຍອີງຕາມຜູ້ຕິດຕາມລະເບີດຝັງດິນທີ່ບໍ່ເຫັນແຕກ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດບິນບີ “ແມ່ນສິນທິ-ສັນຍາທີ່ສໍາຄັນຢ່າງຜົນເດັ່ນ” ສໍາລັບການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ ເພາະວ່າມັນໄດ້ກໍານົດໃຫ້ມີການຊ່ວຍເຫລືອຢ່າງເປັນຮູບການທີ່ທຸກ ໆ ປະເທດທີ່ມີຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈະຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດຕາມ ແລະ ໄດ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການຊ່ວຍເຫລືອ ທາງສາກົນ (ເບິ່ງໃນກ່ອງຂໍ້ມູນ 12). ສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວຍັງໄດ້ຮັບຮອງເອົາຢ່າງເປັນທາງການ “ຄວາມເຂົ້າໃຈທີ່ເປັນເອກະພາບກັນທີ່ວ່າຄໍານິຍາມຂອງຄໍາວ່າ “ຜູ້ເຄາະຮ້າຍ” ໄດ້ກວມເອົາບັນດາບຸກຄົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຊຶ່ງລວມມີສະມາຊິກຄອບຄົວ, ຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ແລະ ໄດ້ກໍານົດໄວ້ວ່າການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈະຕ້ອງອີງໃສ່ສິດທິຂອງຜູ້ເຄາະຮ້າຍໂດຍສອດຄ່ອງກັບບັນດານະໂຍບາຍທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ຝຶກການ ແລະ ການພັດທະນາດ້ານຕ່າງ ໆ.” ໂດຍອີງຕາມບົດຮຽນທີ່ໄດ້ຖອດຖອນຈາກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການຫ້າມລະເບີດຝັງດິນທີ່ຕໍ່ຕ້ານມະນຸດສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ໄດ້ລະບຸໄວ້ວ່າການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍແມ່ນຈະຕ້ອງ “ນິຈຸດສຸມ, ສາມາດວັດແທກໄດ້, ມີການປະສານງານ, ແລະ ເລັ່ງໃສ່ຜົນໄດ້ຮັບ”.¹⁰

ກ່ອງຂໍ້ມູນ 11: ຂໍ້ກໍານົດວ່າດ້ວຍການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍທີ່ມີຢູ່ໃນສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລູກລະເບີດບິນບີ

ມາດຕາ 5 ການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ

1. ແຕ່ລະປະເທດພາຄີທີ່ມີຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດບິນບີ ໂດຍປະຕິບັດຕາມຂອບເຂດອໍານາດທາງດ້ານຕຸລາການ ຫລື ພາຍໃຕ້ການຄວບຄຸມຂອງປະເທດໂດຍໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍສາກົນວ່າດ້ວຍຄວາມເປັນມະນຸດສະທໍາ ແລະ ສິດທິມະນຸດ ຈະຕ້ອງໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອທີ່ເໝາະສົມກັບກຸ່ມອາຍຸ ແລະ ເພດຍິງຊາຍ, ລວມທັງການດູແລທາງການແພດ, ການຜົ້ນຟູ ແລະ ການໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອດ້ານຈິດຕະວິທະຍາ ແລະ ການເອົາຜູ້ເຄາະຮ້າຍເຂົ້າຮ່ວມການເຄື່ອນໄຫວທາງສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດ. ແຕ່ລະປະເທດພາຄີຕ້ອງໃຊ້ຄວາມພະຍາຍາມທຸກຢ່າງເພື່ອເກັບກໍາຂໍ້ມູນທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້ຊຶ່ງກ່ຽວຂ້ອງກັບຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດບິນບີ.
2. ໃນການປະຕິບັດຜົນຂອງຕົນພາຍໃຕ້ວັກໜຶ່ງຂອງມາດຕານີ້ແຕ່ລະປະເທດ ພາຄີ ຕ້ອງ:
 - (a) ປະເມີນຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດບິນບີ;
 - (b) ສ້າງ, ປະຕິບັດ ແລະ ຮັດແໜ້ນກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍລະດັບຊາດທີ່ມີຄວາມຈໍາເປັນດ້ານຕ່າງ ໆ;
 - (c) ສ້າງແຜນວຽກ ແລະ ແຜນງົບປະມານແຫ່ງຊາດລວມທັງການກໍານົດຂອບເຂດເວລາເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາກິດຈະກໍາໂດຍນິຈຸດປະສົງທີ່ຈະເຊື່ອມໂຍງເຂົ້າກັບຂອບເຂດວຽກງານ ແລະ ກິນໄກລະດັບຊາດທີ່ມີແລ້ວໃນດ້ານການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ຝຶກການ, ການພັດທະນາ ແລະ ດ້ານສິດທິມະນຸດໂດຍເຄົາລົບ ແລະ ຖືຄວາມສໍາຄັນຕໍ່ບົດບາດ ແລະ ການປະກອບສ່ວນສະເພາະຂອງບັນດາອະແໜງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ;
 - (d) ປະຕິບັດບັນດາບາດກ້າວສໍາຄັນໃນການປຸກລະດົມທຶນຮອນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນຕ່າງ ໆ ໃນລະດັບຊາດ ແລະ ລະດັບສາກົນ;
 - (e) ບໍ່ຈໍາແນກຜູ້ເຄາະຮ້າຍ ຫລື ບໍ່ມີການຈໍາແນກຢູ່ພາຍໃນຈໍານວນຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດບິນບີ ຫລື ບໍ່ມີການຈໍາແນກລະຫວ່າງຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດບິນບີ ແລະ ຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ຫລື ການເປັນຝຶກການທີ່ເນື່ອງມາຈາກສາເຫດອື່ນ; ຄວາມແຕກຕ່າງໃນການໃຫ້ການປິ່ນປົວດູແລຄວນອີງໃສ່ຄວາມຕ້ອງການທາງດ້ານການແພດ, ການຜົ້ນຟູຮ່າງກາຍ, ດ້ານຈິດຕະວິທະຍາ ຫລື ດ້ານເສດຖະກິດ - ສັງຄົມເທົ່ານັ້ນ;
 - (f) ປຶກສາຫາລືຢ່າງໃກ້ຊິດກັບຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດບິນບີ ແລະ ເອົາພວກເຂົາເຂົ້າຮ່ວມການເຄື່ອນໄຫວວຽກງານຢ່າງຕັ້ງໜ້າລວມທັງບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ເຮັດວຽກຕາງໜ້າພວກເຂົາ;
 - (g) ມອບພາຍໜ້າໃຫ້ໃຫ້ຈຸດປະສານງານໃດໜຶ່ງຢູ່ພາຍໃນລັດຖະບານເພື່ອເຮັດການປະສານງານໃນປະເດັນຕ່າງ ໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕານີ້;
 - (h) ພະຍາຍາມລວບລວມເອົາບັນດາຂໍ້ແນະນໍາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ບັນດາວິທີການປະຕິບັດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນດີເຂົ້າໃນການປະຕິບັດວຽກງານດ້ານຕ່າງ ໆ ໃນນັ້ນລວມທັງການດູແລທາງການແພດ, ການສະໜັບສະໜູນດ້ານການຜົ້ນຟູ ແລະ ດ້ານຈິດຕະວິທະຍາຕະຫລອດເຖິງການສະໜັບສະໜູນວຽກງານທາງດ້ານເສດຖະກິດ - ສັງຄົມ.

ການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ

ໃນການສະເໜີເອກະສານຕໍ່ກອງປະຊຸມສຳນະນາລະດັບພາກພື້ນຢູ່ໃນປະເທດ ໂຄສະນາ ກ່ຽວກັບ ສົນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍລະເບີດບົມບິທີ່ຈັດຂຶ້ນໃນວັນທີ່ 20 - 24 ຕຸລາ 2008 ອົງການສາກົນເພື່ອ ຄົ້ນພົບການແຕ່ງປະເທດແບບຊີກ ແລະ ປະເທດບອດເນຍ ແລະ ເຮັດສະໂກວິນາ ໄດ້ສັງລວມ ບັນດາຄວາມຕ້ອງການໃນການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍທີ່ມີຢູ່ໃນສົນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວຄືດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- > ການດູແລທາງການແພດ
- > ການຜົນຜູ້ເຄາະຮ້າຍ
- > ການຊ່ວຍເຫລືອດ້ານຈິດຕະວິທະຍາ
- > ການເຂົ້າຮ່ວມວຽກງານທາງສັງຄົມ
- > ການເຂົ້າຮ່ວມວຽກງານທາງດ້ານເສດຖະກິດ
- > ການເກັບກຳຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.

ເພື່ອເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງຂະບວນການໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອແກ່ຜູ້ເຄາະຮ້າຍ ພວກເຂົາໄດ້ຂໍການສະໜັບ ສະໜູນໃຫ້ມີການສ້າງຕັ້ງບັນດາຈຸດປະສານງານສຳລັບການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ ແລະ ຄວນຕອບ ສະໜອງງົບປະມານທີ່ຈຳເປັນ.

ອີງຕາມມາດຕາ 8, ວັກ 2, ຂອງອານາສັນຍາ V ກ່ຽວກັບ CCW “ແຕ່ລະຝ່າຍທີ່ເປັນຄູ່ຮ່ວມ ສັນຍາ ທີ່ຢູ່ໃນຖານະສາມາດປະຕິບັດໄດ້ຈະຕ້ອງໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອໃນການດູແລ ແລະ ຜົນຜູ້ ແລະ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອແກ່ຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກລູກລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ ເພື່ອໃຫ້ເຂົາເຈົ້າກັບຄືນສູ່ ສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດ.” ພັນທະອັນນີ້ແມ່ນຄ້າຍຄືກັນກັບຂອບເຂດວຽກງານທີ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນໃນວຽກ ງານການຕ້ານລະເບີດຝັງດິນ ທີ່ມີຢູ່ໃນສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການຫ້າມລະເບີດຝັງດິນທີ່ຕໍ່ຕ້ານມະນຸດ. ໃນປີ 2008 ກອງປະຊຸມຄັ້ງທີສອງຂອງບັນດາປະເທດທີ່ເປັນພາຄີຂອງອະນຸສັນຍາ V ໄດ້ຕົກລົງ ເຫັນດີໃນການຮັບຮອງເອົາ ແຜນປະຕິບັດງານ ເພື່ອຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ ຊຶ່ງຖືວ່າມັນແມ່ນ ເຄື່ອງມືທາງການເມືອງອັນໜຶ່ງເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາຕ່າງ ໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດ ຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມໃນລັກສະນະທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ໃນຮູບແບບທີ່ມີຄວາມສະໝັກໃຈ.¹¹

ສິ່ງທ້າທາຍ ແລະ ບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້: ການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍຢູ່ໃນຂອບເຂດ ວຽກງານທີ່ມີຢູ່ໃນສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການຕ້ານລະເບີດຝັງດິນທີ່ຕໍ່ຕ້ານມະນຸດ

ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການເກືອດຫ້າມລະເບີດຝັງດິນທີ່ຕໍ່ຕ້ານມະນຸດແມ່ນສົນທິສັນຍາສະບັບທຳອິດທີ່ ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຫລຸດຜ່ອນອາວຸດທີ່ຜິວພັນກັບຫລາຍຝ່າຍຊຶ່ງໃນນັ້ນມີເປົ້າໝາຍແນໃສ່ຊ່ວຍເຫລືອ ຜູ້ເຄາະຮ້າຍ ແລະ ການທຳຄວາມເຂົ້າໃຈບັນດາບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ຈາກການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ວຽກງານການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍທີ່ມີຢູ່ໃນສົນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວອາດຈະເປັນການປະກອບສ່ວນ ທີ່ມີປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ຜູ້ທີ່ເຮັດວຽກໃນຂົງເຂດວຽກງານທີ່ຜິວພັນກັບລູກລະເບີດບົມບິ.

ໃນການສຶກສາວຽກງານການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍທີ່ມີຢູ່ພາຍໃຕ້ຂອບເຂດຂອງສົນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວ ບັນດາຜູ້ຊ່ຽວຊານທັງຫລາຍກໍຍັງໄດ້ຍ້າຄືນຄວາມສຳຄັນຂອງຄວາມເປັນເຈົ້າການລະດັບຊາດ ໃນວຽກງານການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ, ການສ້າງຄວາມສາມາດຢູ່ໃນຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນ, ຄວາມຍືນ ຍົງຂອງການໃຫ້ການບໍລິການຊ່ວຍເຫລືອ, ແລະ ວິທີການແບບກວມລວມເພື່ອຊ່ວຍຜູ້ລອດຊີວິດ ແລະ ບຸກຄົນອື່ນທີ່ຜິການ. ການປະສານງານ ແລະ ການຮ່ວມມືລະຫວ່າງບັນດາກະຊວງການຕ່າງ ໆ ຂອງລັດຖະບານ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນ ໆ ຕະຫລອດເຖິງການເອົາບຸກຄົນທີ່ຜິການເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນ ການຕັດສິນບັນຫາແມ່ນປັດໃຈສຳຄັນຕໍ່ຄວາມສຳເລັດຂອງວຽກງານການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ ນອກນັ້ນ ຍັງໄດ້ມີການໃຫ້ຄຳສະເໜີແນະໃຫ້ນຳໃຊ້ບັນດາຊັບພະຍາ ກອນທີ່ມີຢູ່ - ໂດຍທີ່ບໍ່ໃຫ້ມີຄວາມ ຄາດຫວັງສູງເກີນໄປໃນສິ່ງທີ່ສາມາດບັນລຸໄດ້ໃນຂອບເຂດເວລາທີ່ຈຳກັດ-ຄຳສະເໜີແນະດັ່ງກ່າວ ຍັງອີງໃສ່ຂອບເຂດເນື້ອໃນຂອງສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການຕ້ານລະເບີດຝັງດິນ ທີ່ຕໍ່ຕ້ານມະນຸດ.¹²

ການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ

ໂດຍອີງໃສ່ຜົນຖານທີ່ວ່າຄວາມຮັບຜິດຊອບອັນສຸດທ້າຍເພື່ອບັນລຸສິດທິ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການຂອງ ຜູ້ເຄາະຮ້າຍຢູ່ພາຍໃນປະເທດໃດໜຶ່ງ ແມ່ນຂຶ້ນກັບປະເທດນັ້ນເອງທີ່ຈະປະຕິບັດໄດ້ ດັ່ງນັ້ນຈິ່ງໄດ້ກຳນົດ ວິທີການທີ່ມີ 10 ບາດກ້າວເພື່ອພັດທະນາວຽກງານລະດັບຊາດໃນການຕອບສະໜອງກັບສິດທິ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ເຄາະຮ້າຍທີ່ລອດຊີວິດມາ ຊຶ່ງມີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- > ເຜີຍແຜ່ໃຫ້ບັນດາກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃຫ້ຮັບຮູບບັນດາພັນທະຂອງສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວ. ຫລາຍພາກສ່ວນອາດຍັງບໍ່ທັນຮັບຮູ້ວ່າປະເທດຂອງຕົນໄດ້ຮັບຮອງເອົາບັນດາພັນທະທີ່ຢູ່ໃນ ຮູບແບບສິນທິສັນຍາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບບັນຫາອາວຸດຊຶ່ງພົວພັນກັບການດູແລຮັກສາສຸຂະພາບ, ການຝຶນຝູ້, ການນຳຜູ້ເຄາະຮ້າຍກັບຄືນສູ່ສັງຄົມ ແລະ ສິດທິມະນຸດ.
- > ສ້າງຕັ້ງໜ່ວຍງານທີ່ປະກອບດ້ວຍຫລາຍກະຊວງຊຶ່ງໃນນັ້ນໃຫ້ລວມເອົາຜູ້ເຄາະຮ້າຍ ແລະ ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງຊ່ວຍເຫລືອທາງສັງຄົມເພື່ອຊີ້ນຳຂະບວນການ.
- > ນອບຄວາມຮັບຜິດຊອບໃຫ້ແຕ່ລະກະຊວງໂດຍອີງຕາມວຽກງານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.
- > ຈັດກອງປະຊຸມສຳມະນາລະດັບຊາດເພື່ອເລີ່ມຕົ້ນເຮັດການວິເຄາະສະພາບການ ແລະ ເພື່ອ ກຳນົດເປົ້າໝາຍທີ່ຈະບັນລຸ.
- > ເຮັດການວິເຄາະສະພາບການໃຫ້ສຳເລັດ, ກຳນົດບັນຊີລາຍຊື່ເພື່ອໃຫ້ຮູ້ວ່າມີພາກສ່ວນໃດ ແດ່ຈະເຮັດວຽກງານອັນໃດ ແລະ ຢູ່ໃສ່, ແລະ ກຳນົດໃຫ້ຮູ້ວ່າໃນປະຈຸບັນມີແຜນການ ແລະ ຍຸດທະສາດອັນໃດແດ່. ນັ້ນກໍ່ໝາຍຄວາມວ່າອາດມີຫລາຍປະເທດແລ້ວທີ່ໄດ້ສ້າງຍຸດທະສາດ ກ່ຽວກັບການດູແລຮັກສາສຸຂະພາບ ແລະ ຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ຝຶກ. ສິ່ງສຳຄັນກໍ່ຄືຈະຕ້ອງຮູ້ວ່າ ມີຫຍັງແດ່ທີ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນແລ້ວ ແລະ ກໍ່ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ຮູ້ວ່າໄດ້ມີການພິຈາລະນາແລ້ວ ຫລື ຍັງກ່ຽວກັບຄວາມຕ້ອງການສະເພາະຂອງຜູ້ເຄາະຮ້າຍ.
- > ທົບທວນຄືນກ່ຽວກັບການວິເຄາະສະພາບການເພື່ອຄາດຂະເນໃຫ້ຮູ້ວ່າສະພາບການຕ່າງ ໆ ຄວນເປັນໄປແນວໃດໃນອະນາຄົດ.
- > ກຳນົດຈຸດປະສົງຕ່າງ ໆ ໃນຮູບແບບ SMART (ຈຸດປະສົງສະເພາະ, ວັດແທກໄດ້, ມີຄວາມເໝາະສົມ, ເປັນໄປໄດ້ ແລະ ມີກຳນົດເວລາແນ່ນອນ).
- > ຈັດກອງປະຊຸມສຳມະນາຄັ້ງທີ 2 ເພື່ອເກັບກຳທ້ອນໂຮມເອົາບັນດາທັດສະນະຄວາມຄິດເຫັນ ກ່ຽວກັບການພັດທະນາແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດ.
- > ສ້າງແຜນປະຕິບັດງານແຫ່ງຊາດໃຫ້ສຳເລັດໂດຍຄຳນຶ່ງເຖິງບັນດາແຜນການ ແລະ ງົບປະມານຕ່າງໆ ທີ່ມີແລ້ວໃນປະຈຸບັນຂອງບັນດາກະຊວງທີ່ກຳລັງເຮັດກິດຈະກຳຕ່າງ ໆ .
- > ປຸກລະດົມທຶນຮອນ ແລະ ຊັບພະຍາກອນ, ຮັບປະກັນໃຫ້ມີການເຊື່ອມສານເຂົ້າໃນວຽກງານ ຢູ່ໃນລະດັບ ກວາງຂວາງໃນຂອບເຂດວຽກງານການຊ່ວຍເຫລືອດ້ານການພັດທະນາ.¹³

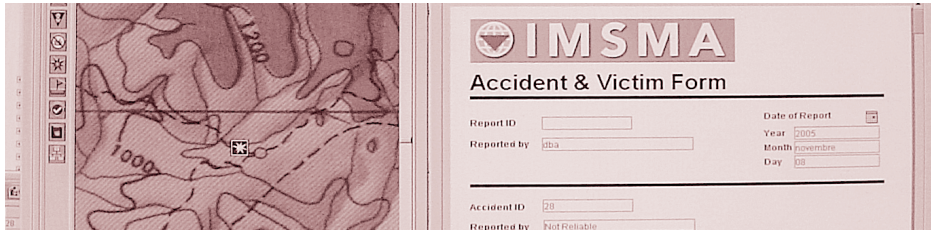
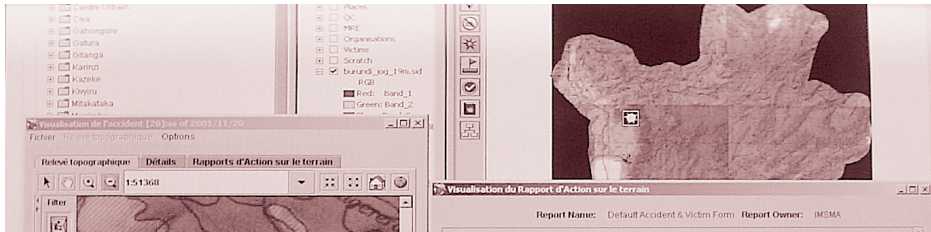
ປະສົບການຕ່າງ ໆ ທີ່ໄດ້ຮັບມາຈາກການປະຕິບັດສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການເກືອດທ້າມລະເບີດ ຝັງດິນ ອາດຊ່ວຍໃຫ້ພາກສ່ວນຕ່າງ ໆ ທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ໃນຂອບເຂດວຽກງານຂອງ CCW ແລະ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດບິນປີ ໂດຍສະເພາະແມ່ນການນຳໃຊ້ວິທີການໃນການປະຕິບັດບັນດາ ພັນທະຕໍ່ຜູ້ເຄາະຮ້າຍ - ຢູ່ໃນຂອບເຂດວຽກງານພາຍໃນປະເທດໃນດ້ານການດູແລຮັກສາສຸຂະພາບ, ການຝຶນຝູ້, ການນຳເອົາຜູ້ເຄາະຮ້າຍກັບຄືນສູ່ສັງຄົມ ແລະ ສິດທິມະນຸດໂດຍບໍ່ໃຫ້ມີການຈຳແນກ, ແລະ ໂດຍອີງໃສ່ສາເຫດທີ່ຜາໃຫ້ມີການເກີດອຸປະຕິເຫດ ແລະ ກາຍເປັນຜູ້ຝຶກ.¹⁴

ໝາຍເຫດ

- ¹ ICBL, ບົດລາຍງານການຕິດຕາມລະເບີດຝັງດິນປີ 2008, ເພື່ອເຮັດໃຫ້ໂລກປອດຈາກລະເບີດຝັງດິນ, ການປະຕິບັດງານລະເບີດຝັງດິນໃນປະເທດ ການາດາ, ນະຄອນອິດຕາວາ, 2008, ໜ້າ 39.
- ² ICRC, ລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ: ມໍລະດົກສືບທອດທີ່ສ້າງຄວາມຫາຍຍານະຕໍ່ຊີວິດຍ້ອນການປະທະກັນ ດ້ວຍອາວຸດທັນສະໄໝ, ສະບັບທີ່ 2, ເດືອນກໍລະກົດ 2004, ນະຄອນເຈນີວາ, ໜ້າ 9.
- ³ ICBL, ບົດລາຍງານການຕິດຕາມລະເບີດຝັງດິນປີ 2008, ເພື່ອເຮັດໃຫ້ໂລກປາສະຈາກລະເບີດຝັງດິນ, ການປະຕິບັດງານລະເບີດຝັງດິນໃນປະເທດ ການາດາ, ນະຄອນອິດຕາວາ, 2008, ໜ້າ 54.
- ⁴ ສໍາລັບບຸກຄົນສ່ວນໜຶ່ງຂອງເອກະສານສະບັບນີ້ ຜູ້ລອດຊີວິດຈາກລະເບີດບິນປີ ໝາຍເຖິງບຸກຄົນໃດໜຶ່ງທີ່ໄດ້ຮັບບາດເຈັບ ແຕ່ວ່າບໍ່ເສຍຊີວິດຍ້ອນລູກລະເບີດບິນປີ. ຜູ້ເຄາະຮ້າຍລວມມີບັນດາບຸກຄົນທີ່ເສຍຊີວິດຍ້ອນລູກບິນປີ, ຜູ້ລອດ ຊີວິດຈາກລູກບິນປີ, ແລະ ບຸກຄົນອື່ນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການລະເບີດຂອງລູກບິນປີ.
- ⁵ ຈົ່ງເບິ່ງຕົວຢ່າງ ນັກຂ້າສີເຫລືອງ: ຜົນກະທົບຂອງລູກລະເບີດບິນປີໃນປະເທດເຊີເບຍ ແລະ ມົນເຕເນໂກຣ, ການຊ່ວຍເຫລືອຂອງປະຊາຊົນນອກແວ, ນະຄອນແບນເກຣດ, ປີ 2007, ໜ້າ 22.
- ⁶ ອົງການ ຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ຜິດການສາກົນ, ຮອບວຽນຂອງຜົນກະທົບ: ຮ່ອງຮອຍແຫ່ງຄວາມຕາຍຂອງລະເບີດ ບິນປີທີ່ເກີດກັບປະຊາຊົນ ແລະ ຊຸມຊົນຕ່າງ ໆ, ນະຄອນບຣູກແຊນ, ເດືອນພຶດສະພາ ປີ 2007, ໜ້າ 12.
- ⁷ Ibid, pp. 12 - 13.
- ⁸ ICRC, ການດູແລຮັກສາຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດຝັງດິນ, ນະຄອນເຈນີວາ, ປີ 2004, ໜ້າ 8.
- ⁹ ສໍາລັບຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມໃຫ້ເບິ່ງຢູ່ໃນ GICHD, ຄູ່ມືສໍາລັບການປະຕິບັດງານຕ້ານລະເບີດຝັງດິນ ແລະ ລະເບີດ ຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ, ນະຄອນເຈນີວາ, ເດືອນເມສາ 2007, pp. ໜ້າ 117- 131
- ¹⁰ ອົງການ ສາກົນເພື່ອຄົ້ນພົບການ, ຮອບວຽນຂອງຜົນກະທົບ: ຮ່ອງຮອຍແຫ່ງຄວາມຕາຍຂອງລະເບີດບິນປີ ທີ່ມີຕໍ່ປະຊາຊົນ ແລະ ບັນດາຊຸມຊົນ, op.cit, ໜ້າ 12.
- ¹¹ ICBL, ບົດລາຍງານການຕິດຕາມລະເບີດຝັງດິນປີ 2008, ເພື່ອເຮັດໃຫ້ໂລກປາສະຈາກລະເບີດຝັງດິນ, ການປະຕິບັດງານລະເບີດຝັງດິນໃນປະເທດ ການາດາ, ນະຄອນອິດຕາວາ, 2008, ໜ້າ 50.
- ¹² ໃຫ້ເບິ່ງໃນເອກະສານລາຍງານຄັ້ງສຸດທ້າຍຂອງກອງປະຊຸມຄັ້ງທີ່ 2 ຂອງບັນດາປະເທດພາຄີຂອງອານຸສັນຍາ iv, UN doc. CCW/P.V/CONS/2008/12, ວັນທີ່ 23 ເດືອນມັງກອນ 2009 ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ iv, ໜ້າ 21.
- ¹³ ໜ່ວຍງານສະໜັບສະໜູນການປະຕິບັດສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການເກືອດທ້າມລະເບີດຝັງດິນທີ່ຕໍ່ຕ້ານມະນຸດ, ຄູ່ມືເພື່ອທໍາຄວາມເຂົ້າໃຈການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍໃນຂອບເຂດວຽກງານຂອງສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການເກືອດທ້າມລະເບີດຝັງດິນທີ່ຕໍ່ຕ້ານມະນຸດ, ເດືອນພະຈິກ 2008.
- ¹⁴ ໜ່ວຍງານສະໜັບສະໜູນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ APMB, ການວິວັດການຂອງການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການຜູ້ລອດຊີວິດ, ການສະເໜີເອກະສານກ່ຽວກັບອານຸສັນຍາ V ຂອງວາລະກ່ຽວກັບ CCW ກ່ຽວກັບການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍ, ນະຄອນເຈນີວາ, ວັນທີ່ 23 ເມສາ 2009 ຂຽນໂດຍ Sheree Bailey

ພາກທີ 8

ການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນ

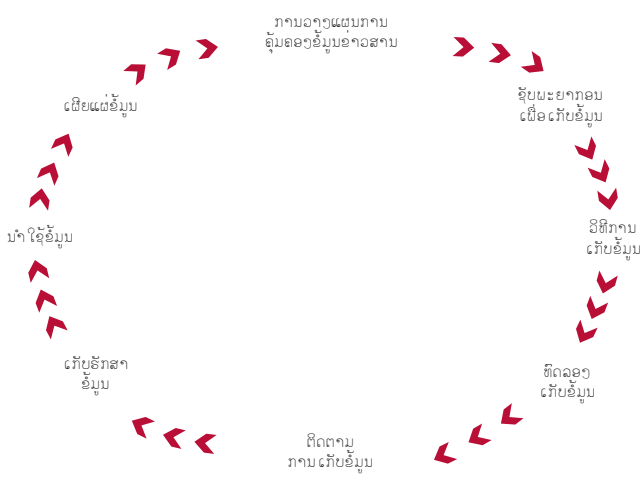
ການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນ

ເອກະສານພາກນີ້ເວົ້າເຖິງຄວາມຈຳເປັນຂອງການນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນເພື່ອສະໜັບສະໜູນວຽກງານການເກັບກູ້ລະເບີດບິນປີທີ່ຕົກຄ້າງ ໂດຍສະເພາະແມ່ນບິນປີທີ່ຍັງບໍ່ທັນແຕກລວມທັງວິທີການທີ່ສອດຄ່ອງໃນການເກັບມ້ຽນ, ວິເຄາະ ແລະ ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບລະເບີດບິນປີທີ່ບໍ່ທັນແຕກ. ການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນທີ່ມີປະສິດທິຜົນແມ່ນອົງປະກອບສຳຄັນອັນໜຶ່ງທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນເພື່ອປະສິບຜິນສຳເລັດໃນການແກ້ໄຂບັນຫາໄພຂົນຂູ່ຂອງລະເບີດບິນປີທີ່ບໍ່ທັນແຕກ. ເອກະສານພາກນີ້ເລີ່ມຕົ້ນດ້ວຍການທົບທວນຄືນ “ຮອບວຽນ” ຂອງການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນ, ໃນນັ້ນລວມ ທັງຂໍ້ມູນທີ່ຄວນບັນທຶກໄວ້ ແລະ ບັນດາກິດຈະກຳທີ່ຕ້ອງເຮັດເພື່ອຫັນປ່ຽນຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວໃຫ້ມີການແລກປ່ຽນ, ເກັບມ້ຽນ, ວິເຄາະ ແລະ ນຳໃຊ້ຢ່າງໄດ້ຮັບຜົນດີ.

ຮອບວຽນການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນ

ບາດກ້າວທຳອິດຂອງການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນແມ່ນການເກັບກຳຂໍ້ມູນທີ່ຈຳເປັນ (ຫລື ໄດ້ຮັບຈາກພາກສ່ວນອື່ນເປັນຕົ້ນແມ່ນຜູ້ນຳໃຊ້ລະເບີດກະປ່າງ). ໃນເມື່ອຂໍ້ມູນທີ່ຈຳເປັນໄດ້ຖືກເກັບກຳ ຫລື ໄດ້ຮັບແລ້ວ, ການຫັນປ່ຽນຂໍ້ມູນສະຖິຕິໃຫ້ກາຍເປັນແຕ່ລ່ວງຂໍ້ມູນທີ່ສຳຄັນມັນກໍ່ມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງໄດ້ມີການເກັບມ້ຽນ, ວິເຄາະ, ແລກປ່ຽນ ແລະ ສົ່ງສຳຄັນທີ່ສຸດຕ້ອງມີການນຳໃຊ້. ຮູບແຜນວາດ 9 ສະແດງໃຫ້ເຫັນຮອບວຽນຂອງການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນ.

ຮູບ 9: ຮອບວຽນການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນ

ເພື່ອໃຫ້ມີຜົນສຳເລັດ, ຮອບວຽນດັ່ງກ່າວ ຈຳເປັນຕ້ອງມີວິທີການປະຕິບັດຢ່າງເປັນລະບົບໃນການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນ ແລະ ຮັບປະກັນຂໍ້ມູນ. ຄວາມຜິດພາດໃນຂັ້ນຕອນໃດໜຶ່ງໃນການເຂົ້າໃຈຕໍ່ຄວາມຕ້ອງການໃຫ້ມີຂໍ້ມູນທີ່ມີຄຸນນະພາບ - ໂດຍສະເພາະແມ່ນໃນເວລາທີ່ກຳລັງເກັບກຳ, ເກັບມ້ຽນ ຫລື ວິເຄາະຂໍ້ມູນທີ່ອາດຈະພາໃຫ້ຂາດຄວາມເຊື່ອຖືຂໍ້ມູນ ແລະ ມີຜົນກະທົບໃນການນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນ. ລະບົບການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານມັກຈະດຳເນີນບໍ່ໄດ້ດີ ເນື່ອງຈາກວ່າບຸກຄົນທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການເກັບກຳຂໍ້ມູນນັ້ນຂາດການຝຶກອົບຮົມທີ່ຈຳເປັນ, ຂາດລະບຽບການ ແລະ ຂາດຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບຄວາມສຳຄັນຂອງຄວາມຊັດເຈນຂອງຂໍ້ມູນ.

ການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນ

ຄວາມຈຳເປັນໃນການບັນທຶກຂໍ້ມູນ

ການເກັບກູ້ລະເບີດຝັງດິນທີ່ບໍ່ທັນແຕກໄດ້ຖືກອຳນວຍຄວາມສະດວກຢ່າງຫລວງຫລາຍຈາກການສະໜອງຂໍ້ມູນຈາກຜູ້ໃຊ້ເພື່ອໃຫ້ຮູ້ກ່ຽວປະເພດ ແລະ ຈຳນວນຂອງ ລູກລະເບີດທີ່ໄດ້ ຖືກໃຊ້ ແລະ ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຜື່ນທີ່ເປົ້າໝາຍ. ຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການສະໜອງຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງ ໆ ໄດ້ອະທິບາຍໂດຍຫຍໍ້ຂ້າງລຸ່ມແຕ່ວ່າປັດໃຈທີ່ຕ້ອງມີສຳລັບການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນກໍຄືວ່າປະການທຳອິດຂໍ້ມູນຈະຕ້ອງໄດ້ຖືກບັນທຶກໄວ້ ແລະ ໃຫ້ບັນທຶກໄວ້ໃນຮູບແບບທີ່ສາມາດນຳໄປແລກປ່ຽນກັບພາກສ່ວນອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕາມພາຍຫລັງ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍດ້ານວິຊາການທີ່ບໍ່ມີຜົນບັງຄັບທາງກົດໝາຍຂອງອານຸສັນຍາ V ໄດ້ກຳນົດລາຍລະອຽດ ເພີ່ມກ່ຽວກັບບາງຂໍ້ມູນທີ່ຄວນບັນທຶກໄວ້ ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກການເກັບກູ້ລະເບີດໃນໄລຍະຕໍ່ໜ້າ. ສຳລັບລູກລະເບີດບິນບິທີ່ຍັງບໍ່ທັນແຕກ. ລັດໃດໜຶ່ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຄວນບັນທຶກຂໍ້ມູນດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- > ສະຖານທີ່ເປົ້າໝາຍ.
- > ຈຳນວນລູກບິນໂດຍປະມານ ທີ່ໄດ້ຖືກໃຊ້ໃນບັນດາຜື່ນທີ່ເປົ້າໝາຍດັ່ງກ່າວ.
- > ປະເພດ ແລະ ສະພາບຂອງລູກບິນບິທີ່ໄດ້ໃຊ້ໃນຜື່ນທີ່ຕ່າງໆ ລວມທັງຂໍ້ມູນດ້ານວິຊາການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເກັບກູ້ລະເບີດ.
- > ສະຖານທີ່ທີ່ໄປຂອງລູກບິນບິທີ່ຍັງບໍ່ທັນແຕກຊຶ່ງເປັນທີ່ຮູ້ຈັກດີ ແລະ ເປັນທີ່ຄາດຄະເນ.¹

ໃນກໍລະນີປະເທດໃດໜຶ່ງມີລູກລະເບີດບິນບິທີ່ບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງຢູ່ຢ່າງຫລວງຫລາຍ ປະເທດດັ່ງກ່າວຄວນໃຊ້ຄວາມພະຍາຍາມໃນການຮັບປະກັນຄວາມປອດໄພ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງຕໍ່ລະເບີດດັ່ງກ່າວ ແລະ ຄວນບັນທຶກຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສະຖານທີ່ຂອງລະເບີດບໍ່ທັນແຕກເຊັ່ນ: ຈຳນວນໂດຍປະມານຂອງລູກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກຢູ່ແຕ່ລະສະຖານທີ່ ແລະ ປະເພດຂອງລູກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກທີ່ຕົກຄ້າງຢູ່ແຕ່ລະສະຖານທີ່.

ຍັງບໍ່ທັນມີຮູບແບບທີ່ເປັນເອກະພາບກັນໃນລະດັບສາກົນສຳລັບການບັນທຶກຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວ. ສິ່ງທີ່ສຳຄັນກໍຄືວ່າຈະຕ້ອງຈະແຈ້ງ ແລະ ສົມບູນ - ຖ້າເປັນໄປໄດ້ - ໃຫ້ໃຊ້ລະບົບ GPS ເພື່ອກຳນົດບັນດາຈຸດເປົ້າໝາຍ. ບ່ອນໃດທີ່ບໍ່ອາດພົບເຫັນວ່າລະເບີດຕົກຄ້າງຊຶ່ງບໍ່ໄດ້ຖິ້ມລົງໃນເນື້ອກ່ອນມັນກໍຈະເປັນຈຸດເລີ່ມຕົ້ນທີ່ມີຜົນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ການສຳຫລວດຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຜື່ນທີ່ຕ່າງ ໆ ທີ່ມີລະເບີດຕົກຄ້າງ. ໃນລັກສະນະດຽວກັນໃນກໍລະນີທີ່ປະເທດໃດໜຶ່ງໄດ້ບັນທຶກຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການນຳໃຊ້ລູກບິນບິ ຂໍ້ມູນປະເພດດັ່ງກ່າວຄວນຖືກເກັບມ້ຽນໃນລັກສະນະທີ່ສາມາດຮຽກເອີ້ນຄືນໄດ້ ແລະ ສາມາດສະໜອງໃຫ້ແກ່ການນຳໃຊ້ຕາມພາຍຫລັງໄດ້.

ການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນ

ການສະໜອງຂໍ້ມູນ

ການສະໜອງ ຫລື ແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ລະເບີດບົນບິ ໄດ້ກາຍເປັນປະເດັນທີ່ໄດ້ມີການໂຕ້ຖຽງກັນຢູ່ໃນການຂັດແຍ່ງກັນທາງອາວຸດຫລາຍຄັ້ງໃນ ໄລຍະຫລາຍທົດສະຫວັດຜ່ານມາ, ແຕ່ວ່າມາດຮ່ວມີໄດ້ກາຍເປັນຂໍ້ຮຽກຮ້ອງຂອງສິນທິສັນຍາສາກົນ. ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງໄດ້ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ທຸກປະເທດພາສີໃຫ້ລາຍງານປະຈຳປີຕາມຂໍ້ມູນດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- > ຄຸນລັກສະນະທາງດ້ານວິຊາການຂອງແຕ່ລະປະເພດຂອງລູກລະເບີດບົນບິ ທີ່ໄດ້ຜະລິດໂດຍແຕ່ລະປະເທດກ່ອນໜ້າທີ່ຈະໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມເປັນພາສີຂອງສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວໂດຍບອກໃຫ້ຮູ້ “ບັນດາປະເພດຂໍ້ມູນທີ່ອາດອ່ານວຍຄວາມສະດວກໃນການຊອກຄົ້ນຫາ ແລະ ເກັບກູ້ລະເບີດບົນບິທີ່ບໍ່ທັນແຕກ.
- > ຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວຢ່າງໜ້ອຍຄວນລວມມີຂະໜາດ, ລັກສະນະຂອງຊະນວນ, ປະລິມານບັນຈຸຂອງໝີ່, ປະລິມານບັນຈຸຂອງໂລຫະ, ສີຮູບນອກ ແລະ ຂໍ້ມູນອື່ນ ໆ ທີ່ອາດຊ່ວຍອ່ານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການເກັບກູ້ລະເບີດບົນບິທີ່ຕົກຄ້າງ.²

ສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວຍັງມີຂໍ້ກຳນົດທີ່ປະດິດສ້າງທີ່ນຳໃຊ້ໃນກໍລະນີທີ່ລະເບີດກະປາງໄດ້ຖືກໃຊ້ ຫລື ຖືກປະປອຍໂດຍປະເທດໃດໜຶ່ງກ່ອນທີ່ຈະເຂົ້າເປັນລັດພາສີຂອງສິນທິສັນຍາດັ່ງກ່າວ ແລະ ລະເບີດກະປາງດັ່ງກ່າວໄດ້ກາຍເປັນລະເບີດຕົກຄ້າງໃນພື້ນທີ່ຕ່າງ ໆ ທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ຂອບເຂດອຳນາດບໍລິຫານ ຫລື ການຄຸ້ມຄອງຂອງປະເທດອື່ນທີ່ເປັນລັດພາສີເຊັ່ນກັນ. ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ, “ປະເທດທີ່ເປັນຜູ້ໃຊ້” ຕ້ອງ “ເອົາໃຈໃສ່” ສະໜອງການຊ່ວຍເຫລືອໃຫ້ແກ່ປະເທດພາສີທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບລວມທັງການສະໜອງຂໍ້ມູນຕາມຄວາມເປັນໄປໄດ້ກ່ຽວກັບ:

- > ປະເພດ ແລະ ປະລິມານຂອງລະເບີດກະປາງທີ່ໄດ້ຖືກໃຊ້.
- > ສະຖານທີ່ຊັດເຈນຂອງການຖິ້ມລະເບີດກະປາງ.
- > ພື້ນທີ່ຕ່າງ ໆ ທີ່ໄດ້ພົບເຫັນມີລະເບີດກະປາງຕົກຄ້າງຢູ່.³

ອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW ໄດ້ກຳນົດພັນທະທີ່ຕ້ອງໄດ້ປະຕິບັດຕາມໃນການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ໂດຍມີຄຳກ່າວເຕືອນເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມຖືກຕ້ອງທາງດ້ານກົດໝາຍຂອງຜູ້ໃຊ້⁴. “ອີງຕາມອານຸສັນຍາດັ່ງກ່າວ ຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຄວນຖືກສະໜອງໃຫ້ຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ⁴ “ຫລື ຫລາຍຝ່າຍ” ຊຶ່ງເປັນຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຄວບຄຸມຂອບເຂດດິນແດນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ພາກສ່ວນອື່ນ ໆ ທີ່ໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການເກັບກູ້ລະເບີດຈາກພື້ນທີ່ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ຫລື ດຳເນີນວຽກງານໃຫ້ຄວາມຮູ້ດ້ານຄວາມສ່ຽງ.ຖ້າຫາກວ່າລັດໃດໜຶ່ງຊຶ່ງເປັນລັດທີ່ໄດ້ໃຊ້ລະເບີດກະປາງ ບໍ່ປະສົງທີ່ຈະສະໜອງຂໍ້ມູນກ່ຽວຂ້ອງໂດຍກົງໃຫ້ແກ່ຝ່າຍທີ່ຄວບຄຸມພື້ນທີ່ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ລັດດັ່ງກ່າວສາມາດນຳໃຊ້ກົນໄກທີ່ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໃນລະດັບສາກົນ ຫລື ລະດັບທ້ອງຖິ່ນສຳລັບການສະໜອງຂໍ້ມູນເປັນຕົ້ນ ແມ່ນການສະໜອງຂໍ້ມູນຜ່ານລະບົບວຽກງານຂອງການປະຕິບັດການດ້ານລະເບີດຝັ່ງດິນຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ແລະ ສຳນັກງານອື່ນ ໆ ທີ່ມີຄວາມຊ່ຽວຊານ.

ໂດຍອີງຕາມເອກະສານອ້ອມທ້າຍດ້ານວິຊາການຂອງອານຸສັນຍາV ຂອງ CCW ຂໍ້ມູນຄວນຖືກສະໜອງ“ໃຫ້ໄວ້ເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້, ໂດຍຄຳນຶງເຖິງປະເດັນຕ່າງ ໆ ເປັນຕົ້ນແມ່ນການປະຕິບັດການທາງທະຫານ ແລະ ວຽກງານມະນຸດສະທ້າຍໃນພື້ນທີ່ບ່ອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ຄວາມພ້ອມຂອງຂໍ້ມູນທີ່ສາມາດມີໃຫ້ ແລະ ຄວາມເຊື່ອຖືຂອງຂໍ້ມູນ ແລະ ປະເດັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຄວາມປອດໄພ.”⁵

ສິ່ງສຳຄັນອີກຄືຈະຕ້ອງເກັບກຳ ແລະ ນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບລະເບີດກະປາງທີ່ຕົກຄ້າງ ເພື່ອສາທິດໃຫ້ເຫັນວ່າການຕົກຄ້າງຂອງລະເບີດນັ້ນເປັນອຸປະສັກຄືແນວໃດຕໍ່ວຽກງານຊ່ວຍເຫລືອດ້ານມະນຸດສະທ້າ ແລະ ການພັດທະນາ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນຂໍ້ມູນນີ້ຄວນນຳໄປແລກປ່ຽນຢ່າງເປັນລະບົບກັບອົງການອື່ນທີ່ເຮັດວຽກຊ່ວຍເຫລືອບັນເທົາທຸກ, ວຽກກູ້ສ້າງຄືນໃໝ່ ແລະ ວຽກງານພັດທະນາ

ການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນ

ການເກັບມ້ຽນຂໍ້ມູນ

ໃນເນື້ອຝາຍໃດໜຶ່ງທີ່ມີເຈດຈຳນົງ ຈະເຮັດການເກັບກູ້ລະເບີດຢູ່ເຂດທີ່ມີລະເບີດບໍ່ເຫັນແຕກຫາກມີຂໍ້ມູນທີ່ສຳຄັນ ຝາຍດັ່ງກ່າວຈະຕ້ອງເກັບມ້ຽນຂໍ້ມູນໄວ້ຢ່າງປອດໄພ. ສິ່ງທີ່ສຳຄັນກໍຄືວ່າທຸກຂໍ້ມູນທີ່ມີຈະຕ້ອງປ້ອນເຂົ້າຖານຂໍ້ມູນດຽວທີ່ເປັນລະບົບຢ່າງປົກກະຕິຊຶ່ງເປັນລະບົບທີ່ທຸກພາກສ່ວນກ່ຽວຂ້ອງສາມາດເຂົ້າເບີດເບິ່ງໄດ້. ຖານຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວນີ້ ຄວນປະກອບດ້ວຍທຸກຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບລະເບີດກະປາງທີ່ໄດ້ເກັບກູ້ຢູ່ທຸກລະດັບສຳລັບຜູ້ທີ່ທົ່ວໝົດທີ່ກຳລັງໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອ. ການສ້າງຕັ້ງແລະ ການດັດແກ້ຂໍ້ມູນຫລ້າສຸດຢ່າງເປັນປົກກະຕິ ແລະ ການເຜີຍແຜ່ຂໍ້ມູນທີ່ມີໃນບົດອັນດຽວຈະຊ່ວຍປັບປຸງໂອກາດການເຮັດວຽກຂອງໝົດທຸກພາກສ່ວນທີ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການແກ້ໄຂບັນຫາໄພຂົ່ມຂູ່ຂອງລະເບີດກະປາງຊຶ່ງຈະເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາເຮັດວຽກໂດຍອີງໃສ່ຈຸດຍືນ ແລະ ພາບລວມອັນດ່ຽວກັນ ໃນປະເດັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສິ່ງອັນຕະລາຍ ແລະ ຄວາມຄືບໜ້າໃນການແກ້ໄຂບັນຫາ.

ລະບົບການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນສຳລັບການປະຕິບັດການກ່ຽວກັບລະເບີດຝັງດິນ

ສູນສາກົນນະຄອນເຈນີວາສຳລັບການເກັບກູ້ລະເບີດເພື່ອມະນຸດສະທຳໄດ້ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນການຜັດທະນາ ແລະ ການນຳໃຊ້ລະບົບຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານສຳລັບການປະຕິບັດການກ່ຽວກັບລະເບີດຝັງດິນ (IMSMA). ລະບົບດັ່ງກ່າວໃນປະຈຸບັນໄດ້ຖືກຕິດຕັ້ງຢູ່ເກືອບ 50 ແຜນງານປະຕິບັດງານກ່ຽວກັບລະເບີດຝັງດິນໃນທົ່ວໂລກ.^໒

ໂດຍອີງໃສ່ຄວາມຕ້ອງການທີ່ຜູ້ຊົມໃຊ້ໄດ້ຍື່ນສະເໝີມາຈາກພາກສະໜາມລະບົບດັ່ງກ່າວໄດ້ຖືກດັດແກ້ ແລະ ປັບປຸງຢ່າງບໍ່ຢຸດຢັ້ງນັບແຕ່ໄລຍະປະກາດໃຊ້ໃນເບື້ອງຕົ້ນໃນລະດູຮຸ້ນປີ 1999 ແລະ ໄດ້ກ່າຍເປັນມາດຕະຖານທີ່ຖືກຮັບຮອງເອົາສຳລັບການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບການປະຕິບັດງານວຽກງານຕ້ານລະເບີດຝັງດິນ. ລະບົບດັ່ງກ່າວໄດ້ຖືກນຳໄປທີ່ດລອງພາກສະໜາມຢູ່ ໂກໂຊໂວຊຶ່ງແມ່ນເຂດທີ່ມີລະເບີດກະປາງຖືກນຳໃຊ້ ແລະ ຕົກຄ້າງຢູ່ ແລະ ລະບົບດັ່ງກ່າວໄດ້ສຳທິດໃຫ້ເຫັນວ່າມີຄວາມສາມາດນັບຕັ້ງແຕ່ໄລຍະເບື້ອງຕົ້ນໃນການເກັບມ້ຽນ ແລະ ບໍລິຫານຂໍ້ມູນທີ່ສຳຄັນ.

ຊອບແວ ສະບັບລ້າສຸດຂອງ IMSMA ໄດ້ຖືກອອກແບບຢ່າງສົມບູນແບບ. ລະບົບໃໝ່ນີ້ປະກອບດ້ວຍລະບົບຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບພື້ນທີ່ພູມສາດ (GIS) ທີ່ຄົບຖ້ວນ ໂດຍມີຖານຂໍ້ມູນທີ່ເຂັ້ມແຂງທີ່ສາມາດຜະລິດເຄື່ອງມືທີ່ງ່າຍໃນການນຳໃຊ້ ແລະ ໃນການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນ ການປະດິດສ້າງທີ່ສ້າງເກດເຫັນໄດ້ຫລາຍທີ່ສຸດຢູ່ໃນສະບັບຫລ້າສຸດຂອງ IMSMA ແມ່ນການລວມມີລະບົບຊື່ທິດທາງແຜນທີ່ຊຶ່ງສາມາດປັບປຸງການປ້ອນຂໍ້ມູນ ແລະ ການຮຽກເອີ້ນຂໍ້ມູນມານຳໃຊ້.

ລະບົບກະຈາຍຂໍ້ມູນໄດ້ຖືກຄຸ້ມຄອງໂດຍ GICHD. ມັນເປັນລະບົບເຄື່ອງມືທີ່ບໍ່ໄດ້ເສຍຄ່າສຳລັບບັນດາປະເທດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກລະເບີດບໍ່ເຫັນແຕກ ແລະ ສຳລັບລັດຖະບານຂອງປະເທດຕ່າງ ໆ ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງຕັ້ງໜ້າໃນການຮັກສາສັນຕິພາບ ແລະ ໃນການປະຕິບັດການສະໜັບສະໜູນວຽກງານຕ້ານລະເບີດຝັງດິນ.

ໃນສະພາບຕົວຈິງ IMSMA ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ໃນ:

- > ການວາງແຜນ, ຄຸ້ມຄອງ, ລາຍງານ ແລະ ກຳນົດແຜນທີ່ຂອງກິດຈະກຳເກັບກູ້ລະເບີດກະປາງທີ່ບໍ່ເຫັນແຕກ;
- > ການວາງແຜນ, ຄຸ້ມຄອງລາຍງານ ແລະ ກຳນົດແຜນທີ່ຂອງກິດຈະກຳການໃຫ້ການສຶກສາຄວາມສ່ຽງ;
- > ການບັນທຶກ, ລາຍງານ ແລະ ກຳນົດແຜນທີ່ດ້ານຂໍ້ມູນຂ່າວສານກ່ຽວກັບຄວາມຕ້ອງການຊ່ວຍເຫຼືອຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດບິນປີ;
- > ບັນທຶກ, ລາຍງານ ແລະ ກຳນົດຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບປະເດັນທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ.

ການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນ

ແບບຟອມສໍາລັບເກັບກຳຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບສິ່ງອັນຕະລາຍທົ່ວໄປສໍາລັບ ERW ໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ແລ້ວ ຊຶ່ງລວມມີຄວາມສາມາດໃນການບັນທຶກຫລາຍປະເພດຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບລະເບີດກະປາງ ແລະ ຫລາຍກວ່າ 5000 ປະເພດລະເບີດ. ແບບຟອມສໍາລັບການເກັບກຳຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບອັນຕະລາຍສະເພາະຂອງລະເບີດກະປາງສາມາດພັດທະນາຂຶ້ນໄດ້ຢ່າງວ່າຍດາຍ ດ້ວຍການຊ່ວຍເຫລືອຈາກ GICHD ຫລືສາມາດສ້າງຂຶ້ນໄດ້ໂດຍເອກະລາດໂດຍບັນດາຜູ້ນຳໃຊ້ລະບົບ ດ້ວຍການນຳໃຊ້ຂໍ້ມູນທີ່ເກັບກຳມາໂດຍອີງໃສ່ຄວາມຕ້ອງການທີ່ຜູ້ນຳໃຊ້ຢູ່ພາກສະໜາມເປັນຜູ້ຍື່ນສະເໝີ.

ອີງຕາມຊ່ຽວຊານ ດ້ານອາວຸດສົງຄາມ ທ່ານໜຶ່ງໄດ້ເວົ້າວ່າ ໜຶ່ງໃນທາງເລືອກຂອງ IMSMA ສໍາລັບວຽກສະເພາະປະເພດນີ້ ແມ່ນການປະຕິບັດງານຢູ່ແຖວໜ້າແບບ EOD (ເບິ່ງໃນກ່ອງຂໍ້ມູນ 12) ຊຶ່ງເປັນເຄື່ອງມືທີ່ງ່າຍໃນການໃຊ້ ແລະ ວ່ອງໄວໃນການຝຶກອົບຮົບສິດສອນພະນັກງານທົ່ວໄປ.⁷

ກ່ອງຂໍ້ມູນ 12: ການປະຕິບັດ EOD ເປັນແຖວໜ້າ*

ການປະຕິບັດງານ EOD ເປັນແຖວໜ້າແມ່ນການນຳໃຊ້ຊອບແວສໍາລັບການຄຸ້ມຄອງຄວາມສ່ຽງໃນການທຳລາຍລະເບີດ. ມັນໄດ້ຖືກອອກແບບມາເພື່ອຊ່ວຍການປະຕິບັດງານ EOD ໂດຍມີການຄຸ້ມຄອງກໍລະນີເກີດເຫດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບ EOD ໂດຍການສະໜອງຂໍ້ມູນທີ່ຊັດເຈນ ແລະ ຖືກຕ້ອງຕາມເວລາຕົວຈິງ. ມັນສາມາດນຳໃຊ້ເພື່ອຊ່ວຍການປະຕິບັດງານທີ່ເປັນໜ້າທີ່ສະເພາະຂອງທະຫານ ແລະ ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງທາງພົນລະເຮືອນທີ່ເຮັດວຽກຊ່ວຍເຫລືອສະພາບສຸກເສີນຕ່າງ ໆ. ມັນໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນໂດຍ Bruhn Newton, ຊຶ່ງແມ່ນບໍລິສັດໜຶ່ງຂອງປະເທດອັງກິດ.

ການປະຕິບັດງານ EOD ເປັນແຖວໜ້າ ມີຄວາມສາມາດໃນການບັນທຶກຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຜື່ນທີ່ອັນຕະລາຍ (ທີ່ມີລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ ແລະ ລະເບີດຝັງດິນ) ແລະ ການສຳຫລວດຂອບເຂດພື້ນທີ່ຕ່າງ ໆ. ລະບົບດັ່ງກ່າວປະກອບດ້ວຍຖານຂໍ້ມູນອັນໜຶ່ງ ທີ່ມີລາຍລະອຽດຂອງຜື່ນທີ່ອັນຕະລາຍ, ມີບັນຊີລາຍຊື່ຂອງບັນດາຜື່ນທີ່ອັນຕະລາຍສໍາລັບຜູ້ປະຕິບັດງານສໍາລັບການສ້າງ, ການຮຽບຮຽງ ແລະ ການແຕ້ມ ຫລື ລືບແຜນທີ່ຂອງເຂດອັນຕະລາຍ. ລະບົບດັ່ງກ່າວສາມາດບັນທຶກຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບບັນດາລາຍການທີ່ໄດ້ພົບເຫັນຢູ່ໃນຜື່ນທີ່ອັນຕະລາຍ.

ລະບົບການປະຕິບັດງານ EOD ເປັນແຖວໜ້າ ໃນປະຈຸບັນໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ໂດຍຫລາຍສໍານັກງານທີ່ເຮັດວຽກງານປ້ອງກັນຊາດ, ບັນດາກຳລັງປະກອບອາວຸດ ແລະ ບັນດາໜ່ວຍງານສັນລະສູດດ້ານມະນຸດວິທະຍາຢູ່ໃນຫລາຍປະເທດ ແລະ ຫລາຍອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ. ມັນໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ໃນວຽກງານພາກປະຕິບັດຕົວຈິງໃນຫລາຍພື້ນທີ່ເປັນຕົ້ນແມ່ນໃນປະເທດ ອັບການິສະຖານ, ບອດສະເນຍ ແລະ ເຮີດສີໂກວິນາ, ແດນມາກ, ອິຣັກ, ໂກໂຊໂວ ແລະ ລາຊາອະນາຈັກອັງກິດ.

* ແຫລ່ງຂໍ້ມູນ: www.bnl-cbrn.co.uk/DownloadsEOD-CBRN/EODF.pdf

ການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນ

ການປ້ອນ ແລະ ການວິເຄາະຂໍ້ມູນ

ຄວາມຜິດພາດໃນການປ້ອນຂໍ້ມູນເຂົ້າລະບົບການຄຸ້ມຄອງຂໍ້ມູນແມ່ນສິ່ງທີ່ຫລີກເວັ້ນບໍ່ໄດ້. ນີ້ໝາຍຄວາມວ່າການຕິດຕາມການປ້ອນຂໍ້ມູນ ແລະ ຖານຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຮັບຂໍ້ມູນແລ້ວນັ້ນແມ່ນສິ່ງທີ່ຈຳເປັນຕ້ອງເຮັດເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມຜິດພາດດັ່ງກ່າວ. ຂໍ້ມູນຂອງຈຸດເປົ້າໝາຍສຳລັບລະເບີດກະປາງອາດຖືກປ້ອນໃສ່ຖານຂໍ້ມູນຢ່າງຖືກຕ້ອງແລ້ວ, ແຕ່ວ່າການສຳຫລວດຂໍ້ມູນຕາມພາຍຫລັງອາດພົບເຫັນຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການສູ້ຮົບຕົວຈິງໃນແຕ່ລະຈຸດເປົ້າໝາຍ. ສິ່ງນີ້ອາດເປັນການສັບຊ້ອນຂອງຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຜູ້ທີ່ຂອບເຂດອັນຕະລາຍທີ່ຖືກສົງໄສ ແລະ ພາໃຫ້ຂາດປະສິດິພາບໃນການນຳໃຊ້ວັດຖຸປັດໃຈສຳລັບການເກັບກູ້ລະເບີດ. ການກວດກາຄືນຢ່າງລະອຽດແບບເປັນປົກປະຕິກ່ຽວກັບຂໍ້ມູນຂອງຈຸດເປົ້າໝາຍໂດຍທຽບໃສ່ຜູ້ທີ່ບ່ອນທີ່ມີການສູ້ຮົບຕົວຈິງສາມາດປະຢັດເວລາ ແລະ ເງິນທີ່ມີຄ່າໄດ້.

ໃນລັກສະນະຄ້າຍຄືກັນໄລຍະການປ້ອນຂໍ້ມູນຍັງແມ່ນໂອກາດທີ່ມີຄ່າໃນການກວດກາຄວບຄຸມຄວາມຊັດເຈນຂອງຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຮັບ. ອາດມີຄວາມຜິດພາດໃນການປັນທຶກ ຫລື ການສັບຊ້ອນຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບຜູ້ທີ່ສົງໄສວ່າມີສິ່ງ ອັນຕະລາຍ ເນື່ອງຈາກໄດ້ມີການສຳຫລວດຂໍ້ມູນໜຶ່ງຄັ້ງ ຫລື ຫລາຍຄັ້ງ. ຕົວຢ່າງ ກໍລະນີທີ່ໄດ້ສຳຫລວດຂໍ້ມູນຄັ້ງໜຶ່ງທີ່ກວມເອົາຫລາຍຊຸມຊົນ ແລະ ໄດ້ພົບເຫັນເຂດບຸກໂຈມຕີຫລາຍເຂດທີ່ຢູ່ໄກຄຽງກັນແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຕ້ອງໃສ່ໃຫ້ຮູ້ວ່າບໍ່ມີພຽງແຕ່ຜູ້ທີ່ດຽວທີ່ຖືກໂຈມຕີໃນສົງຄາມທີ່ໄດ້ນຳຜົນກະທົບຕໍ່ຫລາຍຊຸມຊົນ. ການເຮັດແນວນີ້ສາມາດປະຢັດເວລາ ແລະ ຊັບພະຍາກອນໄດ້.

ໝາຍເຫດ

- ¹ ມັນມີຄວາມສຳຄັນທີ່ຕ້ອງກຳນົດ ແລະ ບັນທຶກລະດັບຄວາມສ່ຽງທີ່ຍອມຮັບໄດ້ໃນກໍານົດການຕົກຄ້າງຂອງລະເບີດຢ່າງຫລວງຫລາຍເນື່ອງຈາກວ່າການເຮັດແນວນີ້ສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ຄຳແນະນຳໃຫ້ແກ່ການວາງແຜນສຳລັບການເກັບກູ້ໄດ້ດີ. ສິ່ງ ທີ່ເຫັນວ່າເປັນການຍອມຮັບໄດ້ນັ້ນຄວນແມ່ນຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບເປັນຜູ້ກຳນົດເອງ.
- ² ມາດຕາ 7, ວັກ 1 (c), ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ.
- ³ ມາດຕາ 4 ວັກ 4, ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ.
- ⁴ ເບິ່ງໃນມາດຕາ 4, ອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW.
- ⁵ ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍດ້ານວິຊາການ, ມາດຕາໜຶ່ງ, ອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW.
- ⁶ ເບິ່ງໄດ້ທີ່ www.gichd.org/operational-assistance-research/information-management/imsma/overview/.
- ⁷ ເອກະສານທາງອີແມວຈາກທ່ານ Adrian Wilkinson, ຫົວໜ້າຂອງ SEESAC, ນະຄອນແບນເກຣດ, 17 ກໍລະກົດ 2007.

Bohle, Vera, “ເອກະສານຄົ້ນຄວ້າ: ພາບລວມຂອງບັນດາຄຳນິຍາມ ແລະ ຄຳອະທິບາຍ ໃນປະຈຸບັນກ່ຽວກັບລະເບີດກະປາງ ແລະ ບິນບີ”, GICHD, ບໍ່ມີວັນທີ.

Borrie, John ” ປີທີ່ຍາວນານ: ຄວາມພະຍາຍາມສາກົນແບບເຄັ່ງຮ້ອນ ເພື່ອແກ້ໄຂ ຜົນສະທ້ອນດ້ານມະນຸດສະທຳ ຂອງລະເບີດກະປາງ, 2006 - 2007”, *ປຶ້ມລາງວັນ ສາກົນປະຈຳປີ ຂອງກົດໝາຍ ມະນຸດສະທຳ*, ເຫລັມ 10 (2007), T.M.C. ສຳນັກພິມ ASSER, Cambridge / Amsterdam, ໜ້າ 251 - 275.

Cave, Rosy, A. Lawson and A. Sherriff, *ລະເບີດກະປາງ ໃນອານາບານີ ແລະ ສປປ ລາວ: ຜົນກະທົບດ້ານມະນຸດສະທຳ ແລະ ເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ*, UNIDIR, ເຈນີວາ, 2006.

GICHD, *ການໂຄສະນາຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຈາກລະເບີດຝັງດິນ ແລະ ERW - ຄູ່ມືຄຸ້ມຄອງ ໂຄງການ*, GICHD, ເຈນີວາ, ເດືອນພະຈິກ 2008.

GICHD, *ຄູ່ມື ສຳລັບການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ ແລະ ລ້ອມຮົ້ວ ໃນແຜນງານແກ້ໄຂບັນຫາ ລະເບີດຝັງດິນ*, ເຈນີວາ, ເດືອນພະຈິກ 2008.

GICHD, “ລະເບີດກະປາງ ແລະ ບິນບີ - ລະບຽບການປະຕິບັດຢ່າງປອດໄພ (RSP)”, ຄຳແນະນຳຂອງ GICHD, ສະບັບ 1.0, ເຈນີວາ, 2002, ມີຢູ່ໃນ www.gichd.org/fileadmin/pdf/OED/Advisory_notes/CBU_RSP.pdf.

ອົງການສາກົນເພື່ອຄົ້ນຄ້າ, *ຮອບວຽນຂອງຜົນກະທົບ: ຮ່ອງຮອຍແຫ່ງຄວາມຕາຍ ຂອງ ລະເບີດກະປາງ ທີ່ມີທ່າປະຊາຊົນ ແລະ ຊຸມຊົນ*, ນະຄອນ ບຽກແຊນ, ພຶດສະພາ 2007

ອົງການສາກົນເພື່ອຄົ້ນຄ້າ, *ຮ່ອງຮອຍແຫ່ງຄວາມຕາຍ: ຜົນກະທົບທົ່ວໂລກ ຂອງລະເບີດກະປາງ, ບົດລາຍງານເບື້ອງຕົ້ນ*, ນະຄອນ ບຽກແຊນ, ພະຈິກ 2006.

“ບົດບັນທຶກຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງອົງການ Human Rights Watch ກັບຄະນະຜູ້ແທນຂອງ CCW: ສະພາບການທົ່ວໂລກຂອງລະເບີດກະປາງ, ກະກຽມໄວ້ສຳລັບ ກຳນົດຊຸດວິຊາການຈາກ ຫລາຍປະເທດກ່ຽວກັບ ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍ ອາວຸດທົ່ວໄປບາງຊະນິດ (CCW) ທີ່ຄົນຄວາເລືອງ ລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ (ERW), ພຶດສະພາ 21-24, 2002”, Human Rights Watch, ວໍຊິງຕັນ ດີຊີ, 2002

Human Rights Watch, *ສະພາບລວມຂອງການໃຊ້, ການຜະລິດ, ການເກັບສະສົມ, ແລະ ການໂອນ ລະເບີດກະປາງ*, ວໍຊິງຕັນ ດີຊີ, ມີນາ 2006.

IMAS 04.10 : ປະມວນຄຳສັບ ວິຊາການກ່ຽວກັບລະເບີດຝັງດິນ, ຄຳນິຍາມ ແລະ ຕົວຫຍໍ້, ສະບັບທີ 1 ມັງກອນ 2003, ເບິ່ງໄດ້ທີ່: www.mineactionstandards.org

IMAS 08.40: “ການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍເຕືອນອັນຕະລາຍຂອງລະເບີດຝັງດິນ ແລະ ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ”, ສະບັບທີ 1 ມັງກອນ 2003, ເບິ່ງໄດ້ທີ່: www.mineactionstandards.org

IMAS 09.11: ການເກັບກູ້ລະເບີດໃນເຂດສູ້ຮົບ (BAC), ສະບັບທຳອິດ, 1 ກັນຍາ 2007, ເບິ່ງໄດ້ທີ່: www.mineactionstandards.org

IMAS 09.30: “ການຫຳລາຍລະເບີດ”, ສະບັບທຳອິດ, 1 ຕຸລາ 2001 (ເລກໝາຍການດັດແກ້ 1 ແລະ 2), ເບິ່ງໄດ້ທີ່: www.mineactionstandards.org

ການໂຄສະນາລະດັບສາກົນເພື່ອຕ້ານລະເບີດຝັງດິນ, *ບົດລາຍງານການຕິດຕາມລະເບີດຝັງດິນ 2006: ເພື່ອເຮັດໃຫ້ໂລກປາສະຈາກ ລະເບີດຝັງດິນ*, ການປະຕິບັດການຂອງ ການາດາ ຕ້ານລະເບີດຝັງດິນ, ອິດຕາວາ, 2006, ເບິ່ງໄດ້ທີ່: www.icbl.org/lm.

ຄະນະກຳມະການສະພາກາແດງສາກົນ, “ສິນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ”, ໜ້າທຳອິດ, ເຈນີວາ, ພະຈິກ 2008, ເບິ່ງໄດ້ທີ່: [www.icrc.org/Web/eng/siteen0.nsf/htmlall/cluster-munitions-factsheet-301108/\\$File/CCM-cluster-munitions-ENG.pdf](http://www.icrc.org/Web/eng/siteen0.nsf/htmlall/cluster-munitions-factsheet-301108/$File/CCM-cluster-munitions-ENG.pdf).

ຄະນະກຳມະການສະພາກາແດງສາກົນ, ລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ: ລະເບີດກະປາງ ແລະ ລະເບີດຝັງດິນ ໃນ ປະເທດ ໂກໂຊໂວ, ICRC, ສະບັບດັດແກ້, ເຈນີວາ, ມິຖຸນາ, 2001

ຄະນະກຳມະການສະພາກາແດງສາກົນ, ການດູແລ ຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດຝັງດິນ, ເຈນີວາ, 2004.

ຄະນະກຳມະການສະພາກາແດງສາກົນ, “ການປະຊຸມຂອງຊ່ຽວຊານ: ສິ່ງທ້າທາຍດ້ານມະນຸດສະທຳ, ດ້ານການທະຫານ, ດ້ານວິຊາການ ແລະ ດ້ານກົດໝາຍ ກ່ຽວກັບລະເບີດກະປາງ, ມິຖຸເສດຖະສາດ, ຊະວິດເຊີແລນ, 18 - 20 ເມສາ, 2007”, ICRC, ເຈນີວາ, ພຶດສະພາ 2007.

ການປະຕິບັດງານຕ້ານລະເບີດຝັງດິນ, ສິ່ງອັນຕະລາຍທີ່ຄາດຄະເນລ່ວງໜ້າ: ການໃຊ້ ແລະ ຜົນກະທົບຂອງລະເບີດກະປາງ ໃນ ປະເທດ ລີບານອນ: 2006, LMA, ລອນດອນ, ກັນຍາ 2006.

ການປະຕິບັດງານຕ້ານລະເບີດຝັງດິນ, ການປ້ອງກັນປະຊາຊົນຈາກລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ, ຄູ່ມືສຳລັບການເຕືອນອັນຕະລາຍ ພາຍໃຕ້ ອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW, LMA, ລອນດອນ, 2004.

T.L.H McCormack, Mtharu, P.B and Fiinnan. S., “ບົດລາຍງານກ່ຽວກັບ ລັດພາຄີ” ການຕອບຄຳຖາມ, ກົດໝາຍມະນຸດສະທຳສາກົນ ແລະ ເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ”, ສູນ ພາກພື້ນເອເຊຍ ແລະ ປາຊີຟິກ ສຳລັບກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການທະຫານ ແລະ ມະຫາວິທະຍາໄລ ກົດໝາຍ ແມວເປີນ, ອິດສະຕຣາລີ, ມີນາ 2006.

McCormack, T.L.H and Mtharu, P.B., “ການຄາດຄະເນຜົນເສຍຫາຍຕໍ່ປະຊາຊົນ ແລະ ສູດຄິດໄລ່ອັດຕາສ່ວນ”, ສູນ ພາກພື້ນເອເຊຍ ແລະ ປາຊີຟິກສຳລັບກົດໝາຍ ວ່າດ້ວຍການທະຫານ ແລະ ມະຫາວິທະຍາໄລກົດໝາຍ ແມວເປີນ, ອິດສະຕຣາລີ, ພະຈິກ 2006.

ອົງການຊ່ວຍເຫລືອຂອງປະຊາຊົນ ນອກແວ, ນັກຂ້າສິເຫລືອງ: ຜົນກະທົບຂອງລະເບີດກະປາງ ໃນປະເທດ ເຊີເບຍ ມິຖຸເສດຖະສາດ ໂກຣ, NPA, ແບນເກຣດ, 2007

Prokosch, Eric, *ເຕັກໂນໂລຊີ ຂອງການທຳລາຍຊີວິດ*, ປຶ້ມ Zed Books, ລອນດອນ, 1995

TJNMA 09.30/06: ການເກັບກຳລະເບີດກະປາງ ຕາມປະສົບການຂອງປະເທດ ລີບານອນ, ຂໍແນະນຳວິຊາການກ່ຽວກັບ ການປະຕິບັດການຕ້ານລະເບີດຝັງດິນ, ສະບັບ 1.0 ວັນທີ 1 ມັງກອນ 2008, ເບິ່ງໄດ້ທີ່ www.mineactionstandards.org/tjma_list.htm.

UN, “ເອກະສານເຫັນດີຄັ້ງສຸດທ້າຍຂອງກອງປະຊຸມໃຫຍ່ ຂອງລັດພາຄີ ຂອງອານຸສັນຍາ V ”, UN doc.CCW/P.V/CONF/2008/12, 23 ມັງກອນ 2009.

ສະຖາບັນຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອຄົ້ນຄວ້າການຫລຸດຜ່ອນອາວຸດ, ກອງປະຊຸມການ ຫລຸດຜ່ອນອາວຸດ: ລະເບີດກະປາງ, ສະບັບ ທີ 4, 2006, ເບິ່ງໄດ້ທີ່: www.unidir.org/bdd/fiché--periodique.php?ref_periodque=1020-7287-2006-4-en.

ກະຊວງປ້ອງກັນຊາດແຫ່ງລາຊາອະນາຈັກອັງກິດ, ໂກໂຊໂວ - ບົດຮຽນຈາກວິກິດການ, ລອນດອນ, 2000.

ກະຊວງປ້ອງກັນຊາດ ຂອງສະຫະລັດອາເມລິກາ, ໂກໂຊໂວ/ ການປະຕິບັດການ, ບົດລາຍງານ ພາຍຫລັງການປະຕິບັດການຂອງກຳລັງຜັນທະມິດ - ບົດລາຍງານເຖິງສະພາສູງ, ວໍຊິງຕັນ ດີຊີ, 31 ມັງກອນ 2000.

AXO	ລະເບີດທີ່ຖືກປ່ອຍປະ	MLRS	ລະບົບຍິງສິ່ງລູກສອນໄຟຫຼາຍລູກ
BAC	ການເກັບກູ້ລະເບີດໃນເຂດເຄີຍສູ້ຮົບ	MRE	ການໂຄສະນາສຶກສາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໄພຈາກ ລບຕ
CBU	ບັງສິ່ງລະເບີດກະປາງ Cluster Bomb Unit	NGO	ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ
CCW	ສິນທີ່ສັນຍາວ່າດ້ວຍອາວຸດທົ່ວໄປບາງຊະນິດ (1980)	RSP	ລະບຽບການປະຕິບັດແບບປອດໄພ
CEM	ລະເບີດທີ່ເກີດຜົນກະທົບແບບຫຼາຍຈຸດປະສົງ	SD	ການທຳລາຍຕົວເອງຂອງລະເບີດ
CLO	ຜະນັກງານປະສານງານກັບຊຸມຊົນ	SFW	ອາວຸດຕິດຊະນວນລະບົບສັນຍານ
CMC	ຄະນະພັນທະມິດຕ້ານລະເບີດກະປາງ	SHA	ເຂດທີ່ສິ່ງໄສມີອັນຕະລາຍ
DPICM	ລະເບີດທີ່ເກີດຜົນແບບສອງຈຸດປະສົງ	UK	ລາຊາອະນາຈັກອັງກິດ
EOD	ການທຳລາຍລະເບີດ	UN	ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ
ERW	ລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ	UNIDIR	ສະຖາບັນຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດສຳລັບການຄົ້ນຄວ້າເພື່ອຫລຸດຜ່ອນອາວຸດ
GICHD	ສູນກາງເຈໂນວາສຳລັບການເກັບກູ້ລະເບີດເພື່ອມະນຸດສະທຳ	UNMAS	ການບໍລິການດ້ານການປະຕິບັດການຕໍ່ລະເບີດ ຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ
GIS	ລະບົບຂໍ້ມູນທາງພູມສາດ	USA	ສະຫະລັດອາເມລິກາ
GPS	ລະບົບການກຳນົດທີ່ຕັ້ງໃນແຜ່ນທີ່	UXO	ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ
HEAT	ລະເບີດແຮງສູງຕ້ານລົດຫຸ້ມເກາະ		
ICRC	ຄະນະກຳມະການກາແດງສາກົນ		
IMAS	ບັນດາມາດຕາຖານສາກົນໃນການປະຕິບັດການຕໍ່ລະເບີດຝັງດິນ		
IMSMA	ລະບົບການຄຸ້ມຄອງສາກົນສຳລັບການປະຕິບັດການຕໍ່ລະເບີດຝັງດິນ		

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ)

ວັນທີ 30 ພຶດສະພາ 2008

ກອງປະຊຸມຄະນະການທູດ ກ່ຽວກັບການຮັບຮອງສິນທິສັນຍາຕົ້ນລະເບີດກະປາງ, ດູບຼິນ 19-30 ພຶດສະພາ 2008

ສິນທິສັນຍາຕົ້ນລະເບີດກະປາງ

ສະແດງຄວາມເປັນຫວ່ງຢ່າງເລິກເຊິ່ງ ນຳບັນດາຜົນລະເນືອງ ແລະ ບຸກຄົນຜົນລະເຮືອນທີ່ຍັງ ສືບຕໍ່ແບກຫາພາລະຢ່າງໜັກໜ່ວງຈາກການສູ້ຮົບຂອງກອງກຳລັງປະກອບອາວຸດ,

ຕັດສິນໃຈ ຢຸດຕິທຸກການເຈັບປວດທໍລະມານ ແລະ ການບາດເຈັບຈາກອຸປະຕິເຫດລະເບີດກະປາງ ໃນເວລາການນຳໃຊ້ມັນ, ເມື່ອເວລາມັນບໍ່ແຕກຕາມການປະສົງ ຫລື ເມື່ອເວລາພວກມັນຖືກ ປ່ອຍປະລະໄວ້.

ສະແດງຄວາມເປັນຫວ່ງນຳ ບັນດາລະເບີດກະປາງທີ່ເສດຄ້າງຍັງເຂັ້ມຂົ້າຜົນລະເຮືອນ ຫລື ເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາຝຶກການ, ໂດຍລວມທັງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ, ເປັນອຸປະສັກແກ່ການພັດທະນາ ເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມໂດຍສ້າງຄວາມເສຍຫາຍໃຫ້ແກ່ການດຳລົງຊີວິດ, ຂັດຂວາງພາລະກິດ ແຫ່ງການຝຶນຝູ ແລະ ການບູລະນະ ກໍ່ສ້າງຄືນໃໝ່ພາຍຫລັງສິ້ນສຸດການສູ້ຮົບ, ສາມາດສ້າງ ຜົນກະທົບທາງລົບໃສ່ຂະບວນການສ້າງສັນຕິພາບທັງໃນລະດັບຊາດ ແລະ ສາກົນ, ຄວາມພະຍາຍາມ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອແບບມະນຸດສະທຳ, ພ້ອມທັງມີຜົນສະທ້ອນຢ່າງຮ້າຍແຮງທີ່ອາດຈະຍືດເຍື້ອ ຍາວນານໄປຫລາຍປີພາຍຫລັງການນຳໃຊ້ລະເບີດດັ່ງກ່າວ,

ສະແດງຄວາມເປັນຫວ່ງ ຢ່າງເລິກເຊິ່ງ ເຊັ່ນດ່ຽວຕໍ່ຄວາມອັນຕະລາຍທີ່ເກີດຈາກການສະສົມ ລະເບີດກະປາງໃນຈຳນວນຫລາຍ ທີ່ເກັບຮັກສາໄວ້ໃນສາງເພື່ອການນຳໃຊ້ໃນການປະຕິບັດງານ ແລະ ການຕັດສິນໃຈ ໃນການຮັບປະກັນໃຫ້ມີການທຳລາຍພວກມັນໂດຍໄວ,

ເຊື່ອໝັ້ນວ່າ ມີຄວາມຈຳເປັນເພື່ອປະກອບສ່ວນຢ່າງມີປະສິດທິຜົນ ໃນວິທີການປະສານງານອັນມີ ປະສິດທິພາບເພື່ອແກ້ໄຂສິ່ງທ້າທາຍໃນການເຄື່ອນຍ້າຍບັນດາລູກລະເບີດກະປາງທີ່ຍັງເສດຄ້າງຢູ່ ໃນທົ່ວໂລກ, ພ້ອມທັງຮັບປະກັນການທຳລາຍພວກມັນດ້ວຍ,

ຕັດສິນໃຈໃນການ ຮັບປະກັນໃຫ້ສິດທິຂອງບັນດາຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກອຸປະຕິເຫດລະເບີດກະປາງ ກາຍເປັນຄວາມຈິງ, ພ້ອມທັງຮັບຮູ້ສິ່ງທີ່ເກີດພັນກັບກຽດ ແລະ ສັກສີຂອງພວກເຂົາດ້ວຍ,

ຕັ້ງໃຈຢ່າງສູງວ່າຈະ ເຮັດສຸດຄວາມສາມາດເພື່ອສະໜອງການຊ່ວຍເຫລືອບັນດາຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ ຈາກອຸປະຕິເຫດລະເບີດກະປາງ, ພ້ອມທັງການປິ່ນປົວທາງການແພດ, ການຝຶນຝູສູ່ຂະພາບ ທາງກຳຍາມ ແລະ ຈິດໃຈກໍ່ຄືການສະໜອງການເຊື່ອມສານທາງເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມດ້ວຍ,

ຮັບຮູ້ໃນ ຄວາມຕ້ອງການໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອແກ່ກຸ່ມອາຍຸ ແລະ ເພດຍິງທີ່ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກ ອຸປະຕິເຫດລະເບີດກະປາງພ້ອມທັງຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການອັນຜິເສດຂອງບັນດາກຸ່ມຄົນທີ່ ອ່ອນແອ ແລະ ດ້ອຍໂອກາດ,

ອີງໃສ່ຈິດໃຈ ຂອງສິນທິສັນຍາກ່ຽວກັບສິດທິຂອງຄົນຝຶກການ, ຊຶ່ງກ່ອນອື່ນໝົດ, ຮຽກຮ້ອງເລັ່ງທວງ ໃຫ້ບັນດາລັດພາຄີສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້, ຮັບປະກັນ ແລະ ສົ່ງເສີມຢ່າງເຕັມທີ່ໃຫ້ສິດທິມະນຸດ ແລະ ອິດສະລະພາບອັນຜົນຖານຂອງບັນດາຄົນຝຶກການທັງໝົດໃຫ້ກາຍເປັນຄວາມຈິງໂດຍບໍ່ຈຳແນກປະເພດ ໃດ ໆ ບົນຜົນຖານຄວາມຝຶກການ,

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ສົນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ)

ເອົາໃຈໃສ່ ໃນຄວາມຕ້ອງການໃນການປະສານງານຢ່າງເໝາະສົມໃນຄວາມພະຍາຍາມລົງມືໃນ ຫລາຍແຜ່ນຜູ້ເພື່ອຕອບສະໜອງສິດທິ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການຂອງບັນດາຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຍ້ອນ ອຸປະຕິເຫດຈາກອາວຸດສະນິດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ຕັ້ງໃຈຢ່າງທີ່ສຸດວ່າຈະຫລີກເວັ້ນທຸກການ ຈຳແນກລະວ່າງບັນດາຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຍ້ອນອຸປະຕິເຫດຈາກອາວຸດສະນິດທີ່ແຕກຕ່າງກັນ,

ຍືນຍັນອີກຄັ້ງວ່າໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ຢູ່ໃນກອບຄວບຄຸມຂອງສົນທິສັນຍານີ້ ຫລື ໂດຍອີງຕາມບັນດາ ສັນຍາສາກົນ, ພົນລະເຮືອນ ແລະ ນັກຮົບ ຍັງຈະຢູ່ພາຍໃຕ້ການປົກປ້ອງ ແລະ ສິດອຳນາດ ຂອງບັນດາຫລັກການຂອງກົດໝາຍສາກົນຢູ່, ຊຶ່ງໄດ້ແກ່ສິ່ງທີ່ເຄີຍໄດ້ປະຕິບັດມາແລ້ວ, ຈາກຫລັກການ ມະນຸດສະທຳ ແລະ ການກຳນົດສະຕີສຳນຶກທາງສາທາລະນະດ້ວຍ,

ຕັ້ງໃຈຢ່າງສູງ ເຊິ່ງດຽວກ່າວກຸ່ມປະກອບອາວຸດອື່ນທີ່ບໍ່ແມ່ນກຳລັງປະກອບອາວຸດຂອງລັດແລ້ວ, ບໍ່ວ່າໃນຖານະການໃດກໍຕາມ, ຈະບໍ່ໄດ້ຮັບອານຸຍາດໃຫ້ດຳເນີນກິດຈະກຳທີ່ຖືກຕ້ອງທຳມາສຳລັບລັດທີ່ ເປັນພາຄີຂອງສົນທິສັນຍານີ້,

ຍືນດີຕ້ອນຮັບ ການສະໜັບສະໜູນສາກົນອັນກ່ວາງຂວາງທີ່ສຸດຕໍ່ກຳນົດໝາຍສາກົນໃນການຕ້ອງ ຫ້າມລະເບີດຝັງດິນສົງຫາມມະນຸດ, ທີ່ໄດ້ຖືກບັນຈຸໄວ້ໃນສົນທິສັນຍາປີ 1997 ວ່າດ້ວຍການ ຕ້ອງຫ້າມນຳໃຊ້ສະສົມຜະລິດ ແລະ ໂອນຍ້າຍຂອງບັນດາລະເບີດຝັງດິນສົງຫາມມະນຸດ ແລະ ການທຳລາຍພວກມັນດ້ວຍ,

ຍືນດີຕ້ອນຮັບ ການຮອງຮັບເອົາອານຸສັນຍາຕໍ່ລະເບີດເສດເຫຼືອສົງຄາມເຊິ່ງດຽວ, ຊຶ່ງເປັນ ເອກະສານຕິດຄັດຂອງອານຸສັນຍາຕ້ອງຫ້າມ ແລະ ຈຳກັດການນຳໃຊ້ອາວຸດແບບທຳມະດາໃດໜຶ່ງ ທີ່ອາດຈະສ້າງຄວາມບາດເຈັບອັນເກີນຄວນໂພດ ຫລື ຈະມີຜົນຮ້າຍແບບບໍ່ຈຳແນກເປົ້າໝາຍ, ຊຶ່ງມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ແຕ່ວັນທີ່ 12 ພະຈິກ 2006, ພ້ອມທັງປາດຖະໜາຢ່າງແຮງກ້າເພີ່ມທະວີການ ປົກປ້ອງພົນລະເຮືອນຈາກຜົນຮ້າຍຂອງບັນດາລະເບີດກະປາງທີ່ຍັງເສດຄ້າງໃນສະພາບແວດລ້ອມ ຫລັງການສິ້ນສຸດຂອງສົງຄາມ,

ອີງໃສ່ຈິດໃຈ ຂອງມັດຕິຕົກລົງເລກທີ 1325 ຂອງຄະນະມົນຕີຄວາມໝັ້ນຄົງສະຫະປະຊາຊາດ, ກ່ຽວກັບແມ່ຍິງ, ສັນຕິພາບ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງ; ມະຕິຕົກລົງເລກທີ 1612 ຂອງຄະນະມົນຕີ ຄວາມໝັ້ນຄົງສະຫະປະຊາຊາດກ່ຽວກັບເດັກນ້ອຍໃນການສູ້ຮົບຂອງກຳລັງປະກອບອາວຸດ,

ຍືນດີຕ້ອນຮັບ ການປະຕິບັດໃນບາດກ້າວຕ່າງ ໆ ໃນລະດັບຊາດ, ພາກພື້ນ ແລະ ໃນທົ່ວໂລກ ໃນຊຸມປີຜ່ານມາໂດຍມີຈຸດປະສົງໃນການຕ້ອງຫ້າມ, ຈຳກັດ ຫລື ໂຈະການນຳໃຊ້, ກອງລະເບີດສະສົມ, ການຜະລິດ ແລະ ການໂອນຍ້າຍບັນດາລະເບີດກະປາງ,

ໂດຍເໝັ້ນ ໃສ່ບົດບາດຂອງສະຖິຕິສຳນຶກທາງສາທາລະນະໃນຫລັກການມະນຸດສະທຳທີ່ແມ່ນຄວາມ ຮຽກຮ້ອງໃນທົ່ວໂລກເພື່ອຍຸດຕິການເຈັບບວດທໍລະນານຂອງຊາວພົນລະເຮືອນອັນເນື່ອງຈາກການ ນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງ, ພ້ອມທັງຮັບຮູ້ໃນຄວາມພະຍາຍາມບັນລຸຈຸດປະສົງດັ່ງກ່າວຂອງສະຫະ- ປະຊາຊາດ, ກຳນະການກາແດງສາກົນ, ອົງການຮ່ວມມືເພື່ອຕ້ານລະເບີດກະປາງ ແລະ ອົງການທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດໃນທົ່ວໂລກ,

ຍືນຍັນອີກໃໝ່ວ່າ ຖະແຫລງການໂອສໂລໃນກອງປະຊຸມສາກົນກ່ຽວເກັບລະເບີດກະປາງ, ຊຶ່ງບັນດາ ລັດຕ່າງໆ ໄດ້ຮັບຮູ້ຜົນສະທ້ອນອັນຮ້າຍແຮງຂອງການນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງ, ພ້ອມທັງມຸ່ງໝັ້ນຕົນເອງເພື່ອຫາຂໍສະຫລຸບພາຍໃນປີ 2008 ສຳລັບເຄື່ອງມືທາງກົດໝາຍທີ່ຈະ ບັນຍັດການຕ້ອງຫ້າມການນຳໃຊ້, ການຜະລິດ, ການໂອນຍ້າຍ ແລະ ການສະສົມໄວ້ສາງ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ)

ຂອງລະເບີດກະປາງທີ່ສ້າງຄວາມເຈັບປວດທີ່ຮັບບໍ່ໄດ້ແກ່ຊາວພົນລະເຮືອນ ພ້ອມທັງກຳນົດກອບວຽກ ໃນການຮ່ວມມື ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອທີ່ຮັບປະກັນເນື້ອຫາສາລະໃນການປິ່ນປົວທາງການແພດ, ການຟື້ນຟູຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ, ການເກັບກູ້ເນື້ອທີ່ລະເບີດຕົກຄ້າງ, ການສຶກສາເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມ ສ່ຽງໄພ ແລະ ການທຳລາຍລະເບີດກະປາງທີ່ສະສົມໄວ້ໃນສາງດ້ວຍ,

ໂດຍເລັ່ງໃສ່ສ້າງຄວາມດົງດູດ ໃຫ້ບັນດາລັດທັງໝົດຍຶດໜັ້ນໃນການເປັນພາຣີໃນສິນທິສັນຍາ ສະບັບນີ້, ໂດຍພ້ອມແລ້ວທີ່ອອກແຮງຢ່າງຈິ່ງຈັງເພື່ອຈະສົ່ງເສີມສິນທິສັນຍານີ້ໃຫ້ມີຫລັກສະນະ ທົ່ວໂລກ (ຈັກກະວານ) ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງເຕັມສ່ວນດ້ວຍ.

ໂດຍອີງຕາມພື້ນຖານຫລັກການ ແລະ ລະບຽບກົດໝາຍສາກົນດ້ານມະນຸດສະທຳ, ໂດຍສະເພາະ ສິດທິຂອງລັດພາຣີໃນການສູ້ຮົບ ໂດຍຈະເລືອກເອົາວິທີການ ຫລື ທາງດ້ານອາວຸດ ບໍ່ແມ່ນວ່າຈະ ຈຳກັດ, ລະບຽບການຂອງລັດພາຣີກໍ່ກໍລະນີຜິດພາດ ໃນເວລາໃດຈະຕ້ອງຈຳແນກເວລາລະຫວ່າງ ພົນລະເຮືອນກັບນັກຮົບ ແລະ ເປົ້າໝາຍທາງການທະຫານເທົ່ານັ້ນ, ຊຶ່ງໃນການດຳເນີນການ ປະຕິບັດງານ ທາງທະຫານ ກໍ່ຕ້ອງສຳຮອງ ການປິ່ນປົວຢ່າງສະເໝີເຜີຍປິ່ນປົວຊາວພົນລະເນືອງ ແລະ ພົນລະເຮືອນ ແລະ ຊັບສິນຂອງພວກເຂົາ; ພ້ອມນັ້ນພົນລະເນືອງ ແລະ ພົນລະເຮືອນແຕ່ລະ ຄົນຕ້ອງໄດ້ຮັບການປົກປ້ອງທົ່ວໄປຕໍ່ໄພອັນຕະລາຍອັນເນື່ອງຈາກການປະຕິບັດງານທາງທະຫານ,

ໄດ້ຕົກລົງໃນປະເດັນດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

ມາດຕາ 1: ຂໍ້ບັງຄັບທົ່ວໄປ ແລະ ຂອບເຂດການນຳໃຊ້.

1. ແຕ່ລະລັດພາຣີບໍ່ວ່າຈະຢູ່ໃນຖານະໃດກໍ່ຕາມຈະບໍ່:
 - ກ). ນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງ;
 - ຂ). ພັດທະນາ, ຜະລິດ, ເອົາມາຄອບຄອງ, ສະສົມ, ເກັບຮັກສາ, ຫລື ໂອນຍ້າຍຂອງຜູ້ໃດໜຶ່ງ, ໂດຍທາງກົງ ຫລື ທາງອ້ອມ, ລະເບີດກະປາງ ຫລື ບົມບີ;
 - ຄ). ຊ່ວຍເຫລືອ, ສົ່ງເສີມ ຫລື ຍືນຍົງສົ່ງເສີມຜູ້ໃດໜຶ່ງໃຫ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນທຸກກິດຈະການທີ່ ຕ້ອງຫ້າມສຳລັບລັດພາຣີພາຍໃຕ້ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້.
2. ວັກທີ 1 ຂອງມາດຕານີ້ນຳໃຊ້ໄດ້ໃນທຳນອງດຽວກັນສຳລັບລະເບີດບົມບີທີ່ຖືກອອກແບບ ໂດຍສະເພາະໃຫ້ຖືກຫວ່ານອອກ ຫລື ປ່ອຍອອກຈາກຕົວແຈກທີ່ຕິດກັບຍົນສູ້ຮົບ;
3. ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ນຳໃຊ້ບໍ່ໄດ້ສຳລັບລະເບີດຝັງດິນ.

ມາດຕາ 2: ນິຍາມ

ເພື່ອຈຸດປະສົງຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້:

1. “ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດບົມບີ ” ໝາຍຄວາມວ່າຜູ້ທີ່ລົ້ມຕາຍ ຫລື ເຈັບປວດທໍລະນານ ທາງກາຍ ຫລື ຈິດໃຈ, ເສຍຫາຍທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ຖືກແບ່ງແຍກທາງສັງຄົມ ຫລື ເສຍອົງຄະທີ່ສຳຄັນໃນການປະຕິບັດສິດທິຂອງພວກເຂົາອັນເນື່ອງມາຈາກການນຳໃຊ້ລະເບີດ ບົມບີ.
2. “ລະເບີດກະປາງ” ໝາຍຄວາມວ່າອາວຸດທຳມະດາທີ່ໄດ້ອອກແບບໃຫ້ຫວ່ານ ຫລື ປ່ອຍລະເບີດ (ບົມບີ) ແຕ່ລະໜ່ວຍໜັກບໍ່ເຖິງ 20 ກິໂລກຣາມ, ພ້ອມທັງປະກອບດ້ວຍບັນດາລະເບີດບົມບີ. ແຕ່ບໍ່ມີຄວາມໝາຍຄືດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:
 - ກ). ອາວຸດ ຫລື ລະເບີດທີ່ຖືກອອກແບບໃຫ້ເປັ່ງແສງສະຫວ່າງ, ຄ້ວນ, ແສງໄຟກະກາຍ ຫລື ເຜືອງແກ້ບ; ຫລື ອາວຸດທີ່ອອກແບບສະເພາະແຕ່ລະບົດບາດບ້ອງກັນທາງອາກາດ;
 - ຂ). ອາວຸດ ຫລື ໜ່ວຍລະເບີດທີ່ຖືກອອກແບບເພື່ອມີຜົນທາງໄຟຟ້າ ຫລື ເອເລັກໂຕຣນິກ;
 - ຄ). ອາວຸດທີ່, ເພື່ອຫລີກເວັ້ນຜົນກະທົບໂດຍບໍ່ຈຳແນກພື້ນທີ່ ແລະ ຄວາມສ່ຽງໄພຈາກ ລະເບີດບໍ່ເຫັນ ແຕກ, ມີຄຸນຫລັກສະນະດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ສົນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ)

1. ລະເບີດແຕ່ລະອັນປະກອບດ້ວຍລະເບີດໃນຈຳນວນຕໍ່າກວ່າ 10 ໜ່ວຍ;
2. ລະເບີດແຕ່ລະອັນໜັກກວ່າ 4 ກິໂລກຣາມ;
3. ລະເບີດແຕ່ລະອັນຖືກອອກແບບໃຫ້ຊອກຫາ ເປົ້າໝາຍດຽວ;
4. ລະເບີດແຕ່ລະອັນຖືກຕິດຕັ້ງໂດຍກົນໄກແບບທໍາລາຍຕົນເອງ;
5. ລະເບີດແຕ່ລະອັນຖືກຕິດຕັ້ງໂດຍລະບົບລະງັບຜົນກະຕຸນໃນຕົວທາງເອເລັກໂຕຣນິກ;
3. “ລະເບີດ” ໝາຍຄວາມວ່າອາວຸດທໍາມະດາ, ຊຶ່ງທໍາງານໂດຍຖືກຫວ່ານ ຫລື ປ່ອຍອອກໂດຍລະເບີດກະປາງ ແລະ ຖືກອອກແບບໃຫ້ກະຕຸນການຈູດວັດຖຸລະເບີດກ່ອນ, ໃສ່ ຫລື ຫລັງການກະທົບ;
4. “ລະເບີດກະປາງທີ່ພາດແຕກ” ໝາຍຄວາມວ່າລະເບີດກະປາງທີ່ຖືກຍິງ ແລະ ຕົກລົງ, ຍິງສິ່ງ, ຖືກສະເດັດອອກ, ຫລື ເວົ້າອີກຢ່າງໜຶ່ງ, ຖືກຍິງສິ່ງອອກ ຫລື ປ່ອຍລະເບີດອອກແຕ່ຜິດພາດ, ບໍ່ເຮັດວຽກຕາມທີ່ປະສົງ;
5. “ລະເບີດບໍ່ເຫັນແຕກ” ໝາຍຄວາມວ່າລະເບີດທີ່ຖືກຫວ່ານອອກ ຫລື ປ່ອຍອອກໂດຍ, ຫລື ແຍກອອກຈາກ, ລະເບີດກະປາງ ແລະ ໄດ້ພາດແຕກຕາມທີ່ປະສົງ;
6. “ລະເບີດກະປາງທີ່ປ່ອຍປະລະ” ໝາຍຄວາມວ່າອາວຸດ ຫລື ລະເບີດທີ່ຖືກນໍາໃຊ້ແລ້ວ ແລະ ຖືກປ່ອຍປະລະ ຫລື ຖືກຖິ້ມໄວ້ຊະຊາຍ, ຊຶ່ງຝ່າຍທີ່ໄດ້ປ່ອຍປະລະ ຫລື ຖິ້ມໄວ້ຊະຊາຍບໍ່ສາມາດຄວບຄຸມໄດ້. ລະເບີດດັ່ງກ່າວອາດຈະນໍາໃຊ້ໄດ້ ຫຼື ໃຊ້ບໍ່ໄດ້ອີກ;
7. “ລະເບີດກະປາງເສດຄ້າງ” ໝາຍຄວາມວ່າລະເບີດກະປາງພາດແຕກ, ລະເບີດກະປາງຖືກປ່ອຍປະລະ, ລະເບີດບໍ່ເຫັນແຕກ ແລະ ລະເບີດບົມບີບໍ່ເຫັນແຕກ;
8. “ການໂອນຍ້າຍ” ກ່ຽວພັນກັບ, ການເຄື່ອນໄຫວທາງກາຍະພາບຂອງລະເບີດກະປາງໄປຫາ ຫລື ຈາກດິນແດນແຫ່ງຊາດ, ການໂອນຍ້າຍສິດຄອບຄອງ ແລະ ການກວດກາບັນດາລະເບີດກະປາງ, ແຕ່ບໍ່ກ່ຽວພັນກັບການໂອນຍ້າຍດິນແດນທີ່ລະເບີດກະປາງຍັງເສດຄ້າງຢູ່;
9. “ກົນໄກທໍາລາຍຕົນເອງ” ໝາຍຄວາມວ່າກົນໄກທີ່ເຊື່ອມຕິດ ແລະ ເຮັດວຽກແບບອັດຕະໂນມັດ, ທີ່ນອກຈາກກົນໄກຂອງລະເບີດແລ້ວ, ເຮັດໃຫ້ການທໍາລາຍລະເບີດມີຄວາມປອດໄພແກ່ລະເບີດທີ່ມັນຖືກເຊື່ອມຕິດຢູ່ນັ້ນ;
10. “ລະບົບລະງັບການກະຕຸນໃນຕົວ” ໝາຍຄວາມວ່າໂດຍອັດຕະໂນມັດຈະເຮັດໃຫ້ລະເບີດທໍາງານບໍ່ໄດ້ດ້ວຍສ່ວນປະກອບທີ່ໝົດຄຸນໂດຍຊັ້ນເຊິ່ງ ຕົວຢ່າງໝໍໄຟ, ຊຶ່ງແມ່ນສ່ວນສໍາຄັນຂອງການທໍາງານຂອງລະເບີດດັ່ງກ່າວ;
11. ຜືນທີ່ລະເບີດກະປາງຕົກຄ້າງ” ໝາຍຄວາມວ່າຜືນທີ່ ທີ່ຮູ່ວ່າ ຫລື ສົງໄສວ່າມີລະເບີດກະປາງທີ່ຍັງເສດຄ້າງຢູ່;
12. “ລະເບີດຝັງດິນ” ໝາຍຄວາມວ່າອາວຸດທີ່ຖືກອອກແບບໄວ້ວາງລຸ່ມ, ເທິງ ຫລື ໃກ້ ໆ ຜືນທີ່ ຫລື ເຂດໜ້າດິນອື່ນ ແລະ ໃຫ້ລະເບີດຂຶ້ນໃນເນື້ອມີຄົນເຂົ້າປະສິດໃກ້ ຫລື ຖືກສໍາຜັດໂດຍຄົນ ຫລື ຍ້ອນພາຫະນະ;
13. “ລະເບີດບົມບີ” ໝາຍຄວາມວ່າອາວຸດທໍາມະດາ, ທີ່ໜັກຕໍ່າກວ່າ 20 ກິໂລກຣາມ, ທີ່ບໍ່ສະເດັດອອກເອງ ແລະ ໂດຍຈະຖືກຫວ່ານອອກ ຫລື ປ່ອຍອອກໂດຍຕົວແຈກໜຶ່ງ, ໂດຍຖືກອອກແບບໂດຍຈູດວັດຖຸລະເບີດກ່ອນ, ໃນເວລາກະທົບ ຫລື ຫລັງການກະທົບ;
14. “ຕົວແຈກ” ໝາຍຄວາມວ່າບັງບັນຈຸທີ່ຖືກອອກແບບໄວ້ຫວ່ານອອກ ຫລື ປ່ອຍບົມບີອອກ ແລະ ຖືກມັດຕິດກັບຍົນສູ້ຮົບໃນເວລາຫວ່ານ ຫລື ປ່ອຍບົມບີອອກ;
15. “ລະເບີດບົມບີບໍ່ເຫັນແຕກ” ໝາຍຄວາມວ່າບົມບີໜຶ່ງທີ່ຖືກຫວ່ານອອກ, ປ່ອຍອອກ ຫລື ອີກຢ່າງໜຶ່ງຖືກແຍກອອກຈາກຕົວແຈກ ແລະ ໄດ້ພາດແຕກຕາມທີ່ປະສົງ;

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ)

ມາດຕາ 3: ການສະສົມ ແລະ ການທຳລາຍລະເບີດສະສົມ

1. ແຕ່ລັດພາຄີຈະຕ້ອງ, ອີງຕາມຂໍ້ກຳນົດແຕ່ງຊາດ, ແຍກບັນດາລະເບີດກະປາງທັງໝົດອອກພາຍໃຕ້ສິດອຳນາດ ແລະ ການກວດກາຂອງຕົນຈາກລະເບີດທີ່ເກັບຮັກສາໄວ້ສຳລັບການປະຕິບັດງານ ແລະ ໝາຍນັ້ນໄວ້ເພື່ອຈຸດປະສົງການທຳລາຍ,
2. ແຕ່ລະລັດພາຄີ ຕັດສິນໃຈໃນການທຳລາຍ ຫລື ຮັບປະກັນການທຳລາຍລະເບີດກະປາງທັງໝົດໂດຍອີງຕາມວັກທີ 1 ຂອງມາດຕານີ້ໂດຍໄວເທົ່າທີ່ໄວໄດ້ ແຕ່ບໍ່ໃຫ້ກາຍແປດປີພາຍຫລັງທີ່ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ສຳລັບລັດພາຄີ. ແຕ່ລະລັດພາຄີຕັດສິນໃຈຮັບປະກັນວິທີການທຳລາຍໂດຍປະຕິບັດຕາມມາດຕະຖານສາກົນໃນການປົກປ້ອງທາງສາທາລະນະສຸກ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມດ້ວຍ.
3. ຖ້າວ່າລັດພາຄີຫາກເຊື່ອວ່າບໍ່ສາມາດທຳລາຍ ຫລື ຮັບປະກັນການທຳລາຍລະເບີດກະປາງທັງໝົດໂດຍອີງຕາມວັກທີ 1 ຂອງມາດຕານີ້ພາຍໃນແປດປີແຫ່ງການບັງຄັບໃຊ້ຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ລັດພາຄີກໍ່ອາດຈະຍື່ນຮ້ອງຂໍເຖິງກອງປະຊຸມແຫ່ງລັດພາຄີ ຫລື ກອງປະຊຸມທົບທວນເພື່ອຂະຫຍາຍໄລຍະເສັ້ນຕາຍທີ່ໂດກຳນົດເພື່ອການທຳລາຍລະເບີດກະປາງນັ້ນໃຫ້ສຳເລັດອອກອີກເຖິງສີ່ປີ. ໃນສະຖານະການອັນພິເສດ, ລັດພາຄີອາດຈະຍື່ນຂໍຮ້ອງການຂະຫຍາຍເວລາເພີ່ມຕື່ມອີກສີ່ປີ, ການຍື່ນຂໍການຂະຫຍາຍເວລາຈະບໍ່ຕ້ອງສິ້ນຈຳນວນປີທີ່ຈຳເປັນແທ້ ໆ ສຳລັບລັດພາຄີໃນການປະຕິບັດຂໍ້ບັງຄັບຂອງຕົນພາຍໃຕ້ວັກທີ 2 ຂອງມາດຕານີ້.
4. ການຍື່ນຮ້ອງຂໍການຂະຫຍາຍເວລາທຸກເທື່ອຈະຕ້ອງກຳນົດ:
 - (ກ) ໄລຍະເວລາທີ່ສະເໜີຂະຫຍາຍຕື່ມ;
 - (ຂ) ການອະທິບາຍລາຍລະອຽດເຫດຜົນຂອງການຂະຫຍາຍທີ່ສະເໜີ, ລວມທັງສະພາບທາງການເງິນ ແລະ ເທັກນິກມາດຕານີ້, ບ່ອນໃດທີ່ນຳໃຊ້ໄດ້, ຊຶ່ງຜິສູດໂດຍສະຖານະການອັນພິເສດ;
 - (ຄ) ມີແຜນການວ່າຈະເຮັດແນວໃດ ແລະ ເນື້ອໃນການທຳລາຍກອງລະເບີດສະສົມຈຶ່ງຈະສຳເລັດ;
 - (ງ) ປະລິມານ ແລະ ປະເພດຂອງລະເບີດກະປາງ ແລະ ລະເບີດ (ບົມບີ) ທີ່ໄດ້ບັນທຶກໄວ້ເມື່ອສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ສຳລັບລັດພາຄີ ແລະ ບັນດາລະເບີດກະປາງ ຫລື ລະເບີດໃດກໍ່ຕາມທີ່ຖືກຄົ້ນພົບຫລັງການມີຜົນບັງຄັບໃຊ້;
 - (ຈ) ປະລິມານ ແລະ ປະເພດຂອງລະເບີດກະປາງ ແລະ ລະເບີດ (ບົມບີ) ທີ່ຖືກທຳລາຍໃນໄລຍະເວລາທີ່ໂດກຳນົດໃນວັກທີ 2 ຂອງມາດຕານີ້;
 - (ສ) ປະລິມານ ແລະ ປະເພດຂອງລະເບີດກະປາງ ແລະ ລະເບີດ (ບົມບີ) ທີ່ຍັງເສດຄ້າງເພື່ອຈະທຳລາຍພາຍໃນໄລຍະຂະຫຍາຍທີ່ສະເໜີ ແລະ ອັດຕາການທຳລາຍຕໍ່ປີທີ່ຄາດຫວັງໃຫ້ບັນລຸ.
5. ກອງປະຊຸມແຫ່ງລັດພາຄີ ຫລື ກອງປະຊຸມແຫ່ງການທົບທວນ ຈະຕ້ອງພິຈາລະນາເບິ່ງບັນດາປັດໃຈໂດຍອີງ ຕາມວັກທີ 4 ຂອງມາດຕານີ້, ປະເມີນການຍື່ນຮ້ອງຂໍ ແລະ ຕົກລົງດ້ວຍສຽງສ່ວນຫລາຍຂອງບັນດາລັດພາຄີທີ່ເຂົ້າຮ່ວມ, ໂດຍ ລົງສຽງວ່າຈະອານຸຍາດການຍື່ນຮ້ອງຂໍການຂະຫຍາຍ, ບັນດາລັດພາຄີອາດຕົກລົງຈະອະນຸ ຍາດໃນໄລຍະເວລາທີ່ສັ້ນກວ່າທີ່ໄດ້ຍື່ນຂໍ ແລະ ອາດຈະສະເໜີກຳນົດໝາຍສຳລັບການຂະຫຍາຍຕາມທີ່ເໝາະສົມ. ການຍື່ນຂໍຮ້ອງຂະຫຍາຍແຕ່ລະເທື່ອຈະຕ້ອງຍື່ນຢ່າງຕ່ຳສຸດ 9 ເດືອນກ່ອນກອງປະຊຸມແຫ່ງລັດພາຄີ ຫລື ກອງປະຊຸມແຫ່ງການທົບທວນຊຶ່ງແມ່ນບ່ອນທີ່ຈະມີການພິຈາລະນາ.
6. ເຖິງແມ່ນວ່າ, ບັນດາເນື້ອຫາຂອງມາດຕານີ້ຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ໃຫ້ອະນຸຍາດການເກັບຮັກສາໄວ້ ຫລື ການໄດ້ມາຂອງບັນດາລະເບີດກະປາງ ແລະ ລະເບີດໃນຈຳນວນຈຳກັດສຳລັບການພັດທະນາ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມກ່ຽວກັບການກວດກາ, ການເກັບກູ້ ຫລື ເທັກນິກໃນການທຳລາຍ, ຫລື ສຳລັບການພັດທະນາບັນດາມາດຕະການຕ້ານລະເບີດກະປາງ. ຈຳນວນລະເບີດທີ່ເກັບຮັກສາໄວ້ ຫລື ການໄດ້ມານັ້ນຈະຕ້ອງບໍ່ເກີນຈຳນວນຕ່ຳສຸດທີ່ຈຳເປັນຢ່າງເດັດຂາດສຳລັບຈຸດປະສົງດັ່ງກ່າວນັ້ນ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ)

7. ເຖິງແມ່ນວ່າ, ບັນດາເນື້ອຫາຂອງມາດຕາ 1 ຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ໃຫ້ອະນຸຍາດການ ໂອນຍ້າຍບັນດາລະເບີດກະປາງໃຫ້ແກ່ລັດພາຄີອື່ນສຳລັບຈຸດປະສົງການທຳລາຍ, ກໍ່ຄືບັນດາຈຸດປະສົງທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນວັກທີ 6 ຂອງມາດຕານີ້.
8. ບັນດາລັດພາຄີທີ່ເກັບຮັກສາ, ເອົາມາຄອບຄອງ ຫລື ໂອນຍ້າຍບັນດາລະເບີດກະປາງ ຫລື ລະເບີດເຜື່ອຈຸດ ປະສົງທີ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນວັກທີ 6 ແລະ 7 ຂອງມາດຕານີ້ຈະຕ້ອງຍື່ນບົດລາຍ ງານອັນລະອຽດກ່ຽວກັບການວາງແຜນປະຈຸບັນແຫ່ງການນຳໃຊ້ບັນດາລະເບີດກະປາງ ແລະ ລະເບີດເຫລົ່ານັ້ນ, ພ້ອມທັງປະເພດ ປະລິມານ ແລະ ຈຳນວນລວມ. ຖ້າບັນດາລະເບີດກະປາງ ຫລື ລະເບີດ (ບົມບີ) ຫາກຖືກໂອນຍ້າຍໄປໃຫ້ລັດພາຄີອື່ນເຜື່ອຈຸດປະສົງດັ່ງກ່າວ, ໃນບົດລາຍ ງານຈະຕ້ອງບອກບ່ອນອີງຂອງລັດພາຄີທີ່ຮັບເອົາ. ບົດລາຍງານນັ້ນຈະຕ້ອງປະກອບໃນແຕ່ ລະປີຂອງໄລຍະທີ່ລັດພາຄີເກັບຮັກສາໄວ້, ໄດ້ຮັບເອົາ ຫລື ໄດ້ໂອນຍ້າຍບັນດາລະເບີດກະປາງ ຫລື ລະເບີດ (ບົມບີ) ແລະຈະຕ້ອງຍື່ນເຖິງເລຂາທິການໃຫຍ່ຂອງສະຫະປະຊາຊາດຢ່າງຊ້ຳບໍ່ ກາຍວັນທີ 30 ເມສາ ຂອງ ປີຕໍ່ມາ.

ມາຕາ 4: ການເກັບກູ້ ແລະ ການທຳລາຍລະເບີດກະປາງທີ່ເສດຄ້າງ ແລະ ການສຶກສາເພື່ອຫລຸດ ຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໄພ.

1. ແຕ່ລະລັດພາຄີລິງມີປະຕິບັດການເກັບກູ້ ແລະ ທຳລາຍ, ຫລື ຮັບປະກັນການເກັບກູ້ ແລະ ການທຳລາຍບັນດາລະເບີດທີ່ຍັງເສດຄ້າງໃນເຂດພື້ນທີ່ທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ສິດອຳນາດ ຫລື ການກວດ ກາຂອງຕົນ, ດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:
 - (ກ) ບ່ອນໃດທີ່ບັນດາລະເບີດກະປາງຍັງເສດຄ້າງໃນເຂດທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ສິດອຳນາດ ຫລື ການ ກວດກາຂອງຕົນໃນວັນທີ່ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ສຳລັບລັດພາຄີ, ການເກັບກູ້ ແລະ ການທຳລາຍຈະຕ້ອງເຮັດໃຫ້ແລ້ວໂດຍໄວເທົ່າທີ່ຈະໄວໄດ້ແຕ່ຢ່າງ ຊ້ຳບໍ່ເກີນສິບປີ ນັບແຕ່ວັນນັ້ນ;
 - (ຂ) ບ່ອນໃດ, ຫລັງຈາກສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ສຳລັບລັດພາຄີ, ບັນດາລະເບີດ ກະປາງໄດ້ກາຍເປັນລະເບີດກະປາງທີ່ຍັງເສດຄ້າງໃນເຂດທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ສິດອຳນາດ ແລະ ການກວດກາຂອງຕົນ, ການເກັບກູ້ ແລະ ການທຳລາຍຈະຕ້ອງເຮັດໃຫ້ແລ້ວໂດຍໄວ ເທົ່າທີ່ໄວໄດ້ແຕ່ຢ່າງຊ້ຳບໍ່ເກີນສິບປີພາຍຫລັງການສິ້ນສຸດກໍລະນີຂໍ້ຜິດພາດ, ໄລຍະທີ່ ບັນດາລະເບີດກະປາງໄດ້ກາຍເປັນລະເບີດທີ່ຍັງເສດຄ້າງ; (ຄ) ພາຍຫລັງການປະຕິບັດບັນດາ ພັນທະຂອງຕົນທີ່ໄດ້ກຳນົດໃນບັນດາວັກຢ່ອຍ (ກ) ແລະ (ຂ) ໃນວັກນີ້, ລັດພາຄີຈະຕ້ອງ ອອກຖະແຫລງການກ່ຽວກັບການປະຕິບັດຕາມສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ຕໍ່ກອງປະຊຸມແຫ່ງ ລັດພາຄີ.
2. ໃນການປະຕິບັດບັນດາຂໍ້ບັງຄັບຂອງຕົນພາຍໃຕ້ວັກທີ 1 ຂອງມາດຕານີ້, ແຕ່ລະລັດພາຄີ ຈະຕ້ອງເອົາມາດຕະການດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ໂດຍດ່ວນເທົ່າທີ່ຈະເປັນໄປໄດ້, ໂດຍພິຈາລະນາເນື້ອຫາ ຂອງມາດຕາ 6 ຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ກ່ຽວກັບການຮ່ວມມືສາກົນ ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອ ສາກົນ:
 - (ຂ) ປະເມີນຜົນ ແລະ ຈັດບູລິນະສິດ, ຊຶ່ງແມ່ນຄວາມຕ້ອງການເພື່ອດຳເນີນການປັກ ຫລັກໝາຍ, ປົກປ້ອງພົນລະເຮືອນ, ການເກັບກູ້ ແລະ ການທຳລາຍ, ຕະຫລອດເຖິງ ບາດກ້າວໃນການລະດົມຊັບພະຍາກອນ ແລະ ພັດທະນາແຜນການແຫ່ງຊາດເພື່ອດຳເນີນ ບັນດາກິດຈະກຳດັ່ງກ່າວ, ເຮັດກໍ່ສ້າງ, ໃນບ່ອນໃດທີ່ເໝາະສົມ, ໂດຍອີງຕາມແຜນການ, ປະຊົບການ ແລະ ກຳນະວິທີທີ່ມີຢູ່.
 - (ຄ) ລົງມືປະຕິບັດທຸກບາດກ້າວເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ບັນດາເຂດທີ່ມີລະເບີດກະປາງຕົກ ຄ້າງທັງໝົດພາຍໃຕ້ສິດອຳນາດ ຫລື ການກວດກາຂອງຕົນ, ຖືກລ້ອມຮົ້ວ - ປັກໝາຍໄວ້, ກວດຕິດຕາມ ແລະ ປົກປ້ອງດ້ວຍຮົ້ວ ຫລື ໂດຍສິ່ງອື່ນເພື່ອຮັບປະກັນບໍ່ໃຫ້ຜົນລະເຮືອນ ເຂົ້າໄກ່ເຂດທີ່ຖືກກະທົບດັ່ງກ່າວ. ການວາງສັນຍານເຕືອນໂດຍອີງໃສ່ກຳນະວິທີການ ປັກໝາຍທີ່ຮູ້ເຫັນໄດ້ງ່າຍຈາກຊາວຊຸມຊົນ, ຄວນນຳໃຊ້ເພື່ອການປັກໝາຍໃສ່ບັນດາເຂດ ທີ່ຖືວ່າມີຄວາມສ່ຽງໄພ. ບັນດາເຄື່ອງໝາຍ ແລະ ຂອບເຂດເຕືອນໄພອັນຕະລາຍຄວນ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ)

ເປັນສິ່ງປະຈັກຕາຕັ້ງໄດ້ ແລະ ອ່ານໄດ້ໃນໄລຍະໄກເທົ່າທີ່ເປັນໄດ້, ຍາວນານ ແລະ ຫົນຫານຕໍ່ຜົນກະທົບຂອງແວດລ້ອມ ແລະ ຄວນກຳນົດຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າຂ້າງໃດຂອງ ເຂດປັກໝາຍທີ່ຖືວ່າເປັນເຂດກະທົບຈາກລະເບີດກະປາງ ແລະ ຂ້າງໃດທີ່ຖືວ່າປອດໄພ;

(ງ) ແກ້ບກູ້ ແລະ ທຳລາຍລະເບີດກະປາງທີ່ຍັງເສດຄ່າຢູ່ໃນເຂດພາຍໃຕ້ສິດອຳນາດ ຫລື ກວດກາຂອງຕົນ; ແລະ

(ຈ) ດຳເນີນການສຶກສາເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໄພ ຮັບປະກັນສະຕິສຳນຶກໃນໝູ່ຜົນລະເຮືອນ ທີ່ຢູ່ໃນ ຫລື ອ້ອມແອ້ມເຂດທີ່ຖືກກະທົບຈາກລະເບີດກະປາງທີ່ສ່ຽງໄພຈາກການເສດຄ່າ ດັ່ງກ່າວ.

3. ໃນການປະຕິບັດກິດຈະກຳຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໃນວັກທີ່ 2 ຂອງມາດຕານີ້, ແຕ່ລະພາຄືຈະຕ້ອງ ພິຈາລະນາເບິ່ງມາດຕະຖານສາກົນ, ລວມທັງມາດຕະຖານສາກົນສຳລັບກິດຈະການລະເບີດ ຝັງດິນ (MAS) ດ້ວຍ.

4. ວັກນີ້ຈະຕ້ອງນຳໃຊ້ໃນກໍລະນີທີ່ລັດພາຄືໄດ້ນຳໃຊ້ ຫລື ປ່ອຍປະກອນສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ສຳລັບລັດພາຄືນັ້ນ ແລະ ໄດ້ມີລະເບີດກະປາງທີ່ຍັງເສດຄ່າຢູ່ເຂດພາຍໃຕ້ ສິດອຳນາດ ຫລື ການກວດກາຂອງລັດພາຄືອື່ນໃນເວລາທີ່ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ມີຜົນບັງຄັບ ໃຊ້ໃນໄລຍະຕໍ່ມາ.

(ກ) ໃນກໍລະນີດັ່ງກ່າວ, ຫລັງຈາກສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ສຳລັບລັດພາຄືທັງສອງ, ຄວນຊຸກຍູ້ໃຫ້ລັດພາຄືທີ່ເຂົ້າກ່ອນຢ່າງແຂງແຮງເພື່ອສະໜອງ, ການຊ່ວຍເຫລືອດ້ານ ເຕັກນິກ, ການເງິນ, ອຸປະກອນ ຫລື ຊັບພະຍາກອນມະນຸດໃນແກ້ລັດພາຄື ຫລື ແບບວິພາຄື ຫລື ໂດຍຜ່ານຂັ້ນຕົວກວດກັບຝ່າຍທີ່ 3, ໂດຍລວມທັງລະບົບສະຫະປະຊາຊາດ ຫລື ບັນດາອົງ ການອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ເພື່ອອຳນວຍການປັກໝາຍ, ການແກ້ບກູ້ ແລະ ການທຳລາຍບັນດາ ລະເບີດກະປາງທີ່ຍັງເສດຄ່າຢູ່.

(ຂ) ການຊ່ວຍເຫລືອດັ່ງກ່າວຈະຕ້ອງກວມ, ບ່ອນໃດທີ່ມີ, ຂໍ້ມູນດ້ານປະເພດ ແລະ ບໍລິມາດ ຂອງລະເບີດກະປາງ ທີ່ນຳໃຊ້, ບອກແຈ້ງບ່ອນລະເບີດກະປາງໄດ້ໂຈມຕີ ແລະ ທີ່ຮູວ່າມີ ລະເບີດກະປາງເສດຄ່າຢູ່;

5. ຖ້າຫາກວ່າລັດພາຄືຫາກເຊື່ອວ່າຈະບໍ່ສາມາດແກ້ບກູ້ ແລະ ທຳລາຍ ຫລື ຮັບປະກັນການທຳລາຍ ລະເບີດກະປາງທັງໝົດໂດຍອີງຕາມວັກທີ່ 1 ຂອງມາດຕານີ້ພາຍໃນສິບປີທີ່ສິນທິສັນຍາມີຜົນ ບັງຄັບໃຊ້ສຳລັບລັດພາຄື, ອາດຈະຂໍຮ້ອງຕໍ່ກອງປະຊຸມແຫ່ງລັດພາຄື ຫລື ກອງປະຊຸມ ທົບທວນເພື່ອການຂະຫຍາຍເສັ້ນຕາຍໃນການແກ້ບກູ້ ແລະ ການທຳລາຍບັນດາລະເບີດ ກະປາງດັ່ງກ່າວໃຫ້ສຳເລັດພາຍໃນໄລຍະຫ້າປີ. ການຍື່ນຮ້ອງຂໍການຂະຫຍາຍຈະບໍ່ເກີນ ຈຳນວນປີທີ່ຈຳເປັນແຕ່ ໑ ສຳລັບລັດພາຄືໃນການປະຕິບັດພັນທະຂອງຕົນໃຫ້ແລ້ວຕາມທີ່ໄດ້ ກຳນົດໃນວັກທີ່ 1 ຂອງມາດຕານີ້

6. ການຮ້ອງຂໍການຂະຫຍາຍເວລາຈະຕ້ອງຍື່ນເຖິງກອງປະຊຸມແຫ່ງລັດພາຄື ຫລື ກອງປະຊຸມ ທົບທວນກ່ອນການໝົດກຳນົດຂອງໄລຍະເວລາທີ່ໄດ້ລະບຸໃນວັກທີ່ 1 ຂອງມາດຕານີ້ສຳລັບລັດ ພາຄື. ການຮ້ອງຂໍແຕ່ລະເທື່ອຈະຕ້ອງຍື່ນຢ່າງຕ່ຳສຸດ 9 ເດືອນກ່ອນກອງປະຊຸມແຫ່ງລັດພາຄື ຫລື ກອງປະຊຸມທົບທວນ, ຊຶ່ງພິຈາລະນາການຮ້ອງຂໍດັ່ງກ່າວ. ການຮ້ອງຂໍແຕ່ລະຄັ້ງ ຈະຕ້ອງລະບຸດັ່ງນີ້:

(ກ) ໄລຍະເວລາທີ່ສະເໜີຂະຫຍາຍ;

(ຂ) ການອະທິບາຍເຫດຜົນຢ່າງລະອຽດຂອງການຂະຫຍາຍທີ່ສະເໜີ, ລວມມີທັງສະພາບທາງ ການເງິນ ແລະ ທາງວິຊາການທີ່ມີຢູ່ ແລະ ທີ່ຍັງຕ້ອງການໂດຍລັດພາຄືລຳລັບການ ແກ້ບກູ້ ແລະ ການທຳລາຍລະເບີດກະປາງທັງໝົດໃນໄລຍະເວລາການຂະຫຍາຍທີ່ສະເໜີ;

(ຄ) ການກະກຽມວຽກງານທີ່ຈະເຮັດໃນຕໍ່ໜ້າພ້ອມດ້ວຍສະຖານະພາບຂອງວຽກງານທີ່ໄດ້ນຳ ເນີນມາແລ້ວພາຍໃຕ້ ໂຄງການແຫ່ງຊາດໃນການແກ້ບກູ້ ແລະ ກວດກູ້ລະເບີດຝັງດິນ ໃນໄລຍະສິບປີ ທີ່ຜ່ານ ມາອີງຕາມວັກທີ່ 1 ຂອງ ມາດຕານີ້ພ້ອມທັງໄລຍະເວລາການ ຂະຫຍາຍໃນປີຜ່ານມາ, ຖ້າມີ;

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ສົນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ)

- (ງ) ເຂດພື້ນທີ່ທັງໝົດທີ່ມີລະເບີດກະປາງເສດຄ້າງໃນເວລາທີ່ສົນທິສັນຍາສະບັບນີ້ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ ສຳລັບລັດພາຄີ ແລະ ເຂດເນື້ອທີ່ທີ່ມີລະເບີດກະປາງເສດຄ້າງທີ່ພົບເຫັນພາຍຫລັງ ໄລຍະບັງຄັບໃຊ້;
 - (ຈ) ການເກັບກູ້ໃນເນື້ອທີ່ທັງໝົດທີ່ມີລະເບີດກະປາງນັບແຕ່ສົນທິສັນຍາສະບັບນີ້ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້;
 - (ສ) ເນື້ອທີ່ທັງໝົດທີ່ມີລະເບີດກະປາງເສດຄ້າງທີ່ຈະຕ້ອງດຳເນີນການເກັບກູ້ພາຍໃນໄລຍະເວລາຂະຫຍາຍ;
 - (ຊ) ສະຖານະການທີ່ເປັນອຸປະສັກຫຍຸ້ງຍາກສຳລັບລັດພາຄີໃນການທຳລາຍລະເບີດກະປາງເສດຄ້າງທັງໝົດທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ສິດອຳນາດ ຫລື ການກວດກາຂອງຕົນໃນໄລຍະສິບປີຜ່ານມາອີງຕາມວັກທີ 1 ຂອງມາດຕານີ້, ພ້ອມທັງບັນຫາຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທີ່ອາດຈະພົບໃນໄລຍະການຂະຫຍາຍທີ່ສະເໝີ;
 - (ຍ) ຜົນກະທົບທາງດ້ານມະນຸດສະທຳ, ສັງຄົມ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມພາຍໃນໄລຍະການຂະຫຍາຍທີ່ສະເໝີ; ແລະ
 - (ດ) ຂໍ້ມູນຂ່າວສານອື່ນ ໆ ທີ່ພົວພັນກັບການຮ້ອງຂໍການຂະຫຍາຍທີ່ສະເໝີ.
7. ກອງປະຊຸມແຫ່ງລັດພາຄີ ຫລື ກອງປະຊຸມທົບທວນຈະຕ້ອງພິຈາລະນາບັນດາປັດໃຈ, ອີງຕາມວັກທີ 6 ຂອງມາດຕານີ້, ລວມທັງ, ບັນດາລະເບີດກະປາງໃນບໍລິມາດທີ່ໄດ້ລາຍງານ, ຈະຕ້ອງໄດ້ປະເມີນເບິ່ງການຮ້ອງຂໍ ແລະ ຕົກລົງໂດຍຜ່ານສຽງສ່ວນຫລາຍຂອງບັນດາລັດພາຄີທີ່ມີໜ້າໂດຍລົງສຽງເຫັນດີໃຫ້ມີການຂະຫຍາຍ. ບັນດາລັດພາຄີອາດຕົກລົງອານຸມັດໃຫ້ມີການຂະຫຍາຍທີ່ສົມກວ່າທີ່ໄດ້ຂະໜິ ແລະ ອາດສະເໜີບາງກຳນົດໝາຍສຳລັບການຂະຫຍາຍຕາມທີ່ເໝາະສົມ.
8. ການຂະຫຍາຍດັ່ງກ່າວອາດຖືກທົບທວນຄືນພາຍໃນໄລຍະ ຫ້າປີພາຍຫລັງການການຍື່ນຮ້ອງຂໍໃໝ່, ໂດຍສອດຄ່ອງກັບວັກທີ 5, ວັກທີ 6 ແລະ 7 ຂອງມາດຕານີ້. ການຮ້ອງຂໍການຂະຫຍາຍຕື່ມອີກ, ລັດພາຄີຈະຕ້ອງຍື່ນຂໍ້ມູນຂ່າວທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເພີ່ມເຕີມໂດຍແຈ້ງສິ່ງທີ່ປະຕິບັດໃນໄລຍະເວລາການຂະຫຍາຍຄັ້ງ ກ່ອນນັ້ນທີ່ໄດ້ອະນຸມັດຕາມມາດຕານີ້.

ມາດຕາ 5: ການຊ່ວຍເຫລືອຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍ.

1. ແຕ່ລະລັດພາຄີຈະຕ້ອງ, ນັບຖືບັນດາຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດກະປາງໃນເຂດພາຍໃຕ້ສິດອຳນາດ ຫລື ການກວດກາຂອງຕົນ, ສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍສາກົນດ້ານມະນຸດສະທຳ ແລະ ສິດທິມະນຸດ, ສະໜອງການຊ່ວຍເຫລືອທຸກໆກຸ່ມອາຍຸ ແລະ ເພດ, ໂດຍລ່ວມທັງການປົນປົງທາງການແພດ, ການຜົ້ນຜູ້ສະພາບທາງກາຍ ແລະ ຈິດໃຈ, ກໍ່ຄືການເຊື່ອມສານຂອງພວກເຂົາທາງເສດຖະກິດສັງຄົມດ້ວຍ. ແຕ່ລະລັດພາຄີຈະຕ້ອງພະຍາຍາມເກັບກຳຂໍ້ມູນທີ່ໜ້າເຊື່ອຖືທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບບັນດາຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດກະປາງ
2. ໃນການປະຕິບັດພັນທະຂອງຕົນພາຍໃຕ້ວັກທີ 1 ຂອງມາດຕານີ້ແຕ່ລະລັດພາຄີຈະຕ້ອງ:
 - (ກ) ປະເມີນເບິ່ງຄວາມຕ້ອງການອັນຈຳເປັນຂອງບັນດາຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດກະປາງ;
 - (ຂ) ພັດທະນາ, ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ແລະ ປະຕິບັດນິຕິກຳຂອງບັນດາກົດໝາຍແຫ່ງຊາດ ແລະ ບັນດານະໂຍບາຍ;
 - (ຄ) ພັດທະນາແຜນການແຫ່ງຊາດ ແລະ ງົບປະມານ, ໂດຍລ່ວມທັງໄລຍະເວລາທີ່ຈະດຳເນີນບັນດາກິດຈະກຳເຫລົ່ານັ້ນ, ມີຄຳເຫັນກ່ຽວສະພາບການເສຍອົງຄະໃນລະດັບຊາດ, ພັດທະນາແຜນນະໂຍ ບາຍທາງສິດທິມະນຸດພ້ອມທັງກົນໄກຄຸ້ມຄອງທີ່ມີ ບົດບາດອັນສະເພາະ ແລະ ການປະກອບສ່ວນຂອງອົງກອນຕ່າງ ໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.
 - (ງ) ລົງມືນຳເນີນການຂົນຂວາຍຊັບພະຍາກອນຈາກພາຍໃນ ແລະ ທາງສາກົນ;
 - (ຈ) ບໍ່ຈຳແນກຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດກະປາງ ແລະ ບັດດາຜູ້ບາດເຈັບ ຫລື ເສຍອົງຄະຍ້ອນສາຍເຫດອື່ນ; ຄວາມແຕກຕ່າງໃນທາງປະຕິບັດທີ່ຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈະຕ້ອງ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ)

ອີງໃສ່ຄວາມຕ້ອງການທາງການແພດ, ການຟື້ນຟູສຸຂະພາບທາງກາຍ ແລະ ຈິດໃຈ ຫລື ທາງເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມດ້ວຍ;

- (ສ) ຕັ້ງໜ້າມີສ່ວນຮ່ວມ ແລະ ປຶກສາຢ່າງໃກສືດກັບບັນດາຜູ້ທີ່ມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງຈິງຈັງ ກັບບັນຫາຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດກະປາງ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ຕາງໜ້າພວກເຂົາ;
- (ຊ) ລະບຸແຈ້ງຜູ້ປະສານງານເພື່ອພົວພັນກັບລັດຖະບານກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ ມາດຕານີ້; ພ້ອມທັງ
- (ຍ) ພະຍາຍາມຢ່າງສູງໃນການສ້າງຂໍ້ແນະນຳ ແລະ ບົດຮຽນທີ່ດີ ລວມທັງການປົນປົວ ທາງການແພດ, ການຟື້ນຟູທາງສຸຂະພາບ ແລະ ຈິດໃຈ, ກໍ່ຄືການເຊື່ອມສານຂອງພວກ ເຂົາທາງເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ.

ມາດຕາ 6: ການຮ່ວມມືສາກົນ ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອ

1. ໃນການປະຕິບັດພັນທະຂອງຕົນພາຍໃຕ້ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ລັດພາຄີມີສິດທິໃນການຊອກຫາ ແລະ ຮັບເອົາການຊ່ວຍເຫລືອ.
2. ໃນການປະຕິບັດໜ້າທີ່ດັ່ງກ່າວ, ແຕ່ລະລັດພາຄີຈະຕ້ອງສະໜອງການຊ່ວຍເຫລືອດ້ານເທັກນິກ, ອຸປະກອນ ແລະ ການເງິນໃຫ້ແກ່ບັນດາລັດພາຄີທີ່ຖືກກະທົບຈາກລະເບີດກະປາງ, ຈຸດປະສົງ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດພັນທະຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້. ອາດຈະສະໜອງການຊ່ວຍເຫລືອ, ໂດຍຜ່ານລະບົບອົງການສະຫະປະຊາຊາດ, ສາກົນ, ພາກພື້ນ ຫລື ອົງການຈັດຕັ້ງແຫ່ງຊາດ ຫລື ສະຖາບັນແຫ່ງລັດ, ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດ ຫລື ສະຖາບັນ, ຫລື ແບບທະວີພາຄີ (ສອງຝ່າຍ).
3. ແຕ່ລະລັດພາຄີລົງມືສ້າງເງື່ອນໄຂອັນສະດວກພ້ອມທັງຈະໃຊ້ສິດໃນການເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງ ເຕັມສ່ວນໃນການແລກປ່ຽນອຸປະກອນ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທາງວິທະຍາສາດ ແລະ ເທັກນິກກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້. ບັນດາລັດພາຄີບໍ່ຕ້ອງບິ່ງຂໍ້ຈຳກັດ ທີ່ບໍ່ຈຳເປັນໃນເນື້ອຫາພ້ອມທັງຮັບເອົາການເກັບກູ້ ແລະ ອຸປະກອນດັ່ງກ່າວ, ຊຶ່ງກ່ຽວ ພັນກັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານເທັກນິກເພື່ອຈຸດປະສົງທາງມະນຸດສະທຳ.
4. ນອກຈາກບັນດາພັນທະແລ້ວ, ຍັງອາດຈະຕ້ອງປະຕິບັດຕາມວັກທີ່ 4 ຂອງມາດຕາ 4 ຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້, ໃນການປະຕິບັດບົດບາດດັ່ງກ່າວແຕ່ລະລັດພາຄີຈະຕ້ອງໃຫ້ມີການ ຊ່ວຍເຫລືອການເກັບກູ້ ແລະ ການທຳລາຍ, ກໍ່ຄືບັນຊີຜູ້ຊ່ຽວຊານ, ອົງການທີ່ປຶກສາ ຫລື ອົງການປະສານງານແຫ່ງຊາດສຳລັບການພົວພັນວຽກເກັບກູ້ ແລະ ທຳລາຍລະເບີດກະປາງ ທີ່ຍັງເສດຄ້າງ ແລະ ບັນດາກິດຈະການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.
5. ໃນການປະຕິບັດບົດບາດດັ່ງກ່າວແຕ່ລະລັດພາຄີຈະຕ້ອງຊ່ວຍເຫລືອການທຳລາຍກອງສະສົມ ລະເບີດກະປາງ, ພ້ອມທັງຊ່ວຍເຫລືອໃນການກຳນົດ, ປະເມີນຜົນ, ຄວາມຕ້ອງການສຳລັບ ການຈັດບຸລິນະສິດ ແລະ ມາດຕະການທາງການປະຕິບັດເພື່ອການປຶກສາ, ການສຶກສາ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໄພ, ການປົກປ້ອງພົນລະເຮືອນ, ພ້ອມທັງການເກັບກູ້ ແລະ ທຳລາຍຕາມ ທີ່ລະບຸໄວ້ໃນວັກທີ່ 4 ຂອງມາດຕານີ້.
6. ພາຍຫລັງທີ່ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້, ບັນດາລະເບີດກະປາງໄດ້ກາຍ ເປັນລະເບີດ ກະປາງ ທີ່ ເສດຄ້າງທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ສິດອຳນາດ ຫລື ການກວດກາຂອງລັດພາຄີ, ໃນບົດບາດ ດັ່ງກ່າວ ແຕ່ລະລັດພາຄີຈະຕ້ອງໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອແບບສຸກເສີນໂດຍດ່ວນແກ່ລັດພາຄີທີ່ຖືກ ກະທົບກະເທືອນ.
7. ໃນການປະຕິບັດບົດບາດດັ່ງກ່າວແຕ່ລະລັດພາຄີຈະຕ້ອງໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອໃນການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດພັນທະຕາມມາດຕາ 5 ຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ໃນການໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອໂດຍບໍ່ ຈຳແນກກຸ່ມອາຍຸ ແລະ ເພດຍິງ, ລວມທັງການປົນປົວທາງການແພດ, ການຟື້ນຟູສຸຂະພາບ ທາງກາຍ ແລະ ຈິດໃຈ. ກໍ່ຄືການເຊື່ອມສານທາງເສດທະກິດສັງຄົມໃຫ້ແກ່ບັນດາຜູ້ຖືກ ເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດກະປາງ. ການຊ່ວຍເຫລືອດັ່ງກ່າວ, ຄວນຜ່ານລະບົບສະຫະປະຊາຊາດ,

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ)

- ກຳນະການກາແດງສາກົນ, ອົງການກາແດງແຫ່ງຊາດ ແລະ ອົງການວົງເດືອນແດງ ເພື່ອສັງຄົມພ້ອມດ້ວຍສະຫະສາມະຄົມສາກົນ, ອົງການທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດ ຫລື ແບບທະວີພາຄື.
8. ໃນການປະຕິບັດດັ່ງກ່າວແຕ່ລະລັດພາຄືຈະຕ້ອງໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອທີ່ຈຳເປັນເພື່ອການປະກອບສ່ວນໃນການປົວແປງທາງດ້ານເສດຖະກິດສັງຄົມ, ອັນເນື່ອງຈາກການນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງໃນບັນດາລັດພາຄືທີ່ຖືກກະທົບກະເທືອນ.
 9. ໃນການປະຕິບັດບົດບາດດັ່ງກ່າວແຕ່ລະລັດພາຄືອາດຈະປະກອບສ່ວນໃສ່ກ້ອນທຶນພິເສດເພື່ອເອື້ອອຳນວຍເອື້ອມໃໝ່ໃນການຊ່ວຍເຫລືອພາຍໃຕ້ມາດຕານີ້.
 10. ແຕ່ລະລັດພາຄືທີ່ຊອກຫາ ຫລື ຮັບການຊ່ວຍເຫລືອຈະຕ້ອງເອົາມາດຕະການທີ່ເໝາະສົມເພື່ອເອື້ອອຳນວຍການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ຢ່າງທັນເວລາ ແລະ ມີປະສິດທິຜົນ, ພ້ອມທັງອຳນວຍການເຂົ້າ ແລະ ການອອກຂອງເຈົ້າໜ້າທີ່, ວັດຖຸປະກອນ ແລະ ອຸປະກອນ, ໂດຍສອດຄ່ອງກັບບັນດາກົດໝາຍແຫ່ງຊາດ ແລະ ຂໍ້ກຳນົດ, ພິຈາລະນາເບິ່ງບົດຮຽນສາກົນທີ່ດີ.
 11. ເພື່ອຈຸດປະສົງໃນການພັດທະນາແຜນການແຫ່ງຊາດ, ແຕ່ລະລັດພາຄືອາດຈະຮ້ອງຂໍລະບົບສະຫະປະຊາຊາດ, ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງພາກພື້ນ, ບັນດາລັດພາຄືອື່ນ ຫລື ອົງການຈັດຕັ້ງລັດອື່ນ ຫລື ສະຖາບັນທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອບັນດາເຈົ້າໜ້າທີ່ຂອງຕົນໃນການກຳນົດ, ກ່ອນອື່ນ ໆ:
 - (ກ) ບັນຫາທາດແທ້ ແລະ ຂອບເຂດຂອງບັນດາລະເບີດກະປາງທີ່ຍັງເສດຄ້າງຢູ່ໃນເຂດພາຍໃຕ້ສິດອຳນາດ ຫລື ການກວດກາຂອງຕົນ
 - (ຂ) ການເງິນ, ເທັກນິກ ແລະ ຊັບພະຍາກອນມະນຸດທີ່ຮຽກຮ້ອງ ຕ້ອງການສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນງານ;
 - (ຄ) ໄລຍະເວລາທີ່ຈຳເປັນທີ່ຄາດໄວ້ສຳລັບການເກັບກູ້ ແລະ ທຳລາຍລະເບີດກະປາງທັງໝົດ ທີ່ຍັງ ເສດຄ້າງຢູ່ໃນເຂດພາຍໃຕ້ສິດອຳນາດ ຫລື ການກວດກາຂອງຕົນ;
 - (ງ) ໂຄງການສຶກສາຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໄພ ແລະ ບັນດາກິດຈະກຳປູກຈິດສຳນຶກເພື່ອຫລຸດຜ່ອນ ການເກີດບາດເຈັບ ແລະ ລົ້ມຕາຍອັນເນື່ອງມາຈາກບັນດາລະເບີດກະປາງທີ່ຍັງເສດຄ້າງ;
 - (ຈ) ການຊ່ວຍເຫລືອບັນດາຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດກະປາງ: ພ້ອມທັງ
 - (ສ) ການປະສານພົວພັນລະຫວ່າງລັດຖະບານຂອງລັດພາຄືທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບອົງການລັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ກຳນະການລະຫວ່າງກະຊວງ, ອົງການທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດທີ່ຈະມີເຮັດວຽກໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແຜນການ.
 12. ບັນດາລັດພາຄືທີ່ໃຫ້ ຫລື ຮັບການຊ່ວຍເຫລືອພາຍໃຕ້ເນື້ອຫາຂອງມາດຕານີ້ຈະຕ້ອງຮ່ວມມືເພື່ອແນໃສ່ຮັບປະກັນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາໂຄງການຊ່ວຍເຫລືອທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນແລ້ວຢ່າງເຕັມສ່ວນ ແລະ ໂດຍທັນທີໂລດ.

ມາດຕາ 7: ມາດຕະການຂອງຄວາມໂປ່ງໃສ.

1. ແຕ່ລະລັດພາຄືຈະລາຍງານຕໍ່ເລຂາທິການໃຫຍ່ຂອງສະຫະປະຊາຊາດ ໂດຍໄວເທົ່າທີ່ຈະໄວໄດ້, ໃນເຫດການໃດກໍ່ຕາມ, ບໍ່ໃຫ້ກາຍ 180 ວັນພາຍຫລັງທີ່ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ສຳລັບລັດພາຄື, ສິ່ງທີ່ຕ້ອງລາຍງານມີດັ່ງລຸ່ມນີ້:
 - (ກ) ບັນດາມາດຕະການໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍອີງຕາມມາດຕາ 9 ຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້;
 - (ຂ) ຈຳນວນລະເບີດກະປາງທັງໝົດ, ລວມທັງບົມບີ, ອີງຕາມວັກທີ່ 1 ຂອງມາດຕາ 3 ຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້, ໂດຍແຍກປະເພດ, ບໍລິມາດ ແລະ, ຖ້າເປັນໄດ້, ຈຳນວນລວມຂອງແຕ່ລະປະເພດ;

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ)

- (ຄ) ຄຸນລັກສະນະທາງດ້ານເຕັກນິກຂອງ ລະເບີດກະປາງແຕ່ລະປະເພດທີ່ຜະລິດໂດຍລັດຜ່າຄືນນັ້ນ ກ່ອນສັນຍາສະບັບນີ້ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ສໍາລັບຕົນເອງ, ພາຍໃນກອບທີ່ຮຸກັນ, ພ້ອມທັງລະເບີດກະປາງທີ່ຕົນເປັນເຈົ້າຂອງ ຫລື ມີໄວ້ຄອບຄອງ, ສະໜອງໃຫ້, ຕາມຄວາມເປັນໄປໄດ້ຢ່າງສົມເຫດສົມຜົນເຊັ່ນ, ປະເພດຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ສາມາດຊ່ວຍໃນການກຳນົດ ແລະ ເກັບກູ້ບັນດາລະເບີດກະປາງ; ຢ່າງໜ້ອຍທີ່ສຸດໃນຂໍ້ມູນນັ້ນ
- (ງ) ສະຖານະພາບ ແລະ ຄວາມຄືບໜ້າຂອງບັນດາໂຄງການສໍາລັບການຫັນປ່ຽນ ຫລື ການຍົກເລີກນໍາໃຊ້ອຸປະກອນການຜະລິດບັນດາລະເບີດກະປາງ;
- (ຈ) ສະຖານະພາບ ແລະ ຄວາມຄືບໜ້າຂອງບັນດາໂຄງການສໍາລັບການທໍາລາຍ, ໂດຍສອດຄ່ອງກັບມາດຕາ 3 ຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້, ບັນດາລະເບີດກະປາງລວມທັງລະເບີດບົມບີ, ໂດຍລະບຸລາຍລະອຽດຂອງກຳນະວິທີທີ່ຈະນໍາໃຊ້ໃນການທໍາລາຍ, ສະຖານທີ່ຂອງສະໜາມທໍາລາຍທັງໝົດ, ພ້ອມທັງຄວາມປອດໄພທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ມາດຕະຖານດ້ານສະພາບແວດລ້ອມທີ່ຈະຕ້ອງປະຕິບັດ;
- (ສ) ບັນດາປະເພດ ແລະ ປະລິມານຂອງລະເບີດກະປາງ, ລວມທັງລະເບີດບົມບີທີ່ຖືກທໍາລາຍຕາມມາດຕາ 3 ຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ພ້ອມທັງກຳນະວິທີການນໍາໃຊ້, ສະໜາມທໍາລາຍ ແລະ ຄວາມປອດໄພ ແລະ ມາດຕະຖານດ້ານສະພາບແວດລ້ອມທີ່ໄດ້ປະຕິບັດ;
- (ຊ) ສາງເກັບມ້ຽນລະເບີດກະປາງ, ລວມທັງລະເບີດບົມບີທີ່ພົບເຫັນພາຍຫລັງການລາຍງານການສໍາເລັດໂຄງການອີງຕາມວັກຍ່ອຍ (ຈ) ຂອງວັກນີ້, ແລະ ແຜນການທໍາລາຍໂດຍສອດຄ່ອງກັບມາດຕາ 3 ຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້;
- (ຍ) ຖ້າເປັນໄປໄດ້ໃຫ້ລາຍງານ, ຂະໜາດ ແລະ ເຂດເນື້ອທີ່ກະທົບຈາກລະເບີດກະປາງທັງໝົດທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ສິດອໍານາດ ຫລື ການກວດກາຂອງຕົນ, ໂດຍໃຫ້ລາຍລະອຽດເທົ່າທີ່ເຮັດໄດ້ກ່ຽວກັບປະເພດ ແລະ ຈຳນວນຂອງແຕ່ລະປະເພດລະເບີດກະປາງທີ່ເສດຄ້າງໃນແຕ່ລະເຂດເນື້ອທີ່ໃນເວລານໍາໃຊ້ນັ້ນ;
- (ດ) ສະນະພາບ ແລະ ຄວາມຄືບໜ້າຂອງໂຄງການເກັບກູ້ ແລະ ທໍາລາຍທຸກປະເພດຂອງລະເບີດກະປາງເສດຄ້າງທີ່ໄດ້ເກັບກູ້ ແລະ ທໍາລາຍ, ປະຕິບັດຕາມມາດຕາ 4 ຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້, ໂດຍລວມທັງຂະໜາດ ແລະ ເນື້ອທີ່ທີ່ຖືກກະທົບຈາກລະເບີດກະປາງທີ່ໄດ້ເກັບກູ້, ແຍກຈຳນວນຂອງແຕ່ລະປະເພດລະເບີດກະປາງທີ່ຖືກເກັບກູ້ ແລະ ທໍາລາຍ;
- (ຕ) ມາດຕະການໃນການສຶກສາເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໄພ, ໂດຍສະເພາະ, ການກ່າວເຕືອນຊາວພົນລະເຮືອນທີ່ຢູ່ໃນເຂດການກະທົບຈາກລະເບີດກະປາງພາຍໃຕ້ສິດອໍານາດ ຫລື ການກວດກາຂອງຕົນ;
- (ຕ) ສະຖານະພາບ ແລະ ຄວາມຄືບໜ້າຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາຂໍ້ບັງຄັບຂອງຕົນ ພາຍໃຕ້ມາດຕາ 5 ຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ໂດຍໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອກຸ່ມຄົນຢ່າງບໍ່ມີການຈຳແນກອາຍຸ ແລະ ເພດຍິງ, ລວມທັງການປົນປົວທາງການແພດ, ການຜົນຝູ່ສະພາບທາງກາຍ ແລະ ຈິດໃຈ, ກໍຄືການເຊື່ອມສານທາງເສດຖະກິດສັງຄົມແກ່ບັນດາຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດກະປາງພ້ອມທັງການເກັບກູ້ຂໍ້ມູນທີ່ໜ້າເຊື່ອຖືກ່ຽວກັບບັນດາຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດກະປາງ;
- (ທ) ຊື່ ແລະ ທີ່ຢູ່ອັນລະອຽດຂອງບັນດາສະຖາບັນທີ່ໄດ້ຖືກແຕ່ງຕັ້ງໃຫ້ສະໜອງຂໍ້ມູນພ້ອມທັງເອົາມາດຕະການຕາມທີ່ໄດ້ກ່າວໃນວັກນີ້;
- (ນ) ຈຳນວນຊັບພະຍາກອນແຫ່ງຊາດ, ລວມທັງການເງິນ, ວັດຖຸອຸປະກອນ ຫລື ສິ່ງທີ່ເປັນເງິນ, ທີ່ໄດ້ຮັບສໍາລັບ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດມາດຕາ 3 ມາດຕາ 4 ແລະ 5 ຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້;
- (ບ) ພ້ອມທັງຈຳນວນ, ປະເພດ ແລະ ບ່ອນສິ່ງໃນການຮ່ວມມືສາກົນ ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອທີ່ສະໜອງຕາມມາດຕາ 6 ຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ)

2. ລັດພາຄີຈະຕ້ອງປັບຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ສະໜອງໃຫ້ຕາມວັກທີ 1 ຂອງມາດຕານີ້ໃຫ້ທັນການໃນແຕ່ລະປີ, ໂດຍກວມທັງໄລຍະປີກ່ອນຕາມທີ່ປະຕິທິນ, ພ້ອມທັງລາຍງານເຖິງເລຂາທິການໃຫຍ່ຂອງສະຫະປະຊາຊາດ ຢ່າງຊັບໃຫ້ກ່າຍວັນທີ 30 ເມສາຂອງແຕ່ລະປີ.
3. ເລຂາທິການ ແລະ ສະຫະປະຊາຊາດຈະຕ້ອງສົ່ງບັນດາບົດລາຍງານທັງໝົດຄືນໃຫ້ບັນດາລັດພາຄີ.

ມາດຕາ 8: ການເອື້ອອຳນວຍ ແລະ ການຊີ້ແຈງ ການປະຕິບັດຕາມສິນທິສັນຍາ (ນິຕິກຳ)

1. ບັນດາລັດພາຄີເຫັນດີທີ່ຈະປຶກສາ ແລະ ຮ່ວມມືຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ ໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດເນື້ອຫາຂອງສິນທິ ສັນຍາສະບັບນີ້ ແລະ ເຮັດວຽກຮ່ວມກັນດ້ວຍນ້ຳໃຈເພື່ອຈະເອື້ອອຳນວຍການປະຕິບັດນິຕິກຳດ້ານຂໍ້ບັງຄັບພາຍໃຕ້ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້.
2. ຖ້າລັດພາຄີໜຶ່ງ ຫລື ລັດພາຄີຕ່າງໆຫາກປະສົງຢາກຊີ້ແຈງແລະຕອບຄຳຖາມໃຫ້ລັດພາຄີອື່ນກ່ຽວກັບການປະຕິບັດຕາມເນື້ອຫາຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ກໍອາດຈະຍິນຄຳຮ້ອງຂໍໂດຍຜ່ານເລຂາທິການໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອຂໍການຊີ້ແຈງໃນປະເດັນດັ່ງກ່າວຈາກລັດພາຄີນັ້ນ. ການຮ້ອງຂໍຈະຕ້ອງປະກອບດ້ວຍຂໍ້ມູນຂ່າວສານ. ແຕ່ລະລັດພາຄີຈະຕ້ອງສະຫງວນຕົນໃນການໃຫ້ຄຳຊີ້ແຈງເມື່ອໃດບໍ່ເຫັນການຮ້ອງ, ທັງນີ້ກໍເພື່ອຫລີກເວັ້ນການໃຊ້ໃນທາງຜິດ. ລັດພາຄີທີ່ໄດ້ຮັບການຮ້ອງຂໍການຊີ້ແຈງຈະຕ້ອງສະໜອງການຊີ້ແຈງ, ໂດຍຜ່ານເລຂາທິການໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດ, ພາຍໃນ 28 ວັນໃຫ້ລັດພາຄີທີ່ຮ້ອງຂໍຂໍ້ມູນຂ່າວສານທັງໝົດ, ຊຶ່ງອາດຈະຊ່ວຍໃນການອະທິບາຍປະເດັນໃຫ້ແຈ້ງ.
3. ຖ້າວ່າການຮ້ອງຂໍຂອງລັດພາຄີບໍ່ໄດ້ຮັບຄຳຕອບໂດຍຜ່ານເລຂາທິການໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດພາຍໃນໄລຍະເວລາດັ່ງກ່າວ, ຫລື ຫາກເຫັນວ່າຄຳຕອບຍັງບໍ່ເພີ່ງພໍໃຈ, ກໍອາດຈະຍິນຮ້ອງຂໍຜ່ານເລຂາທິການໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດໃນກອງປະຊຸມແຫ່ງລັດພາຄີດັ່ງຕໍ່ໄປ. ເລຂາທິການໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດຈະຕ້ອງເອົາຄຳຮ້ອງນັ້ນຍື່ນຕໍ່ພ້ອມດ້ວຍຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ກ່ຽວເຖິງບັນດາລັດພາຄີທັງໝົດ. ດັ່ງນັ້ນຈຶ່ງຕ້ອງນຳສະເໜີຂໍ້ມູນຂ່າວສານທັງໝົດໃຫ້ລັດພາຄີຜູ້ຮ້ອງຂໍທີ່ຈະໃຊ້ສິດໃນການຕອບ.
4. ໃນໄລຍະການລໍຖ້າກອງປະຊຸມແຫ່ງລັດພາຄີ, ບັນດາລັດພາຄີທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອາດຈະຮ້ອງຂໍຕໍ່ເລຂາທິການໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດໃນການເຮັດໜ້າທີ່ຕ້ອງການເພື່ອເອື້ອອຳນວຍການຊີ້ແຈງການຮ້ອງ.
5. ເມື່ອໄດ້ຍື່ນປະເດັນຂຶ້ນຕາມວັກທີ 3 ຂອງສິນທິສັນຍານີ້ແລ້ວ, ກ່ອນອື່ນກອງປະຊຸມແຫ່ງລັດພາຄີຈະຕ້ອງກຳນົດວ່າຍັງຈະຝຶຈາລະນາປະເດັນດັ່ງກ່າວຕື່ມອີກ, ໂດຍອີງໃສ່ຂໍ້ມູນຂ່າວສານທັງໝົດທີ່ບັນດາລັດພາຄີທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໄດ້ສະເໜີ. ຖ້າບໍ່ໄດ້ກຳນົດຄືດັ່ງກ່າວ, ກອງປະຊຸມແຫ່ງລັດພາຄີອາດຈະແນະນຳຊ່ອງທາງ ແລະ ວິທີທາງໃຫ້ບັນດາລັດພາຄີທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເພື່ອໃຫ້ການຊີ້ແຈງຫລື ແກ້ໄຂປະເດັນທີ່ກຳລັງຝຶຈາລະນາ, ພ້ອມທັງການລີ້ເລີ່ມ ລະບຽບດຳເນີນງານອັນເໝາະສົມໂດຍສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍສາກົນ. ໃນສະຖານະການທີ່ເຫັນວ່າບັນຫາເປັນຍ້ອນສະຖານະການທີ່ລັດພາຄີຜູ້ ຂໍຮ້ອງບໍ່ສາມາດຄວບຄຸມໄດ້, ກອງປະຊຸມແຫ່ງລັດພາຄີອາດຈະສະເໜີແນະນຳບັນດາມາດຕະການອັນເໝາະສົມ, ພ້ອມທັງເອົາມາດຕະການຮ່ວມມືໂດຍອີງໃສ່ມາດຕາ 6 ຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້.
6. ນອກຈາກບັນດາລະບຽບການດຳເນີນງານທີ່ກຳນົດໃນວັກທີ 2 ຫາວັກທີ 5 ຂອງມາດຕານີ້, ກອງປະຊຸມແຫ່ງລັດພາຄີອາດຈະຮັບຮ້ອງບັນດາລະບຽບການດຳເນີນງານທົ່ວໄປອື່ນອີກ ຫລື ກຳນົດກົນໄກໃນການຊີ້ແຈງການປະຕິບັດຕາມນິຕິກຳ, ພ້ອມດ້ວຍຂໍ້ອ້າງອີງ ແລະ ມະຕິຕົກລົງຕໍ່ກໍລະນີຜົນການປະຕິບັດຕາມນິຕິກຳນິດຜົນຖານເນື້ອຫາຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ທີ່ສົມຄວນ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ)

ມາດຕາ 9 : ບັນດາມາດຕະການແຫ່ງຊາດໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ

ແຕ່ລະລັດພາຄີຈະຕ້ອງກຳນົດເອົາມາດຕະການອັນເໝາະສົມທາງກົດໝາຍ, ການປົກຄອງທີ່ເໝາະສົມ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້, ພ້ອມທັງການລົງໂທດທາງອາຍາເພື່ອປ້ອງກັນ ແລະ ປາບປາມກິດຈະກຳທີ່ຕ້ອງຫ້າມສຳລັບລັດພາຄີພາຍໃຕ້ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້, ກິດຈະກຳທີ່ບັນດາບຸກຄົນ ໄດ້ລົງມືເຮັດ ຫລື ໃນເຂດແດນພາຍໃຕ້ສິດອຳນາດ ຫລື ການກວດກາຂອງຕົນ.

ມາດຕາ 10: ການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ

1. ເມື່ອເກີດຂໍ້ຂັດແຍ່ງຂຶ້ນລະຫວ່າງສອງລັດພາຄີ ຫລື ຫຼາຍກວ່ານັ້ນກ່ຽວກັບການຕິດຄວາມໝາຍ ຫລື ການປະຕິບັດ ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້, ບັນດາລັດພາຄີທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຈະຕ້ອງປຶກສານຳກັນ ເພື່ອຈະແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງໂດຍຜ່ານການເຈລະຈາ ຫລື ຜ່ານວິທີການແບບສັນຕິວິທີອື່ນ ໆ ຕາມທີ່ພວກເຂົາໄດ້ຕົກລົງ, ພ້ອມທັງອາໄສກອງປະຊຸມແຫ່ງລັດພາຄີ ແລະ ການສົ່ງຕໍ່ໃຫ້ ຂະບວນການສາມາດທຳສາກົນໂດຍສອດຄ່ອງກັບທຳມະນູນຂອງສາມດ້ວຍ.
2. ກອງປະຊຸມ ແຫ່ງລັດພາຄີ ອາດຈະປະກອບສ່ວນ ໃນການແກ້ໄຂຂໍ້ຂັດແຍ່ງ ໂດຍວິທີການ ໃດໜຶ່ງ ທີ່ເຫັນວ່າ ເໝາະ ສົມພ້ອມທັງໃຫ້ບໍລິການທີ່ດີ, ຮຽກຮອງບັນດາລັດພາຄີທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອເລີ່ມຕົ້ນລະບຽບການດຳເນີນງານຂອງທາງເລືອກຂອງພວກເຂົາ ແລະ ສະເໜີແນະນຳ ຂໍ້ຈຳກັດທາງເວລາໃນລະບຽບການດຳເນີນງານທີ່ໄດ້ຕົກລົງກັນ.

ມາດຕາ 11: ກອງປະຊຸມແຫ່ງລັດພາຄີ

1. ບັນດາລັດພາຄີຈະຕ້ອງປະຊຸມກັນຢ່າງສະໝ່າສະເໝີເພື່ອພິຈາລະນາ ແລະ ຖ້າຈຳເປັນ ກໍ່ຕ້ອງຕົກ ລົງໃນບັນດາບັນຫາກ່ຽວກັບ ການ ປະຕິບັດສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້, ຊຶ່ງມີດັ່ງລຸ່ມນີ້:
 - (ກ) ການປະຕິບັດງານ ແລະ ສະຖານະພາບຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້;
 - (ຂ) ການຕັ້ງບັນຫາຕ່າງໆຈາກບົດລາຍງານທີ່ໄດ້ຍື່ນພາຍໃຕ້ເນື້ອຫາຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້;
 - (ຄ) ການຮ່ວມມືສາກົນ ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອຕາມທີ່ໄດ້ບັນລຸໃນມາດຕາ 6 ຂອງສິນທິ ສັນຍາສະບັບນີ້;
 - (ງ) ການພັດທະນາວິທະຍາການ(ເທັກໂນໂລຢີ)ເພື່ອເກັບກູ້ລະເບີດກະປາງທີ່ຍັງເສດຄ້າງ;
 - (ຈ) ການຍື່ນສະເໜີຂອງບັນດາລັດພາຄີພາຍໃຕ້ມາດຕາ 8 ແລະ 10 ຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້;
 - (ສ) ການຍື່ນສະເໜີຂອງບັນດາລັດພາຄີຕາມເນື້ອຫາຂອງມາດຕາ 3 ແລະ 4 ຂອງສິນທິ ສັນຍາສະບັບນີ້.
2. ເລຂາທິການໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດຈະຕ້ອງຈັດກອງປະຊຸມແຫ່ງລັດພາຄີຄັ້ງທີ່ໜຶ່ງພາຍໃນ ໜຶ່ງປີຂອງການບັງຄັບໃຊ້ຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້. ເລຂາທິການໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດ ຈະຕ້ອງຈັດກອງປະຊຸມປະຈຳປີຄັ້ງຕໍ່ມາຈົນຈະເຖິງກອງປະຊຸມທົບທວນຄັ້ງທີ່ໜຶ່ງ.
3. ບັນດາລັດທີ່ບໍ່ເປັນພາຄີຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້, ກໍ່ຄືອົງການສະຫະປະຊາຊາດ, ບັນດາອົງການ ຈັດຕັ້ງສາກົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຫລື ບັນດາສະຖາບັນ, ອົງການຈັດຕັ້ງພາກພື້ນ, ຄະນະກຳມະການ ກາແດງສາກົນ, ສະຫະພາບກາແດງສາກົນ ແລະ ອົງການວົງເດືອນແດງເພື່ອສັງຄົມ ແລະ ບັນດາອົງການທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອາດຈະຖືກເຊີນເຂົ້າຮ່ວມບັນດາກອງປະຊຸມເຫລົ່ານັ້ນ ໃນນາມຜູ້ສື່ງເກດການ, ໂດຍສອດຄ່ອງກັບລະບຽບການດຳເນີນງານທີ່ຖືກຮັບຮອງ.

ມາດຕາ 12: ບັນດາກອງປະຊຸມທົບທວນ

1. ເລຂາທິການໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດຈະຕ້ອງຮຽກກອງປະຊຸມທົບທວນຄັ້ງທີ່ໜຶ່ງພາຍຫລັງ 5 ປີ ທີ່ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້. ເລຂາທິການໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດຈະຕ້ອງຮຽກກອງ ປະຊຸມທົບທວນຄັ້ງຕໍ່ໄປຖ້າຫາກມີການຮ້ອງຂໍຈາກລັດພາຄີໜຶ່ງ ຫລື ຫລາຍກວ່ານັ້ນ, ກໍ່ຕໍ່ເນື່ອ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ)

- ວ່າ ໄລຍະຫ່າງລະຫວ່າງບັນດາກອງປະຊຸມທົບທວນຈະຕ້ອງບໍ່ຕໍ່າກວ່າຫ້າປີ. ທຸກ ໆ ລັດພາຄີຂອງ ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ຈະຕ້ອງຖືກເຊີນເຂົ້າຮ່ວມໃນແຕ່ລະກອງປະຊຸມທົບທວນ.
2. ຈຸດປະສົງຂອງກອງປະຊຸມທົບທວນຈະຕ້ອງມີດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:
 - (ກ) ເພື່ອທົບທວນການປະຕິບັດງານ ແລະ ສະຖານະພາບຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້;
 - (ຂ) ເພື່ອຜິຈາລະນາເບິ່ງຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ໄລຍະຫ່າງລະຫວ່າງກອງປະຊຸມແຫ່ງ ລັດພາຄີພາຍໃຕ້ວັກທີ 2 ຂອງມາດຕາ 11 ຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້;
 - (ຄ) ເພື່ອຜິຈາລະນາການຕົກລົງຮັບຄຳຮ້ອງຂອງບັນດາລັດພາຄີຕາມທີ່ໄດ້ລະບຸໃນວັກທີ 2, ມາດຕາ 11 ຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້; ແລະ
 - (ງ) ເພື່ອຜິຈາລະນາການຕົກລົງຮັບຄຳຮ້ອງຂອງບັນດາລັດພາຄີຕາມທີ່ໄດ້ລະບຸໃນມາດຕາ 3 ແລະ 4 ຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້.
 3. ບັນດາລັດທີ່ບໍ່ເປັນພາຄີຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້, ກໍ່ຄືອົງການສະຫະປະຊາຊາດ, ບັນດາອົງການ ຈັດຕັ້ງສາກົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຫລື ບັນດາສະຖາບັນ, ອົງການຈັດຕັ້ງພາກພື້ນ, ຄະນະກຳມະການ ກາແດງສາກົນ, ສະຫະພາບກາແດງສາກົນ ແລະ ອົງການວົງເດືອນແດງເພື່ອສັງຄົມ ແລະ ບັນດາອົງການທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອາດຈະຖືກເຊີນເຂົ້າຮ່ວມບັນດາກອງປະຊຸມເຫລົ່ານັ້ນໃນ ນາມຜູ້ສັງເກດການ, ໂດຍສອດຄ່ອງກັບລະບຽບການດຳເນີນງານທີ່ຖືກຮັບຮອງ.

ມາດຕາ 13: ການດັດແກ້

1. ພາຍຫລັງທີ່ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ແລ້ວ, ລັດພາຄີໃດກໍ່ສາມາດສະເໜີການດັດແກ້ ສິນທິສັນຍາ ສະບັບນີ້ໄດ້ທຸກເວລາ. ການສະເໜີການດັດແກ້ທຸກ ໆ ຄັ້ງຈະຕ້ອງສົ່ງເຖິງ ເລຂາທິການໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດທີ່ຈະຕ້ອງສົ່ງຫາທຸກລັດພາຄີເພື່ອຂໍຄຳເຫັນວ່າຄວນຈະຮຽກ ກອງປະຊຸມເພື່ອຜິຈາລະນາຂໍສະເໜີ ຫລື ບໍ່ ຖ້າບັນດາລັດພາຄີສ່ວນຫລາຍຫາກແຈ້ງຕເລຂາທິການ ໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດຢ່າງຊັບຊ້າບໍ່ກາຍ 90 ວັນພາຍຫລັງການສົ່ງ ແລະ ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ໃຫ້ຜິຈາລະນາຂໍສະເໜີ, ເລຂາທິການໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດຈະຕ້ອງຈັດກອງປະຊຸມເພື່ອຜິຈາລະນາ ການດັດແກ້ໂດຍເຊີນບັນດາລັດພາຄີເຂົ້າຮ່ວມ.
2. ບັນດາລັດທີ່ບໍ່ເປັນພາຄີຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້, ກໍ່ຄືອົງການສະຫະປະຊາຊາດ, ບັນດາອົງການ ຈັດຕັ້ງສາກົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຫລື ສະຖາບັນ, ອົງການຈັດຕັ້ງພາກພື້ນ, ຄະນະກຳມະການ ກາແດງສາກົນ, ສະຫະພາບກາແດງສາກົນ ແລະ ອົງການວົງເດືອນແດງເພື່ອສັງຄົມ ແລະ ບັນດາອົງການທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງອາດຖືກເຊີນເຂົ້າຮ່ວມບັນດາກອງປະຊຸມເຫລົ່ານັ້ນໃນນາມ ຜູ້ສັງເກດການ, ໂດຍສອດຄ່ອງກັບລະບຽບການດຳເນີນງານທີ່ຖືກຮັບຮອງ.
3. ກອງປະຊຸມເພື່ອຜິຈາລະນາການດັດແກ້ຈະຕ້ອງຈັດຂຶ້ນໂດຍທັນທີພາຍຫລັງກອງປະຊຸມແຫ່ງ ລັດພາຄີ ຫລື ກອງປະຊຸມທົບທວນ ເວັ້ນເສຍແຕ່ບັນດາລັດພາຄີສ່ວນຫລາຍຫາກຮ້ອງຂໍໃຫ້ຈັດ ຂຶ້ນກ່ອນນັ້ນ.
4. ການດັດແກ້ໃດໆ ຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ຈະຕ້ອງຜ່ານການຮັບຮອງໂດຍສຽງສ່ວນຫລາຍສອງໃນ ສາມຂອງບັນດາລັດພາຄີທີ່ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ລົງຄະແນນສຽງພາຍໃນກອງປະຊຸມເພື່ອການດັດແກ້. ຜູ້ຮັບເລື່ອງຍິ່ນຈະຕ້ອງສື່ສານແຈ້ງຂໍດັດແກ້ທີ່ຖືກຮັບຮອງ ແລ້ວສົ່ງໃຫ້ທຸກລັດພາຄີເພື່ອຊາບ.
5. ຂໍດັດແກ້ໃນສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ຈະຕ້ອງມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ສຳລັບລັດພາຄີທີ່ໄດ້ຮັບຮອງເອົາ ການດັດແກ້ໃນວັນທີ່ຍິ່ນຂໍການຮັບຮອງຈາກສຽງສ່ວນຫລາຍຂອງບັນດາລັດທີ່ໄດ້ເປັນພາຄີໃນວັນທີ່ ຮັບຮອງການດັດແກ້. ຫລັງຈາກນັ້ນກໍ່ຈະຕ້ອງມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ສຳລັບລັດພາຄີອື່ນທີ່ຍິ່ງເຫລືອໃນ ວັນທີ່ຍິ່ນເລື່ອງການດັດແກ້ເພື່ອການຮັບຮອງ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ)

ມາດຕາ 14: ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍ ແລະ ໜ້າວຽກຂອງການຄຸມຄອງບໍລິຫານ.

1. ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສຳລັບກອງປະຊຸມແຫ່ງລັດພາຄີ, ກອງປະຊຸມທົບທວນ ແລະ ກອງປະຊຸມເພື່ອການດັດແກ້ຈະຕ້ອງເປັນພາລະຂອງບັນດາລັດພາຄີ ແລະ ບັນດາລັດທີ່ບໍ່ເປັນພາຄີຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້, ໂດຍອີງຕາມການດັດປັບແລະການປະເມີນຕາມຄວາມເໝາະສົມຂອງສະຫະປະຊາຊາດ.
2. ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍທີ່ເກີດຂຶ້ນໂດຍໜ້າວຽກຂອງເລຂາທິການໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດພາຍໃຕ້ມາດຕາ 7 ແລະ 8 ຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ຈະຕ້ອງເປັນພາລະຂອງລັດພາຄີໂດຍສອດຄ່ອງກັບການປະເມີນຂອງສະຫະປະຊາຊາດທີ່ໄດ້ດັດ ປັບມາດຕາສ່ວນຢ່າງເໝາະສົມ.
3. ສະມັດຕະພາບຂອງເລຂາທິການໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດໃນໜ້າວຽກບໍລິຫານງານຕາມໜ້າທີ່ພາຍໃຕ້ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້, ເປັນປະເດັນທີ່ເໝາະສົມກັບອຳນາດມອບໝາຍຈາກອົງການຊະຫະປະຊາຊາດ.

ມາດຕາ 15: ການລົງນາມ

ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ສ້າງຂຶ້ນທີ່ ກຽດຢູນ ໃນວັນທີ່ 30 ພຶດສະພາ 2008, ຈະຕ້ອງຖືກສະເໜີໃຫ້ມີການລົງນາມທີ່ກຽດອິດສ໌ໂລໂດຍບັນດາລັດທັງໝົດໃນວັນທີ່ 30 ທັນວາ 2008 ແລະຈາກນັ້ນທີ່ຕ້ອງການໃຫຍ່ສະຫະປະຊາຊາດທີ່ ນະຄອນນິວຢອກ ຈົນກວ່າຈະມີຜົນບັງຄັບໃຊ້.

ມາດຕາ 16: ການໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ, ການຍອມຮັບ, ການຮັບຮອງ ຫລື ການເຂົ້າເປັນພາຄີ.

1. ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ເປັນປະເດັນທີ່ກຽມພ້ອມເພື່ອການໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ, ການຍອມຮັບ ຫລື ການຮັບຮອງໂດຍບັນດາລັດທີ່ໄດ້ລົງນາມຮັບຮອງ.
2. ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ຈະຕ້ອງນຳສະເໜີໃຫ້ມີການລົງນາມໂດຍລັດທີ່ຍັງບໍ່ທັນຮັບຮອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້.
3. ສຳນວນເອກະສານໃນການໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ, ການຍອມຮັບ, ການຮັບຮອງ ຫລື ການເຂົ້າເປັນພາຄີຈະຕ້ອງ ຖືກສົ່ງຫາ ສະຫະປະຊາຊາດ ປະຈຳນິວຢອກ

ມາດຕາ 17: ການມີຜົນບັງຄັບໃຊ້

1. ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ມີຜົນຄັບໃຊ້ໃນນີ້ທຳອິດຂອງເດືອນທີ 6 ຫລັງຈາກໃນວັນທີ່ 30 ຂອງເດືອນທີ່ສຳນວນ ເອກະສານໃນການໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ, ການຍອມຮັບ, ການຮັບຮອງ ຫລື ການເຂົ້າເປັນພາຄີໄດ້ຍື່ນວາງໄວ້
2. ສຳລັບລັດທີ່ໄດ້ຍື່ນວາງສຳນວນເອກະສານໃນການໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ, ການຍອມຮັບ, ການຮັບຮອງ ຫລື ການເຂົ້າເປັນພາຄີ ຫລັງຈາກວັນທີ່ 30 ຂອງເດືອນທີ່ສຳນວນເອກະສານໃນການໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ, ການຍອມຮັບ, ການຮັບຮອງ ຫລື ການເຂົ້າເປັນພາຄີໄດ້ຍື່ນວາງໄວ້, ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ຈະຕ້ອງມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ໃນນີ້ທຳອິດຂອງເດືອນທີ 6 ຫລັງຈາກໃນວັນທີ່ລັດນັ້ນໄດ້ຍື່ນວາງສຳນວນເອກະສານໃນການໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ, ການຍອມຮັບ, ການຮັບຮອງ ຫລື ການເຂົ້າເປັນພາຄີ.

ມາດຕາ 18: ເນື້ອຫາໃນການນຳໃຊ້

ທຸກໆລັດອາດຈະຖະແຫລງການ, ໃນເວລາທີ່ໃຫ້ສັດຕະຍາບັນ, ການຍອມຮັບ, ການຮັບຮອງ ຫລື ການເຂົ້າເປັນພາຄີ, ວ່າຕົນຈະປະຕິບັດເນື້ອຫາຂອງມາດຕາ 1 ຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ຈົນກວ່າຈະມີຜົນບັງຄັບໃຊ້ສຳລັບຕົນ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ສິນທິສັນຍາ ວ່າດ້ວຍລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ)

ມາດຕາ 19: ການສະຫງວນສິດ

ບັນດາມາດຕາຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ຈະຕ້ອງບໍ່ເປັນປະເດັດໃນການສະຫງວນສິດຍົກເວັ້ນ.

ມາດຕາ 20: ໄລຍະເວລາ ແລະ ການຖອນຕົວ

1. ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ຈະມີໄລຍະເວລາອັນບໍ່ຈຳກັດ.
2. ແຕ່ລະລັດພາຄີ, ໂດຍປະຕິບັດໜ້າທີ່ພິເສດທີ່ປະໂຫຍດແຫ່ງຊາດຂອງຕົນ, ມີສິດທິໃນການຖອນຕົວອອກຈາກສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້, ໂດຍຈະຕ້ອງເຮັດແຈ້ງການຖອນຕົວດັ່ງກ່າວໃຫ້ບັນດາລັດພາຄີອື່ນ, ຜູ້ຮັບເລື່ອງຍື່ນ ແລະ ຄະນະມົນຕີຄວາມໝັ້ນຄົງສະຫະປະຊາຊາດ. ສຳນວນເອກະສານໃນການຖອນຕົວຈະຕ້ອງປະກອບດ້ວຍຄວາມອະທິບາຍອັນລະອຽດກ່ຽວກັບບັນດາເຫດຜົນທີ່ຈຸ່ງໃຈໃນການຖອນຕົວ.
3. ການຖອນຕົວນັ້ນຈະຕ້ອງມີຜົນພາຍໃນ 6 ເດືອນພາຍຫລັງທີ່ຜູ້ຮັບເລື່ອງຍື່ນໄດ້ສຳນວນເອກະສານໃນການຖອນຕົວ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຖ້າເຖິງໄລຍະໝົດອາຍຸຫົກເດືອນ, ການຖອນຕົວຂອງລັດພາຄີຫາກເຂົ້າຕິດຜົນກັບກໍລະນີຂໍ້ຜິດພາດທາງກຳລັງປະກອບອາວຸດ, ການຖອນຕົວຈະຕ້ອງບໍ່ເຕັມມີຜົນກ່ອນການສິ້ນສຸດກໍລະນີຂໍ້ຜິດພາດດັ່ງກ່າວ.

ມາດຕາ 21: ການພົວພັນກັບບັນດາລັດທີ່ບໍ່ພາຄີສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້

1. ແຕ່ລະລັດພາຄີຈະຕ້ອງຊຸກຍູ້ໃຫ້ບັນດາລັດທີ່ບໍ່ເປັນພາຄີສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ຕ້ອງໃຫ້ສັດຕະຍະບັນ, ຍ້ອມຮັບ, ຮັບຮອງ ຫລື ກ້າວເຂົ້າເປັນພາຄີສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້, ໂດຍມີເປົ້າໝາຍໃນການດຶງດູດບັນດາລັດທີ່ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້.
2. ແຕ່ລະລັດພາຄີຈະຕ້ອງແຈ້ງໃຫ້ບັນດາລັດຖະບານຂອງລັດທັງໝົດທີ່ບໍ່ເປັນພາຄີສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້, ໂດຍອີງຕາມວັກທີ 3 ຂອງມາດຕານີ້, ກ່ຽວກັບຂໍ້ບັງຄັບພາຍໃຕ້ສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້, ສິ່ງເສີມບັນດາຂໍ້ກຳນົດໝາຍທີ່ໄດ້ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ແລະ ຈະຕ້ອງພະຍາຍາມຢ່າງສຸດຂີດໃນການຕິຖອຍບັນດາລັດທີ່ບໍ່ເປັນພາຄີຈາກການນຳໃຊ້ລະເບີດກະປາງ.
3. ເຖິງແມ່ນວ່າບັນດາເນື້ອຫາຂອງມາດຕາ 1 ຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ ແລະ ຄວາມສອດຄ່ອງກັບກົດໝາຍສາກົນ, ບັນດາລັດພາຄີ, ພົນທະຫານຂອງພວກເຂົາ ຫລື ປະຊາຊາດອາດເຂົ້າຫຍຸ້ງກ່ຽວໃນການຮ່ວມມືທາງທະຫານ ແລະ ການປະຕິບັດງານໂດຍບັນດາລັດພາຄີສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້, ຊຶ່ງອາດຈະເຂົ້າຫຍຸ້ງກ່ຽວໃນບັນດາກິດຈະກຳທີ່ຕ້ອງຫ້າມສຳລັບລັດພາຄີ.
4. ໃນວັກທີ 2 ຂອງມາດຕານີ້, ບໍ່ມີເນື້ອຫາໃດທີ່ຈະອະນຸຍາດໃຫ້ລັດພາຄີ:
 - (ກ) ພັດທະນາ, ຜະລິດ ຫລື ຄອບຄອງບັນດາລະເບີດກະປາງ;
 - (ຂ) ສ້າງສາງເກັບມ້ຽນລະເບີດ ຫລື ໂອນຍ້າຍບັນດາລະເບີດກະປາງ;
 - (ຄ) ນຳໃຊ້ບັນດາລະເບີດກະປາງ;
 - (ງ) ການຮ້ອງຂໍໂດຍຜິເສດໃນການນຳໃຊ້ບັນດາລະເບີດກະປາງໃນກໍລະນີທີ່ການເລືອກນຳໃຊ້ສະເພາະແຕ່ລະເບີດທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ການກວດກາເທົ່ານັ້ນ.

ມາດຕາ 22: ຜູ້ຮັບເລື່ອງຍື່ນ

ເລຂາທິການໃຫຍ່ອົງການສະຫະປະຊາຊາດຖືກແຕ່ງຕັ້ງໃຫ້ເປັນຜູ້ຮັບເລື່ອງຍື່ນຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 23: ຕົ້ນສະບັບອັນຖືກຕ້ອງແທ້ຈິງ

ເນື້ອຫາຂອງສິນທິສັນຍາສະບັບນີ້ໃນພາສາ ອາຣັບ, ຈີນ, ຝຣັ່ງເສດ, ລັດເຊຍ ແລະ ສະເປນຈະມີຜົນຖືກຕ້ອງ ແລະ ຄຸນຄ່າໂດຍເທົ່າທຽມກັນ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2: ລາຍຊື່ບັນດາປະເທດທີ່ເປັນພາຄີ ແລະ ໄດ້ລົງນາມສົນທິສັນຍາ* ວ່າດ້ວຍການຕ້ານລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ)

ລັດພາຄີ

A

ໂອດສ໌ເຕຣຍ

H

ໂຮລັງຊີ

I

ອັດຣິດ

L

ສາທາລະນະລັດປະຊາທິປະໄຕ
ປະຊາຊົນລາວ

M

ແມັກຊິກໂກ

N

ນອກແວ

S

ຊີຣາລີອອນ

* ຮອດວັນທີ 29 ພຶດສະພາ 2009

ປະເທດທີ່ໄດ້ລົງນາມ**

A

ອັບການິສະຖານ
ອານບານີ
ອັງໂກລາ
ໂອດສ໌ຕຣາລີ

B

ແບນຊິກ
ເບນິນ
ໂບລີເວຍ
ບອດເນຍ ແລະ ເທີດສ໌ໂກວີນາ
ບອດສ໌ວານາ
ບູນກາຣີ
ເບີກິນາ ແຟໂຊ
ບູຣິນດີ

C

ກາກນາດາ
ກາເປ ແວກເຕີ
ສາທາລະນະລັດອາຟຣິກາ ກາງ
ແຊັດ
ຊີລີ
ໂກລົມເບຍ
ໂກໂມໂຣດສ໌
ສາທາລະນະລັດກົງໂກ
ເກາະ ກູກ
ກົດສ໌ຕາຣິກາ
ໄອເວີຣີໂຄດສ໌ (4 ທັນວາ 2008)
ໂຄເອເຊຍ
ສາທາລະນະລັດເຊັກ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2: ລາຍຊື່ບັນດາປະເທດທີ່ເປັນພາຄີ ແລະ ໄດ້ລົງນາມສົນທິສັນຍາ* ວ່າດ້ວຍການຕ້ານລະເບີດກະປາງ (ບົມບີ)

D
ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ
ກົງໂກ (18 ມີນາ 2009)
ແດນມາກ

E
ເອ ກວາ ດໍ
ແອນຊາວາດໍ

F
ຟີຊີ
ຝະລັ່ງເສດ

G
ແຖນເບຼຍ
ເຢັຍລະມັນ
ການາ
ກວາເຕມາລາ
ກີເນຍ
ກີເນຍເບີຊາວ
(4 ທັນວາ 2008)

H
ໂຮດູຣັດສ໌
ຮົງກາຣີ

I
ໄອສ໌ແລນ
ອິນໂດເນເຊຍ
ອິຕາລີ

J
ຢີປຸ່ນ

K
ເຄນຢາ

L
ເລບານອນ
ເລີໂຊໂຕ
ລີເບີເຣຍ
ລີສະເຕີນສະຕາຍ
ລີດຕູເນຍ
ລຸກຊຳບວກ

M
ມາດາກາດສ໌ກາ
ມາລາວີ
ມາລີ
ມານຕາ
ໂມນາໂຄ
ໂມເຕີເມໂກ
ໂມຊຳບິກ

N
ນາມິເບຼຍ
ນາວຣູ
ເນເທີແລນ
ນິວຊີແລນ
ນິກາຣາກວາ
ໄນເຈຍ

P
ປາລາວ
ປາຣາມາ
ປາຣາກວາຍ
ເປຣູ
ຟິບລິປິນສ໌
ປອ່ກຕຸຍການ

R
ສາທາລະນະລັດ ໂມນໂດວາ
ຣົວອັນດາ

S
ຊາມິວ
ຊານ ມາລີໂນ
Sao Tome and Principe
ເຊເນການ
ສະໂລເວເນຍ
ສະໂລມາເລຍ
ອາຟຣິກາໃຕ້
ສະເປນ
ສະວິເດັນ
ຊະວິດເຊີແລນ

T
ອາດິດຢູໂກສະລາວີ
ສາທາລະນະລັດມາເຊໂດເນຍ
ໂຕໂກ
ຕູນີເຊຍ
(12 ມັງກອນ 2009)

U
ຢູກັນດາ
ຣາດສະອານາຈັກ ອັງກິດ ແລະ
ໄອແລນເໜືອ
ສະຫະພາບສາທາລະນະລັດ
ເຕັ້ນຊາເນຍ
ອູຣູກວາຍ

Z
ແຊນເບຍ

* ຮອດວັນທີ 29 ພຶດສະພາ

** ລົງລາຍເຊັນໃນວັນທີ 3 ທັນວາ 2008, ນອກຈາກວ່າໄດ້ກຳນົດ ເປັນຢ່າງອື່ນ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3 : ອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW

ອານຸສັນຍາວ່າດ້ວຍລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມສະບັບວັນທີ 28 ເດືອນພະຈິກ 2003 (ອານຸສັນຍາ V)

ບັນດາຄູ່ພາຄືທີ່ເປັນຄູ່ສັນຍາລະດັບສູງ

ໂດຍການຮັບຮູ້ ບັນດາບັນຫາຮ້າຍແຮງທາງດ້ານມະນຸດສະທຳພາຍຫຼັງທີ່ສົງຄາມສິ້ນສຸດ ຊຶ່ງພາໃຫ້ເກີດນິລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ,

ໂດຍການຕື່ນຕົວ ຕໍ່ຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງປະກອບໃຫ້ມີອານຸສັນຍາວ່າດ້ວຍບັນດາມາດຕະການ ປົວແປງຜົນກະທົບພາຍຫຼັງສົງຄາມ ໃນລັກສະນະທີ່ໄປທີ່ແນ່ໃສ່ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນກະທົບຂອງລູກລະເບີດທີ່ຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ,

ແລະ ໂດຍມີຄວາມປະສົງ ເພື່ອນຳໃຊ້ບັນດາມາດຕະການປ້ອງກັນທົ່ວໄປ ໂດຍອີງໃສ່ບັນດາວິທີ ການທີ່ປະຕິບັດໄດ້ຮັບຜົນດີ ດັ່ງທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍດ້ານວິຊາການເພື່ອປັບປຸງ ຄວາມເຊື່ອຖືຕໍ່ອາວຸດຕ່າງໆ, ຊຶ່ງມີເປົ້າໝາຍເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຈຳນວນລູກລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ ໃຫ້ໜ້ອຍລົງ,

ຈຶງໄດ້ເຫັນດີຕົກລົງກັນດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

ມາດຕາ 1: ຂໍ້ກຳນົດທົ່ວໄປ ແລະ ຂອບເຂດຂອງການນຳໃຊ້

1. ໂດຍອີງໃສ່ກົດບັດຂອງສະຫະປະຊາຊາດ ແລະ ຫຼັກການຂອງກົດໝາຍສາກົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບສົງຄາມ ທີ່ມີການປະທະກັນດ້ວຍອາວຸດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ, ບັນດາລັດພາຄືທີ່ເປັນຄູ່ສັນຍາລະດັບສູງ ໄດ້ຕົກລົງເຫັນດີທີ່ ຈະປະຕິບັດຕາມບັນດາຜົນທະທີ່ໄດ້ຖືກກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນອານຸສັນຍາສະບັບນີ້ໂດຍການປະຕິບັດດ້ວຍຕົນ ເອງ ແລະ ຮ່ວມມືກັບບັນດາລັດພາຄືທີ່ເປັນຄູ່ຮ່ວມສັນຍາລະດັບສູງອື່ນ ໆ ເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນຮ້າຍຂອງລະເບີດທີ່ຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມຢູ່ໃນສະພາບການພາຍຫຼັງສົງຄາມ.
2. ອານຸສັນຍາສະບັບນີ້ນຳໃຊ້ໄດ້ກັບລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມຢູ່ບົນຂອບເຂດດິນແດນພາຍໃນ ປະເທດລວມທັງຂອບເຂດນ້ຳທີ່ເປັນດິນແດນຂອງປະເທດຊຶ່ງເປັນລັດພາຄືທີ່ເປັນຄູ່ຮ່ວມສັນຍາ.
3. ອານຸສັນຍາສະບັບນີ້ມີຜົນນຳໃຊ້ໄດ້ເຂົ້າກັບບັນດາສະພາບການທີ່ເປັນຜົນມາຈາກການສູ້ຮົບ ໂດຍອີງຕາມມາດຕາ 1 , ວັກ 1 ເຖິງວັກ 6 ຂອງສົນທິສັນຍາຕາມທີ່ໄດ້ດັດແກ້ໃນວັນທີ 21 ທັນວາ 2001 .
4. ບັນດາມາດຕາ 3, 4, 5 ແລະ 8 ຂອງອານຸສັນຍາສະບັບນີ້ມີຜົນນຳໃຊ້ໄດ້ກັບລະເບີດທີ່ຕົກຄ້າງ ຈາກສົງຄາມຊຶ່ງບໍ່ແມ່ນອັນດຽວກັນກັບລະເບີດທີ່ຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມດັ່ງທີ່ໄດ້ຖືກກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນ ມາດຕາ 2, ວັກ 5 ຂອງອານຸສັນຍາສະບັບນີ້.

ມາດຕາ 2: ຄຳນິຍາມ

ສຳລັບຈຸດປະສົງຂອງອານຸສັນຍາສະບັບນີ້,

1. ລະເບີດໝາຍເຖິງລູກລະເບີດທົ່ວໄປທີ່ປະກອບດ້ວຍດິນລະເບີດ, ໂດຍຍົກເວັ້ນລະເບີດຝັງດິນ, ລະເບີດ ກັບດັກ ແລະ ລະເບີດຊະນິດອື່ນ ໆ ດັ່ງທີ່ໄດ້ຖືກກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນອຸນຸສັນຍາ II ຂອງສົນທິສັນຍາສະບັ ບທີ່ຖືກດັດແກ້ໃນວັນທີ 3 ພຶດສະພາ 1996.
2. ລະເບີດບໍ່ທັນແຕກໝາຍເຖິງລະເບີດທີ່ໄດ້ຖືກກະກຽມ, ໃສ່ຊະນວນ, ຫ້າງຊະນວນ ຫລື ໄດ້ຖືກກະກຽມ ໄວ້ເພື່ອໃຊ້ ແລະ ໄດ້ຖືກໃຊ້ແລ້ວຢູ່ໃນສົງຄາມ. ລະເບີດດັ່ງກ່າວອາດຖືກຍົງອອກ, ຖືກຖິ້ມ, ຖືກປ່ອຍ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3 : ອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW

ຫລື ຖືກວາງໃສ່ເປົ້າໝາຍ ແລະ ຄວນເກີດລະເບີດຢ່າງຮຽບຮ້ອຍແລ້ວ, ແຕ່ວ່າເກີດມີຄວາມ ຜິດພາດບໍ່ແຕກ,

3. ລະເບີດທີ່ຖືກປ່ອຍປະລະເລີຍໝາຍເຖິງລະເບີດທີ່ບໍ່ໄດ້ຖືກໃຊ້ໃນໄລຍະສົງຄາມ, ຊຶ່ງແມ່ນລະເບີດທີ່ໄດ້ຖືກປ່ອຍປະໄວ້ ຫລື ເອົາໄປກອງປະໄວ້ໂດຍຝ່າຍໃດໜຶ່ງຊຶ່ງເປັນຄູ່ຮ່ວມສົງຄາມ ແລະ ໃນປະຈຸບັນບໍ່ຢູ່ໃນການກວດກາຄວບຄຸມຂອງຝ່າຍທີ່ໄດ້ປ່ອຍປະ ຫລື ເອົາໄປກອງຖິ້ມໄວ້. ລະເບີດທີ່ຖືກປ່ອຍປະອາດຖືກກຽມ ຫລື ບໍ່ຖືກກະກຽມ , ໃສ່ຊະນວນ, ຫ້າງຊະນວນ ຫລື ການກຽມເປັນຢ່າງອື່ນເພື່ອການນຳໃຊ້.
4. ລະເບີດທີ່ຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມໝາຍເຖິງລະເບີດທີ່ບໍ່ທັນແຕກ ແລະ ລະເບີດທີ່ຖືກປ່ອຍປະ.
5. ລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມທີ່ມີຢູ່ໃນປະຈຸບັນໝາຍເຖິງລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມທີ່ມີຢູ່ໃນປະຈຸບັນ ໝາຍເຖິງລະເບີດທີ່ບໍ່ທັນແຕກ ແລະ ລະເບີດທີ່ຖືກປ່ອຍປະທີ່ມີນາກ່ອນອານຸສັນຍາສະບັບນີ້ ຈະມີຜົນສັກສິດສຳລັບຄູ່ຮ່ວມສັນຍາ ທີ່ມີລະເບີດເຫລົ່ານີ້ຢູ່ໃນເຂດນ້ຳແດນດິນຂອງຕົນ.

ມາດຕາ 3: ການເກັບກູ້, ການເຄື່ອນຍ້າຍ ຫລື ການທຳລາຍລະເບີດທີ່ຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ

1. ແຕ່ລະປະເທດທີ່ເປັນຄູ່ສັນຍາ ແລະ ແຕ່ລະຝ່າຍທີ່ເຂົ້າຮ່ວມການປະທະກັນດ້ວຍອາວຸດຈະຕ້ອງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕາມທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕານີ້ຊຶ່ງກ່ຽວຂ້ອງກັບລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມທີ່ມີຢູ່ໃນເຂດນ້ຳແດນດິນທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ການກວດກາຂອງຕົນ. ໃນກໍລະນີທີ່ຜູ້ໃຊ້ລະເບີດຊຶ່ງຜ່າໃຫ້ລະເບີດກາຍເປັນລະເບີດຕົກຄ້າງຂອງສົງຄາມ ທີ່ບໍ່ໄດ້ກວດກາຄວບຄຸມເຂດນ້ຳແດນດິນ ທີ່ມີລະເບີດ, ໂດຍອີງຕາມຄວາມເປັນໄປໄດ້ພາຍຫລັງທີ່ການສູ້ຮົບໃນສົງຄາມສິ້ນສຸດລົງຜູ້ໃຊ້ນຳໃຊ້ລະເບີດຈະຕ້ອງ, ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອດ້ານວິຊາການ, ດ້ານການເງິນ, ດ້ານວັດຖຸ ຫລື ດ້ານຊັບພະຍາກອນມະນຸດໃຫ້ການຮ່ວມມືແບບສອງຝ່າຍ ຫລື ຕົກລົງໃຫ້ຝ່າຍທີ່ ສາມ ເປັນຜູ້ດຳເນີນລວມທັງການຮ່ວມມືກັບລະບົບຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ຫລື ອົງການຈັດຕັ້ງອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ວຽກງານໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ ແລະ ເກັບກູ້, ເຄື່ອນຍ້າຍ ຫລື ທຳລາຍລະເບີດທີ່ຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມດັ່ງກ່າວ.
2. ພາຍຫລັງທີ່ສິ້ນສຸດການສູ້ຮົບໃນສົງຄາມ ແລະ ໃນໄລຍະໄວເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້ແຕ່ລະຄູ່ຮ່ວມສັນຍາ ແລະ ຝ່າຍອື່ນທີ່ເຂົ້າຮ່ວມການປະທະກັນດ້ວຍອາວຸດ ຈະຕ້ອງໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ ແລະ ເກັບກູ້, ເຄື່ອນຍ້າຍ ຫລື ທຳລາຍລະເບີດທີ່ຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມຢູ່ໃນເຂດນ້ຳແດນດິນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຊຶ່ງຢູ່ພາຍໃຕ້ການກວດກາຂອງຕົນ. ບັນດາ ຂອບເຂດພື້ນທີ່ບ່ອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມທີ່ໄດ້ຖືກປະເມີນສະພາບໂດຍອີງຕາມວັກ 3 ຂອງມາດຕານີ້ ຊຶ່ງຕົກຢູ່ໃນສະພາບຄວາມສ່ຽງຮ້າຍແຮງຕໍ່ມະນຸດສະທຳ ຈະຕ້ອງຈັດບັນທຶກເກັບກຳສະພາບທີ່ເປັນບຸລິມະສິດສຳລັບການເກັບກູ້, ເຄື່ອນຍ້າຍ ຫລື ທຳລາຍລະເບີດ.
3. ພາຍຫລັງສິ້ນສຸດການສູ້ຮົບ ແຕ່ລະຄູ່ສັນຍາ ແລະ ຝ່າຍທີ່ເຂົ້າຮ່ວມການປະທະກັນດ້ວຍອາວຸດ ຈະຕ້ອງປະຕິບັດບັນດາມາດຕະການດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ໃຫ້ໄວເທົ່າທີ່ຈະໄວໄດ້ຢູ່ໃນຂອບເຂດດິນແດນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຊຶ່ງຢູ່ພາຍໃຕ້ການກວດກາຂອງຕົນເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງທີ່ເກີດຈາກລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ:
 - (a) ສຳຫລວດ ແລະ ປະເມີນໄພຂົ່ມຂູ່ທີ່ເກີດຈາກລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ;
 - (b) ປະເມີນ ແລະ ຈັດບຸລິມະສິດຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ຄວາມເໝາະສົມໃນດ້ານການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ ແລະ ການເກັບກູ້, ການເຄື່ອນຍ້າຍ ຫລື ການທຳລາຍ;
 - (c) ໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ ແລະ ເກັບກູ້, ເຄື່ອນຍ້າຍ ຫລື ທຳລາຍລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ,
 - (d) ປະຕິບັດບັນດາບາດກ້າວເພື່ອປຸກລະດົມຊັບພະຍາກອນຕ່າງ ໆ ເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບັນດາກິດຈະກຳເຫລົ່ານີ້.
4. ໃນການປະຕິບັດບັນດາກິດຈະກຳດັ່ງຂ້າງເທິງ ບັນດາປະເທດທີ່ເປັນຄູ່ຮ່ວມສັນຍາ ແລະ ຝ່າຍຕ່າງ ໆ ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມສົງຄາມຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ປະຕິບັດບັນດາມາດຕະຖານສາກົນໃນມັນລວມທັງບັນຫາການປະຕິບັດງານລະດັບສາກົນຕ້ານລະເບີດຝັງດິນ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3 : ອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW

- 5. ບັນດາປະເທດຄູ່ສັນຍາຈະຕ້ອງຮ່ວມມື, ໂດຍອີງຕາມຄວາມເໝາະສົມ, ໃນລະຫວ່າງບັນດາຄູ່ສັນຍາ ເອງ ແລະ ກັບປະເທດອື່ນ ໆ, ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານໃນການສະໜອງການຊ່ວຍເຫລືອດ້ານວິຊາການ, ດ້ານການເງິນ, ດ້ານວັດຖຸ ແລະ ຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ໃນນັ້ນລວມທັງການຮ່ວມມືຕາມຄວາມຈຳເປັນ ແລະ ເໝາະສົມເພື່ອປະຕິບັດຕາມບັນດາຂໍ້ກຳນົດຂອງມາດຕານີ້.

ມາດຕາ 4: ການບັນທຶກ, ການເກັບຮັກສາ ແລະ ການສົ່ງຂໍ້ມູນ

- 1. ບັນດາຄູ່ຮ່ວມສັນຍາ ແລະ ຝ່າຍທີ່ເຂົ້າຮ່ວມການປະທະກັນດ້ວຍອາວຸດຈະຕ້ອງປະຕິບັດຕາມຄວາມ ເປັນໄປໄດ້ສູງສຸດ ແລະ ເໝາະສົມທີ່ໃນການບັນທຶກ ແລະ ເກັບມ້ຽນຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການໃຊ້ລະເບີດ ຫລື ການປ່ອຍປະລະເລີຍລະເບີດເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກຢ່າງ ໄວວ່າໃຫ້ແກ່ວຽກງານການໃສ່ເຄື່ອງ ໝາຍ ແລະ ການເກັບກູ້, ການເຄື່ອນຍ້າຍ ຫລື ທຳລາຍລະເບີດທີ່ຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ, ການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ການສະໜອງຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃຫ້ແກ່ຝ່າຍທີ່ມີສິດ ອຳນາດກວດກາເຂດນ້ຳແດນດິນ ແລະ ໃຫ້ແກ່ປະຊາກອນທົ່ວໄປທີ່ຢູ່ໃນເຂດນ້ຳແດນດິນດັ່ງກ່າວ.
- 2. ບັນດາຄູ່ຮ່ວມສັນຍາ ແລະ ຝ່າຍທີ່ເຂົ້າຮ່ວມການປະທະກັນດ້ວຍອາວຸດ ທີ່ໄດ້ໃຊ້ ຫລື ໄດ້ປ່ອຍ ປະລະເບີດທີ່ອາດພາໃຫ້ເປັນລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມຈະຕ້ອງບໍ່ມີການສັກຊ້າແກ່ຍາວພາຍຫລັງ ທີ່ສົງຄາມ ສິ້ນສຸດລົງ ແລະ ໄດ້ອີງຕາມຄວາມເໝາະສົມເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້ໂດຍອີງໃສ່ສິດພົນປະໂຫຍດ ທາງດ້ານຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງບັນດາຄູ່ຮ່ວມສັນຍາເຫລົ່ານີ້, ຕ້ອງສະໜອງຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວໃຫ້ແກ່ຄູ່ ຮ່ວມສັນຍາ ຫລື ຝ່າຍຕ່າງ ໆທີ່ມີສິດຄວບຄຸມກວດກາຂອບເຂດພື້ນທີ່ບ່ອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ໃນຮູບ ແບບການຮ່ວມມືແບບສອງຝ່າຍ ຫລື ເຫັນດີຕົກລົງໃຫ້ຝ່າຍທີ່ 3 ເຂົ້າຮ່ວມປະຕິບັດ ລວມທັງອີງ ການສະຫະປະຊາຊາດ ຫລື, ອີງຕາມການຮ້ອງຂໍ, ໃຫ້ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງອື່ນ ໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງທີ່ຝ່າຍ ຫລື ຄູ່ຮ່ວມສັນຍາດັ່ງກ່າວໄດ້ສະໜອງຂໍ້ມູນໃຫ້ນັ້ນຈະຕ້ອງມີຄວາມເຝິງພໍໃຈກັບຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຮັບ ຫລື ສະໜອງຂໍ້ມູນໃຫ້ແກ່ການປະຕິບັດວຽກງານໃນດ້ານການໃຫ້ຄວາມຮູ້ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ ແລະ ການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ ແລະ ການເກັບກູ້, ການເຄື່ອນຍ້າຍ ຫລື ການທຳລາຍລະເບີດທີ່ຕົກຄ້າງຈາກ ສົງຄາມຢູ່ໃນເຂດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.
- 3. ໃນການບັນທຶກ, ເກັບມ້ຽນ ແລະ ສົ່ງຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວບັນດາຄູ່ຮ່ວມສັນຍາຈະຕ້ອງອີງໃສ່ເອກະສານ ຢູ່ໃນພາກທີ່ 1 ຂອງເອກະສານຊ້ອນທ້າຍດ້ານວິຊາການ.

ມາດຕາ 5: ມາດຕະການລະມັດລະວັງອື່ນ ໆ ເພື່ອປົກປ້ອງປະຊາກອນທົ່ວໄປ ລວມທັງປະຊາກອນຜູ້ທີ່ມີ ຄວາມສ່ຽງ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ

- 1. ບັນດາຄູ່ຮ່ວມສັນຍາ ແລະ ຝ່າຍທີ່ເຂົ້າຮ່ວມການປະທະກັນດ້ວຍອາວຸດ ຈະຕ້ອງປະຕິບັດບັນດາ ມາດຕະການລະມັດລະວັງຢູ່ໃນຂອບເຂດດິນແດນທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ການກວດກາຂອງຕົນເອງຊຶ່ງໄດ້ຮັບຜົນ ກະທົບຈາກລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມເພື່ອປົກປ້ອງປະຊາກອນທົ່ວໄປ, ລວມທັງບັນດາປະຊາກອນ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ, ບັນດາມາດຕະການ ລະມັດລະວັງທີ່ເປັນໄປໄດ້ແມ່ນບັນດາມາດຕະການທີ່ສອດຄ່ອງ ແລະ ເໝາະສົມ ຫລື ມີຄວາມ ເໝາະສົມເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້ ໂດຍຄຳນຶງເຖິງທຸກສະພາບການທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນເວລາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ໃນນັ້ນ ລວມທັງການພິຈາລະນາດ້ານມະນຸດສະທຳ ແລະ ດ້ານການທະຫານ.

ບັນດາມາດຕະການລະມັດລະວັງເຫລົ່ານີ້ອາດລວມມີການໄພອັນຕະລາຍ, ການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດ ຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໃຫ້ແກ່ປະຊາກອນທົ່ວໄປ, ການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ, ການລ້ອມຮົ້ວ ແລະ ການຕິດຕາມ ຂອບເຂດດິນແດນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມດັ່ງທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນພາກ 2 ຂອງເອກະສານຊ້ອນທ້າຍດ້ານວິຊາການ.

ມາຕາ 6: ໃຫ້ການປົກປ້ອງແກ່ບັນພາກສ່ວນ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ເຄື່ອນໄຫວດ້ານມະນຸດສະທຳກ່ຽວກັບ ຜົນຮ້າຍຂອງລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3 : ອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW

1. ແຕ່ລະຄູ່ຮ່ວມສັນຍາ ແລະ ຝ່າຍທີ່ເຂົ້າຮ່ວມການປະທະກັນດ້ວຍອາວຸດຈະຕ້ອງ:
 - (a) ປົກປ້ອງ, ຕາມຄວາມເປັນໄປໄດ້, ໃນການຫລີກເວັ້ນຜົນກະທົບຈາກລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ ໃຫ້ແກ່ບັນດາພາກສ່ວນ ຫລື ທຶນງານ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ເຄື່ອນໄຫວດ້ານມະນຸດສະທຳ ທີ່ກຳລັງ ຫລື ຈະກຳລັງປະຕິບັດວຽກງານຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ທີ່ຢູ່ພາຍໃຕ້ການກວດກາຄວບຄຸມຂອງ ຄູ່ຮ່ວມສັນຍາ ຫລື ຝ່າຍທີ່ເຂົ້າຮ່ວມສົງຄາມ ແລະ ປະຕິບັດຕາມການເຫັນດີຂອງຝ່າຍ ຫລື ຄູ່ຮ່ວມສັນຍາດັ່ງກ່າວ.
 - (b) ອົງຕາມການຮ້ອງຂໍຈາກພາກສ່ວນ ຫລື ອົງການຈັດຕັ້ງດ້ານມະນຸດສະທຳດັ່ງກ່າວ, ຈະຕ້ອງ ສະໜອງຂໍ້ມູນຂ່າວສານເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້ກ່ຽວກັບທີ່ຕັ້ງຂອງລະເບີດທີ່ຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມທີ່ ຕົນເອງຮັບຮູ້ ຊຶ່ງຢູ່ພາຍໃຕ້ເຂດນ້ຳແດນດິນທີ່ບັນພາກສ່ວນ ຫລື ອົງການຈັດຕັ້ງຈະເຂົ້າ ປະຕິບັດການ ຫລື ດຳເນີນການ.
2. ບັນດາຂໍ້ກຳນົດຂອງມາດຕານີ້ບໍ່ຄັດກັບກົດໝາຍສາກົນດ້ານມະນຸດສະທຳທີ່ມີຢູ່ໃນປະຈຸບັນ ຫລື ເຄື່ອງມືທາງກົດໝາຍສາກົນອື່ນ ໆ ທີ່ກຳລັງຖືກນຳໃຊ້ ຫລື ບັນດາຂໍ້ຕົກລົງຂອງສະພາຄວາມ ໝັ້ນຄົງຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດທີ່ໃຫ້ລະດັບການປົກປ້ອງສູງກວ່າ.

ມາດຕາ 7: ການຊ່ວຍເຫລືອຊຶ່ງກ່ຽວຂ້ອງກັບລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ

1. ແຕ່ລະຄູ່ຮ່ວມສັນຍາມີສິດທີ່ຈະສະແຫວງຫາ ແລະ ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫລືອຕາມຄວາມເໝາະສົມຈາກ ຄູ່ຮ່ວມສັນຍາອື່ນ ໆ ດ້ວຍກັນ, ຈາກບັນດາປະເທດທີ່ບໍ່ເປັນຄູ່ຮ່ວມສັນຍາ ແລະ ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງ ສາກົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ບັນດາສະຖາບັນຕ່າງ ໆ ໃນການແກ້ໄຂບັນຫາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບລະເບີດ ຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ.
2. ແຕ່ລະລັດພາຄີທີ່ມີຄວາມສາມາດໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອດັ່ງກ່າວຈະຕ້ອງສະໜອງການຊ່ວຍເຫລືອ ໃນການແກ້ໄຂບັນຫາຕ່າງ ໆ ທີ່ເກີດຈາກລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມໂດຍອີງຕາມຄວາມຈຳເປັນ ແລະ ຄວາມເປັນໄປໄດ້. ໃນການໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອດັ່ງກ່າວ, ບັນດາຄູ່ຮ່ວມສັນຍາຈະຕ້ອງຄຳນຶງ ເຖິງບັນດາຈຸດປະສົງດ້ານມະນຸດສະທຳຂອງອານຸສັນຍາສະບັບນີ້ ແລະ ບັນດາມາດຕະຖານລະດັບ ສາກົນອື່ນ ໆ ໃນນັ້ນລວມທັງມາດຕະຖານສາກົນດ້ານການປະຕິບັດການກັບລະເບີດຝັງດິນ.

ມາດຕາ 8: ການຮ່ວມມື ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອ

1. ແຕ່ລະຄູ່ຮ່ວມສັນຍາທີ່ມີຄວາມສາມາດໃນການຊ່ວຍເຫລືອດັ່ງກ່າວຈະຕ້ອງສະໜອງການຊ່ວຍເຫລືອ ໃຫ້ແກ່ວຽກງານການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ ແລະ ການເກັບກູ້, ການເຄື່ອນຍ້າຍ ຫລື ການທຳລາຍລະເບີດ ທີ່ຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ, ແລະ ສະໜອງການຊ່ວຍເຫລືອໃຫ້ແກ່ການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມ ສ່ຽງໃຫ້ແກ່ປະຊາກອນທົ່ວໄປ ແລະ ຊ່ວຍເຫລືອບັນດາກິດຈະກຳທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໂດຍຜ່ານລະບົບຂອງ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ, ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງ ຫລື ສະຖາບັນອື່ນ ໆ ໃນລະດັບສາກົນ, ລະດັບພາກພື້ນ ຫລື ລະດັບປະເທດ, ສະພາກາແດງສາກົນ, ອົງການກາແດງລະດັບຊາດ ແລະ ສະມາຄົມ ແລະ ສະຫາພັນອົງການກາແດງສາກົນ, ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານ, ຫລື ຢູ່ໃນຮູບແບບການຮ່ວມມືແບບສອງຝ່າຍ.
2. ແຕ່ລະຄູ່ຮ່ວມສັນຍາທີ່ມີຄວາມສາມາດໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອດັ່ງກ່າວຈະຕ້ອງສະໜອງການຊ່ວຍເຫລືອ ໃຫ້ແກ່ການຕູລ ແລະ ການຝຶນຝູ ແລະ ການຊ່ວຍເຫລືອທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະກິດເພື່ອກັບຄືນ ສູ່ສັງຄົມ ສຳລັບຜູ້ເຄາະຮ້າຍຈາກລະເບີດທີ່ຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ. ການຊ່ວຍເຫລືອດັ່ງກ່າວຈະຕ້ອງ ສະໜອງໃຫ້ໂດຍຜ່ານລະບົບຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ, ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງ ຫລື ສະຖາບັນອື່ນ ໆ ໃນລະດັບສາກົນ, ລະດັບພາກພື້ນ ຫລື ລະດັບປະເທດ, ສະພາກາແດງສາກົນ, ອົງການກາແດງ ລະດັບຊາດ ແລະ ສະມາຄົມ ແລະ ສະຫາພັນອົງການກາແດງສາກົນ, ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດ ລັດຖະບານ, ຫລື ຢູ່ໃນຮູບແບບການຮ່ວມມືແບບສອງຝ່າຍ.
3. ແຕ່ລະຄູ່ຮ່ວມສັນຍາທີ່ມີຄວາມສາມາດໃຫ້ການຊ່ວຍເຫລືອດັ່ງກ່າວຈະຕ້ອງປະກອບສ່ວນໃຫ້ການ ຊ່ວຍເຫລືອໃຫ້ແກ່ກອງທຶນທີ່ມີຢູ່ພາຍໃນລະບົບສະຫະປະຊາຊາດ ແລະ ກອງທຶນອື່ນ ໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການສະໜອງການຊ່ວຍເຫລືອໂດຍອີງຕາມອານຸສັນຍາສະບັບນີ້.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3 : ອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW

4. ແຕ່ລະຄູ່ຮ່ວມສັນຍາຈະຕ້ອງມີສິດເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງເຕັມສ່ວນເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້ໃນການແລກປ່ຽນ ອຸປະກອນ, ວັດຖຸ ແລະ ຂໍ້ມູນທາງດ້ານວິທະຍາສາດ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີຊຶ່ງບໍ່ແມ່ນອາວຸດຊຶ່ງກ່ຽວຂ້ອງ ກັບເຕັກໂນໂລຊີ, ທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນສຳລັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດອານຸສັນຍາສະບັບນີ້. ບັນດາຄູ່ຮ່ວມ ສັນຍາຈະຕ້ອງອ່ານວຍຄວາມສະດວກໃຫ້ແກ່ການແລກປ່ຽນດັ່ງກ່າວໂດຍໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບນິຕິກຳຂອງ ປະເທດ ແລະ ຈະຕ້ອງບໍ່ສ້າງຄວາມຈຳກັດໃຫ້ແກ່ການສະໜອງອຸປະກອນສຳລັບການເກັບກູ້ ແລະ ຂໍ້ມູນທາງດ້ານເຕັກໂນໂລຊີທີ່ກ່ຽວຂ້ອງສຳລັບຈຸດປະສົງຕ່າງ ໆ ທາງດ້ານມະນຸດສະທຳ.
5. ແຕ່ລະຄູ່ຮ່ວມສັນຍາຈະຕ້ອງສະໜອງຂໍ້ມູນໃຫ້ແກ່ບັນດາຖານຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການປະຕິບັດການ ຕ້ານລະເບີດຝັງດິນທີ່ໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນແລ້ວຢູ່ພາຍໃນລະບົບຂອງສະຫະປະຊາຊາດ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບບັນດາວິທີການ ແລະ ເຕັກໂນໂລຊີໃນການເກັບກູ້ລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ, ບັນຊີລາຍຊື່ຂອງນັກຊ່ຽວຊານ, ບັນຊີລາຍຊື່ຂອງບັນດາສຳນັກງານທີ່ເຮັດວຽກຊ່ຽວຊານ ຫລື ບັນດາຈຸດປະສານງານລະດັບຊາດສຳລັບວຽກງານຕິດຕໍ່ພົວພັນໃນເລື່ອງການເກັບກູ້ລະເບີດຕົກຄ້າງ ຈາກສົງຄາມ ແລະ ໂດຍອີງຕາມຜົນຖານຄວາມສະໝັກໃຈໃຫ້ການສະໜອງຂໍ້ມູນດ້ານວິຊາການ ກ່ຽວກັບປະເພດຕ່າງ ໆ ຂອງລະເບີດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ.
6. ບັນດາຄູ່ຮ່ວມສັນຍາອາດຍິນຄຳຮ້ອງຂໍສຳລັບການຊ່ວຍເຫລືອໂດຍປະກອບຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃຫ້ ແກ່ອົງການສະຫະປະຊາຊາດ, ພາກສ່ວນອື່ນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ຫລື ໃຫ້ແກ່ປະເທດອື່ນ. ຄຳຮ້ອງຂໍ ເຫລົ່ານີ້ອາດຖືກສົ່ງເຖິງເລຂາທິການໃຫຍ່ຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດຜູ້ທີ່ຈະສົ່ງຕໍ່ໄປຍັງບັນດາຄູ່ ຮ່ວມສັນຍາອື່ນ ໆ ແລະ ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ແລະ ອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດ ລັດຖະບານ.
7. ໃນກໍລະນີທີ່ໄດ້ຍິນຄຳຮ້ອງຂໍເຖິງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ, ເລຂາທິການໃຫຍ່ຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ, ໂດຍອີງຕາມຊັບພະຍາກອນທີ່ມີສຳລັບເລຂາທິການໃຫຍ່ຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ, ອາດຈະ ປະຕິບັດບັນດາບາດກ້າວທີ່ເໝາະສົມເພື່ອປະເມີນສະພາບການ ແລະ ຮ່ວມມືກັບຄູ່ຮ່ວມສັນຍາທີ່ໄດ້ຍິນ ຄຳຮ້ອງຂໍນັ້ນ ແລະ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມສັນຍາອື່ນ ໆ ທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບດັ່ງທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຢູ່ໃນມາດຕາ 3 ຂ້າງເທິງ, ໃຫ້ຄຳສະເໜີແນະນຳກ່ຽວກັບການສະໜອງການຊ່ວຍເຫລືອທີ່ເໝາະສົມ. ເລຂາທິການໃຫຍ່ ດັ່ງກ່າວອາດລາຍງານເຖິງຄູ່ຮ່ວມສັນຍາກ່ຽວກັບການປະເມີນສະພາບການດັ່ງກ່າວຕະຫລອດເຖິງ ປະເພດ ແລະ ຂອບເຂດຂອງການຊ່ວຍເຫລືອທີ່ຕ້ອງການລວມທັງການປະກອບສ່ວນເທົ່າມາເປັນໄປໄດ້ ຈາກກອງທຶນທີ່ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນຢູ່ພາຍໃນລະບົບຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ.

ມາດຕາ 9: ບັນດາມາດຕະການປ້ອງກັນທົ່ວໄປ

1. ໂດຍຄຳນຶງເຖິງສະພາບການຕ່າງ ໆ ແລະ ຄວາມສາມາດທີ່ມີຢູ່ແຕ່ລະຄູ່ຮ່ວມສັນຍາຈະຕ້ອງປະຕິບັດ ບັນດາມາດຕະການປ້ອງກັນທົ່ວໄປໂດຍມີຈຸດປະສົງແນໃສ່ຫລຸດຜ່ອນການປະກົດມີຂອງລະເບີດ ຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມໃນນັ້ນລວມທັງບັນດາຂໍ້ກຳນົດທີ່ມີຢູ່ໃນພາກ 3 ຂອງເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ ດ້ານວິຊາການ.
2. ແຕ່ລະຄູ່ຮ່ວມສັນຍາອາດແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບບັນດາຄວາມພະຍາຍາມເພື່ອ ສົງເສີມ ແລະ ສ້າງຕັ້ງຮູບແບບການປະຕິບັດທີ່ດີທີ່ສຸດ, ໂດຍອີງຕາມຄວາມສະໝັກໃຈ, ຊຶ່ງກ່ຽວຂ້ອງ ກັບວັກ 1 ຂອງມາດຕານີ້.

ມາດຕາ 10: ການປຶກສາຫາລືຕ່າງ ໆ ຂອງບັນດາຄູ່ຮ່ວມສັນຍາ

1. ບັນດາຄູ່ຮ່ວມສັນຍາຈະຕ້ອງປຶກສາຫາລື ແລະ ຮ່ວມມືຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນໃນທຸກປະເດັນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ກັບການປະຕິບັດກັບອານຸສັນຍາສະບັບນີ້. ເພື່ອຮັບໃຊ້ຈຸດປະສົງນີ້, ຈະຕ້ອງຈັດກອງປະຊຸມໃຫຍ່ຂອງ ບັນດາຄູ່ຮ່ວມສັນຍາໂດຍອີງໃສ່ການຕົກລົງຕາມສ່ຽວສວນຫລາຍ, ແຕ່ວ່າບໍ່ໃຫ້ຕໍ່າກວ່າ 18 ປະເທດ ທີ່ເປັນຄູ່ຮ່ວມສັນຍາ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3 : ອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW

2. ວຽກຂອງກອງປະຊຸມໃຫຍ່ຂອງບັນດາປະເທດທີ່ເປັນຄູ່ຮ່ວມສັນຍາຈະຕ້ອງປະກອບດ້ວຍ:
 - (a) ທິບທວນຄືນສະພາບການ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດອານຸສັນຍາສະບັບນີ້;
 - (b) ຜິຈາລະນາບັນດາປະເດີນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢູ່ໃນລະດັບປະເທດສຳລັບອານຸສັນຍາສະບັບນີ້ ໃນນັ້ນລວມທັງການລາຍງານຈາກບັນດາປະເທດ ຫລື ການສະໜອງຂໍ້ມູນໃນແຕ່ລະປີ.
 - (c) ການກະກຽມສຳລັບກອງປະຊຸມທິບທວນຕ່າງ ໆ ໃນລະດັບໃຫຍ່.
3. ຄ່າໃຊ້ຈ່າຍສຳລັບກອງປະຊຸມຂອງບັນດາປະເທດທີ່ເປັນຄູ່ຮ່ວມສັນຍາຈະຕ້ອງແມ່ນພາລະຮັບຜິດຊອບຂອງບັນດາປະເທດທີ່ເປັນຄູ່ຮ່ວມສັນຍາ ແລະ ບັນດາປະເທດທີ່ບໍ່ແມ່ນຄູ່ຮ່ວມສັນຍາທີ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມດັ່ງກ່າວໂດຍໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຂອບເຂດອັດຕາຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດທີ່ມີການປະເມີນ ແລະ ດັດປັບຢ່າງສອດຄ່ອງ.

ມາດຕາ 11: ການປະຕິບັດຕາມອານຸສັນຍາ

1. ແຕ່ລະຄູ່ຮ່ວມສັນຍາຕ້ອງຈັດແຈງໂດຍທີ່ວ່າກຳລັງປະກອບອາວຸດຂອງຕົນ ແລະ ບັນດາສຳນັກງານ ຫລື ກົມຕ່າງ ໆ ຈະຕ້ອງອອກຄຳສັ່ງ ແລະ ລະບຽບການໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງສອດຄ່ອງ ແລະ ໂດຍທີ່ວ່າພະນັກງານຂອງຕົນຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມໂດຍໃຫ້ເປັນເອກະພາບກັບບັນດາຂໍ້ກຳນົດຂອງອານຸສັນຍາສະບັບນີ້.
2. ບັນດາຄູ່ຮ່ວມສັນຍາຈະຕ້ອງປຶກສາຫາລືຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນ ແລະ ຮ່ວມມືກັນໃນຮູບແບບການຮ່ວມມືສອງຝ່າຍໂດຍຜ່ານເລຂາທິການໃຫຍ່ຂອງອົງການສະຫະປະຊາຊາດ ຫລື ຜ່ານຂັ້ນຕອນທາງສາກົນທີ່ສອດຄ່ອງເພື່ອແກ້ໄຂບັນຫາຕ່າງ ໆ ທີ່ອາດເກີດຂຶ້ນຊຶ່ງກ່ຽວຂ້ອງກັບການຕິດວາມໝາຍ ແລະ ການນຳໃຊ້ບັນດາຂໍ້ກຳນົດຂອງອານຸສັນຍາສະບັບນີ້.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍດ້ານວິຊາການ.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍດ້ານວິຊາການນີ້ປະກອບດ້ວຍຮູບແບບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ເປັນການສະເໜີເພື່ອບັນລຸບັນດາຈຸດປະສົງທີ່ມີຢູ່ໃນມາດຕາ 4 , 5 ແລະ 9 ຂອງອານຸສັນຍາສະບັບນີ້. ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍດ້ານວິຊາການສະບັບນີ້ຈະໄດ້ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍບັນດາປະເທດທີ່ເປັນຄູ່ຮ່ວມສັນຍາໃນລັກສະນະທີ່ມີຄວາມສະໝັກໃຈ.

1. ການບັນທຶກ, ການເກັບຮັກສາ ແລະ ການສະໜອງຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ (UXO) ແລະ ລະເບີດທີ່ຖືກປ່ອຍປະລະເລີຍ (AXO)

- (a) ການບັນທຶກຂໍ້ມູນ: ຊຶ່ງກ່ຽວຂ້ອງກັບລະເບີດທີ່ອາດຈະກາຍເປັນ UXO ປະເທດໃດໜຶ່ງຄວນໃຊ້ຄວາມພະຍາຍາມໃນການບັນທຶກຂໍ້ມູນດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ໃຫ້ມີຄວາມສັດເຈນເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້:
 - (i) ທີ່ຕັ້ງຂອງເຂດເປົ້າໝາຍທີ່ໄດ້ໃຊ້ລະເບີດ;
 - (ii) ຈຳນວນໂດຍປະມານຂອງລະເບີດທີ່ໄດ້ໃຊ້ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວໄວ້ຢູ່ຂໍ້ (i) ດັ່ງຂ້າງເທິງ;
 - (iii) ປະເພດ ແລະ ຄຸນລັກສະນະຂອງລະເບີດທີ່ ໄດ້ຖືກໃຊ້ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວໄວ້ຢູ່ໃນຂໍ້ (i) ;
 - (iv) ສະຖານທີ່ທີ່ໄປຊຶ່ງເປັນທີ່ຮູ້ຈັກດີ ແລະ ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະມີ UXO;

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3 : ອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW

ໃນກໍລະນີທີ່ປະເທດໃດໜຶ່ງໄດ້ຖືກກຳນົດວ່າຕົນໄດ້ປ່ອຍປະລະເລີຍລະເບີດໃນໄລຍະທີ່ມີການປະຕິບັດການຕ່າງ ໆ ປະເທດດັ່ງກ່າວຄວນໃຊ້ຄວາມພະຍາຍາມໃນການເຮັດໃຫ້ AXO ຖືກປ່ອຍປະໄວ້ຢູ່ໃນລັກສະນະທີ່ປອດໄພ ແລະ ຮັບປະກັນຄວາມໝັ້ນຄົງ ແລະ ຈະຕ້ອງບັນທຶກຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບລະເບີດປະເພດນີ້ຄັ້ງຕໍ່ໄປນີ້:

- (v) ສະຖານທີ່ຂອງ (AXO)
- (vi) ຈຳນວນໂດຍປະມານຂອງ AXO ຢູ່ແຕ່ລະສະຖານທີ່ສະເພາະ;
- (vii) ປະເພດຕ່າງ ໆ ຂອງ AXO ຢູ່ແຕ່ລະສະຖານທີ່ສະເພາະ.

(b) ການເກັບຮັກສາຂໍ້ມູນ: ໃນກໍລະນີປະເທດໃດໜຶ່ງໄດ້ບັນທຶກຂໍ້ມູນທີ່ສອດຄ່ອງກັບວັກ (a) ຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວຈະຕ້ອງຖືກເກັບຮັກສາໄວ້ໃນລັກສະນະທີ່ສາມາດຮຽກເອີ້ນຄືນໄດ້ຕາມພາຍຫລັງ ແລະ ສາມາດສະໜອງໃຫ້ພາກສ່ວນອື່ນໄດ້ໂດຍໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບວັກ (c).

(c) ການສະໜອງຂໍ້ມູນ: ຂໍ້ມູນທີ່ຖືກບັນທຶກ ແລະ ເກັບຮັກສາໄວ້ໂດຍປະເທດໃດໜຶ່ງເຊິ່ງສອດຄ່ອງກັບວັກ (a) ແລະ (b) ຄວນຄຳນຶງເຖິງຜົນປະໂຫຍດດ້ານຄວາມໝັ້ນຄົງ ແລະ ພັນທະອື່ນ ໆ ຂອງປະເທດດັ່ງກ່າວໃນການສະໜອງຂໍ້ມູນໂດຍຈະຕ້ອງໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບບັນດາຂໍ້ກຳນົດດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:

- (i) ດ້ານເນື້ອໃນ:
 - ກ່ຽວກັບ UXO ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຖືກສະໜອງຄວນປະກອບດ້ວຍລາຍລະອຽດດັ່ງນີ້:
 - (1) ທີ່ຕັ້ງໂດຍທົ່ວໄປຊຶ່ງເປັນທີ່ຮູ້ດີ ແລະ ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ຈະມີ UXO ;
 - (2) ປະເພດ ແລະ ຈຳນວນໂດຍປະມານຂອງລະເບີດທີ່ໄດ້ຖືກໃຊ້ຢູ່ໃນຂອບເຂດພື້ນທີ່ເປົ້າໝາຍ;
 - (3) ວິທີໃນການຊອກຫາລະເບີດ ລວມທັງການໃສ່ສີ, ກຳນົດຂະໜາດ ແລະ ຮູບຮ່າງ ແລະ ການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ ອື່ນ ໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ;
 - (4) ວິທີການກຳຈັດລະເບີດທີ່ປອດໄພ.

ສຳລັບ AXO ຂໍ້ມູນທີ່ຖືກສະໜອງຄວນປະກອບດ້ວຍລາຍລະອຽດກ່ຽວກັບ:

- (5) ສະຖານທີ່ຂອງ AXO ;
- (6) ຈຳນວນໂດຍປະມານຂອງ AXO ທີ່ມີຢູ່ແຕ່ລະສະຖານທີ່ສະເພາະ;
- (7) ປະເພດຂອງ AXO ທີ່ມີຢູ່ແຕ່ລະສະຖານທີ່ສະເພາະ;
- (8) ວິທີໃນການຊອກຄົ້ນຫາ AXO , ໃນນັ້ນລວມທັງສີ, ຂະໜາດ ແລະ ຮູບຮ່າງ;
- (9) ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບປະເພດ ແລະ ວິທີການໃນການຫຼົ້ມຕໍ່ AXO;
- (10) ສະພາບຄວາມພ້ອມ;
- (11) ສະຖານທີ່ ແລະ ຄຸນລັກສະນະຂອງລະເບີດກັກດັກ ຊຶ່ງເປັນທີ່ຮູ້ຈັກວ່າພວກມັນມີຢູ່ໃນຂອບເຂດພື້ນທີ່ຂອງ AXO.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3 : ອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW

- (ii) ຜູ້ຮັບຂໍ້ມູນ: ຂໍ້ມູນຈະຕ້ອງຖືກສະໜອງໃຫ້ແກ່ຝ່າຍໃດຝ່າຍໜຶ່ງ ຫລື ຝ່າຍທີ່ມີອຳນາດຄວບຄຸມ ແລະ ກວດກາເຂດນ້ຳແດນດິນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ ແລະ ບັນດາບຸກຄົນ ຫລື ສະຖາບັນທີ່ປະເທດສະໜອງຂໍ້ມູນມີຄວາມເຝິງຝົ່າໃນນັ້ນທີ່ກຳລັງ ຫລື ຈະເຂົ້າມີສ່ວນຮ່ວມໃນການເກັບກູ້ UXO ຫລື AXO ຢູ່ໃນຂອບເຂດພື້ນທີ່ບ່ອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໃນການສຶກສາໃຫ້ຂໍ້ມູນຂ່າວສານແກ່ປະຊາກອນທົ່ວໄປກ່ຽວກັບຄວາມສ່ຽງຂອງ UXO ຫລື AXO .
- (iii) ກິນໂກ: ໂດຍອີງຕາມຄວາມເປັນໄປໄດ້ປະເທດໃດໜຶ່ງຄວນໃຊ້ບັນດາກິນໂກທີ່ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໃນລະດັບສາກົນ ຫລື ທ້ອງຖິ່ນສຳລັບການສະໜອງຂໍ້ມູນເປັນຕົ້ນແມ່ນການຜ່ານລະບົບ UNMAS, IMSMA ແລະ ບັນດາສຳນັກງານຊ່ຽວຊານອື່ນ ໆ ໂດຍອີງຕາມການຜິຈາລະນາຢ່າງສອດຄ່ອງຂອງປະເທດທີ່ສະໜອງຂໍ້ມູນ.
- (iv) ການຝຶກອົບຮົມ: ຂໍ້ມູນຄວນຖືກສະໜອງໃຫ້ໄວເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້ ຊຶ່ງແມ່ນຂໍ້ມູນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການປະຕິບັດການທາງທະຫານ ແລະ ດ້ານມະນຸດສະທຳຢູ່ໃນເຂດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ, ແລະ ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບປະເດັນຄວາມໝັ້ນຄົງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຕ່າງ ໆ.

2. ການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍ, ການໂຄສະນາສຶກສາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ, ການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ, ການລ້ອມຮົ້ວ ແລະ ການຕິດຕາມ

ບັນດາຄຳສັບທີ່ສຳຄັນ

- (a) ການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍແມ່ນການສະໜອງຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບການລະມັດລະວັງຢ່າງທັນການໃຫ້ແກ່ປະຊາກອນທົ່ວໄປໂດຍມີຈຸດປະສົງເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງທີ່ເກີດຈາກລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມຢູ່ໃນເຂດນ້ຳແດນດິນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ.
- (b) ການໃຫ້ຄວາມຮູ້ດ້ານຄວາມສ່ຽງແກ່ປະຊາກອນທົ່ວໄປຄວນປະກອບດ້ວຍບັນດາແຜນງານກ່ຽວກັບການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງເພື່ອອຳນວຍຄວາມສະດວກການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານລະຫວ່າງບັນດາຊຸມຊົນ, ບັນດາເຈົ້າໜ້າທີ່ຂອງລັດຖະບານ ແລະ ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງດ້ານມະນຸດສະທຳເພື່ອໃຫ້ບັນດາຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໄດ້ຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບໄພອັນຕະລາຍລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ. ແຜນງານໂຄສະນາຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງໂດຍປົກກະຕິແລ້ວແມ່ນກິດຈະກຳໄລຍະຍາວ.

ບັນດາວິທີການທີ່ໄດ້ຮັບຜົນດີໃນການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍ ແລະ ການໂຄສະນາຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ

- (c) ທຸກແຜນງານກ່ຽວກັບການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍ ແລະ ການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ, ໂດຍອີງຕາມຄວາມເປັນໄປໄດ້ຄວນເປັນໄປຕາມບັນດາມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດ ແລະ ສາກົນ, ລວມທັງບັນດາມາດຕະຖານສາກົນກ່ຽວກັບການປະຕິບັດງານຕ້ານລະເບີດຝັງດິນ.
- (d) ການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍ ແລະ ການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຄວນຖືກສະໜອງໃຫ້ແກ່ປະຊາກອນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຊຶ່ງລວມທັງປະຊາກອນຜູ້ທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ພາຍໃນ ຫລື ຢູ່ອ້ອມຂ້າງພື້ນທີ່ບ່ອນທີ່ມີລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ ແລະ ປະຊາຊົນຜູ້ທີ່ເດີນທາງຜ່ານເຂດດັ່ງກ່າວ.
- (e) ການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍຄວນດຳເນີນໄປໃຫ້ໄວວາເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້ໂດຍຂຶ້ນກັບສະພາບການໂຕຈິງ ແລະ ຂໍ້ມູນທີ່ມີ. ແຜນງານການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຄວນນຳໄປປຽນແທນແຜນງານການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍໃຫ້ໄວເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້. ການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍ ແລະ ການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງມັກຈະຖືກສະໜອງໃຫ້ແກ່ບັນດາຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໃນໄລຍະໄວວາທີ່ສຸດເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3 : ອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW

- (f) ຝ່າຍຕ່າງ ໆ ທີ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມການປະທະກັນດ້ວຍອາວຸດ ຄວນມອບໝາຍໜ້າທີ່ໃຫ້ຝ່າຍທີ່ສາມ ເປັນຕົ້ນແມ່ນບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງສາກົນ ແລະ ບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງທີ່ບໍ່ສັງກັດລັດຖະບານໃຫ້ເຮັດໜ້າທີ່ແທນໃນເນື້ອຝ່າຍເຫລົ່ານັ້ນບໍ່ມີຊັບພະຍາກອນ ແລະ ບໍ່ມີທັກສະທີ່ຈະດຳເນີນວຽກງານການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຢ່າງມີປະສິດິຜົນໄດ້.
- (g) ບັນດາຝ່າຍທີ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມສົງຄາມ, ອົງຕາມຄວາມເປັນໄປໄດ້ຄວນປະກອບຊັບພະຍາກອນເພີ່ມເຕີມສຳລັບວຽກງານການເຕືອນໄພອັນຕະລາຍ ແລະ ການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ. ການປະກອບສ່ວນດັ່ງກ່າວນັ້ນອາດລວມທັງ: ການປະກອບສ່ວນສະໜັບສະໜູນດ້ານບໍລິຫານ ແລະ ພາລາທິການ, ການຜະລິດອຸປະກອນການໂຄສະນາຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ, ການສະໜັບສະໜູນດ້ານການເງິນ ແລະ ການສະໜອງຂໍ້ມູນທາງດ້ານແຜນທີ່ໂດຍທົ່ວໄປ.

ການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ, ການລ້ອມຮົ້ວ ແລະ ການຕິດຕາມລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ ຢູ່ໃນເຂດທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບ

- (h) ໂດຍອີງຕາມຄວາມເປັນໄປໄດ້ ໃນໄລຍະທີ່ກຳລັງມີການສູ້ຮົບ ແລະ ພາຍຫລັງການສູ້ຮົບສິ້ນສຸດລົງ, ໃນກໍລະນີທີ່ພົບເຫັນມີລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ ບັນດາຝ່າຍທີ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມສົງຄາມຄວນໃຊ້ຄວາມພະຍາຍາມໃນໄລຍະເວລາທີ່ໄວວາທີ່ສຸດທີ່ເປັນໄປໄດ້ ແລະ ອີງຕາມຄວາມເປັນໄປໄດ້ສູງສຸດເພື່ອຮັບປະກັນເຮັດໃຫ້ຂອບເຂດພື້ນທີ່ບ່ອນທີ່ມີລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມໄດ້ຖືກໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ, ໄດ້ລ້ອມຮົ້ວ ແລະ ໄດ້ຮັບການຕິດຕາມເພື່ອຮັບປະກັນບໍ່ໃຫ້ປະຊາກອນເຂົ້າໄປໃນພື້ນທີ່ດັ່ງກ່າວໂດຍໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບບັນດາຂໍ້ກຳນົດດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້.
- (i) ບັນດາບ້າຍເຕືອນໄພອັນຕະລາຍທີ່ອີງໃສ່ວິທີການຕ່າງ ໆ ຂອງການໃສ່ເຄື່ອງໝາຍຊຶ່ງເປັນທີ່ຮັບຮູ້ເຂົ້າໃຈດີໂດຍຊຸມຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຄວນຖືກນຳໄປຈັດວາງໄວ້ເປັນເຄື່ອງໝາຍເຕືອນໄພອັນຕະລາຍຢູ່ໃນເຂດທີ່ສົງໃສວ່າມີອັນຕະລາຍ. ບັນດາບ້າຍ ແລະ ເຄື່ອງໝາຍເຂດອັນຕະລາຍຄວນເຮັດໃຫ້ຈະແຈ້ງໂດຍແນມເຫັນໄດ້ງ່າຍເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້, ມີຄວາມເໝາະສົມ, ໃຊ້ໄດ້ດົນ ແລະ ມີຄວາມທົນທານຕໍ່ສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ຄວນກຳນົດໃຫ້ເຫັນແຈ້ງວ່າເປື້ອງໃດແມ່ນເຂດແດນທີ່ເຫັນວ່າມີລະເບີດຕົກຄ້າງຈາກສົງຄາມ ແລະ ເປື້ອງໃດແມ່ນເປື້ອງທີ່ປອດໄພ.
- (j) ຄວນມີໂຄງສ້າງຂອງລະບົບວຽກງານທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບສຳລັບການຕິດຕາມ ແລະ ການບຳລຸງຮັກສາລະບົບເຄື່ອງເຕືອນໄພອັນຕະລາຍແບບຖາວອນ ແລະ ແບບຊົ່ວຄາວ ໂດຍເຊື່ອມສານເຂົ້າກັບບັນດາແຜນງານແຫ່ງຊາດ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນໃນການໂຄສະນາເພື່ອຫລຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງ.

3. ບັນດາມາດຕະການປ້ອງກັນທົ່ວໄປ

ບັນດາປະເທດທີ່ຜະລິດ ຫລື ຈັດຊື້ລະເບີດຄວນເອົາໃຈໃສ່ຕາມຄວາມເປັນໄປໄດ້ ແລະ ຕາມຄວາມເໝາະສົມເພື່ອຮັບປະກັນເຮັດໃຫ້ບັນດາມາດຕະການດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ ໄດ້ຖືກປະຕິບັດ ແລະ ໄດ້ຖືກເອົາໃຈໃສ່ໃນໄລຍະອາຍຸການໃຊ້ງານຂອງລະເບີດ.

(a) ການຄຸ້ມຄອງການຜະລິດລະເບີດ:

- (i) ຄວນອອກແບບຂະບວນການຜະລິດເພື່ອເຮັດໃຫ້ລະເບີດມີຄວາມເຊື່ອຖືສູງສຸດ.
- (ii) ຂະບວນການຜະລິດຄວນປະຕິບັດຕາມບັນດາມາດຕະການຄວບຄຸມດ້ານຄຸນນະພາບທີ່ຜ່ານການຢັ້ງຢືນ.
- (iii) ໃນໄລຍະການຜະລິດລະເບີດ ຄວນປະຕິບັດຕາມບັນດາມາດຕະຖານໃນການຮັບປະກັນຄຸນນະພາບ ທີ່ຜ່ານການ ຢັ້ງຢືນໃນລະດັບສາກົນ.
- (iv) ຄວນເຮັດການທົດສອບການຍອມຮັບຂອງລະເບີດຕະຫລອດອາຍຸໃຊ້ງານຂອງລະເບີດພາຍໃຕ້ເງື່ອນໄຂຕ່າງ ໆ ຫລື ບັນດາລະບຽບການ ແລະ ຂັ້ນຕອນຕ່າງ ໆ ທີ່ມີຜົນນໍາໃຊ້.
- (v) ໃນໄລຍະການຈັດຊື້ ແລະ ການໂອນລະເບີດໃຫ້ກັນຄວນປະຕິບັດຕາມບັນດາມາດຕະຖານທີ່ມີຄວາມເຊື່ອຖືໃນລະດັບສູງ.

(b) ການຄຸ້ມຄອງລະເບີດ:

ເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມເຊື່ອຖືຂອງລະເບີດໃນໄລຍະຍາວເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້ບັນດາປະເທດຕ່າງ ໆ ຈະຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ປະຕິບັດຕາມບັນດາມາດຕະຖານທີ່ມີຜົນດີ ແລະ ບັນດາຂັ້ນຕອນໃນການປະຕິບັດງານໃນການເກັບຮັກສາ, ການຂົນສົ່ງ, ການເກັບຮັກສາຢູ່ພາກສະໜາມ ແລະ ການດໍາເນີນການຕ່າງ ໆ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບລະເບີດໃຫ້ສອດຄ່ອງກັບຂໍ້ແນະນໍາດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້.

- (i) ໂດຍອີງຕາມຄວາມຈໍາເປັນ ລະເບີດຄວນຖືກເກັບມ້ຽນຢູ່ໃນສະຖານທີ່ຮັບປະກັນ ຫລື ພານຊະນະທີ່ເໝາະສົມທີ່ປົກປ້ອງລະເບີດ ແລະ ສິ່ນສ່ວນຂອງພວກມັນເອົາໄວ້ຢູ່ໃນສະແວດລ້ອມທີ່ຜ່ານການກວດກາ.
- (ii) ປະເທດໃດໜຶ່ງຄວນຈັດການຂົນສົ່ງລະເບີດໄປຍັງ ແລະ ອອກຈາກສະຖານທີ່ການຜະລິດ, ສະຖານທີ່ເກັບມ້ຽນ ແລະ ສະໜາມໃນລັກສະນະທີ່ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມເສຍຫາຍທີ່ຈະເກີດຕໍ່ລະເບີດ.
- (iii) ໂດຍອີງຕາມເງື່ອນໄຂທີ່ຈໍາເປັນປະເທດໃດໜຶ່ງຄວນໃຊ້ພາສະນະທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ປະຕິບັດຢູ່ໃນເງື່ອນໄຂສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ຜ່ານການກວດກາໃນເວລາທີ່ມີການເກັບມ້ຽນລະເບີດຢູ່ໃນສາງ ແລະ ໃນເວລາຂົນສົ່ງລະເບີດ.
- (iv) ຄວນຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຂອງການເກີດລະເບີດຂອງລະເບີດທີ່ເກັບມ້ຽນຢູ່ສາງໂດຍການນໍາໃຊ້ຮູບແບບການຈັດການ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງສາງລະເບີດຢ່າງເໝາະສົມ.
- (v) ປະເທດຕ່າງ ໆ ຄວນນໍາໃຊ້ລະບຽບການຕ່າງ ໆ ທີ່ເໝາະສົມໃນການຈິດບັນທຶກ, ການຕິດຕາມ ແລະ ການທົດສອບລະເບີດທີ່ຄວນປະກອບດ້ວຍຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບວັນທີ່ຜະລິດລະເບີດແຕ່ລະໜ່ວຍ, ໝວດ ຫລື ຮ່ວງຜະລິດລະເບີດ, ແລະ ຂໍ້ມູນກ່ຽວກັບວ່າລະເບີດເຄີຍຖືກເອົາໄປໄວ້ຢູ່ໃສ່ແຕ່, ເຄີຍເອົາໄປເກັບຮັກສາໄວ້ຢູ່ໃນເງື່ອນໄຂ ຫລື ສະພາບໃດແດ່ ແລະ ລະເບີດເຄີຍສໍາຜັດກັບເງື່ອນໄຂທາງສິ່ງແວດລ້ອມອັນໃດແດ່.
- (vi) ລະເບີດທີ່ຖືກເກັບມ້ຽນຢູ່ສາງຄວນຜ່ານການທົດສອບຄວາມແນ່ນອນຂອງການລະເບີດຕາມອາຍຸໃຊ້ງານໂດຍເຮັດການທົດສອບເປັນແຕ່ລະ ໄລຍະເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ຮູ້ວ່າລະເບີດນັ້ນຈະມີປະສິດທິພາບຕາມທີ່ຕ້ອງການ ຫລື ບໍ່.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3 : ອານຸສັນຍາ V ຂອງ CCW

- (vii) ບັນດາສິນສ່ວນປະກອບຂອງລະເບີດທີ່ຖືກເກັບມ້ຽນຢູ່ສາງ, ໂດຍອີງຕາມຄວາມເໝາະສົມ, ຄວນໄດ້ຜ່ານການທົດສອບໃນຫ້ອງທົດລອງເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ລະເບີດໃຊ້ງານໄດ້ຕາມທີ່ຕ້ອງການ.
- (viii) ໂດຍອີງຕາມຄວາມຈຳເປັນຄວນປະຕິບັດການຢ່າງເໝາະສົມໃນນັ້ນລວມທັງການດັດປັບອາຍຸໃຊ້ງານຂອງລະເບີດ ໂດຍອີງໃສ່ຂໍ້ມູນທີ່ໄດ້ຮັບມາຈາກການຈົດບັນທຶກ, ການຕິດຕາມ ແລະ ຂັ້ນຕອນໃນການທົດສອບລະເບີດທັງນີ້ກໍ່ເພື່ອ ຮັກສາຄວາມເຊື່ອຖືຂອງລະເບີດທີ່ໄດ້ຖືກເກັບໄວ້ຢູ່ໃນສາງ.

(c) ການຝຶກອົບຮົມ:

ການຝຶກອົບຮົມທີ່ເໝາະສົມສຳລັບບຸກຄະລາກອນທັງໝົດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບການເຮັດວຽກກັບລະເບີດ, ການຂົນສົ່ງ ແລະ ການໃຊ້ລະເບີດແມ່ນປັດໃຈສຳຄັນອັນໜຶ່ງເພື່ອຮັບປະກັນການປະຕິບັດງານໃຫ້ມີຄວາມເຊື່ອຖື ແລະ ຮັບປະກັນຕາມຈຸດປະສົງທີ່ຕ້ອງການ. ດັ່ງນັ້ນປະເທດຕ່າງ ໆ ຄວນຮັບຮອງ ແລະ ນຳໃຊ້ແຜນງານການຝຶກອົບຮົມທີ່ເໝາະສົມເພື່ອເຮັດໃຫ້ບຸກຄະລາກອນຂອງຕົນໄດ້ຜ່ານການຝຶກອົບຮົມຢ່າງຖືກຕ້ອງກັບການປະຕິບັດງານກັບລະເບີດຕາມໜ້າທີ່ຮັບຜິດຊອບຂອງພວກເຂົາ.

(d) ການໂອນ:

ປະເທດໃດໜຶ່ງທີ່ໄດ້ວາງແຜນເພື່ອໂອນລະເບີດໄປຍັງປະເທດອື່ນທີ່ບໍ່ເຄີຍມີລະເບີດດັ່ງກ່າວມາກ່ອນປະເທດທີ່ວາງແຜນໃນການໂອນນັ້ນຄວນເອົາໃຈໃສ່ໃຫ້ປະເທດທີ່ຮັບລະເບີດນັ້ນໃຫ້ມີຄວາມສາມາດໃນການເກັບມ້ຽນ, ການບຳລຸງຮັກສາ ແລະ ການໃຊ້ລະເບີດຢ່າງຖືກຕ້ອງຕາມວິທີການ.

(e) ການຜະລິດໃນອານາຄົດ:

ປະເທດໃດໜຶ່ງຄວນສຶກສາວິທີການຫຼັກ ໆ ແລະ ຮູບແບບຕ່າງ ໆ ເພື່ອເພີ່ມຄວາມເຊື່ອຖືຂອງລະເບີດທີ່ຕົນມີຈຸດປະສົງຢາກຜະລິດ ຫລື ຈະຈັດຊື້ ໂດຍມີເປົ້າໝາຍແນ່ໃສ່ໃຫ້ບັນລຸລະດັບຄວາມເຊື່ອຖືສູງສຸດຂອງລະເບີດເທົ່າທີ່ເປັນໄປໄດ້.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 4:ລາຍຊື່ບັນດາປະເທດທີ່ເປັນພາຄີຂອງອານຸສັນຍາ V *

A

ອານບານີ
ອິດສ໌ຕຣາລີ
ໂອຕຣິດສ໌

B

ເບລາຣຸດສ໌
ບອດສ໌ເນຍ ແລະ ເຫົດສະໂກວີນາ
ບຸນກາຣີ

C

ການາດາ
ກົດສະຕາຣິກາ
ໂຄຣເອເຊຍ
ສາທາລະນະລັດເຊັກ

D

ແດນມາກ

E

ເອ ກວາ ດໍ
ແອນຊາວາດໍ
ແອດສະໂຕເນຍ

F

ແຝງລັງ
ຝະລັ່ງເສດ

G

ຈໍເຈຍ
ເຢັຍລະມັນ
ກວາເຕມາລາ
ກີເນຍເບີຊາວ

H

ໂຮລີຊີ
ຮົງກາຣີ

I

ໄອສ໌ແລນ
ອິນເດຍ
ອຽກລັງ

J

Jamaica

L

ລີເບີເຣຍ
ລີສະເຕິນສະຕາຍ
ລິດຕູເນຍ
ລຸກຊຳບວກ

M

ມາດາກາດສ໌ກາ
ມາລີ
ມານຕາ
ໂມໂດວາ

N

ເນເທີແລນ
ນິວຊີແລນ
ນີກາຣາກວາ
ນອກແວ

P

ປາກີສະຖານ
ປາຣາກວາຍ
ປອກຕູຍການ

R

ສາທາລະນະລັດເກົາຫລີ
ຣູມານີ
ສະຫະພັນຣັດເຊຍ

S

ເຊເນການ
ຊີຣາລີອອນ
ສະໂລວາເກຍ
ສະໂລເວເນຍ
ສະເປນ
ສະວິເດັນ
ຊະວິດເຊີແລນ

T

ຕາຈິກິດສ໌ຖານ
ອາກິຍູໂກສະລາວີ
ສາທາລະນະລັດມາເຊໂດເນຍ
ຕູນີເຊຍ

U

ຢູເຄຣນ
ສະຫະລັດອາຣັບອາມີເຣດ
ສະຫະລັດອາເມລິກາ
ອູຣູກວາຍ

* ຮອດວັນທີ 29 ພຶດສະພາ

**Geneva International Centre for Humanitarian Demining
Centre International de Déminage Humanitaire | Genève**

7bis, av. de la Paix | P.O. Box 1300 | 1211 Geneva 1 | Switzerland
t. + 41 (0)22 906 16 60 | f. + 41 (0)22 906 16 90
info@gichd.org | www.gichd.org